Florin Ioniță
Mihail Stan
Marilena Lascăr

ART
Grup Editorial

EVALUARE NAȚIONALĂ

Limba și literatura română

2014

Florin Ioniță
Mihail Stan
Marilena Lascăr

Limba și literatura română

Evaluare Națională 2014

ART
Grup Editorial

Scanned with OKEN Scanner

Copyright © 2013

EDITURA
ART

Toate drepturile asupra acestei lucrări aparţin editurii.
Reproducerea integrală sau parţială a conţinutului lucrării
este posibilă numai cu acordul prealabil scris al editurii.

Descrierea CIP este disponibilă la Biblioteca Naţională a României

ISBN 978-973-124-969-8

Pentru **comenzi** vă puteţi adresa:

Departamentului Difuzare
C.P. 22, O.P. 84, cod 062650, sector 6, Bucureşti

telefon
021.224.17.65
0721.213.576
0744.300.870
Se acordă importante **reduceri**.

© EDITURA ART, 2013

CNI
CORESI
Tipărit la CNI „CORESI" SA

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Înainte şi în timpul Evaluării Naționale...

În preziua testării:

– interesează-te la avizier sau la secretariatul școlii dacă au apărut modificări în organizarea testării, față de ceea ce ştiai (locul precis în care vei susține testarea, ora până la care este permisă intrarea în şcoală/ în clasă etc.);
– nu da crezare diferitelor zvonuri care circulă în rândul colegilor (din nefericire, unii „se distrează" pe seama acestui moment, inventând o gamă, practic inepuizabilă, de „veşti din surse sigure");
– pregăteşte-ți din timp toate cele necesare pentru testarea de a doua zi (două pixuri cu pastă *albastră* sau un stilou cu două rezerve, şervețele, sticla cu apă etc.);
– în cel mult o oră, „frunzăreşte" materialul pe care l-ai studiat până acum;
– relaxează-te (ascultă muzica preferată, vezi un film etc.).

În ziua testării:

– păstrează-ți calmul, vorbeşte cu voce scăzută cu cei din jur şi nu te lăsa contaminat de frica unora, dar nici de falsul entuziasm al altora;
– nu-ți pierde răbdarea, dacă se întâmplă ca subiectele să întârzie peste ora oficială a începerii testării: fii sigur că vei avea la dispoziție timpul necesar rezolvării cerințelor – două ore, din momentul în care primeşti efectiv subiectul;
– la primirea foii cu subiectele pentru testare, verifică dacă aceasta este corespunzătoare calitativ; în caz contrar, solicită o altă foaie;
– înainte de a trece la rezolvarea propriu-zisă, rezervă-ți 5–10 minute pentru citirea atentă a subiectelor, care să-ți permită să înțelegi cele două texte (literar şi nonliterar) şi cerințele formulate; reține că poți face orice fel de adnotări/ sublinieri pe foaia cu subiecte, pentru a identifica eventualele dificultăți sau pentru a încerca o rezolvare rapidă a unora dintre cerințe;

– scrie rezolvările subiectelor în ordinea în care apar pe foaia oficială pe care ai primit-o;
– respectă, în scriere, numerotarea din subiectul oficial şi normele obligatorii de aşezare în pagină (margine, alineate, scrierea până la capăt de rând, rânduri drepte, egale, cu aceeaşi distanță între cuvinte; încearcă să faci cât mai puține ştersături şi nu utiliza sub nicio formă pastă corectoare!);
– concentrează-te exclusiv asupra rezolvării cerințelor, verifică periodic timpul rămas până la predarea lucrării, utilizează ciorna atunci când este necesar;
– rezervă-ți 5–10 minute pentru recitirea și corectarea lucrării.

Scanned with OKEN Scanner

I.
CE TREBUIE SĂ (MAI) ŞTIU

- textul literar şi textul nonliterar
- cum se citeşte un text literar sau nonliterar
- înțelegerea baremului, a cerințelor şi răspunsul la acestea
- modurile principale de expunere
- eul liric
- cum rezolv cerințele complexe ale subiectului
- algoritmul de analiză a textului
- trăsăturile unor genuri şi specii literare
- aşezarea textului în pagină
- caligrafia
- exprimarea corectă

Scanned with OKEN Scanner

Despre textul literar şi textul nonliterar

Aşa cum se vede în testele oferite ca model pentru Evaluarea Națională, textul literar şi textul nonliterar au pondere egală în economia subiectelor. La clasă ai studiat atât texte literare (lirice, dramatice, narative), cât şi texte nonliterare (reclama, anunțul, ştirea, mersul trenurilor, textul publicitar etc.).

În tabelul de mai jos vei găsi, sintetizate în paralel, trăsăturile caracteristice ale celor două tipuri de texte.

TEXTUL LITERAR	TEXTUL NONLITERAR
– conține *o situație de comunicare* în care sunt omniprezente mijloacele artistice (figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice);	– conține *o situație de comunicare* din care lipsesc mijloacele artistice; pot fi folosite repetiții, enumerații, comparații etc., dar acestea nu sunt utilizate cu intenție artistică;
– comunicarea se bazează mai cu seamă pe *sensul figurat* al cuvintelor, în stare să sugereze acțiuni, stări, atitudini, trăiri etc. ale unui personaj/ ale eului liric;	– se bazează pe *sensul propriu* al cuvintelor, menit să exprime date, idei şi informații despre realitate;
– *emițătorul* este în general subiectiv, recreând o lume fictivă; acesta poate fi naratorul, personajul, eul liric etc., deci o convenție/ o ficțiune;	– *emițătorul* este obiectiv, prezentând realitatea în datele ei generale sau particulare; poate fi autorul textului sau o persoană, de obicei identificabilă cu nume şi/ sau cu statut real;
– *receptorul* poate fi cititorul sau chiar un personaj al operei literare;	– *receptorul* poate fi cititorul sau o persoană reală, identificabilă;
– *contextul* în care are loc comunicarea se raportează la elemente cu care se operează în literatură: acțiune, narator, personaje, conflicte, eu liric, indici spațio-temporali etc.;	– *contextul* în care are loc comunicarea diferă în funcție de ideile autorului, de tipul de text nonliterar, de factori din afara sferei literaturii (date, fapte, evenimente, concepte, demonstrații, idei, raționamente etc.);

Scanned with OKEN Scanner

TEXTUL LITERAR	TEXTUL NONLITERAR
– *subiectul*, aparținând ficțiunii, privește semnificația acțiunii/ a conflictelor, statutul, psihologia și destinul personajelor, ideile poetice, valorile etice și morale;	– *subiectul*, aparținând lumii reale, fără apel la ficțiune, este, de obicei, neutru și privește ideile și opiniile autorului, semnificația informațiilor, a datelor, a faptelor și a evenimentelor prezentate;
– *mesajul* poate fi interpretat în mai multe feluri sau din mai multe perspective, în funcție de vârsta cititorului, de cultura acestuia, de momentul receptării etc.;	– *mesajul* este unic, neutru, rareori putând fi interpretat în mai multe feluri sau din mai multe perspective;
– *comunicarea* pune în mișcare personaje sau sugerează stări, atitudini, trăiri ale eului liric; organizarea textului (compoziția) este destinată obținerii expresivității;	– *comunicarea* se referă la persoane, date, informații, evenimente reale; organizarea textului este astfel aleasă, încât să permită informarea rapidă și complexă a cititorului;
– *limbajul* este caracterizat prin *expresivitate*, *unicitate* precum și capacitate de a *sensibiliza* cititorul, obținute prin utilizarea sensurilor figurate ale cuvintelor, bogăție lexicală, polisemantism, sensuri noi ale cuvântului în context;	– *limbajul* are, ca scop principal, transmiterea de informații și presupune exactitate, precizie, claritate, obținute prin utilizarea sensurilor proprii ale cuvintelor, a termenilor tehnici și științifici specifici domeniului, a neologismelor, a unor formule și construcții fixe, ca și prin concentrație lexicală;
– *conținutul de idei* se adresează emoției estetice a cititorului, sensibilității și imaginației sale.	– *conținutul de idei* se adresează mai ales rațiunii/ gândirii cititorului.

Reține că, în esență, un text nonliterar are ca scop transmiterea de informații către cititor. Acest tip de text are o mare varietate de forme: *articolul de ziar sau de revistă, reclama, instrucțiunile de folosire a unui aparat, enunțul unei probleme la matematică, o schemă sau o descriere științifică* (la biologie, la geografie, la istorie...), *anunțul, textul unei legi, un text științific incluzând grafice, tabele, ilustrații* sau *o adeverință, o cerere, interviul* etc.

Din tabelul comparativ de mai sus, vei observa cu ușurință că cele două tipuri de texte operează cu elemente comune (situație de comunicare, emițător, receptor, mesaj, subiect, conținut de idei, limbaj...), numai că acestea au caracteristici diferite. În consecință, cerințele formulate pe baza unui text nonliterar nu diferă esențial de cerințele care pot fi enunțate pentru un text literar.

Scanned with OKEN Scanner

Aminteşte-ţi că pentru un text literar narativ îţi puneai câteva întrebări fundamentale. Aceleaşi întrebări ţi le vei pune şi pentru textul nonliterar, dar răspunsurile vor fi diferite, aşa cum au fost sintetic formulate în tabelul de mai jos:

ÎNTREBĂRI	TEXTUL LITERAR	TEXTUL NONLITERAR
– „cine" povesteşte/ prezintă?	– naratorul sau unul dintre personaje	– autorul sau o persoană reală, identificabilă
– „ce" se povesteşte/ se prezintă?	– fapte şi întâmplări imaginare (acţiunea relatată)	– date, idei, informaţii, evenimente, întâmplări reale
– „cine" ia parte la acţiune/ este implicat?	– personajele, cărora li se relevă trăsături fizice şi morale	– autorul însuşi, persoane reale, instituţii, organizaţii
– „unde" şi „când" se întâmplă?	– indicii spaţio-temporali ai acţiunii	– indicii spaţio-temporali ai situaţiei prezentate
– „cum" şi „în ce context/ împrejurare"?	– descrierea sau sugerarea situaţiei în care acţionează personajele	– descrierea ştiinţifică a situaţiei în care au loc evenimentele şi întâmplările reale
– „ce semnificaţie au faptele prezentate"/ „pentru ce"?	– mesajul este interpretat în mai multe feluri sau din mai multe perspective	– mesaj unic, neutru

După cum observi, întrebările sunt aceleaşi sau similare, răspunsurile însă diferă în funcţie de tipul de text avut în vedere. Adaptează informaţiile concentrate în tabelele de mai sus şi vei putea să răspunzi cu uşurinţă la cerinţele care apar în testele pentru antrenament sau în cele de la Evaluarea Naţională. După câteva exersări, nimic nu ţi se va părea dificil. Încearcă!

Despre cum se citeşte un text literar sau nonliterar

Probabil că eşti nedumerit în faţa unui asemenea titlu: *Cum adică, după opt ani de şcoală nu pot să citesc un text?* Dar nu te grăbi să tragi concluzii! Ceea ce vrem să te învăţăm este cum să citeşti orice tip de text cu ochi critic, cu metodă, eficient, pentru a putea să-i descifrezi structura şi semnificaţiile.

Se ştie că, dacă vrei să afli câtă „şcoală" are cineva, este suficient să-l asculţi cum povesteşte chiar şi o întâmplare banală. Dacă se va pierde în detalii şi nu esenţializează sau nu ordonează faptele şi întâmplările, dacă va folosi un limbaj rudimentar sau inadecvat, dacă va face repetiţii şi foloseşte clişee etc.,

Scanned with OKEN Scanner

este clar că persoana respectivă nu este familiarizată cu lectura. Dimpotrivă, dacă va fi coerent, logic şi expresiv, dacă va folosi un limbaj adecvat situaţiei de comunicare, atunci te afli în prezenţa unui cititor avizat. Este o legătură directă între calitatea povestirii şi gradul de cultură al celui care povesteşte.

Când te pregăteşti pentru Evaluarea Naţională, trebuie să te pui în ipostaza unui cititor avizat. Aşa că, vrei, nu vrei, eşti nevoit să respecţi regula jocului şi să te comporţi în faţa unui text, literar sau nonliterar, altfel decât cititorul comun. Trebuie să răspunzi unor cerinţe care presupun înţelegerea de profunzime a textului dat. Pentru a realiza acest lucru în condiţii optime, îţi propunem să citeşti atent orice text dat, în trei faze, fiecare dintre ele având obiective clar delimitate:

Faza I constă într-o primă lectură, în care descifrezi *aspectele generale ale textului*: autorul, titlul, organizarea conţinutului, tema, personajele, faptele, ideile esenţiale etc. Această fază, echivalentă cu *înţelegerea elementară a textului*, preponderent emoţională, este comună tuturor cititorilor obişnuiţi, care lecturează un text pentru propria plăcere sau pentru a-şi satisface nevoia de informare asupra unei probleme oarecare.

Faza a II-a constă într-o *lectură direcţionată*, vizând explorarea şi interpretarea textului, potrivit unor intenţii sau sarcini de lucru, astfel:

- descifrarea sensului din context al unor cuvinte/ expresii/ locuţiuni/ cuvinte-cheie etc.;
- identificarea ipostazelor naratorului/ ale eului liric/ ale autorului;
- clarificarea sensurilor relaţionale ale textului, care sunt răspunsuri la întrebări de genul: *cine?, ce?, unde?, când?, cum?/ în ce context?, pentru ce?*;
- identificarea modurilor de expunere dominante şi a caracteristicilor acestora în textul dat; în textul poetic – identificarea elementelor de versificaţie;
- delimitarea unor idei principale/ a unor idei poetice;
- identificarea modalităţilor de caracterizare a personajului;
- identificarea unor *semnificaţii specifice* (având ca bază expresivitatea în context sau capacitatea de sugestie a unor cuvinte/ construcţii, figuri de stil, imagini şi procedee artistice, idei etc.).

Faza a III-a presupune o *lectură selectivă*, în care se realizează o *privire sintetică* asupra textului ca întreg. Acum se pătrunde în *structurile de adâncime* ale textului, când are loc *interpretarea*, aceasta presupunând, în funcţie de cerinţele la care trebuie să răspunzi, diferite sarcini de lucru:

- stabilirea semnificaţiei/ semnificaţiilor titlului;
- rezumarea textului;
- punerea în relaţie a ideilor textului cu mijloacele artistice;

Scanned with OKEN Scanner

– interpretarea semnificațiilor textului/ ale unor idei ale textului şi exprimarea unor opinii despre acestea;
– motivarea/ argumentarea unor idei sau a unor situații, comportamente, atitudini şi reacții ale personajelor;
– caracterizarea sumară a personajelor;
– descifrarea şi interpretarea mesajului operei/ al fragmentului etc.

În funcție de sarcinile de lucru pe care trebuie să le rezolvi, citeşte textul dat în maniera indicată şi vei vedea cum lucrurile se clarifică. Fireşte, este nevoie de exercițiu sistematic, pentru ca această manieră de lucru să devină obişnuită pentru tine. Nu spunem că este uşoară, nici măcar plăcută, dar te asigurăm că este necesară şi eficientă.

Despre înțelegerea baremului, a cerințelor şi despre răspunsul la acestea

Fireşte că atunci când te afli în fața unui subiect, primul lucru la care te gândeşti este cum să rezolvi corect şi complet cerințele pe care le ai (sarcinile de lucru). Mai întâi, însă, trebuie să ştii cum este organizat un barem de evaluare şi notare, altminteri rişti ca răspunsul dat să nu „cadă" pe soluțiile promovate de acesta şi să primeşti alt punctaj decât cel scontat. În acest capitol vei afla câteva informații strict necesare despre principiile fundamentale în alcătuirea unui barem, despre cum să citeşti cerințele subiectului dat şi cum să alcătuieşti răspunsurile corespunzătoare.

Un barem de evaluare şi de notare nu este nimic altceva decât o grilă, în care apar criteriile după care se judecă răspunsul dat de tine şi punctajul care se acordă la final. În alcătuirea lui, specialiştii țin seama de o serie de principii, dintre care cele ce te interesează pe tine, în mod direct, sunt următoarele:
– un răspuns foarte bun la o cerință dată primeşte punctajul maxim, dar aceasta nu înseamnă că, pentru un alt răspuns, mai slab sau incomplet, vei primi un punctaj mai mare decât meriți (*principiul noncompensării*); pentru a primi punctajul maxim, toate răspunsurile trebuie să fie corecte şi complete;
– un răspuns corect şi complet, dar care nu este identic sau similar soluțiilor din barem, primeşte punctajul maxim (*principiul echivalenței soluțiilor*);
– un răspuns parțial corect sau incomplet primeşte un punctaj inferior (*principiul diferențierii în aprecierea răspunsurilor*);
– primeşte punctajul stabilit doar răspunsul dat, nu cel intenționat sau considerat ca implicit, printr-o formulare accidentală (*principiul cotării răspunsului dat*);
– între cerința subiectului şi criteriul după care se judecă răspunsul dat este o corespondență (*principiul corespondenței*); cu alte cuvinte, criteriul

Scanned with OKEN Scanner

de judecată a răspunsului dat respectă specificul cerinței propuse spre rezolvare;
- un răspuns care depăşeşte cadrul de rezolvare corectă a unei cerințe nu primeşte niciun punctaj (*principiul necotării răspunsului care depăşeşte cadrul cerinței*).
- un răspuns asupra căruia evaluatorul are îndoieli primeşte nota corespunzătoare, ca şi cum acestea nu ar exista (*principiul dubiului în favoarea celui evaluat*).

Sfatul nostru este să pui alături modelele oficiale ale subiectelor pentru Evaluarea Națională şi baremele de evaluare şi notare şi să observi cum se reflectă aceste principii în barem. Totodată, pentru fiecare dintre testele din această carte vei găsi un barem de evaluare care respectă în totalitate principiile enunțate. În acest fel vei vedea cum este cotat răspunsul tău.

În cele ce urmează, te vom învăța cum să înțelegi multe dintre cerințele subiectului şi cum să-ți adecvezi răspunsul, pentru a obține performanțe.

1. Cerința trebuie citită foarte atent, în întregul ei, până când este înțeleasă corect şi complet. Pentru a o înțelege corect, procedează astfel:
- descompune cerința în elemente distincte (unități informaționale de bază);
- reflectează asupra sensului pe care îl are în context verbul de „comandă" (*transcrie, scrie, precizează, prezintă, alcătuieşte un enunț, explică, motivează* etc.);
- continuă, pas cu pas, cu elementele rămase ale enunțului, până eşti convins că le-ai înțeles;
- reciteşte cerința, pentru a-i reconstitui sensul global.

Iată cum poți proceda. Să presupunem că te afli în fața cerinței: *Transcrie, din strofa a doua, un fragment conținând o imagine auditivă.* Descompunem cerința, în minte sau chiar pe foaia tipărită, în patru elemente de bază sau unități de informație: *Transcrie,// din strofa a doua,// un fragment// conținând o imagine auditivă.//* Luăm pe rând fiecare element şi îl analizăm astfel:

- *transcrie* – deci trebuie să preiau ceva din text, nemodificat, şi să-l transpun pe foaia de testare, obligatoriu folosind ghilimelele;
- *din strofa a doua* – deci nu din altă parte a textului;
- *un fragment* – deci o parte scurtă/o structură/o sintagmă;
- *conținând o imagine auditivă* – deci o singură imagine.

Abia după aceşti paşi necesari poți trece la redactarea răspunsului. Este logic faptul că mai întâi trebuie să ştii *ce răspunzi*, apoi *sub ce formă o faci* şi, în sfârşit, *să formulezi corect răspunsul aşteptat*.

Scanned with OKEN Scanner

2. Răspunsul nu trebuie să fie „telegrafic", ci este necesar să aibă o structură, fie ea şi minimală, a unui enunț corect alcătuit sub aspect logic şi gramatical.

Spre exemplu, pentru cerința următoare: *Desparte în silabe cuvintele: „poiana", „departe", „duios", „deschide"*, răspunsul corect şi complet este de tipul: *Despărțirea cuvintelor în silabe: „po-ia-na", „de-par-te", „du-ios", „des-chi-de".*

3. În situația în care se cere *transcrierea unor cuvinte/ sintagme/ locuțiuni/ propoziții* etc., punctajul se acordă numai dacă transcrierea este exactă, limitată strict la cerința formulată.

Nu se acordă niciun punctaj pentru transcrierea incompletă sau pentru cea care depăşeşte cadrul cerinței, uneori chiar şi cu un singur cuvânt.

Dacă se respectă prima parte a cerinței (de exemplu: *Transcrie din text două substantive...*), dar nu se îndeplineşte şi a doua parte (de exemplu: *...în cazul nominativ*), ci se transcriu substantivele care sunt în alt caz decât nominativul, răspunsul va fi considerat greşit şi nu se va acorda niciun punctaj parțial.

4. Atenție la răspunsul care priveşte *precizarea valorii morfologice sau a funcției sintactice* a unui cuvânt dintr-un context dat! Este posibil ca, pentru identificarea la nivel primar a valorii morfologice sau a funcției sintactice (*pronume..., conjuncție..., atribut..., complement...*), fără determinanți (*pronume relativ, pronume personal..., conjuncție subordonatoare..., atribut adjectival, complement circumstanțial de timp...*), să nu se acorde punctaj intermediar, cu atât mai puțin punctajul maximal, stabilit pentru răspunsul corect.

5. Dacă se cere *precizarea/ transcrierea/ menționarea/ stabilirea unui număr X de sinonime/ antonime/ omonime/ derivate* etc. ale unui cuvânt oarecare, în evaluarea răspunsului se va respecta *principiul ordinii exemplelor, în limita numărului X.*

De pildă, dacă la cerința *Menționează doi termeni din familia lexicală a adjectivului „blând"* răspunsul va conține trei sau mai multe exemple, vor fi luate în considerare numai primele două exemple şi nu va acționa principiul compensației. Dacă unul dintre cele două exemple este greşit, se va obține numai jumătate din punctajul stabilit, nefiind evaluate şi celelalte răspunsuri.

Drept urmare, limitează-ți răspunsurile la numărul pe care ți-l impune cerința şi respectă întocmai ordinea răspunsurilor pe care, explicit sau implicit, o stabileşte cerința respectivă.

6. Aşa cum ai văzut în prezentarea unor principii ale alcătuirii baremului, răspunsul corect, care depăşeşte sau nu se încadrează în condițiile stabilite prin cerință, nu capătă un punctaj suplimentar față de cel stabilit inițial, putând fi chiar penalizat. Fireşte, răspunsurile incomplete, parțial corecte sau

Scanned with OKEN Scanner

cele care nu respectă litera şi spiritul cerinţei nu vor primi punctajul maxim, ci un punctaj intermediar, mai mic.

În virtutea unui asemenea principiu, în cazul unei cerinţe de tipul: *Scrie o compunere de 10-15 rânduri, în care să prezinţi semnificaţia titlului poeziei X, prin raportare la conţinutul fragmentului citat,* iar în reperele cerinţei este prevăzută, în mod expres, specificaţia: *încadrarea în limita de spaţiu prevăzută –Y puncte,* un răspuns scris sub 10 rânduri sau pe mai mult de 15 rânduri nu primeşte punctajul alocat. Respectă condiţiile impuse de cerinţă!

7. Atunci când cerinţa este de tipul: *Scrie/ Alcătuieşte o frază în care să existe şi o subordonată completivă indirectă, având ca regent verbul Z,* răspunsul corect va implica efectuarea tuturor operaţiilor obişnuite de analiză sintactică a frazei: sublinierea predicatelor, marcarea elementelor de relaţie, delimitarea textului în propoziţii, precizarea felului propoziţiilor, precizarea raporturilor sintactice în frază, în formă simplificată/ schematizată. Neefectuarea unor asemenea operaţii riscă depunctarea. Concluzionând, toate cerinţele legate de sintaxa frazei presupun implicit efectuarea operaţiilor de analiză, amintite mai sus.

8. În principiu, pentru orice răspuns care nu este punctual (format dintr-un cuvânt, grup de cuvinte, structură...), se acordă punctajul pe baza a două criterii de notare: *corectitudinea enunţului/ a răspunsului formulat* şi *respectarea întocmai a condiţiilor stabilite prin cerinţă.* Nu se va acorda punctaj intermediar pentru respectarea doar a unuia dintre cele două criterii amintite. Regula de care trebuie să ţii seama în asemenea situaţii este aceea că răspunsul dat trebuie *să fie adecvat cerinţei stabilite şi corect alcătuit, prin respectarea normelor de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie.*

9. În cazul explicării semnificaţiei unui vers (sau a unei imagini artistice, a unei figuri de stil etc.), *punctajul maxim* se acordă pentru un răspuns nuanţat (conţinând toate informaţiile necesare şi suficiente, raportate la contextul din care versul a fost extras), convingător/ persuasiv, redactat corect, într-un registru stilistic adecvat.

Punctajul parţial se acordă dacă răspunsul este corect, dar incomplet, sau dacă este complet, dar conţine greşeli de exprimare, de ortografie şi de punctuaţie.

Este imperios necesar ca *afirmaţiile din cadrul răspunsului să fie dublate de argumentaţie* (prin exemplificare, prin comentare, prin comparare etc.). Simpla afirmaţie, lipsită de argumentare/ de motivare, riscă să fie interpretată ca un răspuns incomplet sau chiar incorect, şi astfel să nu obţii punctajul aşteptat.

10. În redactarea unor compuneri cu cerinţe date (Subiectul I-B, Subiectul al II-lea-B), răspunsul trebuie să respecte principiul *unităţii de conţinut şi de formă,* ceea ce presupune asumarea obligatorie a următorilor indicatori de bază, indiferent cum sunt ei distribuiţi şi cotaţi în barem:

Scanned with OKEN Scanner

– conținut adecvat cerinței;
– respectarea convențiilor de redactare a tipului de text cerut (organizarea textului, moduri de expunere, registrul stilistic adecvat etc.);
– respectarea unității introducere-cuprins-încheiere (în caracterizarea unui personaj, în exprimarea unei opinii despre un aspect din textul dat etc.);
– aşezarea corectă a textului în pagină;
– exprimarea corectă, ortografia şi punctuația.

În mare, acestea sunt „regulile jocului". Treptat, va trebui, ca oricare jucător creativ, să înveți să le foloseşti în favoarea ta. Mai întâi însă trebuie să le cunoşti foarte bine şi să le aplici întocmai.

Despre modurile principale de expunere

Ştim, pe baza unei îndelungate experiențe, că modurile de expunere într-un text literar sau nonliterar ți-au creat totdeauna probleme, mai ales în situația identificării trăsăturilor acestora şi a redactării unei compuneri în care să motivezi prezența sau semnificația utilizării lor în textul dat.

Faptul are mai multe cauze, între care cea mai importantă ni se pare aceea legată de absența unei sistematizări a trăsăturilor generale şi specifice ale acestor moduri de expunere. De aceea, în rândurile de mai jos, ți le vom prezenta sintetic, acolo unde este cazul, cu indicații de rezolvare a cerințelor diverse, care le vizează.

1. Prin ***descriere*** – fie *ştiințifică*, întâlnită în textul nonliterar, fie *literară/ artistică*, întâlnită în opera literară în proză sau în versuri – se înțelege:
– un *mod principal de expunere* (de organizare a conținutului) într-un text, literar sau nonliterar;
– o *tehnică de construcție* a textului nonliterar, ce constă în „zugrăvirea" trăsăturilor generale şi particulare/ specifice ale unei situații, ale unui lucru, fapt, fenomen etc., pe baza unui *limbaj ştiințific*, exact, lipsit de culoare artistică;
– o *tehnică artistică*, în textul literar în proză sau în versuri, prin care se prezintă *cum este* un personaj, un peisaj, un comportament, o situație etc., pe baza unor *mijloace artistice* (figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice);
– un *text nonliterar descriptiv* sau un *text literar descriptiv* (*opera literară*, în proză sau în versuri, care se bazează pe acest mod de expunere/ pe această tehnică artistică, de obicei denumită *descriere literară* sau *descriere artistică*).

În raport cu subiectul pe care îl prezintă, descrierea literară sau artistică poate fi:
– *de tip tablou* (tabloul unei lupte, tabloul desfăşurării unei furtuni, tabloul iernii etc.);

Scanned with OKEN Scanner

– *de tip portret* (axată pe o prezentare sumară sau amănunțită a trăsăturilor fizice şi/ sau morale ale unui personaj, reunite într-un *portret literar*, ce poate fi complex realizat sau doar o schiță de portret).

De asemenea, descrierea, ştiințifică şi literară/ artistică, prin raportare la ceea ce prezintă în textul dat, poate fi:

– *statică* (picturală, o prezentare în imagini a unui tablou tip „carte poştală ilustrată", în care apar şi verbe ce exprimă stări, existențe etc.);
– *dinamică* (surprinzând un fenomen/ un eveniment în plin proces, verbele folosite fiind de mişcare, uneori accelerată);
– *combinată*, bazată pe *alternanța static-dinamic* (mai întâi, descrierea este statică, apoi dinamică sau invers, implicând o *gradație ascendentă, descendentă* sau *completă*).

Într-o operă literară bazată pe descrierea artistică, *emițătorul*, respectiv cel care priveşte şi „vorbeşte" (reprezentat de *narator* sau de *personaje* – în opera epică – de *eul liric* – în opera lirică – sau de *autor* şi de *personaje* – în opera dramatică), se situează, de obicei, în diferite ipostaze:

– *contemplativul* care priveşte şi meditează la ceea ce vede, simte şi îl impresionează;
– *observatorul*, neutru sau implicat, aflat în interiorul sau în exteriorul cadrului, al peisajului, al fenomenului descris;
– *martorul* unui eveniment, fapt, fenomen etc.

În textul nonliterar bazat pe descriere, ipostaza autorului sau a unei persoane este, mai ales, cea de *observator*, neutru sau implicat, de *martor*, de *purtător al unei calități/ al unui statut*: publicist, persoană oficială, călător, turist etc.; uneori, din fragmentul dat spre analiză, pur şi simplu nu se poate identifica ipostaza celui care recurge la descriere, decât în date generale.

Când este integrată într-o *operă epică* (pentru că *nu există narațiune fără descriere, cum nu există descriere fără narațiune*), descrierea are şi alte roluri decât pe cel de *a arăta cum este cineva sau ceva*, respectiv un rol *informativ* şi/ sau unul *explicativ*: de a încetini ritmul acțiunii, de a amâna desfăşurarea unor evenimente, de a crea suspansul etc.

Într-o *operă lirică*, descrierea artistică, pe lângă rolurile amintite, îl mai are şi pe acela de *a sugera*, prin intermediul *figurilor de stil* şi al *imaginilor artistice* (care devin dominante), trăsături/ caracteristici, detalii, viziuni şi percepții subiective etc.; aşadar, un marcat *rol persuasiv* (de convingere) şi *estetic* (de a impresiona şi a trezi în cititor emoția artistică).

Când se citeşte/ se analizează oricare tip de descriere, este indicat să urmăreşti:
– cine efectuează descrierea;

Scanned with OKEN Scanner

– din ce perspectivă (cum priveşte/ consideră cele descrise) şi ce percepe acesta;
– care sunt aspectele descrise şi contextul lor spaţio-temporal;
– cum se oglindesc în text cele percepute;
– ce sugerează imaginile artistice (în cadrul textului literar descriptiv);
– ce este particular/ specific în descrierea respectivă etc.

Punând cap la cap răspunsurile la aceste întrebări, vei obţine *conţinutul* unei compuneri prin care motivezi specificul, rolul, prezenţa descrierii în textul dat. În *introducerea* compunerii vei scrie una-două fraze prin care defineşti descrierea, după caz, ştiinţifică sau literară/ artistică, iar în *încheiere*, exprimarea motivată a unei opinii despre particularităţile descrierii din text.

Care este proporţia optimă între introducere, cuprins şi încheiere? Sugestia noastră este următoarea:
– *introducerea*: 1/ 7 – 2/ 7 din spaţiul cerut sau propus pentru compunere;
– *cuprinsul*: 4/ 7 – 5/ 7 din spaţiul cerut sau propus pentru compunere;
– *încheierea*: 1/ 7 – 2/ 7 din spaţiul cerut sau propus pentru compunere.

Din fracţiile precizate mai sus poţi face diferite combinaţii, care să se potrivească cel mai bine situaţiei concrete în care te afli: 1/ 7 + 5/ 7 + 1/ 7, 2/ 7 + 4/ 7 + 1/ 7, 1/ 7 + 4/ 7 + 2/ 7.

În mod similar vei proceda în orice situaţie care presupune redactarea unei compuneri, cu un spaţiu limitat sau fără limită de spaţiu (dar atunci trebuie să-ţi propui tu, de la începutul redactării, un anumit spaţiu, altminteri compunerea ta va fi dezechilibrată).

2. *Dialogul* este *modul principal de expunere* care constă în succesiunea/ în totalitatea replicilor din convorbirea a două *persoane* (în viaţa reală) sau a două *personaje* (în opera literară epică sau dramatică). Prin dialog, se comunică, în modul cel mai direct cu putinţă, idei, informaţii, opinii, explicaţii etc.

Acest fapt se face prin prin următoarele mijloace:
– prin cuvinte (*componenta verbală*);
– prin elemente care exprimă atitudinea: gesturi, mimică, poziţii corporale, intonaţia/ accentuarea unor cuvinte, ritmul şi intensitatea vorbirii etc., care însoţesc sau înlocuiesc cuvintele (*componenta nonverbală şi paraverbală*).

În opera literară, asemenea elemente care exprimă atitudinea pot fi:
– *redate* prin notaţii ale naratorului: *Aşa o fi, răspunse Ghiţă hotărât, dar eu nu-ţi pot spune…*(Ioan Slavici, *Moara cu noroc*);
– *sugerate* prin semnele de punctuaţie din dialog/ din replică: – *M-oi duce, dacă spui; dar e bine să-mi arăţi ce şi cum; ca să ştiu ce să fac!* (Mihail Sadoveanu, *Baltagul*)

Scanned with OKEN Scanner

De aceea, când analizezi un dialog dintre două personaje, trebuie să scoți în evidență:

– atât *ce se spune*, respectiv *ce semnificație au cele* spuse (componenta verbală);
– cât şi *cum se spune*, respectiv *ce semnificație are acest fapt* (componenta nonverbală şi paraverbală).

Trebuie să ai în vedere faptul că, prin dialog, personajele (din opera literară) şi persoanele (din textul nonliterar) *comunică* un conținut oarecare şi *se comunică*, îşi manifestă atitudinea/ reacțiile/ stările sufleteşti..., şi astfel se trădează mai mult decât o arată cuvintele rostite.

Dialogul este astfel *o modalitate de caracterizare*, fie că pune în lumină relațiile dintre două personaje, fie prin conținutul său, fie prin ceea ce sugerează (detalii de comportament, de atmosferă, intenții etc.).

Deşi nu face obiectul Evaluării Naționale, poți să ai în vedere şi opera dramatică. Aici, dialogul (*dialogul dramatic* sau schimbul de replici dintre personaje, pe baza căruia se încheagă acțiunea) are o serie de caracteristici care îl particularizează față de cel din opera epică:

– este o *formă mascată de narare*, care face să avanseze acțiunea;
– este *mijlocul esențial* prin care se pun în evidență atitudinea, mentalitățile, psihologia personajelor dramatice;
– este *principala modalitate de caracterizare a personajelor*;
– are, obligatoriu, un *dublu rol*: de *comunicare* între personajele de pe scenă şi de *transmitere* către spectatori a gândurilor, a faptelor, a intențiilor şi a aspirațiilor acestora.

Uneori dialogul îşi găseşte reprezentarea chiar şi în *opera lirică* (de exemplu, *Revedere* de Mihai Eminescu), atunci când aceasta are conținutul organizat pe baza relației *întrebare-răspuns* (*structură dialogică*). Rolurile se distribuie între *eul liric* şi un *„personaj liric"* (în poezia eminesciană, codrul).

Dacă într-o operă lirică întregul conținut reprezintă o adresare a eului liric ce nu primeşte răspunsul sau „replica" aşteptată de la un „personaj liric" mut, presupus ca prezent (ca în poezia *Izvorul nopții* de Lucian Blaga), atunci vorbim de *monolog adresat* (mărcile lexico-gramaticale ale acestuia fiind cele specifice adresării: verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana a II-a singular, vocative, imperative, interjecții etc.).

3. *Narațiunea* este un *mod principal de expunere* şi *de organizare compozițională* în *opera epică* în versuri sau în proză: *basm, baladă, fabulă, schiță, nuvelă, roman* etc. Accentul într-o narațiune cade pe *ce se întâmplă*. Drept urmare, există şi multe *texte nonliterare* care au ca mod de expunere narațiunea, numai că aceasta nu are valoare artistică, ci este o simplă înşiruire de fapte, de

Scanned with OKEN Scanner

întâmplări, de evenimente, la care autorul sau o persoană reală este prezent sau participă.

Dacă într-o descriere accentul cade pe grupul nominal (substantiv + adjectiv, de obicei cu rol de epitet), într-o narațiune, accentul se deplasează către grupul verbal (al cărui nucleu este reprezentat de verb).

Textul narativ sau opera epică se definește prin situația în care există *narator, acțiune, personaje, narațiune* ca mod principal de expunere, la care se mai pot adăuga alte două elemente – *subiectul* și *conflictul*.

a. *Naratorul* (povestitorul) relatează faptele și întâmplările, situațiile, evenimentele sau conflictele în care sunt implicate personajele.

Schema următoare te va ajuta să identifici ipostazele naratorului într-o operă epică:

- naratorul *subiectiv* (implicat afectiv, marca definitorie a implicării fiind relatarea la persoana I singular, ceea ce presupune perspectiva/ viziunea proprie asupra evenimentelor relatate);
- naratorul *obiectiv* (detașat/ neimplicat afectiv, relatarea se face la persoana a III-a singular);
- naratorul *omniscient* (singurul care „știe" cum gândesc și acționează personajele, în spatele cărora se află și pe care le prezintă în diferite ipostaze și situații);
- *naratorul-personaj* în propria narațiune (care relatează la persoana I, narațiunea fiind marcat subiectivă);
- o *„voce"* care nu poate fi precis identificată (*voce auctorială*).

Uneori, în aceeași creație literară pot exista mai mulți naratori, care prezintă din perspective diferite același eveniment.

b. *Subiectul* unei narațiuni/ al unei opere epice presupune, de cele mai multe ori:

- plasarea într-un *context spațio-temporal*;
- organizarea într-o succesiune de *momente* (expozițiune, intrigă, desfășurarea/ dezvoltarea acțiunii, punct culminant, deznodământ) sau pe baza relației *situație inițială – transformare/ evoluție – situație finală*;

În unele creații literare, mai ales în cele moderne, nu pot fi identificate momentele subiectului, accentul fiind pus pe relatarea unor fapte, situații, comportamente ș.a.m.d. Aici, subiectul este alcătuit dintr-o multitudine de aspecte/ de detalii care sunt menite să oglindească psihologia unui personaj, atmosfera unei epoci, viziunea subiectivă asupra unor teme precum viața, moartea, dragostea, timpul etc.

Reține faptul că modul de construire a subiectului este propriu fiecărui autor, acesta având propria concepție asupra modului de scriere a operei și,

Scanned with OKEN Scanner

în consecință, va respecta sau nu anumite reguli încetățenite pentru o specie literară sau pentru un anume tip de personaj.

c. Totalitatea faptelor şi a întâmplărilor dintr-o operă epică formează *acțiunea*, care poate fi:

- *simplă, liniară, cu un singur fir narativ* (întâmplările se înşiruie unele după altele şi decurg unele din celelate, de obicei pe baza unei relații de tip cauză-efect, precum în schița *D-l Goe...*);
- *complexă, ramificată, cu diferite planuri narative care se întrepătrund* (are aspectul grafic al coroanei unui arbore, ca într-un roman, unde există mai multe planuri narative, care se intersectează, se despart, capătă o importanță mai mare sau devin secundare etc.).

Nu putem vorbi de acțiune în absența unui *context spațio-temporal*. Uneori acțiunea este limitată, ca în schiță, sau capătă amploare în timp şi în spațiu, ca în roman. *Indicii spațio-temporali* fixează cadrul acțiunii, permit raportarea înțelegerii cititorului la o experiență şi cunoaştere proprie, facilitează înțelegerea atmosferei unei epoci etc.

Reține faptul că în acțiunea unei opere, în *narațiunea propriu-zisă* sau în *relatare/* în *povestire*, din rațiuni de construcție a subiectului sau a personajelor, pot fi intercalate:

- *secvențe descriptive* („cum este/arată cineva sau ceva");
- *secvențe dialogate* (schimb de replici) sau *monologate*;
- *secvențe evocative* („ce şi cum a fost cândva");
- *secvențe meditative* (reflecții/meditații asupra ceva sau cuiva).

d. *Conflictele* pun în mişcare acțiunea şi determină comportamentul, reacțiile, atitudinile şi gândurile personajelor. Simplificând, se poate afirma că un conflict reprezintă „ciocnirea" de pasiuni şi de interese dintre personaje, într-un context dat.

Într-o operă literară, conflictele pot fi privite din mai multe perspective:

- în funcție de numărul de personaje implicate, conflictul poate fi *individual/ individualizat* (legat de un singur personaj şi, în general, axat pe reliefarea trăirilor personajului, pe evoluția comportamentului, a atitudinilor şi reacțiilor acestuia) sau *colectiv* (între două sau mai multe colectivități, una dintre ele putând fi întruchipată de un singur personaj, care, în acest caz, devine *exponent/ reprezentant* al respectivei colectivități, în numele căreia vorbeşte şi acționează);
- în funcție de domeniul la care se referă, conflictele pot fi *sociale, istorice, morale, psihologice* etc.;
- în funcție de relațiile dintre personaje şi de specificul acțiunii, conflictele pot fi *în stare latentă* (potențiale/ pe cale de a izbucni), *evolutive* (ascendente/ în plină desfăşurare, uneori conducând la o situație explozivă),

Scanned with OKEN Scanner

principale/ centrale sau *secundare*, *simple* (liniare, în desfăşurare continuă) sau *ramificate* (împletite, imprevizibile, complicate, cu structură arborescentă) etc.

e. *Personajele* participă la *acțiune* în diferite grade (personaje *principale, secundare, episodice*). Personajele pot fi *individuale/ individualizate, colective, exponențiale/ reprezentative*, iar din perspectiva construcției subiectului pot fi *simple* (schematizate, axate pe o singură trăsătură de caracter, precum în schiță) sau *complexe* (cu o varietate de trăsături de caracter, cu o psihologie complexă, precum în roman) etc.

Într-o operă epică (sau dramatică) personajul poate fi situat într-o singură *ipostază* (de exemplu, Goe întruchipează imaginea copilului răsfățat şi needucat) sau în *ipostaze diferite* (complementare, care contribuie la conturarea unei personalități complexe). Spre exemplu, părintele Trandafir, personajul principal al nuvelei *Popa Tanda* de Ioan Slavici se află în diferite ipostaze: preot de țară, întâiul gospodar al satului, soț şi tată.

Atunci când ai de redactat o compunere care presupune caracterizarea unui personaj, fie ea şi sumară, trebuie mai întâi să identifici modalitățile/ procedeele de caracterizare, orientându-te după schema de mai jos:

MODALITĂȚI DIRECTE DE CARACTERIZARE	**MODALITĂȚI INDIRECTE DE CARACTERIZARE**
Caracterizare directă efectuată de către: – narator (trăsături fizice şi/ sau morale; statutul inițial al personajului); – alte personaje (caracterizare subiectivă, în raport de relațiile dintre personaje) – personaj însuşi (autocaracterizarea/ autoportretul; defineşte modul subiectiv în care personajul se defineşte pe sine sau în raport cu lumea, faptele, întâmplările etc.)	Caracterizare desprinsă, prin interpretare, din: – gânduri, fapte, atitudini, comportament; – relațiile cu celelalte personaje; – limbaj (al personajului însuşi sau al personajelor/ al naratorului, care vorbesc despre personajul dat; important este şi *ce se spune* despre personajul dat, şi *cum se spune*); – mediul în care personajul este situat (societatea, epoca istorică, împrejurările concrete ale conflictului); – nume; – alte procedee: descrierea, antiteza, analiza psihologică etc.

Atunci când alcătuieşti o caracterizare, fie şi sumară, a unui personaj, trebuie să scrii în partea introductivă una-două fraze prin care să precizezi modalitățile/ procedeele de caracterizare a personajului, identificate în textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

În partea de conținut a lucrării, vei sublinia trăsăturile personajului, începând cu cele fizice şi continuând cu cele morale, identificate prin modalitățile/ procedeele enunțate de tine în introducere. Există două moduri consacrate de a sublinia trăsăturile:

- prin raportarea la ordinea modalităților/ a procedeelor de caracterizare (de exemplu, te referi, mai întâi, la caracterizarea directă, efectuată de către narator şi prezinți trăsăturile identificate, apoi la caracterizarea directă efectuată de către alte personaje ş.a.m.d.);
- prin sublinierea unor trăsături pe care le ierarhizezi în funcție de importanța lor pentru evoluția personajului (dar atunci trebuie să menționezi separat şi modalitatea sau modalitățile de caracterizare prin care trăsătura respectivă este reliefată în text).

Reține că nu este indicat să combini, în acelaşi text, cele două moduri de organizare a lucrării, pentru că, aproape sigur, calitatea compunerii scade.

Exersează, pe rând, ambele moduri de organizare, vezi care dintre ele este mai potrivit pentru maniera ta de a redacta şi perfecționează-l!

Despre eul liric

Eul liric/ eul poetic este acea *instanță* care comunică – prin textul poetic – idei, gânduri, sentimente (similar naratorului dintr-o operă epică şi reprezentând un fel de „voce" a *emițătorului*, care este o abstracțiune şi, în consecință, nu trebuie confundat cu persoana fizică, respectiv cu autorul însuşi).

Simplificând lucrurile, *eul liric* este un alt „chip" al poetului (transpus într-o anumită ipostază: contemplativul, meditativul, nostalgicul, îndrăgostitul etc.) care comunică, prin textul poetic (ce se caracterizează prin sens figurat, prin varietatea mijloacelor artistice, prin marea capacitate de sugestie a unor idei, gânduri, observații, notații fugare etc.), cu un potențial cititor.

Într-un text, fie el şi fragmentar, *prezența eului liric* (condiție obligatorie de existență a operei lirice) poate fi identificată astfel:

a. la *nivel general*, prin selectarea şi organizarea proprie a unor elemente din care se constituie *imaginea lumii* (a situației, a fenomenului, a peisajului ş.a.) pe care o proiectează poetul: *reperele spațio-temporale* şi *câmpul semantic dominant* al universului poetic; *perspectiva* poetului, transpus într-o anumită ipostază, în contextul sau în cadrul imaginat; *viziunea* pe care o are asupra *temei*, evidentă prin *ideile poetice* (sau prin gânduri, reflecții, observații, impresii,

Scanned with OKEN Scanner

reacții etc.), materializate printr-o varietate de *mijloace artistice (figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice); mesajul transmis* etc.;

b. la *nivel particular*, prin *mărcile lexico-gramaticale* (însemne/embleme, formate din cuvinte şi din structuri morfologice şi sintactice: verbe, pronume și adjective pronominale, grup nominal alcătuit din substantiv și adjectiv, interjecții, vocative, imperative, interogații, exclamații etc.), care sugerează gradul de *subiectivitate a eului liric* (implicarea afectivă, directă sau „mascată"); analiza acestora în situația textului dat oferă indicii prețioase despre *tipul de text*, despre *ipostaza poetului* și despre *gradul de implicare/de subiectivitate a eului liric*, astfel:

– dominanța grupului nominal (substantiv+adjectiv cu valoare stilistică de epitet) indică prezența unei *descrieri („cum arată cineva sau ceva")*;

– frecvența verbului la mai-mult-ca-perfect, la perfect compus și la imperfect indică prezența unei *evocări lirice („ce și cum a fost cândva")*;

– persoana I singular desemnează *confesiunea lirică* (destăinuirea/ mărturisirea directă), textul apărând ca un *monolog confesiv*;

– persoana I plural corespunde ipostazei poetului de *exponent* (de reprezentant/de „purtător de cuvânt") al unei colectivități/ al unui cuplu…, în numele căruia „vorbește"; de obicei, textul apare ca un *discurs liric* în care ideile și imaginile sunt organizate pe baza relației: *noi–voi, al nostru–al vostru*;

– persoana a II-a (și/sau vocativele, imperativele, interjecțiile și formulele de adresare) indică adresarea directă către un „personaj liric"; textul apare fie cu o *structură dialogică*, organizat pe baza relației întrebare–răspuns, fie ca un *monolog adresat/autoadresat*;

– persoana a III-a este o marcă a *lirismului obiectiv* (nu se trădează implicarea afectivă directă, ci „masca", respectiv atitudinea aparent detașată/impersonală, pe care o adoptă poetul pentru redarea ideilor și a reflecțiilor, în imagini neutre/obiective/veridice).

În unele texte lirice, pot apărea diferite combinații de ipostaze ale eului liric, astfel încât se pot împleti elemente de *confesiune* cu elemente de *descriere*, de *meditație* sau de *evocare*, cu interferențe între persoanele I, a II-a şi a III-a ale verbelor.

Caracterul subiectiv al unui **text nonliterar** este vizibil prin prezența verbelor şi a pronumelor la persoana I și a II-a, singular şi plural, prin indicii spațio-temporali raportați la emițător. Subiectivitatea indică faptul că textul este centrat pe transmiterea sentimentelor, a experiențelor, a stărilor sufleteşti ale autorului.

Scanned with OKEN Scanner

Despre cum se rezolvă cerințele complexe ale subiectului

Am ajuns într-un punct în care trebuie să abordăm şi problema rezolvării unor cerințe complexe ale subiectului pentru Evaluarea Națională. Ştim că aceasta este problema-cheie şi că ea presupune volumul de muncă cel mai ridicat.

Mai întâi, să vedem ce tipuri de texte îți impune programa pentru Evaluarea Națională să redactezi. Este vorba de următoarele trei tipuri:

- textul *descriptiv* (axat pe *cum arată cineva sau ceva*; altfel spus, ți se cere să faci o descriere de tip portret sau de tip tablou);
- textul *narativ* (centrat pe *ce s-a întâmplat*, uneori – pe *ce şi cum s-a întâmplat*; cu alte cuvinte, ți se cere să povesteşti ceva, despre cineva sau despre ceva);
- textul *argumentativ* (elaborat cu un scop precis: *de a convinge pe cineva despre ceva*; acesta este un text care încearcă să convingă un interlocutor, un evaluator, un ascultător etc. să-ți accepte punctul de vedere, pe baza argumentelor/ a justificărilor pe care le aduci).

Bineînțeles că aceasta este o clasificare didactică, în realitate se întâlnesc frecvent interferențe între cele trei tipuri de texte. Este important să ai în vedere că trăsăturile tipului de text pe care ți se solicită să-l redactezi trebuie să fie dominante în textul elaborat de tine. Ştii deja că nu poți redacta un text pur descriptiv, pentru că el va conține fie şi minime elemente de narațiune, şi invers.

Cât priveşte *textul argumentativ*, lucrurile sunt numai în aparență complicate. Un text argumentativ are o structură specifică, similară structurii *introducere – cuprins – încheiere*, numai că se numeşte altfel, din cauza faptului că se operează cu alte concepte, deci cu alte înțelesuri. Pe scurt, *structura unui text argumentativ* este următoarea:

- drept *introducere*, apare *ipoteza*, respectiv definirea/ enunțarea clară a opiniei tale despre faptul, ideea, semnificația... care îți este indicată prin cerință;
- în partea de *conținut* a compunerii/ a textului vei scrie *argumentele, motivațiile, justificările* cerute (mai întâi se enunță argumentul şi apoi se justifică prin exemplificare, prin explicarea sintetică, prin comentare, prin comparare cu alte fapte de acelaşi tip, prin dezvoltare etc.);
- în partea de *încheiere* vei scrie *concluzia* ta, care trebuie să întărească ipoteza, de obicei reprezentând o sinteză a argumentelor aduse; în niciun caz concluzia nu trebuie să contrazică ipoteza de la care ai pornit.

Cel mai delicat lucru din această schemă este legat de scrierea argumentelor (enunțare şi justificare). Pentru a învăța cum trebuie să procedezi, îți propunem un exercițiu.

Ia o foaie de hârtie şi, după ce vei citi textul dat mai jos, încearcă, timp de cinci minute, să găseşti cât mai multe soluții logice de a rezolva problema. Scrie soluțiile găsite pe foaia de hârtie!

Scanned with OKEN Scanner

Problema de rezolvat:

Am un cățeluș foarte neastâmpărat: nu stă o clipă locului.
Vreau să știu ce greutate are, dar nu am la dispoziție decât un cântar de bucătărie.
Cum aș putea face să-l cântăresc?

Opreşte-te aici! Nu citi mai departe până nu ai dat răspunsurile în cele cinci minute acordate!

.....

Acum, că au trecut cele cinci minute, să continuăm! Probabil că ai scris pe foaia de hârtie unul sau mai multe răspunsuri posibile sau măcar te-ai gândit la ele. Nu putem să-ți spunem dacă ele sunt corecte sau nu. Asta va trebui să verifici tu, după ce vei citi până la sfârşit cele ce urmează.

Ceea ce ştim, aproape sigur, este faptul că nu ți-ai proiectat mai întâi un sistem de elaborare a soluțiilor. Pur şi simplu, ai dat unul sau mai multe răspunsuri, care ți s-au părut potrivite. Dacă s-au nimerit să fie bune, este în regulă, dacă nu ...!

De fapt, la fel ca tine procedează majoritatea celor care au de rezolvat o problemă. Când cred că au înțeles ceea ce li se cere, riscă un răspuns pe care îl cred cel mai potrivit cu putință, fără a mai sta pe gânduri. Dacă vrei să obții performanțe, nu vei proceda însă aşa. Autorii care au proiectat testul de mai sus – conținând o problemă preluată dintr-un cunoscut test de creativitate – am conceput şi un sistem pe baza căruia să fie elaborate şi cotate posibilele răspunsuri. Nu este unul ideal, ci doar unul funcțional!

Convinge-te, citind atent grila noastră de răspunsuri posibile!

- soluțiile care privesc *agentul/ naratorul* (dacă nu îl pot cântări cu cântarul de bucătărie, merg la cineva care are un cântar adecvat);
- soluțiile care privesc *„personajul"* (dacă este neastâmpărat cățeluşul, folosesc o sacoşă);
- soluții care privesc *instrumentul măsurării/ obiectul* (dacă respectivul cântar poate măsura greutatea presupusă a cățeluşului, pot să fac operația de cântărire; dacă nu, se impune folosirea altor soluții, respectiv utilizarea unui cântar adecvat, în alt loc şi timp);
- soluții care privesc *analiza contextului*/ ieşirea din context (este strict necesară cântărirea în acel moment sau trebuie amânată până la îndeplinirea unor condiții minimale);
- *soluții mixte* (încerc o cântărire, punând cățelul într-o sacoşă pe care o cântăresc ulterior, iar dacă nu reuşeşc, recurg la alte modalități; firește, nu sunt admise răspunsuri aberante, care presupun un atentat la viața şi la securitatea cățeluşului).

Scanned with OKEN Scanner

Observi că, mai întâi, am făcut o *analiză a posibilităților de răspuns*, prin raportare la datele problemei de rezolvat, şi astfel ne-am creat *sistemul*, pe baza căruia vom selecta apoi răspunsurile cerute. Acest „sistem" este alcătuit din elementele pe care le-am identificat în text (*agentul/ naratorul, „personajul", instrumentul/ cântarul, contextul...*). Avantajul nostru este acela că vom putea alege răspunsul pe care îl considerăm cel mai potrivit, dintre multe alte posibile, încercând să lăsăm cât mai puține lucruri la voia întâmplării.

La fel va trebui să procedezi şi tu, când te afli în fața rezolvării unei probleme, oricare ar fi aceasta:

- *analizează* atent toate datele problemei pe cale le ai la dispoziție sau pe care eşti capabil să le identifici;
- *concepe* un „sistem" în funcție de care să distribui răspunsurile posibile (format din elementele, datele, condițiile... care apar în problema ta; la acestea, mai poți adăuga şi altele, desprinse din interpretarea semnificațiilor textului problemei date);
- *propune* cât mai multe soluții posibile pentru fiecare element al sistemului pe care l-ai conceput (nu uita că orice problemă are cel puțin două soluții diferite!);
- *selectează*, în final, răspunsurile pe care le consideri că sunt cele mai potrivite sau care te avantajează cel mai mult.

Cu puțin exercițiu, suntem convinşi că îți vei îmbunătăți considerabil tehnica de elaborare a răspunsurilor în funcție de o analiză a datelor pe care le ai la îndemână. Depinde numai de tine dacă vei persevera sau nu. Dacă o vei face, te vei antrena să iei decizii în cunoştință de cauză, dacă nu..., atunci ai o problemă!

După modelul de mai sus, îți recomandăm să îți selectezi justificările, motivările de care ai nevoie în redactarea oricărui text argumentativ (exprimarea unui punct de vedere asupra semnificației titlului, a mesajului transmis, a semnificației unui gest/ fapt/ comportament etc.).

Îți vom oferi un alt exemplu despre modul în care poți folosi informațiile de mai sus, aici referindu-ne la *prezentarea semnificațiilor titlului unei opere literare* (sarcină de lucru preluată din diferitele subiecte oficiale pentru testarea națională).

Conform paşilor stabiliți, mai întâi analizăm datele problemei pe care o avem de rezolvat. Identificăm, pentru început, două elemente în funcție de care vom distribui răspunsul nostru: *titlul* (privit ca o structură semantică/ referitoare la sensul lexical al cuvintelor componente şi gramaticală) şi *textul* la care se referă.

Scanned with OKEN Scanner

Apoi încercăm să analizăm relația care se creează între cele două elemente. Vom constata, relativ uşor, că titlul *exprimă ceva*, în mod direct, în legătură cu textul, şi *sugerează şi altceva*, prin raportare la interpretarea semnificațiilor textului.

În acest moment, avem distribuția răspunsurilor posibile, în funcție de anumiți parametri. Semnificațiile titlului se vor obține prin însumarea răspunsurilor la întrebările de mai jos:

- care este structura (semantică şi gramaticală) a titlului?
- ce exprimă, în mod direct, titlul în raport cu textul?
- ce mai poate sugera titlul, prin raportare la semnificațiile textului (desprinse din interpretare)?

Spre exemplu, dacă ni se cere să prezentăm semnificațiile titlului poeziei *Noapte de iarnă* de G. Topîrceanu, conform grilei de mai sus, răspunsul ar fi următorul:

Titlul este alcătuit din două substantive comune nearticulate, aflate în relație de subordonare, primul cu formă de nominativ, „Noapte", iar celălalt cu formă de acuzativ cu prepoziție, „de iarnă". Cele două substantive, prin sensul lor, fixează cadrul temporal pe care poetul îl prezintă în discursul liric.

În relație cu textul fragmentar citat, titlul exprimă tema şi, totodată, obiectul descrierii unei nopți de iarnă, aşa cum este ea percepută de poet.

Ipostaza poetului este aceea a observatorului implicat, a martorului care notează, subiectiv, ceea ce vede, simte şi îl impresionează („oraşul adormit", plopii, streşinile, case etc.). Totodată, titlul oferă o sugestie despre modul principal de expunere utilizat în text (descrierea) şi despre specia literară căreia îi aparține fragmentul citat (pastelul).

Din acest loc, compunerea poate continua cu răspunsurile date la alte repere/ cerințe ale subiectului.

Despre genuri şi specii literare

Programa şcolară pentru Evaluarea Națională prevede şi îndeplinirea unei sarcini complexe de lucru de tipul *motivării apartenenței unui text literar (studiat sau la prima vedere) la un gen literar (liric, epic) şi/sau la o specie literară (basmul, schița, nuvela, fabula, pastelul)*. De obicei, asemenea sarcini complexe de lucru au formulări-tip, similare celei prezentate mai jos:

Redactează/Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 rânduri), în care să motivezi faptul că textul dat aparține unei opere lirice/opere epice/unui basm/ unei schițe/unei fabule/unui pastel. **12 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

În compunere, trebuie:
– *să precizezi X trăsături ale genului literar identificat/ale speciei literare identificate în textul dat;*
– *să ilustrezi aceste trăsături prin exemple din text sau prin comentarea acestora;*
– *să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate;*
– *să te înscrii în limita spaţiului indicat.*

1. Primul lucru pe care trebuie să-l faci este să citeşti cu atenţie textul dat, de cel puţin două-trei ori, pentru a-i înţelege *sensul* şi, mai apoi, *semnificaţiile*. (Vezi capitolul *Despre cum se citeşte un text literar sau nonliterar*!)

2. Apoi vei trece la identificarea, în textul dat, a *elementelor de structură şi de compoziţie*, de la simplu la complex, pornind de la cele mai evidente (privind *forma şi tipul textului, modurile de expunere* şi, dacă este cazul, *personajele*) către cele desprinse din analiza de profunzime (*tema textului, ipostazele emiţătorului, conţinutul de idei şi materializarea acestuia prin mijloace artistice: figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice, modalităţile de carcterizare a personajelor, semnificaţiile titlului, mesajul transmis*), astfel:

a. mai întâi se face o analiză sumară a *formei textului* şi a *modurilor de expunere*, pentru încadrarea textului într-un *gen literar* (*opera lirică* sau *textul liric* presupune organizarea în strofe şi versuri cu anumite elemente de versificaţie: măsură, rimă, ritm… şi, obligatoriu, *prezenţa eului liric*; *opera epică* sau *textul epic/narativ* are organizarea în proză sau în versuri, presupunând însă, obligatoriu, *narator, naraţiune, acţiune şi conflict, subiect cu o desfăşurare specifică, personaje* etc.);

b. după încadrarea textului dat într-un *gen literar* (*liric* sau *epic*, fiecare dintre acestea având trăsături specifice), se continuă analiza, pentru a se identifica *tipul de text* şi, eventual, *specia literară* studiată, căreia textul îi aparţine:

• În situaţia *textului liric* (vezi capitolul *Despre eul liric*), analizăm următoarele variante, pentru a identifica, deopotrivă, *perspectiva poetică* (ipostaza în care se transpune poetul şi „unghiul său de vedere" asupra temei şi a conţinutului) şi *viziunea poetică* (efectul acestei perspective, respectiv felul particular de „a vedea" tema tratată şi de a comunica ideile, observaţiile, gândurile, sentimentele, impresiile, reflecţiile, stările de spirit etc., prin variate *mijloace artistice*):

– dacă textul dat presupune un dialog, pe baza relaţiei *întrebare–răspuns*, între poetul situat într-o ipostază anumită (de exemplu, ipostaza îndrăgostitului) şi un „personaj liric" oarecare (de exemplu, femeia iubită), atunci textul liric are o *structură dialogică*, în interiorul căreia pot apărea *confesiunea*

Scanned with OKEN Scanner

(mărturisirea directă a gândurilor și a sentimentelor/a trăirilor/a impresiilor...), *descrierea* („cum este cineva sau ceva"), *evocarea* („ce și cum a fost odată") sau *meditația* (considerațiile/reflecțiile emițătorului);

– dacă în text există verbe, pronume și adjective pronominale de persoana a II-a singular, vocative, imperative, interjecții de adresare/formule de adresare, iar „personajul liric" nu răspunde, atunci textul liric are caracterul unui *monolog adresat sau autoadresat,* putând conține, de asemenea, elemente de confesiune, descriere, evocare sau meditație;

– dacă predomină verbe, pronume și adjective pronominale de persoana I singular, textul este o *confesiune lirică,* redată sub forma unui *monolog confesiv,* în care pot apărea și elemente de evocare, descriere sau meditație;

– dacă există verbe, pronume și adjective pronominale de persoana I plural, iar organizarea conținutului/a ideilor poetice presupune o relație de tipul: *noi–voi, noi–tu, noi–el/ei, a noastră-a voastră...,* textul are caracterul unui *discurs liric* (deseori sub forma unui *monolog liric declarativ* sau a unui *manifest*), în care emițătorul se situează în ipostază de *exponent* (de reprezentant/ de „purtător de cuvânt") al unei colectivități/al unui cuplu; și aici pot apărea confesiunea, descrierea, evocarea sau meditația, dar trecute în plan secundar;

– dacă în conținutul textului se folosește în exclusivitate persoana a III-a, fie avem de-a face cu un *discurs liric,* aparent neutru, pe o temă dată, presupunând îndeosebi *evocarea* și/sau *meditația,* fie apare în prim-plan descrierea, iar atunci textul dat este o *descriere literară/artistică* (de tip tablou sau de tip portret); în cazul particular în care descrierea de tip tablou se concentrează asupra unui peisaj din natură, textul dat este un *pastel;*

• În situația *textului epic* (vezi capitolul *Narațiunea*), se analizează sumar *elementele definitorii* care probează apartenența la *genul epic* (naratorul, acțiunea și conflictul, subiectul, personajele, modul principal de expunere – narațiunea, eventual mesajul transmis), pentru a se identifica *trăsăturile specifice* care fac posibilă încadrarea într-o *specie literară* studiată, astfel:

– dacă textul aparține unui *basm,* sunt prezente elemente specifice acestei specii literare: *forțele binelui triumfă în confruntare cu forțele răului; prezența formulelor tipice* (inițiale, mediane, finale); *întrepătrunderea planurilor real–fabulos; personaje simbolice: eroul,* personaj pozitiv (Făt-Frumos), *eroina* (Ileana-Cosânzeana), *antagoniștii/vrăjmașii,* personaje negative (zmei, balauri...), *ajutoarele* (calul năzdrăvan, țânțarii, albinele...); *prezența unor motive narative diverse:* călătoria ca drum inițiatic, lupta cu zmeii, victoria personajului pozitiv, probele depășite de erou etc.; *personajele au calități excepționale în situații excepționale:* de exemplu, eroul se poate metamorfoza, poate face o călătorie pe „tărâmul celălalt", are puteri și însușiri neobișnuite...; *timpul fabulos/mitic al acțiunii; cifrele simbolice; diferite obiecte magice; finalul fericit, axat pe răsplata eroului* etc.;

Scanned with OKEN Scanner

– dacă textul aparține unei *schițe*, se pot identifica următoarele trăsături specifice: *personaje puține; acțiune simplă, cu un singur fir narativ, ce surprinde un moment semnificativ din viața personajului; personajul principal este caracterizat printr-o singură trăsătură fundamentală de caracter; schița cultivă instantaneul, are caracter fragmentar și se bazează pe narațiune și dialog;*

– dacă textul aparține unei *fabule* (în versuri sau în proză), apar următoarele trăsături-tip: o *structură specifică*, implicând *povestirea/relatarea unei întâmplări* (cu tâlc/pilduitoare) și o *morală reprezentând scopul relatării* (explicită, respectiv formulată în finalul textului, sau implicită, desprinsă din semnificația conflictului); prezența unui *narator* (doar aparent obiectiv, în realitate exponent al unor valori care exprimă binele, frumosul și adevărul); *acțiunea concentrată* (uneori redusă la *un singur moment al subiectului*, cu desfășurare rapidă și cu un *deznodământ imediat*); *conflictul puternic*, chiar violent (pornind de la mentalități/perspective/opinii/ viziuni/convingeri divergente); *personaje alegorice* (întruchipând tipuri și comportamente umane bine definite); *mesaj* evidențiat prin chiar *morala fabulei;*

– dacă prin analiza elementelor definitorii și a trăsăturilor particulare nu se poate identifica specia literară studiată căreia îi aparține textul, atunci avem de-a face cu un fragment oarecare dintr-o specie literară greu de precizat, din cauza dimensiunilor reduse (*povestire, nuvelă, roman*...); în situația în care domină grupul nominal (substantiv dublat de adjectiv cu valoare stilistică de epitet, punând în evidență trăsături/aspecte/înfățișări...), textul este o *descriere literară în proză, de tip tablou sau de tip portret*, în care emițătorul/naratorul este situat, de obicei, în ipostaza observatorului/a privitorului care notează, subiectiv sau doar aparent obiectiv, ceea ce vede, simte și îl impresionează; în descriere, pot fi intercalate elemente de confesiune, de evocare și/sau de meditație, care accentuează caracterul subiectiv al *perspectivei* din care se face descrierea și al *viziunii* asupra peisajului, a obiectului, a fenomenului sau a chipului descris.

c. *analiza de profunzime* a trăsăturilor textului continuă cu identificarea altor aspecte, strict necesare elaborării complexe a răspunsului dat la sarcina de lucru stabilită prin cerință:

– mai întâi se identifică *tema* textului dat; aceasta se poate face prin răspunsul scurt, rezumativ (printr-o construcție nominală, în absența predicatului, conținând de la unul până la câteva cuvinte), oferit la o întrebare banală: *Despre ce este vorba în textul dat?;* spre exemplu, o asemenea întrebare care se referă la poezia *Lacul* de Mihai Eminescu ar conduce, firesc, la un răspuns sintetic/esențializat, indicând tema principală a textului analizat: *iubirea și natura* (în alte opere ale poetului național, apar diverse teme romantice: timpul, istoria, condiția umană, geniul și nefericirea, drama creatorului în lume, presentimentul îmbătrânirii și al morții etc.); în unele dintre poeziile moderne, este relativ dificil

Scanned with OKEN Scanner

de identificat tema principală, fie pentru că aceasta este împletită cu alte teme (secundare sau adiacente), fie pentru că textul permite o diversitate de interpretări pe care cititorul le poate avea, în funcție de propria viziune asupra ideilor poetice identificate; spre exemplu, într-o poezie precum *Emoție de toamnă*, de Nichita Stănescu, în funcție de perspectiva pe care o are cititorul, tema textului poate fi exemplificată prin diferite formule expresive: *dulcele și amarul iubirii, căutarea dragostei absolute, iubirea ca izvor al creației, lumea îndrăgostitului între realitate și visare, toamna sufletului* etc.;

– apoi, în situația *textului liric*, se trece la identificarea *ideilor poetice* și a *mijloacelor artistice* prin care acestea sunt materializate (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*); ideile poetice pot fi *explicit* prezentate în text (de obicei, marcate de autorul însuși, fie prin semne de punctuație care desemnează sfârșitul unei comunicări — punctul, punctul și virgula, semnul exclamării, semnul întrebării, linia de pauză, punctele de suspensie —, fie prin conjuncții coordonatoare, care desemnează raportul de coordonare cu alte idei poetice prin care se structurează discursul liric) sau pot fi *implicite* (ascunse, încifrate poetic, „mascate" prin formulări expresive, care se bazează pe ambiguitatea sensului și a sugestiei, pe care însă cititorul o poate descifra prin *interpretare*); deseori, ideea poetică este conținută de două sau mai multe versuri consecutive ale textului dat (așa-numita tehnică a *ingambamentului*);

– relativ la *mijloacele artistice*, dificultăți se întâmpină mai ales în identificarea și analiza *procedeelor artistice*; dintre acestea, cele mai cunoscute și cu o variație practic nelimitată în textul liric, semnalăm următoarele: *împletirea confesiunii cu adresarea directă și/sau cu descrierea, evocarea, meditația; insistența pe grupul nominal, format din substantiv și adjectiv cu valoare stilistică de epitet; tehnica asamblării detaliului semnificativ într-o imagine de sinteză; tehnica* ingambamentului, *constând în continuarea ideii poetice în două sau mai multe versuri consecutive* (uneori, doar primul vers este scris cu majusculă, pentru a se sublinia grafic începutul ideii poetice); *tehnica planurilor paralele, presupunând obligatoriu o relație de tipul:* eu–tu, interior–exterior, terestru–cosmic, acum–atunci, vis–realitate *etc., de cele mai multe ori fiind prezentă antiteza sau opoziția; organizarea conținutului pe două planuri temporale:* timpul trăirii *și* timpul mărturisirii; *perspectiva panoramică a observației sau perspectiva dinspre plan apropiat către plan îndepărtat și invers; ipostaza subiectivă a observatorului/a privitorului care notează ceea ce vede, simte și îl impresionează; utilizarea unor cuvinte și construcții lexicale ale câmpului semantic dominant pe care îl impune tema textului; folosirea unor mărci lexico-gramaticale specifice confesiunii, adresării directe, meditației, evocării* ș.a.m.d.;

– în situația unui text aparținând unei *opere epice*, este necesar să se treacă la *identificarea și analiza contextului spațio-temporal al acțiunii, a succesiunii faptelor și întâmplărilor* redate sau sugerate prin narațiune, prin dialog/monolog, prin

Scanned with OKEN Scanner

descriere sau evocare, precum și la *identificarea și analiza modalităților/mijloacelor de caracterizare a personajelor* (directe și/sau indirecte, cu exemplificări pe textul dat);

– în sfârșit, se trece la identificarea *semnificației/semnificațiilor titlului și a mesajului* transmis de textul dat. (Vezi capitolul dedicat modului în care se poate rezolva o asemenea cerință!)

Firește că o asemenea analiză de profunzime asupra textului dat nu este strict necesară dacă cerința subiectului se referă la un aspect parțial: spre exemplu, dacă se cere efectuarea unei caracterizări sumare a personajului X, numai pe baza informațiilor din textul dat, având ca final exprimarea unei opinii despre comportamentul acestuia. În această situație, analiza de profunzime se va centra pe *identificarea temei textului, a ipostazei naratorului, a statutului/a rolului pe care îl are personajul în textul dat, pe identificarea și probarea modalităților de caracterizare, pe sublinierea, prin exemple/explicații/argumente, a trăsăturilor fizice și/sau morale ale personajului, în sfârșit, pe identificarea elementelor prin care poți susține exprimarea unui punct de vedere argumentat asupra comportamentului pe care personajul îl are față de ceilalți sau față de situația în care se află.*

În funcție de experiența pe care o ai în lucrul cu textul, asemenea identificări și analize sumare se pot face fie pe textul tipărit al probei scrise, prin sublinieri și adnotări, fie pe ciornă, sub forma transcrierii unor exemple, dublate de formularea unor observații personale, sau chiar sub forma redactării unui plan simplu/dezvoltat de idei, în structura: *introducere–cuprins–încheiere*.

Însă, în orice situație te afli, este necesară respectarea următorilor pași pentru atingerea performanței scontate: citirea atentă și repetată a textului pentru înțelegerea sensurilor și a semnificațiilor; identificarea și analiza, pe etape, a elementelor necesare redactării unui răspuns de calitate; stabilirea unui plan pentru textul de redactat; scrierea răspunsului (pe ciornă sau „pe curat"), conform cerințelor impuse de subiectul probei scrise; corectarea textului redactat, pentru eliminarea greșelilor sau a imperfecțiunilor formulării.

Despre așezarea textului în pagină

Așezarea textului în pagină presupune respectarea unor *norme de redactare a textului scris de mână*, asupra cărora nu mai ești avertizat, din moment ce sunt *obligatorii* pentru orice tip de lucrare. Îți prezentăm alăturat câteva dintre aceste norme de care, obligatoriu, trebuie să ții seama în redactarea **tuturor compunerilor** tale:

Scanned with OKEN Scanner

– titlul compunerii trebuie marcat prin subliniere (după titlu nu apare niciodată punctul);
– începutul lucrării trebuie scris cu alineat (marginea din stânga – 2-2,5 cm + alineat – circa 2 cm);
– fiecare idee principală/ esențială trebuie marcată prin alineatul corespunzător;
– sfârşitul fiecărui enunț va fi marcat prin semnul de punctuație impus de context (de obicei prin punct, întrucât majoritatea construcțiilor sunt enunțiative);
– scrierea până la marginea din dreapta a lucrării, cu despărțirea cuvintelor în silabe, acolo unde situația o impune (dacă rândul nu este scris până la capăt, se presupune că nu ştii să aşezi textul în pagină sau că nu ştii să desparți cuvintele în silabe);
– se lasă necompletat numai rândul care conține finalul unui enunț şi se trece la paragraful următor prin alineat.

Pe de altă parte, ştii şi tu că prima impresie contează. La fel se întâmplă şi cu lucrarea ta, dincolo de punctajul pe care îl primeşte pentru îndeplinirea acestui criteriu de performanță. Dacă lucrarea este ordonată, impresia va fi favorabilă, iar dacă nu, impresia va fi defavorabilă.

Despre caligrafie

Respectarea condițiilor minimale de caligrafie este, de asemenea, o cerință implicită, presupunând:
– păstrarea distanței de un spațiu între cuvinte;
– scrierea legată a literelor, uşor aplecate spre dreapta;
– menținerea unei distanțe egale între literele aceluiaşi cuvânt;
– punerea semnelor diacritice;
– păstrarea formei standard a literelor şi a dimensiunilor optime, pentru obținerea unui scris lizibil etc.

Deşi în programa şcolară pentru clasele a V-a – a VIII-a nu este prevăzut, în mod expres, acest aspect, nu trebuie neglijat, pentru simplul motiv că reprezintă o țintă de îndeplinit încă din clasele primare, devenind o condiție implicită pentru acordarea punctajului maxim în evaluarea răspunsului.

Scanned with OKEN Scanner

Despre exprimarea corectă

Limbajul folosit în exprimarea ideilor trebuie să respecte *normele limbii literare*, care implică:

- eliminarea formulărilor pleonastice şi tautologice, a cacofoniei, ca şi a repetiţiilor care nu sunt strict necesare clarificării unei idei (acolo unde este posibilă eliminarea repetiţiei, se va face substituirea unor termeni prin sinonime);
- evitarea clişeelor verbale şi a locurilor comune în exprimare;
- folosirea adecvată a termenilor, cu sensul lor de propriu (numai în mod excepţional pot apărea şi termeni cu sens figurat, de exemplu, în redactarea unei scrisori);
- evitarea abuzului de neologisme; interdicţia de folosire a regionalismelor, a arhaismelor, a termenilor şi construcţiilor populare sau de argou etc.;
- folosirea cu măsură a adjectivelor (mai ales în postura dublului şi a triplului epitet), ca şi a superlativului de tipul „extraordinar", „colosal", „genial"...;
- înlăturarea formelor pronominale, adjectivale şi verbale de persoana I şi a II-a, cu excepţia situaţiilor în care apar într-un citat sau în redactarea unei scrisori; relatarea se face, în exclusivitate, la persoana a III-a, pe un ton neutru, lipsit de efuziuni lirico-afective;
- evitarea construcţiilor echivoce, a ambiguităţilor de orice tip.

Oricărei compuneri i se acordă punctaj distinct pentru respectarea normelor exprimării, pentru ortografie şi punctuaţie. Dacă vei constata că ai deficienţe în atingerea acestui obiectiv, încearcă, prin exerciţii repetate, să le remediezi rapid, întrucât exprimarea şi ortografia precară au consecinţe supărătoare. Asemenea greşeli nu sunt trecute cu vederea de niciun evaluator, iar punctajul acordat nu te va favoriza niciodată.

Fă din calitatea exprimării şi din respectarea normelor de ortografie şi de punctuaţie o armă şi nu vei regreta la niciun examen pe care îl vei susţine vreodată!

În loc de concluzii

Am ajuns la finalul „discuţiei" noastre. Pe parcursul acestor pagini, am încercat să-ţi împărtăşim din experienţa noastră, pentru a te ajuta să parcurgi cu bine traseul unui antrenament al învăţării de performanţă.

Am considerat că această modalitate de prezentare va estompa diferenţele de vârstă, de informare şi de experienţă dintre autori şi tine.

Scanned with OKEN Scanner

Ți-am „vorbit" și te-am sfătuit ca și cum te-am avea în fața ochilor, temător și, poate, neîncrezător în forțele tale. Toate recomandările pe care ți le-am făcut au condus, în vreme, la rezultate foarte bune pentru cei care au ținut seama de ele.

Dacă le vei respecta, îți vor fi de folos pentru mult timp, dincolo de momentul propriu-zis al Evaluării Naționale 2014.

Când vei începe să rezolvi testele din prezenta carte și vei avea dubii asupra răspunsului pe care trebuie să-l dai, întoarce-te cu încredere la aceste sfaturi și informații și caută acolo dezlegarea problemelor tale.

Fă-ți un program de antrenament pentru învățarea de performanță după criteriile propuse și curând vei vedea rezultatele.

Succes!

Scanned with OKEN Scanner

II.
MODELE DE SUBIECTE
(50 de variante)

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 1

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Sub un mal legata plută,
Se mai mişc-abia. Duios
Geme apa-n veci zbătută
Ca prin vis, sub iaz la moară.
Luna tot mai jos scoboară
Tot mai jos, mai jos.

A apus! Şi dintr-odată
Nu mai vezi nici deal, nici drum,
Totu-n zarea-ntunecată
Şi-a pierdut şi loc şi nume,
Nu cred c-a mai fost pe lume
Noapte ca acum.

Parcă-i mort de veacuri satul
Şi trudit de-atâta clint[1]
Doarme-adânc întunecatul
Codru-n văi, iar la răstoace[2]
Plopii-au început să-şi joace
Frunzele de-argint.

Dar din aripi bat cocoşii,
Răscolind văzduhul mut.
Albe-ntâi şi tot mai roşii
Zorile şi-ntind lucoarea[3] –
Din zăvoi[4]*, privighetoarea*
Iarăşi a-nceput!

(George Coşbuc, ***În zori***)

Dicționar

1. *clint*, s.n. – (rar) clintire; mişcare; derivat din (a) *clinti*.
2. *răstoacă*, s.f. – loc, gârlă unde apă este puțin adâncă.

Scanned with OKEN Scanner

3. *lucoare*, s.f. (înv. şi arh.) – lumină; lucire, strălucire.
4. *zăvoi*, s.n. – pădurice pe malul unei ape; luncă.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Precizează, prin subliniere, silaba accentuată din cuvintele: *legata, frunzele, privighetoarea.* **4 puncte**
2. Motivează utilizarea cratimei, în ultimul vers al poeziei. **6 puncte**
3. Exemplifică trei figuri de stil diferite, identificate în textul dat. **6 puncte**
4. Transcrie câte un vers care conţine o imagine vizuală, respectiv o imagine auditivă. **6 puncte**
5. Explică semnificaţia/semnificaţiile titlului poeziei date. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 rânduri), în care să motivezi faptul că textul dat aparţine unei *opere lirice*. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi două dintre trăsăturile definitorii ale *genului liric* identificate în text; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste trăsături prin exemple extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Despre „Europeana 1914 – 1918": *Proiectul „Europeana 1914 – 1918" reprezintă iniţiativa unui parteneriat între* Europeana, Universitatea Oxford, *şi multe alte instituţii europene locale. În România, principalii parteneri ai proiectului sunt* Biblioteca Academiei Române *şi* Biblioteca Judeţeană „Octavian Goga" *Cluj. „Europeana 1914 – 1918" invită locuitorii continentului să îşi împărtăşească prin intermediul internetului propriile amintiri din Primul Război Mondial. Acestea pot include fotografii, scrisori, jurnale, înregistrări video sau audio, diferite obiecte şi poveştile lor, care vor fi transpuse în format digital în mod profesionist şi adăugate arhivei online, alături de descrierile lor. Independent de caravanele organizate în Europa, oricine poate contribui cu materiale în format digital sau informaţii pe site-ul* www.europeana1914-1918.eu. *Până în 2014, anul care marchează 100 de ani de la izbucnirea Primului Război Mondial, proiectul va colecta amintiri în format digital din numeroase ţări europene, cu scopul de a salva amintirile de familie din perioada acestei tragedii ce a răvăşit întreaga Europă şi de a le face accesibile tuturor.*

Despre „Europeana": Europeana (www.europeana.eu) *este biblioteca, muzeul şi arhiva digitală a Europei. Aceasta oferă acces la materiale digitale din muzeele,*

Scanned with OKEN Scanner

bibliotecile, arhivele și colecțiile audiovizuale europene. Peste 2.200 de instituții au contribuit de-a lungul timpului la portalul Europeana, *iar site-ul său este disponibil în 29 de limbi europene.* Europeana *le permite membrilor publicului să descopere și să exploreze patrimoniul cultural și intelectual al Europei, printr-un motor de căutare simplu și numeroase expoziții vizuale. De la lansarea sa în noiembrie 2008 de către Comisia Europeană, această bibliotecă digitală a ajuns să includă aproape 30 de milioane de documente și lucrări de patrimoniu, disponibile gratuit pe* www.europeana.eu.

(***, ***Proiectul „Europeana 1914 – 1918"***, www.historia.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul citat:
   a. partenerii din România ai proiectului *Europeana 1914 – 1918;*
   b. facilitățile oferite de biblioteca digitală *Europeana.* **4 puncte**
2. Prezintă obiectivele proiectului *Europeana 1914 – 1918.* **4 puncte**
3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunțul: *oricine poate contribui cu materiale în format digital.* **4 puncte**
4. Stabilește funcția sintactică a cuvintelor subliniate în enunțul: *Până în 2014, anul care marchează 100 de ani de la izbucnirea Primului Război Mondial, proiectul va colecta amintiri în format digital din numeroase țări europene.* **4 puncte**
5. Transcrie din text ultima propoziție subordonată, precizându-i felul. **4 puncte**
6. Contrage o propoziție subordonată atributivă identificată în text, precizând două modificări care apar prin această transformare. **4 puncte**

B. Tu ce părere ai despre informațiile care apar în textul citat? Scrie un text de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți motivezi acordul sau dezacordul cu o idee/o informație identificată în text. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

- să exprimi propria părere (acordul sau dezacordul) față de ideea/de informația identificată în textul dat; **4 puncte**
- să precizezi două motive credibile/adecvate pentru susținerea părerii pe care ai exprimat-o; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 2

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

E cald şi lângă trunchiuri umbra treptat se face tot mai mică,
Văzduhul tot nu se-nfioară de niciun zbor de rândunică.
Şi doar furnicile de-aleargă acuma fără de hodină,
Mărgele negre sămănate pe drumuri albe de lumină.

În straturi florile-s trudite; un crin din când în când se-ndoaie
Şi lung priveşte-n sus, să vadă: nu se purcede-un nor de ploaie?
Dar întristat în ţernă iarăşi îşi frânge trupul zvelt în două…
Ce n-ar da florile să aibă acum măcar un strop de rouă!

(Dimitrie Anghel, ***Amiaza***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Precizează câte litere şi câte sunete sunt în cuvintele: *e, trunchiuri, frânge.* **6 puncte**
2. Explică rolul *punctelor de suspensie* din penultimul vers al textului dat. **6 puncte**
3. Scrie trei expresii/locuţiuni care să conţină cuvântul *drum.* **6 puncte**
4. Transcrie câte un scurt fragment/o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: epitet, personificare, metaforă. **6 puncte**
5. Comentează, în 3 – 5 rânduri, semnificaţia imaginii artistice din versul: *Mărgele negre sămănate pe drumuri albe de lumină.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 rânduri), în care să motivezi faptul că fragmentul citat este o *descriere* artistică în versuri, de tip tablou. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi două trăsături definitorii ale modului de expunere *descrierea* (de tip tablou), identificate în fragmentul dat; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Puține locuri reușesc să provoace o emoție de copil și de adult, în același timp și la aceeași persoană. Bojdeuca lui Creangă, ascunsă pe dealul Țicăului din Iași, este un astfel de loc. Simți aerul crud, de bancă din clasă, mirosul de cretă, vezi fețele naive ale foștilor colegi, ținuta rigidă a învățătoarei sau a profesoarei de română și retrăiești imaginile pe care le aveai în minte când citeai Amintirile. *Vedeai râul, ștrengarii, pupăza, ți se făcea poftă de cireșe furate, urai dimineața când Nică se urca în căruță, spre oraș, știai toate detaliile, de parcă erai acolo. Copilăria asta parcă era întrucâtva și a ta. Ca tine, și cei de dinainte și de după au avut inima sedusă de Creangă, Smărăndița popii, ceaslov, Sfântul Nicolai și atâtea altele, extraordinare.*

Când ai însă prilejul ca amintirile-ți să se întâlnească cu locul în care s-au scris Amintirile *și, în plus, să afli că însuși Creangă rămăsese un ștrengar, chiar spre bătrânețea-i nebătrânește, atunci poți spune că ai noroc. Pentru a înțelege mai bine Bojdeuca ar fi bine să mergi în liniște pe drumurile întortocheate și sparte ale Țicăului. Pe aici, în cei aproape 20 de ani cât a locuit în Bojdeucă, se oprea Creangă în drumul dinspre școala din Păcurari, unde era institutor. Îl tot invitau vecinii la o sarma și la un vin, dar nu reușeau să-i stingă apetitul, așa că atunci când ajungea acasă, Tinca Vartic îi mai pregătea o porție mare-mare. Tinca era femeia cu care a trăit și pe numele căreia a cumpărat casa în 1879. Pe aceleași drumuri venea Eminescu, prietenul care l-a adus la* Junimea *și l-a aruncat, astfel, în lumea literaților. Cei doi stăteau, vara, în cerdacul din spatele casei cu două camere și vorbeau de una, de alta. În jur, multe pisici, vreo douăzeci la un moment dat. Eminescu a locuit aici, timp de șase luni, în 1876. Se cunoscuseră cu un an mai devreme, la celebra crâșmă Bolta Rece. Cât privește operele scrise aici, „una și una", după cum ar spune scriitorul:* Soacra cu trei nurori, Capra cu trei iezi, Harap-Alb, Punguța cu doi bani, Dănilă Prepeleac, Amintiri din copilărie.

După moartea lui Creangă, din 31 decembrie 1889, Tinca s-a mutat într-o altă locuință, imobilul ajungând, în timp, într-o stare deplorabilă. Un comitet de sufletiști a luptat pentru ca Bojdeuca să primească destinația pe care o merita, așa că, în 1918, a devenit primul muzeu literar din România.

(Sorin Cristian Semeniuc, ***Bojdeuca lui Creangă – sau locul de unde ne vin Amintirile***, în revista ***Dilema veche***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:

a. locul în care se află bojdeuca lui Creangă;

b. ce s-a întâmplat cu bojdeuca, după moartea lui Creangă. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

2. Prezintă opinia autorului acestui text despre o vizită la bojdeuca lui Creangă. **4 puncte**
3. Transcrie din text un adverb de mod și un adverb de timp. **4 puncte**
4. Menționează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în enunțul: *Când ai <u>însă</u> prilejul ca amintirile-<u>ți</u> să <u>se</u> întâlnească cu locul <u>în care</u> s-au scris* Amintirile. **4 puncte**
5. Precizează felul propoziției subordonate din enunțul: *Pe aici, în cei aproape 20 de ani cât a locuit în Bojdeucă, se oprea Creangă în drumul dinspre școala din Păcurari.* **4 puncte**
6. Alcătuiește un enunț în care verbul *a vorbi* să fie regent pentru o subordonată completivă indirectă. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi părerea despre necesitatea vizitării caselor memoriale și a muzeelor consacrate marilor scriitori români. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să-ți exprimi părerea despre necesitatea vizitării muzeelor și a caselor memoriale; **4 puncte**
– să indici două motive care te-au determinat/te pot determina să vizitezi muzeele și casele memoriale ale marilor scriitori români; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 3

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Era-ntr-o dimineață de vară. Marea și-ntindea nesfârșita-i albăstrime, soarele se ridica încet în seninătatea adânc-albastră a cerului, florile se trezeau proaspete după somnul lung al nopții, stâncile negre de rouă abureau și se făceau sure, numai p-ici pe colea cădeau din ele, lenevite de căldură, mici bucăți de nisip și piatră.

Scanned with OKEN Scanner

Din nişte colţi de stânci despre apus se ridica o mănăstire veche încunjurată cu muri, asemenea unei cetăţui, şi de după muri vedeai pe ici pe colea câte-un vârf verde de plop ori de castan. Acoperămintele ţuguiete de olane mucigăite, bolta neagră a bisericii, zidurile împrejmuitoare risipite şi năpustite în risipa lor de plante grase, de furnici ce-şi fondau state, de procesii lungi de gâze roşii care se soreau cu nespusă lene, poarta de stejar de o vechime seculară, scările de piatră tocite şi mâncate de mult umblet, toate astea laolaltă te făceau a crede că este mai mult o ruină oprită curiozităţii decât locuinţă. În dreapta mănăstirii se ridicau dealuri cu păduri, grădini, vii, sătucene cu căsuţe albe presărate prin dungile văilor, în stânga un drum trecea ca o cordea prin o nemărginire de lanuri verzi care se pierdeau în depărtarea orizontului, în dreptul ei marea, a cărei suprafaţă era ruptă pe ici pe colea de câte-un colţ de stâncă ce ieşea de sub apă. De-a lungul zidurilor împrejmuitoare mergeau cărăruşe pe coasta dealului, curmate în cursul lor de muşunoaie de cârtiţe.*

(Mihai Eminescu, ***Cezara***)

Dicţionar

* *mur, muri,* s.m. (latinism înv.) – zid.

Forme literare, conform ***DOOM***[2]: *pe-aici, dinspre apus, acoperişurile ţuguiate, mucegăite, procesiuni, se încălzeau la soare („se soreau"), sătulețe, muşuroaie.*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *proaspete, năpustite, presărate.* **6 puncte**

2. Motivează întrebuinţarea virgulelor în enunţul: *numai p-ici pe colea căideau din ele, lenevite de căldură, mici bucăţi de nisip şi piatră.* **6 puncte**

3. Transcrie câte un fragment/o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: comparaţie, epitet, inversiune. **6 puncte**

4. Precizează perspectiva/unghiul de vedere din care se face descrierea mănăstirii. **6 puncte**

5. Explică, în 3 – 5 rânduri, semnificaţia unei imagini artistice identificate în textul dat. **6 puncte**

B. Scrie o compunere, de 10 – 15 rânduri, în care să motivezi faptul că fragmentul dat este o *descriere* artistică în proză, de tip tablou, a unui peisaj. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi două dintre trăsăturile definitorii ale modului de expunere *descrierea,* identificate în fragmentul dat; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Pe lângă multe alte lucruri cu care Maramureşul se mândreşte, cel mai de seamă este, indiscutabil, Valea Vaserului. Este micul colț de rai, o zonă de nedescris în care, dacă vrei să te rupi de toate problemele cotidiene, nu trebuie decât să faci un pas către o lume de poveste.

Valea Vaserului, care măsoară 50 de kilometri din Vişeu de Sus până la stația terminală Comanu, nu se poate compara cu nicio altă vale din Carpați. Ea cuprinde o zonă împădurită enormă, care până la taberele muncitorilor nu este locuită şi singura cale de acces o reprezintă calea ferată forestieră. Călătoria pe Valea Vaserului, fie o excursie de o zi cu trenul sau o drumeție mai lungă cu cortul, este până astăzi o aventură. În mijlocul pădurii întunecate sau pe pajiştile invadate de soare, în gările singuratice sau în tabăra energică şi zgomotoasă a muncitorilor din pădure, se deschide o lume fascinantă, o altfel de lume.

Zeci de mii de turişti vizitează anual această zonă şi tot atâția promit că se vor întoarce. Valea Vaserului este un loc nealterat total de om şi este locul în care o călătorie nu va face altceva decât să te binedispună. Încă de la intrare semnalul telefonic se pierde, astfel fiecare se va putea deconecta de tot. Pe parcursul ascensiunii spre ultima stație drumul devine tot mai feeric, iar priveliştea e incomparabilă cu orice ați văzut până în acel moment.

În cazul în care sunteți un iubitor al legendelor, să ştiți că şi în acest caz povestea este una de neegalat. Dacă vreți să vă aventurați în căutarea unei poveşti frumoase pe Vaser, veți căuta bradul mitic despre care se spune că ajungea până la cer. Localnicii povestesc şi astăzi că mulți oameni au căutat pomul, însă nimeni n-a reuşit să dea de el. Potrivit legendei, în vremuri de mult timp uitate, exista un brad înalt până la cer pe care s-au coborât oamenii întâia oară pe pământ când au venit din rai.

(Carp Cosmin, ***Drumeție pe Valea Vaserului…*, www.adevarul.ro**)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   a. limitele geografice ale Văii Vaserului;
   b. modalitatea de călătorie în Valea Vaserului. **4 puncte**
2. Precizează care sunt avantajele și dezavantajele pentru un vizitator al Văii Vaserului. **4 puncte**
3. Transcrie două părți de vorbire neflexibile, precizându-le valoarea morfologică. **4 puncte**
4. Menționează funcția sintactică a cuvintelor/grupurilor de cuvinte subliniate în enunțul: *Călătoria <u>pe Valea Vaserului</u>, fie o excursie de <u>o</u> zi cu trenul sau o drumeție <u>mai lungă</u> cu cortul, este până astăzi <u>o aventură</u>.* **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Transformă, prin expansiune, funcția sintactică a grupului de cuvinte subliniat în enunțul: *povestea este una <u>de neegalat</u>* într-o propoziție subordonată corespondentă ca sens, precizându-i felul. **4 puncte**
6. Transcrie, din textul dat, două propoziții subordonate, precizându-le felul. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi părerea despre o drumeție pe Valea Vaserului, folosindu-te de informațiile care apar în textul citat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să te referi la condițiile pe care le oferă drumeția pe Valea Vaserului; **4 puncte**

– să motivezi opțiunea (acordul sau dezacordul) pentru două aspecte care, după părerea ta, ar putea contribui la obținerea satisfacției turiștilor (de exemplu: cazare, alimentație, transport etc.); **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 4

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Ceea ce umbrea întreaga vâlcea a grădinii era un salcâm uriaş care la început, pentru că era stufos şi înalt, nu se băga în seamă. Lângă el se oprise Moromete.

— Nilă, zise el, până răsare soarele trebuie să-l trântim la pământ! Hai, pune mâna pe secure!

— Salcâmul?! întrebă flăcăul uimit.

Toată lumea cunoştea acest salcâm. Copiii se urcau în el în fiece primăvară şi-i mâncau florile, iar în timpul iernii jucau mija, alegându-l ca loc de întâlnire. Toamna, viroaga se umplea cu apă, iar în timpul iernii îngheța. Când erau mici, Paraschiv, Nilă şi Achim curățau şanțul de zăpadă şi gloduri şi netezeau cea mai lungă gheață de prin împrejurimi. Lunecuşul pornea de undeva din susul grădinii şi se oprea la ră-

Scanned with OKEN Scanner

dăcina copacului. În fiecare iarnă era aici o hărmălaie nemaipomenită. Ajungând la capătul gheţuşului, vrând-nevrând, copiii îmbrăţişau tulpina salcâmului, lipindu-şi obrajii înfierbântaţi de scoarţa lui neagră şi zgrunţuroasă. Primăvara, coroana uriaşă a salcâmului atrăgea roiuri sălbatice de albine şi Achim se căţăra ambiţios în vârful lui să le prindă. Salcâmul era curăţat de crăci în fiecare an şi creştea la loc mai bogat [...].

Nilă îşi dădu pălăria pe ceafă şi întrebă încă o dată:

— Salcâmul ăsta? De ce să-l tăiem? Cum o să-l tăiem? De ce?!...

— Într-adins, răspunse Moromete. Într-adins, Nilă îl tăiem, înţelegi? Aşa, ca să se mire proştii! Pune mâna, nu te mai uita, că se face ziuă.

— Cum să se mire proştii?! întrebă Nilă supărat, neînţelegând, trecându-i pentru întâia oară prin cap că la urma-urmei tatăl lui ar putea să ţină seama şi de ceea ce gândeşte el, aşa cum a fost seara trecută, când l-a întrebat ce să facă cu Achim.

Moromete se uită mirat la fiu, dar după aceea puse mâna pe secure şi-i încercă tăişul.

— Vrei să ştii în ce fel să se mire proştii? îl întrebă el. Să se uite şi să se mire până li s-o apleca.

(Marin Preda, ***Moromeţii***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al următoarelor locuţiuni/expresii: *pentru că, nu se băga în seamă, să ţină seama.* **6 puncte**

2. Precizează rolul punctelor de suspensie din următoarea replică:
– Salcâmul ăsta? De ce să-l tăiem? Cum o să-l tăiem? De ce?!... **6 puncte**

3. Transformă o replică a unui personaj din text, din vorbire directă în vorbire indirectă. **6 puncte**

4. Menţionează două moduri de expunere identificate în text. **6 puncte**

5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), motivul discuţiei dintre Nilă şi tatăl său, Moromete. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 rânduri), în care să motivezi apartenenţa la *genul epic* a fragmentului de mai sus. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi patru dintre caracteristicile genului epic, identificate în fragmentul dat; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Lucrul cel mai important însă rămâne faptul că, prin opera sa, Ştefan Luchian a adus acel suflu nou de care pictura românească avea atâta nevoie la începutul secolului al XX-lea, în primul rând prin îmbogăţirea ariei tematice, fără a neglija continuarea unor teme deosebit de apreciate de public – portretul şi compoziţiile pastorale. Luchian abordează constant peisajul citadin, ca semn al evoluţiei societăţii româneşti, în tablouri ca: Mahalaua Dracului, Colţ din strada Povernei, Casă cu gard, Vedere din Moineşti, Ghereta din Filantropia. *Mai apoi, tematica naturilor moarte cu vânat, care de la Ştefan Luchian încoace au fost considerate pietre de încercare pentru orice mare artist român contemporan, şi tema nudului feminin, deosebit de apreciată atât de către pictor, cât şi de către colecţionarii români.*

El este şi iniţiatorul în pictura românească al nocturnelor, aşa cum este compoziţia O noapte cu lună la ţară, *compoziţii extrem de dificile, având în vedere gama cromatică foarte redusă şi în general dominată de nuanţe de violet şi negru, nuanţe impuse artei europene de pictorul Henri Rousseau (1844 – 1910) – Le Douanier. Această tematică avea să fie dezvoltată în primul deceniu al secolului al XX-lea de către Eustaţiu Stoenescu, atât în cadrul unor compoziţii ample, cât şi într-o serie de peisaje pariziene.*

În ceea ce priveşte înnoirea limbajului plastic, Ştefan Luchian este cel care a impus atenţiei artiştilor români tehnica de lucru în pastel, aşa cum a asimilat-o de la impresioniştii francezi la Paris, şi pe care avea să o practice până la sfârşitul vieţii. Pastelul ajuta artistul să execute notaţiile rapide de lumină şi nuanţe cromatice în faţa modelului, atunci când lucra plein aire. *Această tehnică te ajută să realizezi treceri rafinate de la o nuanţă la alta – aşa cum putem să observăm în marele ciclu al peisajelor în pastel făcute de Luchian la Brebu sau în numeroasele naturi statice cu albăstrele, cu crizanteme – şi expresivităţi pe care compoziţiile în ulei nu ţi le permiteau. Ba mai mult, el a experimentat chiar şi tehnica pastelului pe pânză, în portretul compoziţional al lui* Alecu Literatul.

(*Florin Rogneanu,* ***Ştefan Luchian – înnoitorul,*** în revista ***Ramuri***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele informaţii, extrase din textul de mai sus:

a. temele apreciate de public şi continuate de Luchian în pictura sa;

b. numele unei picturi de Luchian, în nuanţe de violet şi negru.

4 puncte

2. Precizează în ce constă îmbogăţirea ariei tematice a picturilor lui Ştefan Luchian. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *El este <u>și</u> <u>inițiatorul</u> în pictura <u>românească</u> <u>al</u> nocturnelor.*
4 puncte

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: *<u>Această</u> tematică <u>avea să fie dezvoltată</u> în <u>primul</u> deceniu al secolului al XX-lea <u>de către</u> <u>Eustațiu Stoenescu</u>.* **4 puncte**

5. Transcrie două propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizându-le felul: *Ştefan Luchian este cel care a impus atenției artiştilor români tehnica de lucru în pastel, aşa cum a asimilat-o de la impresioniştii francezi la Paris, şi pe care avea să o practice până la sfârşitul vieții.* **4 puncte**

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată completivă directă introdusă prin conjuncția subordonatoare *că*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care, folosind descrierea, să prezinți un muzeu consacrat pictorului Ştefan Luchian.
12 puncte

În compunere, trebuie:
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să prezinți interiorul muzeului imaginat; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 5

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenție textul de mai jos:

Am şi eu o slăbiciune şi eu sunt om! dorințele grațioasei mele prietene domnişoara Mari Popescu sunt pentru mine porunci, la cari mă supun cu atât mai bucuros cu cât văd că prietena mea nu abuzează niciodată de influența nemărginită ce ştie bine că exercită asupră-mi... De astă dată, ce mare lucru-mi cere?

Scanned with OKEN Scanner

„Stimate amice,

Ştiu ce prieten eşti cu profesorul Costică Ionescu şi cât nu e în stare să-ţi refuze o rugăminte. Mă-ndatorezi până-n suflet dacă obţii de la el pentru elevul Mitică Georgescu din clasa IV Liceul X... la latină nota 7, fără de care, băiatul, care mi-e rudă de aproape, rămâne şi anul acesta repetent, ceea ce ar fi o mare nenorocire pentru familia lui – o familie dintre cele mai bune – şi pentru mine o mare mâhnire.

Cu cele mai afectuoase salutări, a dumitale bună prietenă,

Mari Popescu."

A! irezistibilă graţie, cum ştii de frumos să porunceşti! Şi ce bine s-a nemerit! Ionescu are şi el o slăbiciune, şi el e om! ţine la mine şi nu e în stare să mă refuze. Repede mă arunc într-o birje şi alerg la Ionescu, profesorul de latineşte.

— Dragă Costică, viu la tine sigur că n-ai să mă refuzi; ştiu cât pot conta pe amiciţia ta şi nu-mi pot permite a mă îndoi un moment că în cazul de faţă, fiind vorba, mă-nţelegi, de o chestiune care mă interesează în aşa grad, încât dacă n-aş fi pe deplin convins că tu, care mi-ai dovedit totdeauna, fără să dezminţi niciodată o afecţiune, ce pot zice că la rândul meu... în fine...

— În fine, zise Ionescu, am înţeles... Nu trebuia să mă iei aşa pe departe. Vii să mă rogi pentru vreo loază de elev de-ai mei!*

— Nu e loază, Costică, e un băiat dintr-o familie dintre cele mai bune, mi-e rudă.

— Cine ştie ce leneş, ce dobitoc!

— Nu-i adevărat, dragă Costică, este un băiat prea cumsecade... Să nu mă laşi!... Viu la tine sigur că n-ai să mă refuzi; ştiu cât pot conta pe amiciţia ta şi nu-mi permit a mă-ndoi un moment că în cazul de faţă, fiind vorba, mă-nţelegi, de o chestiune...

— Ei, lasă astea! ştii că ţiu la tine; ce mai încap între noi astfel de fraze banale?... Ce notă vrei să-i dau pârlitului tău de protejat?

— 7, dragă Costică...

— Apoi, dacă n-o fi ştiind nimic animalul!

— Ei, acuma şi tu! zi că nu ştie; parcă el o să fie cel dintâi şi cel de pe urmă care să treacă fără să ştie... Te rog, dragă Costică! dacă rămâne băiatul repetent încă un an, e o nenorocire pentru familia lui – o familie dintre cele mai bune – şi pentru mine o mare mâhnire...

— A! irezistibilă milogeală prietenească! zice Costică; ce bine ştii tu să porunceşti! Aide! să-ţi fac hatârul şi de data asta... să-i dau nepricopsitului 7.

— Merci, dragă Costică, mare pomană-ţi faci!

(I.L. Caragiale, ***Lanţul slăbiciunilor***)

Dicţionar

**loază*, pl. *loaze* – s. f. (fig.) om de nimic, secătură.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie câte un antonim pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: *amiciția, totdeauna, să dau.* **6 puncte**
2. Transcrie, din prima replică a lui Ionescu, un cuvânt care conține un diftong și un cuvânt care conține un triftong. **6 puncte**
3. Scrie doi termeni care aparțin familiei cuvântului *vorbă.* **6 puncte**
4. Menționează două argumente pentru încadrarea fragmentului de mai sus într-unul dintre genurile literare studiate (epic, liric, dramatic). **6 puncte**
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), motivul vizitei amicului la profesorul Costică Ionescu. **6 puncte**

B. Rezumă, în 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), textul dat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să rămâi fidel față de text; **4 puncte**
– să respecți convențiile specifice rezumatului; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul:

Regizat de cineastul american Nimrod Antal, ***Metallica: Through the Never*** *este un experiment, o operă la intersecția mai multor genuri. Realizat în 3D și disponibil pe ecran IMAX,* ***Metallica: Through the Never*** *este, înainte de toate, un film-concert, care oferă spectatorilor posibilitatea nu doar să asculte, țintuiți în scaunul confortabil de cinema, hiturile din ultimele decenii ale trupei, dar și să-i vadă performând, foarte de aproape, pe membrii* Metallica. *Iar mișcările camerelor de filmat par a accentua aura de legende ale muzicii rock pe care o au James Hetfield, Lars Ulrich, Kirk Hammett și Robert Trujillo.*

Construit special pentru realizarea acestui film, concertul propune o scenografie barocă, în care scena este invadată, printre altele, de flăcări, cruci, ecrane-sicriu sau o statuie gigant înfățișând justiția oarbă: o imagerie care, în 3D, capătă o grandoare pe măsura faimei de care se bucură trupa în întreaga lume.

Pe de altă parte, lungmetrajul are și accente de film documentar care își propune să capteze atmosfera și dinamica unui concert, precum și relaționarea celor de pe scenă cu zecile de mii de spectatori, a căror dezlănțuire este surprinsă în mai multe instantanee.

Pentru a nu rămâne doar la nivelul de concert filmat și pentru a-și justifica prezența în cinematografele IMAX, ***Metallica: Through the Never*** *propune și o narațiune vizuală, în ton cu derularea hiturilor.*

Scanned with OKEN Scanner

Concertul este astfel „spart" cu momente din aventura unui tânăr, intrepretat de Dane DeHaan, un actor în ascensiune care aduce uşor cu Leonardo DiCaprio în tinereţe şi care s-a făcut remarcat recent.

(***Metallica: Through the Never***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- numele membrilor trupei Metallica;
- cuvinte/structuri prin care este descris ***Metallica: Through the Never***.

4 puncte

2. Precizează în ce fel de cinematografe poate fi vizionat filmul. **4 puncte**

3. Menţionează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în fraza: *Construit special pentru realizarea acestui film, concertul propune o scenografie barocă, în care scena este invadată, printre altele, de flăcări, cruci, ecrane-sicriu sau o statuie gigant înfăţişând justiţia oarbă.* **4 puncte**

4. Menţionează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în propoziţia: *Regizat de cineastul american Nimrod Antal,* ***Metallica: Through the Never*** *este un experiment, o operă la intersecţia mai multor genuri.* **4 puncte**

5. Transcrie fiecare propoziţie subordonată din fraza următoare, menţionând totodată felul primei propoziţii subordonate: *Pe de altă parte, lungmetrajul are şi accente de film documentar care îşi propune să capteze atmosfera şi dinamica unui concert, precum şi relaţionarea celor de pe scenă cu zecile de mii de spectatori, a căror dezlănţuire este surprinsă în mai multe instantanee.* **4 puncte**

6. Realizează extensia funcţiei sintactice a cuvântului *hiturile* (*hiturile din ultimele decenii*) în propoziţia subordonată corespunzătoare, menţionând rezultatul obţinut. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care, pe baza informaţiilor din textul dat, să-ţi motivezi interesul/lipsa de interes pentru vizionarea filmului ***Metallica: Through the Never***. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
- să explici ce fel de filme îţi place să vizionezi; **4 puncte**
- să explici de ce ai dori/nu ai dori să vizionezi acest film; **4 puncte**
- să ai un conţinut adecvat cerinţei formulate; **2 puncte**
- să respecţi limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p; *coerenţa textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuaţia* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 6

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

Adalbert, ah, Adalbert. Dacă l-aţi cunoaşte…

Adalbert are 13 ani. E alcătuit ca voi şi ca mine, are două picioare, două mâini, doi ochi (verzi), păr (roşcat şi creţ). Are şi nişte pistrui care-i dau un fals aer de Morcoveaţă, mici pete roşii care-i acoperă toată faţa, nasul, ochii şi care-i fac pe oameni să-şi întoarcă privirea după el. Morcoveţii sunt mai degrabă rari în zilele noastre...

Adalbert e un băiat foarte, foarte, foarte fricos. Se teme de tot, de toată lumea, tot timpul. Soneria telefonului sau cea de la uşă, zgomotul apei din canalizare, mulţimea din supermarket, totul, totul, totul, absolut totul îl înspăimântă. În clasă nu îndrăzneşte să scoată o vorbă, în recreaţie nu îndrăzneşte să se amestece printre colegi. Acasă, Adalbert e Adalbert, cel ce tace şi-şi ascultă mama. Adalbert locuieşte cu mama de când părinţii lui au divorţat. Îşi vede tatăl în weekenduri. Acesta din urmă, dorind să „lecuiască răul prin rău" se hotărăşte să-l înscrie la rugbi. Sportul ăsta colectiv, în care jucătorii se aruncă unii asupra altora pentru a recupera un balon oval îi va vindeca temerile. „Ai să vezi, o să fie bine", i-a spus tatăl lui, „e un sport de contact".

Într-adevăr, dacă e vorba de contacte, Adalbert a avut din plin. Placajele, loviturile de urmărire, loviturile de picior căzute, loviturile de pedeapsă, grămezile... Lovituri, lovituri, lovituri şi noroi, atâta noroi... Spaimele lui Adalbert nu s-au risipit, ba chiar s-au accentuat (vedea grămezi peste tot şi avea mereu impresia că el e balonul asupra căruia se pregătea toată lumea să se arunce). După o lună de practicare săptămânală a acestui sport „viril", Adalbert a părăsit clubul de rugbi şi s-a înscris la cursuri de dans.

La dans nu purta tutu, ci nişte colanţi negri şi un tricou alb. Dar nu avea ochi decât pentru fetiţa în tutu care se afla în faţa lui la exerciţiile de la bară.*

*Ea avea tatuate pe umărul stâng şapte punctişoare, stelele Ursei Mari**, îşi închipuia el, care depăşeau breteaua costumului. Colega lui de dans se numea Ethel, dar ea devenise pentru Adalbert Ursa Mare.*

Dansul nu-i plăcea de fel, dar pasiunea pentru Ursa Mare era mai puternică decât toate. Când se ducea la cursuri, inima-i bătea puternic şi ochii-i străluceau. Bătăile inimii le cunoştea dintotdeauna, dar de data asta nu teama era cea care i le provoca – era cu totul altceva, ceva ce nu prea reuşea încă să înţeleagă. Dragostea e uneori la fel de bruiată ca imaginea de la televizor. Îl scăpase dansul de spaimele lui? Nu, nu tocmai. Se trezea mereu cu o greutate în stomac şi cu un chef nebun de a-şi petrece ziua înfăşurat în cearceafuri. Singura diferenţă era că acum se îngrozea el însuşi de

Scanned with OKEN Scanner

o aşa purtare. Din cauza acestei frici afurisite, nu putea să facă nimic şi n-ar putea niciodată să-i spună vreo vorbă lui Ethel, Ursa Mare. Era condamnat să privească în tăcere cele şapte stele tatuate pe umărul ei stâng. De încercat, încercase el să-i vorbească, însă înainte chiar de a fi putut articula fie şi un „salut" sau un „ce mai faci?", obrajii începeau să se înroşească, dinţii să clănţăne, picioarele să tremure, iar el era nevoit să fugă la toaletă pretextând o subită conjunctivită. [...]

(Fanny Chartres, ***Ursa Mare***)

Dicţionar

**tutu* – costum de dans pentru balerine, făcut din mai multe fuste suprapuse, scurte şi transparente.

***Ursa Mare* – sau Carul Mare: numele popular al unei grupări de şapte stele, dintre care patru reprezintă *cutia carului*, iar celelalte trei *oiştea*.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Integrează într-un enunţ un antonim pentru sensul din text al cuvântului *zgomot* (*zgomotul apei*). **6 puncte**

2. Explică rolul parantezelor în secvenţa *are două picioare, două mâini, doi ochi (verzi), păr (roşcat şi creţ).* **6 puncte**

3. Precizează înţelesul afirmaţiei: *nu avea ochi decât pentru fetiţa în tutu.* **6 puncte**

4. Menţionează două trăsături ale genului epic prezente în text. **6 puncte**

5. Descrie, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), modul în care a crezut tatăl lui Adalbert că poate să *lecuiască răul prin rău*, precum şi urmările „tratamentului". **6 puncte**

B. Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (10 – 25 de rânduri), în care, pe baza textului dat, să faci un portret al lui Adalbert. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să numeşti două mijloace de caracterizare a personajului; **4 puncte**

– să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple selectate din text; **4 puncte**

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să respecţi limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textele următoare:

A. Cine a realizat prima sculptură la vârsta de opt ani? Care artist celebru era obsedat de ideea inventării unui aparat de zbor? Cine a vândut o singură pictură de-a

Scanned with OKEN Scanner

lungul vieții? Această carte oferă toate răspunsurile. Prezentând tinerilor cititori douăzeci dintre cei mai mari artiști ai tuturor timpurilor, de la Giotto la Van Gogh, aduce în prim-plan unele dintre cele mai uimitoare capodopere, precum și descrieri interesante ale artiștilor în momentul creării operelor.

(Charlie Ayres, ***Viața marilor artiști***)

B. *Greg Heffley și-a dorit dintotdeauna să crească mai repede. Merită însă atâta bătaie de cap doar ca să te faci mare? Greg trebuie să facă față presiunilor de la petrecerile cu băieți și fete, responsabilităților din ce în ce mai mari și chiar schimbărilor stânjenitoare pe care le presupune maturizarea – toate acestea fără cel mai bun prieten al său, Rowley. Va reuși oare Greg de unul singur? Va fi în stare să înfrunte „adevărul gol-goluț"?*

(Jeff Kinney, ***Jurnalul unui puști. Adevărul gol-goluț***)

C. *Probabil cel mai cunoscut roman al literaturii germane pentru copii,* ***Emil și detectivii*** *este o poveste aparent simplă, despre un băiețel dintr-un oraș de provincie plecat singur cu trenul la Berlin, care se transformă însă într-o aventură palpitantă, cu un hoț și niște urmăritori mai puțin obișnuiți. Romanul este o poveste impresionantă despre prietenie și despre victoria inocenței asupra răului.*

(Erich Kästner, ***Emil și detectivii***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textele date:
- care dintre volumele prezentate mai sus consideri că este un roman de aventuri;
- care este numele celor doi prieteni din cartea scrisă de Jeff Kinney.

4 puncte

2. Precizează tema cărții lui Charlie Ayres. **4 puncte**

3. Transcrie toate pronumele din cele două enunțuri: *Cine a realizat prima sculptură la vârsta de opt ani? Care artist celebru era obsedat de ideea inventării unui aparat de zbor?* **4 puncte**

4. Transcrie subiectul și predicatul propoziției următoare și precizează-le felul: *Probabil cel mai cunoscut roman al literaturii germane pentru copii,* ***Emil și detectivii*** *este o poveste aparent simplă, despre un băiețel dintr-un oraș de provincie plecat singur cu trenul la Berlin.* **4 puncte**

5. Segmentează fraza următoare în propoziții și precizează-le felul: *Greg trebuie să facă față presiunilor de la petrecerile cu băieți și fete.* **4 puncte**

6. Completează enunțul următor cu o propoziție subordonată atributivă: *Această carte oferă toate răspunsurile.* **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să explici motivul pentru care ai dori să citești una dintre cărțile prezentate mai sus (**A**, **B** sau **C**). **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi tipul de cărți pe care îți place să le citești; **4 puncte**

– să explici în ce măsură volumul ales corespunde preferințelor tale; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**

– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 7

Subiectul I (48 de puncte)

Citeşte cu atenție textul dat şi scrie răspunsul pentru fiecare cerință.

Cad din cer mărgăritare
Pe oraşul adormit…

Plopii, umbre solitare
În văzduhul neclintit,
Visători ca amorezii
Stau de veghe la fereastră,
Şi pe marmura zăpezii
Culcă umbra lor albastră.

Iarna!… Iarna tristă-mbracă
Streşinile somnoroase,
Pune văl de promoroacă
Peste pomi şi peste case.
Scoate-o lume ca din basme
În lumini de felinare —
Umple noaptea de fantasme

Scanned with OKEN Scanner

Neclintite şi bizare.
Din ogeagul de cărbune*
*Face albă colonadă***
Şi pe trunchiuri negre pune
*Capiteluri*** de zăpadă,*
Iar prin crengile cochete
Flori de marmură anină, —
O ghirlandă de buchete
Care tremură-n lumină.

(George Topîrceanu, ***Noapte de iarnă***)

Dicţionar

**ogeag* (forma literară *hogeag*) — (reg.) coş (la o casă).

***colonadă* — ansamblu de coloane dispuse într-unul sau mai multe şiruri şi formând, în cadrul unui edificiu, un peron sau o galerie ori fiind constituit dintr-o unitate independentă cu rol decorativ.

****capitel* — partea superioară a unei coloane.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Desparte în silabe cuvintele: *fereastră, culcă, streşinile, fantasme, trunchiuri, ghirlandă.* **6 puncte**
2. Scrie un sinonim, respectiv un paronim al cuvântului *solitare* (*umbre solitare*). **6 puncte**
3. Transcrie, din strofa a doua, două cuvinte care sugerează culorile iernii. **6 puncte**
4. Precizează două trăsături ale genului liric, prezente în fragmentul dat. **6 puncte**
5. Identifică metafora din distihul iniţial şi precizează, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), sensul acesteia. **6 puncte**

B. Argumentează, într-o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), că ***Noapte de iarnă*** de George Topîrceanu este un pastel. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi două dintre caracteristicile pastelului; **4 puncte**
– să ilustrezi caracteristicile pastelului cu exemple extrase din text; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Incidentul de la Roswell este considerat de către ufologi *(persoane pasionate de studiul farfuriilor zburătoare) drept cea mai interesantă „întâlnire de gradul trei" din istoria planetei. Este vorba despre presupusa prăbuşire a unei nave extraterestre în apropierea localităţii Roswell, din Statele Unite, în iulie 1947. Nici până în prezent circumstanţele incidentului nu au fost complet elucidate. Ufologii susţin că a fost vorba despre prăbuşirea unui OZN, în timp ce guvernul american a afirmat iniţial că a fost un balon meteorolgic. Speculaţiile au fost alimentate de mărturia târzie, din anul 1978, a unui participant la evenimentul din urmă cu 30 de ani, maiorul Jesse Marcel, care a declarat într-o emisiune televizată că obiectul prăbuşit la Roswell era cu siguranţă de origine extraterestră, iar „dovezile" prezentate atunci ziariştilor de reprezentanţii armatei americane, la o conferinţă de presă, fuseseră falsificate pentru a se păstra secretul. Câţiva ani mai târziu, un alt participant la evenimente a susţinut chiar că a fost martor la autopsiile unor extratereştri morţi, recuperaţi în urma prăbuşirii navei lor la Roswell. Drept urmare a înmulţirii declaraţiilor şi a interesului tot mai mare al presei, Congresul Statelor Unite efectuează o anchetă finalizată, în anii '90, cu două rapoarte în care se recunoaşte că în incident nu a fost implicat un balon meteorologic, ci a fost vorba depre eşecul unui proiect strict-secret al aviaţiei americane. Astfel, mărturiile despre existenţa cadavrelor unor extratereştri au fost generate de confuzia creată în jurul recuperării manechinelor folosite în cadrul acelui experiment. Departe de a lămuri evenimentele, aceste „clarificări" au generat şi mai multe suspiciuni, astfel că şi în prezent mulţi oameni continuă să creadă că în acel incident a fost implicată o navă extraterestră, iar guvernul american ascunde adevărul. Mai mult, unele descoperiri spectaculoase ale ultimilor ani, precum armura corporală Kevlar, laserele, circuitele integrate cu cipuri, se crede că au fost inspirate de tehnologia extraterestră descoperită în nava prăbuşită la Roswell în anul 1947.*

(Alexandru Sintescu, ***Scurtă istorie a fenomenului OZN***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – sensul cuvântului *ufolog*;
   – când şi unde a avut loc prima *întâlnire de gradul trei*. **4 puncte**
2. Prezintă explicaţia guvernului american în legătură cu *incidentul de la Roswell*. **4 puncte**
3. Precizează diateza verbelor din textul următor: *...unele descoperiri spectaculoase* [...] *se crede că au fost inspirate de tehnologia extraterestră*. **4 puncte**
4. Transcrie subiectul şi un atribut din propoziţia: *Nici până în prezent, circumstanţele incidentului nu au fost complet elucidate*. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Realizează extensia/expansiunea părții de propoziție subliniate în propoziția subordonată corespunzătoare și menționează rezultatul obținut: *Nici până în prezent circumstanțele incidentului nu au fost complet elucidate.*
4 puncte

6. Realizează contragerea propoziției subordonate, din fraza următoare, în partea de propoziție corespunzătoare și menționează rezultatul obținut: *Câțiva ani mai târziu, un alt participant la evenimente a susținut chiar că a fost martor la autopsiile unor extratereștri morți, recuperați în urma prăbușirii navei lor la Roswell.*
4 puncte

B. Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să explici în ce măsură consideri că informațiile despre existența extratereștrilor, precum cele din textul dat, pot fi credibile. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să precizezi măsura în care ești interesat de această temă; **4 puncte**
– să explici dacă argumentele autorului te-au convins de posibila existență a extratereștrilor; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 8

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul de mai jos:

Crivățul din miază-noapte vâjâie prin vijelie,
Spulberă zăpada-n ceruri de pe deal, de pe câmpie,
Valuri albe trec în zare, se așează-n lung troian
Ca nisipurile dese din pustiul african.

Viscolul frământă lumea!... Lupii suri ies după pradă,
Alergând, urlând în urmă-i prin potopul de zăpadă.

Scanned with OKEN Scanner

Turmele tremură; corbii sbor vârtej, răpiți de vânt
Și răchițile se-ndoaie lovindu-se de pământ.

Sbieret, răget, țipăt, vaiet, mii de glasuri spăimântate
Se ridică de pe codri, de pe dealuri, de prin sate.
Și-ndeparte se aude un nechez răsunător...
Noaptea cade, lupii urlă... Vai de cal și călător!

(Vasile Alecsandri, ***Viscolul***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie câte o propoziție care să conțină un antonim al cuvântului *miază-noapte*, respectiv al cuvântului *lung*. **6 puncte**
2. Motivează folosirea, în strofa a doua, a formei verbale *(corbii) sbor*, în locul celei recomandate de lucrările normative de specialitate, *sboară*. **6 puncte**
3. Transcrie două structuri care conțin o comparație, respectiv o metaforă. **6 puncte**
4. Selectează un fragment de cel mult un vers, care să indice prezența eului liric. **6 puncte**
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația versului final: *Noaptea cade, lupii urlă... Vai de cal și călător!* **6 puncte**

B. Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (10 – 25 de rânduri), în care să argumentezi apartenența poeziei ***Viscolul*** de Vasile Alecsandri la genul liric. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi două dintre trăsăturile definitorii ale genului liric, identificate în text; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste trăsături prin exemple extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Dintr-un studiu despre preocupările copiilor în timpul liber a reieșit faptul că și fetele, și băieții petrec mult timp în fața calculatorului. Răspunsul la întrebarea „Vă plac jocurile pe calculator?" este „Da" în proporție de 91% la fete și de 97% la băieți. Acest lucru este normal până la un punct: între 8 și 11 ani se dezvoltă capacitățile

Scanned with OKEN Scanner

imaginative. Adeseori însă, cauza reală este lipsa unei relații de comunicare autentică dintre copil și părinte. Totuși, elevii din grupul de vârstă 10 – 14 ani consideră că utilizatorul tipic de calculator este amuzant (68%), are prieteni (84%), este creativ (94%), interesant (88%), deștept (91%), înțelegător (82%) și învață bine (91%). Studiul a relevat că 89% dintre elevii intervievați au cel puțin un calculator acasă și în 55% din cazuri acesta este folosit de toată familia. 61% dintre fete utilizează calculatorul zilnic, față de 84% dintre băieți.

(Teodora Ștefănescu, ***Timpul liber***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- procentul fetelor cărora le plac jocurile pe calculator;
- cele mai importante două trăsături ale utilizatorului tipic al calculatorului, așa cum rezultă din studiul Teodorei Ștefănescu. **4 puncte**

2. Precizează cauza reală a faptului că *atât fetele, cât și băieții petrec mult timp în fața calculatorului.* **4 puncte**

3. Menționează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din enunțul următor: *Dintr-un studiu despre preocupările copiilor în timpul liber a reieșit faptul că și fetele, și băieții petrec mult timp în fața calculatorului.* **4 puncte**

4. Numește funcția sintactică a cuvintelor din propoziția: *Vă plac jocurile pe calculator?* **4 puncte**

5. Transcrie și numește propoziția subordonată din fraza: *Dintr-un studiu despre preocupările copiilor în timpul liber a reieșit faptul că și fetele, și băieții petrec mult timp în fața calculatorului.* **4 puncte**

6. Realizează contragerea propoziției subordonate, din fraza următoare, în partea de propoziție corespunzătoare și menționează rezultatul obținut: *Studiul a relevat că 89% dintre elevii intervievați au cel puțin un calculator acasă.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să descrii o modalitate plăcută de petrecere a timpului liber. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
- să precizezi câteva (două – trei) dintre modalitățile cele mai plăcute, în accepția ta, de petrecere a timpului liber; **4 puncte**
- să descrii una dintre aceste modalități; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 9

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Mă uit la toate lucrurile
De două ori.
O dată ca să fiu vesel,
Și o dată ca să fiu trist.

Copacii au un hohot de râs
În coroana de frunze
Și o lacrimă mare
În rădăcină.
Soarele e tânăr
În vârful razelor,
Dar razele lui
Sunt înfipte în noapte.

Lumea se închide perfect
Între aceste două coperți
Unde am îngrămădit toate lucrurile
Pe care le-am iubit de două ori.

(Marin Sorescu, ***De două ori***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Alcătuiește câte un enunț cu omonimele a două cuvinte selectate din text. **6 puncte**

2. Explică rolul cratimei în structura: *le-am iubit*. **6 puncte**

3. Selectează o personificare și un epitet din fragmentul dat. **6 puncte**

4. Transcrie un vers care conține o imagine vizuală și un vers care conține o imagine auditivă. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația versurilor:
Copacii au un hohot de râs/În coroana de frunze/Și o lacrimă mare/În rădăcină.
6 puncte

B. Motivează, într-o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), faptul că poezia ***De două ori*** de Marin Sorescu aparține genului liric.
12 puncte

În compunere, trebuie:
– să precizezi două dintre trăsăturile definitorii ale genului liric, identificate în text; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste trăsături prin exemple extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:
Tancul viu

*În celebrele sale călătorii cu vasul „Beagle", **Ch. Darwin** semnala prezența celei mai mari broaște-țestoase de uscat din lume, numită broasca-țestoasă-elefant* (Testudo elephantopus), *al cărei corp de 2 – 3 m lungime este sprijinit pe patru picioare groase, ca de elefant. Un astfel de „tanc" viu, care cântărește 400 – 500 kg, nu poate fi ridicat decât de 5 – 6 oameni. În rezervațiile și în Grădinile Zoologice unde e protejat, chelonianul devine un punct de atracție. Fiind deosebit de blajin, el transportă, fără grabă, pe carapace, 3 – 4 copii. Masculii sunt de obicei mai mari decât femelele care efectuează pentru reproducere migrații la coastele mării, parcurgând 10 – 12 km în 2 – 3 zile. Aceste viețuitoare răbdătoare și rezistente la foame (încetându-și funcțiile vitale, ele pot posti chiar doi ani!) au o viață îndelungată, limitele acesteia depășind uneori 200 de ani.*

Până în secolul al XVI-lea, arhipelagul Galapagos număra sute de mii de astfel de uriași. Odată cu sosirea navigatorilor spanioli pe insulă, animalele au fost vânate fără cruțare. Azi, puținii supraviețuitori sunt ocrotiți cu multă grijă.

(Tudor Opriș, ***Enciclopedia curiozităților naturii***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:
1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
– numele arhipelagului unde trăiau multe broaște-țestoase;
– greutatea unei *broaște-țestoase-elefant*. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

2. Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul şi numele autorului. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare cuvânt subliniat din secvenţa: *Aceste viețuitoare răbdătoare şi rezistente la foame (încetându-şi funcţiile vitale, ele pot posti chiar doi ani!) au o viaţă îndelungată, limitele acesteia depăşind uneori 200 de ani.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Până în secolul al XVI-lea, arhipelagul Galapagos număra sute de mii de astfel de uriaşi.* **4 puncte**
5. Transcrie două propoziţii din fraza următoare, precizând felul acestora: *În rezervaţiile şi în Grădinile Zoologice unde e protejat, chelonianul devine un punct de atracţie.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o propoziţie subordonată completivă directă introdusă prin conjuncţia subordonatoare *dacă*. **4 puncte**

B. Alcătuieşte o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să descrii un animal sălbatic exotic sau din ţara noastră. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două trăsături ale acestuia; **4 puncte**
– să-i prezinţi înfăţişarea şi mediul de viaţă; **4 puncte**
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecţi limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p; *coerenţa textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuaţia* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 10

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Văl de brumă argintie
Mi-a împodobit grădina,
Firelor de lămâiță
Li se uscă rădăcina.

Peste creştet de dumbravă
Norii suri îşi poartă plumbul,

Scanned with OKEN Scanner

Cu podoaba zdrențuită
Tremură pe câmp porumbul.

Și cum de la miazănoapte
Vine vântul fără milă,
De pe vârful șurii noastre
Smulge-n sbor câte-o șindrilă.*

De viforniță păgână
Se-ndoiesc nucii, bătrânii,
Plânge-un pui de ciocârlie
Sus pe cumpăna fântânii.

Îl ascult și simt sub gene
Cum o lacrimă-mi învie:
Ni s-aseamănă povestea,
Pui golaș de ciocârlie.

(Octavian Goga, ***Toamna***)

Dicționar

* *șindrilă*, s. f. – scândurică de brad, îngustă și subțire, care servește la acoperitul caselor.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Notează câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *miazănoapte, vine, sus.*

2. Explică rolul cratimei în versul: *Smulge-n sbor câte-o șindrilă.* **6 puncte**

3. Scrie numele figurii de stil prezente în versurile: *Plânge-un pui de ciocârlie/Sus pe cumpăna fântânii.* **6 puncte**

4. Menționează măsura și ritmul primelor două versuri. **6 puncte**

5. Numește sentimentul dominant care se desprinde din poezia ***Toamna*** de Octavian Goga și motivează-ți opțiunea într-un text de 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri). **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să-ți prezinți *opinia despre semnificația mesajului* din poezia ***Toamna*** de Octavian Goga.

În compunere, trebuie:

– să formulezi o opinie despre semnificația mesajului din opera lirică dată; **4 puncte**

– să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

PROCESIUNILE DIN PĂDURE

E greu de închipuit că omizile, dependente de copacii unde se hrănesc şi-şi ţes corturile de mătase, ar putea porni în marşuri prădalnice. Şi totuşi, ele fac expediţii nu în mod haotic, cum s-a întâmplat în America, cu larvele de inelar, înmulţite peste măsură, ci în mod organizat, după un „calendar" pe care niciodată năvălitorii barbari nu l-au respectat. Omida procesionară a pinului (Tliamatopaea pinivora), *mai rară la noi, mai frecventă în regiunea mediteraneeană, are obiceiul ca de dimineaţă să iasă din cuibul de mătase şi s-o pornească în căutare de hrană.*

Nu marşul în sine aduce un element de pitoresc sau de interes ştiinţific, ci modul cum aceste omizi se deplasează. Prima omidă care iese din domul de mătase îndeplineşte funcţia de căpetenie a expediţiei. După ea se înşiruie în monom continuu toate celelalte omizi. Procesiunea, numărând câteva sute de omizi, se deplasează lent, cu pas egal, omida din spate păstrându-şi parcă pasul după cea din faţă. Procesiunea seamănă cu o graţioasă ghirlandă care se încovoaie la dreapta şi la stânga, schimbându-şi înfăţişarea dintr-o clipă într-alta. [...] *Când ajung la ţintă, omizile se opresc ca la o comandă. Tot ca o trupă bine instruită, o purced înapoi parcă la semnal. Deşi se depărtează zeci şi chiar sute de metri de cuib, ele găsesc totdeauna cale de întoarcere. Ce tainic instinct le dirijează?*

(Tudor Opriş, ***Enciclopedia curiozităţilor naturii***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   – care este omida cu rol de căpetenie a procesiunii;
   – care este distanţa până la care omizile se depărtează de cuib. **4 puncte**
2. Transcrie titlul articolului şi titlul cărţii din care face parte. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare cuvânt subliniat din secvenţa: *Ce tainic instinct le dirijează?* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Prima omidă care iese din domul de mătase îndeplineşte funcţia de căpetenie a expediţiei.* **4 puncte**
5. Transcrie două propoziţii subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: *E greu de închipuit că omizile, dependente de copacii unde se hrănesc şi-şi ţes corturile de mătase, ar putea porni în marşuri prădalnice.* **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată completivă directă introdusă prin adverbul relativ *când*. **4 puncte**

B. Alcătuiește o scurtă narațiune de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să prezinți o întâmplare reală sau imaginară din viața animalelor. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare din viața animalelor, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 11

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Făt-Frumos, îmbrăcat ca un viteaz, cu paloșul în mână, călare pe calul ce-și alesese, își luă ziua bună de la împăratul, de la împărăteasa, de la toți boierii [...]. *După ce trecu afară de împărăția tatălui său și ajunse în pustietate, Făt-Frumos își împărți toată avuția pe la ostași și, luându-și ziua bună, îi trimise înapoi, oprindu-și pentru dânsul merinde numai cât a putut duce calul. Și apucând calea către răsărit, s-a dus, s-a dus, s-a dus, trei zile și trei nopți, până ce ajunse la o câmpie întinsă, unde era o mulțime de oase de oameni.*

Stând să se odihnească, îi zise calul:

— Să știi, stăpâne, că aici suntem pe moșia unei Gheonoaie, care e atât de rea, încât nimeni nu calcă pe moșia ei, fără să fie omorât. A fost și ea femeie ca toate femeile, dar blestemul părinților pe care nu-i asculta, ci îi tot necăjea, a făcut-o să fie Gheonoaie; [...] *e grozavă de mare; dară să nu te sperii, ci să fii gata cu arcul ca să o săgetezi, iar paloșul și sulița să le ții la îndemână, ca să te slujești cu dânsele când va fi de trebuință.* [...]

Scanned with OKEN Scanner

— Ține-te, stăpâne, gata, că iată se apropie Gheonoaia.

Și când venea ea, nene, dobora copacii: așa de iute mergea; iar calul se urcă ca vântul până cam deasupra ei și Făt-Frumos îi luă un picior cu săgeata și, când era gata a o lovi cu a doua săgeată, strigă ea:

— Stăi, Făt-Frumos, că nu-ți fac nimic!

Și văzând că nu o crede, îi dete în scris cu sângele său.

— Să-ți trăiască calul, Făt-Frumos, îi mai zise ea, ca un năzdrăvan ce este, căci de nu era el, te mâncam fript; acum însă m-ai mâncat tu pe mine; să știi că până azi niciun muritor n-a cutezat să calce hotarele mele până aicea [...].

Se duseră acasă la dânsa, unde Gheonoaia ospătă pe Făt-Frumos și-l omeni ca pe un călător. Dar pe când se aflau la masă și se chefuiau, iară Gheonoaia gemea de durere, deodată el îi scoase piciorul pe care îl păstra în traistă, i-l puse la loc și îndată se vindecă. Gheonoaia, de bucurie, ținu masă trei zile d-a rândul și rugă pe Făt-Frumos să-și aleagă de soție pe una din cele trei fete ce avea, frumoase ca niște zâne; el însă nu voi, ci îi spuse curat ce căuta; atunci ea îi zise:

— Cu calul care îl ai și cu vitejia ta, crez că ai să izbutești.

(***, ***Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte***,
basm cules de Petre Ispirescu)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie numărul de litere și cel de sunete din cuvintele: *aici, Gheonoaie, aicea.* **6 puncte**

2. Explică rolul virgulei în secvența: – *Stăi, Făt-Frumos, că nu-ți fac nimic!* **6 puncte**

3. Selectează două cuvinte/grupuri de cuvinte din text care se referă la spațiul acțiunii. **6 puncte**

4. Numește două moduri de expunere utilizate în text. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația secvenței: *Dar pe când se aflau la masă și se chefuiau, iară Gheonoaia gemea de durere, deodată el îi scoase piciorul pe care îl păstra în traistă, i-l puse la loc și îndată se vindecă.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să caracterizezi personajul *Făt-Frumos*, din fragmentul de basm citat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două mijloace de caracterizare a personajului ales; **4 puncte**

– să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat; **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

A patra săptămână de după Paști poartă numele de „Săptămâna Rusaliilor" și stă sub semnul ielelor, divinități misterioase, mito-folclorice, care continuă să inspire cântece, descântece și felurite povești. [...]

Luna lui „Florar" dezlănțuie și dansurile ielelor. Seducătoare, zburdalnice, tinere și frumoase sunt asemenea nimfelor, naiadelor și dryadelor, dansează în horă, iar locul pe care joacă rămâne pârjolit. Cine calcă locul însemnat de iele înnebunește, cine din întâmplare le aude cântecul rămâne mut, iar cine bea apă din izvoarele lor primește pedepse cumplite, pe care numai jocul călușarilor le mai poate dezlega. Boala pricinuită de iele e nepământeană, misterioasă și aproape fără de leac. Țăranii nu au vrut să-i pună un nume și îi zic „luat de Rusalii". „Sălașul ielelor" poate fi în văzduh, pe mal de apă, în peșterile munților sau în scorburile copacilor. Apar uneori întrupate în tinere fete cu veșminte albe, încununate cu flori și părul despletit [...]. *Alteori apar ca niște năluci, făpturi iluzorii ce vrăjesc oamenii prin cântecele și dansurile lor.* [...] *Dar să nu uităm că în cea de-a patra săptămână numărată de la Duminica Învierii, la mijlocul perioadei dintre Paști și Rusalii, în miercurea numită „Strat de Rusalii", „Buciumul Rusaliilor" sau „Todoruțele", se constituie ceata călușarilor. Aceasta va apăra satele noastre până la duminica Rusaliilor, după care ielele, măiestrele, își vor mai pierde din puteri pentru încă o vreme...*

(***Săptămâna Rusaliilor, Ielele***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   – săptămâna în care se constituie ceata călușarilor;
   – numele bolii provocate de iele. **4 puncte**
2. Precizează titlul articolului și numele popular al lunii când se *„dezlănțuie și dansurile ielelor"*. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *<u>Aceasta</u> va apăra satele <u>noastre</u> până la duminica Rusaliilor, după care ielele, măiestrele, își <u>vor</u> <u>mai</u> pierde din puteri pentru încă o vreme...* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: [...], *<u>cine</u> din întâmplare le aude cântecul <u>rămâne mut</u>*. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Transcrie două propoziții subordonate din fraza următoare, precizând felul lor: [...], *iar cine bea apă din izvoarele lor primește pedepse cumplite, pe care numai jocul căluşarilor le mai poate dezlega.* **4 puncte**

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată subiectivă, introdusă prin pronumele relativ *cine.* **4 puncte**

B. Redactează o descriere de tip *portret* a unui personaj feminin din basme, legende sau mituri populare românești. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să prezinți două trăsături ale personajului feminin ales; **4 puncte**

– să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea acesteia; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 12

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Vizitând valea Bicazului, care dă în valea Bistriței, caii noștri se înșirau pe cărări înguste și pietroase, conduși fiind de un călăuz muntean. [...] *Unul din noi* [...] *întrebă pre călăuzul nostru cum se numea stânca dreaptă, ca un zid, lângă care ne aflam.*

— *Piatra Corbului, răspunse el.*

— *Are vreo legendă?* [...]

— *Stânca asta încununată cu plopi și mesteacăni, precum o vedeți, a fost martor unei întâmplări foarte jalnice, de care se pomenește la noi din neam în neam.*

Cică pe timpul strămoșilor, un străin, pribegind de la dealul Corbului dinspre Borsec, a venit să se așeze la Bicaz. [...] *Pribeagul avea o fată, căreia bistrițenii îi daseră numele de Corbița, întru aducerea-aminte a dealului unde ea se născuse. ...Ce fată! ce bujor de copilă!... Cică era sprintenă ca o căprioară!* [...] *Mulți flăcăi umblau să-i vâneze dragostea* [...], *dar din toți numai unul, un plăieș cu pletele lungi și cu*

Scanned with OKEN Scanner

chipul de făt-frumos, avu norocul să cadă drag Corbiței. Părinții lor primiră a se încuscri și îi logodiră după obicei. [...]

Într-o zi, o ceată de tătari, pătrunzând în munți, ajunseră până în valea Bicazului, prădând, arzând, ucigând tot ce era în calea lor. Tatăl Corbiței și logodnicul ei căzură morți lângă copila pe care ei voiau să o apere, căci tătarii auziseră de frumusețea ei și aveau de gând să o ducă plocon hanului de la Bugeac.

Corbița însă scăpă ca apa printre degetele lor și o apucă la fugă spre munte, urmărită de tătari, ca o ciută hăituită de lupi. [...] *Corbița, înspăimântată, nebună de groază și de durere, se îndreptă spre stânca asta și ajunse curând pe marginea ei.* [...] *Mâna unui tătar se întinse să o apuce, însă ea, ridicându-se drept în picioare, cu părul despletit de vânt, cu ochii aprinși, cu fața albă, ca un crin, zise: „Atunci s-ajungeți voi, când îți pune mâna pe Corbița!" — și deodată ea se aruncă în prăpastie. Trupul ei se cufundă în apa Bicazului, zdrobindu-se de bolovani, iar tătarii rămaseră încremeniți și fură uciși chiar pe muchea stâncii de o ceată de plăieși, care alergaseră în ajutorul Corbiței.*

De atuncea locul acesta se numește: Stânca Corbului*!*

(Alecu Russo, ***Stânca Corbului***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie din text câte un cuvânt obținut prin derivare, compunere și prin conversiune. **6 puncte**

2. Explică rolul virgulei în secvența: *— Piatra Corbului, răspunse el.* **6 puncte**

3. Selectează din text un epitet și o comparație. **6 puncte**

4. Precizează două mijloace de caracterizare a personajelor, din textul dat. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația secvenței: *...Ce fată! ce bujor de copilă!... Cică era sprintenă ca o căprioară!* [...] *Mulți flăcăi umblau să-i vâneze dragostea* [...]. **6 puncte**

B. Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să motivezi apartenența la genul epic a fragmentului de mai sus. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi patru dintre caracteristicile genului epic, identificate în fragmentul dat; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

***Dochia**. Semidivinitate meteorologică feminină. Numele a stârnit controverse etimologice: ar proveni de la **Sfânta mucenică Evdochia**, care cade la 1 martie (ipoteză formulată de Hasdeu şi reluată de O. Bârlea); sau de la Dachia, fiica lui Decebal, urmărită până în muntele Ceahlău de împăratul Traian, îndrăgostit de ea. Legenda mitică a Babei Dochia, ca şi toponimia ei, este răspândită pe întregul teritoriu al României şi are contingenţe în sud-estul Europei, cu legende similare la bulgari, sârbi, albanezi şi greci. Paralel cu legenda **Babei Dochia**, superstiţiile, credinţele şi datinile se referă la zilele babelor (de la 1 la 9 martie), ce ne relevă alte aspecte mitice: **Baba Dochia** ca semidivinitate meteorologică, cu cortegiul ei de babe reflectă nestatornicia timpului la trecerea lui de la iarnă la primăvară.*

(Romulus Vulcănescu, ***Dochia***, în ***Mitologia română***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
- denumirea muntelui pe care a fost urmărită fiica regelui Decebal, potrivit legendei;
- când sunt zilele babelor în credinţele româneşti. **4 puncte**

2. Precizează titlul articolului şi al cărţii din care face parte fragmentul dat. **4 puncte**

3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Legenda mitică a Babei Dochia, ca şi toponimia ei, este răspândită pe întregul teritoriu al României...* **4 puncte**

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Numele a stârnit controverse etimologice: ar proveni [...] de la Dachia, fiica lui Decebal, urmărită până în muntele Ceahlău de împăratul Traian, îndrăgostit de ea.* **4 puncte**

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Paralel cu legenda **Babei Dochia**, superstiţiile, credinţele şi datinile se referă la zilele babelor (de la 1 la 9 martie), ce ne relevă alte aspecte mitice.* **4 puncte**

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o propoziţie subordonată predicativă, introdusă prin pronumele relative *ce*. **4 puncte**

B. Redactează o scurtă naraţiune de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să prezinţi o întâmplare reală sau imaginară petrecută în timpul unei excursii la munte. **12 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 13

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

— Doăsp'ce trecute, Măndico! ce naiba faci, soro?

Așa strigă cocoana Lucsița, foarte nervoasă, intrând în odaia unde-și face toaleta madam Piscopesco.

Iar madam Piscopesco, din fața oglinzii, răspunde și mai nervoasă:

— Uf! lasă-mă dracului și dumneata, mamițo! nu vezi cum m-a pocit dobitoaca? fir-ar afurisită să fie!

Dobitoaca este guvernantă la copii, și piaptănă și pe madam Piscopesco; cocoana Lucsița este mama lui madam Piscopesco, iar madam Piscopesco este soția lui d. Piscopesco, proprietarul uneia dintre cele mai elegante și mai confortabile vile din Sinaia, vilă care poartă frumosul nume al fiicei cocoanei Lucsiții, vila „Esmeralda".

De la șase ceasuri dimineața, pe când soarele nu s-a ridicat bine peste Piscul Cânelui, locuitorii vilei „Esmeralda" umblă de colo până colo, cuprinși toți ca de niște friguri.

Ce este? ce s-a-ntâmplat în familia Piscopesco pentru ca toată lumea din vila „Esmeralda" să fie așa de emoționată și de nervoasă? [...] Doamna și domnul Zefir Piscopesco sunt invitați pentru astăzi, la ora 1 d.a., a lua dejunul la castelul Peleș!

— Unde-i dobitoaca, mamițo? trăsni-o-ar Dumnezeu s-o trăsnească! zice madam Piscopesco, ciufulindu-și tare necăjită cârlionții de la ceafă, cari nu vor să stea cum vrea dumneaei.

— Lasă-mă, soro, să te potrivesc, îi zice coana Lucsița. [...] Apoi, cu mai multă atenție, supune și aranjează cârlionții rebeli.

Scanned with OKEN Scanner

— Douăsp'ce și un sfert, soro! ce dracu faceți? tot nu te-ai mai isprăvit?... vrei să-ntârziem? nu face pentru ca să ne aștepte, mai ales întâia oară!

Dar madam Piscopesco, fără s-asculte vorbele domnului Zefir Piscopesco, și încovoindu-se de talia ei elegantă în fața oglinzii, așa ca să-și poată vedea turnura, întreabă:

— Sunt bine la spate, mamițo?

— Ești surdă, soro? zbiară cu severitate d. Piscopesco; vrei să ne atârne lingurile de gât? nu face pentru ca să ne aștepte! întâia oară! înțelege-mă!

— Uf! fir-ar a dracului și-afurisită de viață! zice madam Piscopesco. Unde-mi sunt mănușile?

Caută cocoanele-n sus... caută-n jos...

— Cheamă pe dobitoaca... Unde-i dobitoaca? fir-ar a dracului să fie! ea știe unde le-a pus.

— Uite-le! strigă coana Lucsița.

— Haide odată, soro! că te las și merg singur! Sunt douăsprezece și jumătate. Încă o privire-n oglindă.

În sfârșit, madam Esmeralde Piscopesco suie în trăsură cu soțul său.

— La Peleș! și mai iute! zice către birjar d. Piscopesco, după ce și-a încrucișat brațele și s-a așezat bine.

Birjarul mână.

— Mamițo! strigă madam Piscopesco, uitându-se-napoi către coana Lucsița, care de pe verandă o scuipă, să n-o deoache; mamițo, bagă de seamă la cheile dulapului, că iar fură zahăr dobitoaca, fir-ar a dracului să fie!

(I.L. Caragiale, ***La Peleș***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie câte un cuvânt format prin derivare, respectiv prin compunere și prin schimbarea valorii gramaticale. **6 puncte**

2. Motivează utilizarea semnelor ortografice și de punctuație în enunțul:
— Doăsp'ce trecute, Măndico! ce naiba faci, soro? **6 puncte**

3. Transformă în vorbire indirectă secvența subliniată. **6 puncte**

4. Prezintă două argumente care justifică încadrarea textului în genul epic. **6 puncte**

5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), motivul agitației locatarilor din *vila „Esmeralda"*. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (10 – 25 de rânduri), în care să o caracterizezi pe madam Piscopesco, folosind numai informațiile din textul dat. **12 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

În compunere, trebuie:
– să precizezi modalitățile/procedeele de caracterizare utilizate de narator; **4 puncte**
– să indici cel puțin două trăsături ale personajului, pe care să le ilustrezi cu exemple din text; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Împăratul persan Darius I (c. 550–486 î.H.), fiul lui Histaspe, regele Parției, s-a suit pe tron în anul 522 î.H. Opera de reorganizare a vastului imperiu care se întindea de la Marea Mediterană la fluviul Indus și din Valea Nilului la munții Caucaz relevă la Darius calitățile unui genial om de stat, unul dintre cei mai străluciți reformatori și organizatori ai lumii antice. Imperiul (cu o suprafață de peste 5 milioane de km²) este împărțit în 20 de provincii (satrapii)*, legate de reședințele regale Susa și Persepolis printr-un sistem de drumuri care asigura o maximă viteză transmiterii știrilor, ordinelor și trupelor, înlesnind în egală măsură legăturile comerciale.*

Imperiul se va extinde continuu, oștile persane ajungând până la Dunărea de Jos, fără a reuși totuși să-și impună dominația asupra geților. La 12 august 490, la Marathon, atenienii conduși de Miltiade, deși inferiori numeric, învinge într-o bătălie celebră uriașa oaste persană. Este evenimentul care prevestește declinul imperiului, demonstrând că orgoliul nemăsurat al celor puternici nu este suficient pentru a-i învinge pe cei ce-și apără libertatea. Peste numai patru ani, Darius moare, fiind urmat la tron de fiul său Xerxe I (486–465 î.H.).

(Horia C. Matei, ***Civilizația Orientului Antic***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
   – câți ani a domnit Darius și ce vârstă avea în momentul morții;
   – cum era organizat imperiul condus de Darius. **4 puncte**
2. Precizează ce anume a demonstrat victoria obținută de atenieni la Marathon. **4 puncte**
3. Indică ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din enunțul următor: *Imperiul se va extinde continuu, oștile persane ajungând până la Dunărea de Jos.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din propoziția: *care se întindea de la Marea Mediterană.* **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Realizează extensia funcției sintactice a cuvântului *nemăsurat* (*orgoliul nemăsurat*) în propoziția subordonată corespunzătoare, menționând rezultatul obținut. **4 puncte**
6. Integrează într-o frază alcătuită din două propoziții o subordonată circumstanțială de timp introdusă prin adverbul relativ *cum*. **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi punctul de vedere cu privire la utilitatea studiului istoriei în școală. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să prezinți minimum două motive pentru sau împotriva utilității studiului istoriei în școală; **4 puncte**
– să folosești un limbaj adecvat exprimării punctului tău de vedere; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 14

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

— Mitică... și mai cum?

— E destul atâta: Mitică — de vreme ce și dumneata îl cunoști tot așa de bine ca și mine. Firește că trebuie să-l cunoaștem: îl întâlnim atât de des — în prăvălii, pe stradă, pe jos, în tramvai [...], *pe bicicletă, în vagon, în restaurant, la Gambrinus — în fine, pretutindeni.*

Mitică este bucureșteanul par excellence*. *Și fiindcă Bucureștii sunt un mic Paris, și Mitică, se-nțelege, este un mic parizian.*

El nu e nici tânăr, nici bătrân, nici frumos, nici urât, nici prea-prea, nici foarte-foarte; e un băiat potrivit în toate; dar ceea ce-l distinge, ceea ce-l face să aibă un caracter marcat este spiritul lui original și inventiv.

Scanned with OKEN Scanner

Mitică este omul care pentru fiecare ocaziune a vieții găsește un cuvânt de spirit la moment, și pentru asta simpaticul parizian al Orientului este foarte căutat și plăcut în societate.

Mitică are o magazie, un arsenal, o comoară de vorbe, de întrebări, de răspunsuri, care fac deliciile celor ce au fericirea să-l cunoască. [...]

Exemple...

Când n-are tutun, îți cere „o țigară... suvenir".

Când merge să se-mprumute cu bani:

— Unde ai plecat, Mitică?

— La vânătoare de lei.

Îi zici:

— Mitică, faci cinste?

— Nu pot, monșer, că mă strânge un ciorap.

Până în anul 1900, când mă-ntâlnea la Sf. Vasile, îmi zicea:

— De un an nu ne-am văzut!

Dar în anul acela l-am găsit în seara de 31 decembre la Gambrinus, tot acolo l-am întâlnit a doua seară, la 1 ianuarie.

L-am salutat; s-a făcut că nu mă cunoaște. După multă stăruință, și-a adus în fine aminte cine sunt:

— Scuză-mă, neică, a zis Mitică, te uitasem: e un secol de când nu ne-am mai văzut!

(I.L. Caragiale, ***Mitică***)

Dicționar

**par excellence*, expresie (fr.) – prin excelență, tipic.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *destul, fireşte, în fine.* **6 puncte**

2. Precizează rolul punctelor de suspensie din enunțul:

— Mitică... şi mai cum? **6 puncte**

3. Transcrie un fragment de cel mult cinci cuvinte, în care naratorul definește metaforic personajul generic Mitică. **6 puncte**

4. Scrie un enunț în care să precizezi tema textului de mai sus. **6 puncte**

5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), înțelesul replicii finale:

— Scuză-mă, neică, a zis Mitică, te uitasem: e un secol de când nu ne-am mai văzut! **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să prezinți modalitățile de caracterizare a bucureșteanului *par excellence*, Mitică, numai pe baza informațiilor din textul dat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

- să precizezi tipul de personaj pe care îl are în vedere I.L. Caragiale în textul dat; **4 puncte**
- să prezinți patru modalități diferite de caracterizare (directe și indirecte), ilustrându-le corespunzător cu exemple din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul de mai jos:

Hotelierii de pe litoral nu își doresc turiști străini, pentru că aceștia nu sunt dispuși să accepte tarifele pe care le plătesc turiștii români, cerând prețuri cu 30 – 50% mai mici, și în plus le fac „probleme", solicitând servicii de calitate și angajați care să vorbească limbi străine.

„Noi, și vorbesc despre hotelierii de pe litoral în general, dacă am practica prețurile din Bulgaria sau Grecia, am da faliment. Dacă vorbim doar de litoralul bulgăresc, prețurile lor sunt cu 20 – 25% mai mici decât la noi", a declarat Mohammad Murad, președintele Federației Patronatelor din Turismul Românesc (FPTR) și proprietarul mai multor hoteluri de pe litoral, care cumulează aproape 1.500 de camere. El susține că hotelierii români de pe litoral nu pot scădea tarifele la nivelul celor din Bulgaria, unde TVA este 9% (față de 24% în România), iar taxele și impozitele sunt mult mai mici și mult mai puține.

Murad spune că turiștii străini care au de ales între Bulgaria și România preferă prima destinație, ținând cont de prețul mai mic. „Românii cheltuiesc aproape dublu în comparație cu turiștii străini, astfel că hotelierii câștigă de două ori mai mult de la români decât de la străini. Nemții care vin în România sunt de vârsta a treia, în general, și sunt foarte calculați, pentru că trăiesc din pensie", a adăugat președintele FPTR.

El a adăugat că, din cauza imaginii proaste pe care o are România în străinătate, turoperatorii străini cer tarife cât mai mici. „Ne pun pe frunte un tarif de piață căzută și vor să ia o noapte de cazare cu 10 – 15 euro. Cu banii ăștia nu poți să faci nimic", a afirmat Mohammad Murad. [...]

Corina Martin, președintele ANAT și al Asociației Litoral-Delta Dunării, crede că prezența în număr mare a turiștilor străini în stațiunile românești de la Marea Neagră

Scanned with OKEN Scanner

este o țintă îndepărtată. „Toți hotelierii de pe litoralul nostru preferă turiștii români, pentru că sunt cheltuitori și nepretențioși. Prezența străinilor în hoteluri ar pune probleme suplimentare, ar fi nevoie de personal mai bine pregătit, care să vorbească limbi străine, deci mai bine plătit, și ar fi nevoie de tarife mai mici cu cel puțin 30%", a spus Martin.

(www.incomemagazine.ro, *Cât de inteligenți sunt patronii din turism*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – motivele pentru care hotelierii nu preferă turiști străini pe litoralul românesc;
   – motivele pentru care hotelierii preferă turiștii români. **4 puncte**
2. Precizează, pe baza informațiilor identificate în textul dat, ce măsuri ar trebui să ia hotelierii de pe litoralul românesc pentru a satisface cerințele turiștilor străini. **4 puncte**
3. Indică valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în propoziția: *Toți hotelierii de pe litoralul nostru preferă turiștii români.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: *Corina Martin, președintele ANAT și al Asociației Litoral-Delta Dunării, crede…* **4 puncte**
5. Menționează tipul propozițiilor subordonate din fraza: *El a adăugat că, din cauza imaginii proaste pe care o are România în străinătate, turoperatorii străini cer tarife cât mai mici.* **4 puncte**
6. Scrie o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o subordonată subiectivă introdusă prin conjuncția *că*. **4 puncte**

B.

Scrie o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi părerea despre condițiile pe care trebuie să le ofere turiștilor proprietarii de hoteluri, pensiuni, tabere etc. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să te referi la necesitatea ca turiștilor să li se ofere condiții optime, de deplină siguranță, în raport cu prețul pe care aceștia îl plătesc pentru diverse servicii contractate; **4 puncte**
– să motivezi opțiunea pentru două aspecte care, după părerea ta, ar putea contribui la atragerea turiștilor (de exemplu: cazare, alimentație, transport, distracție etc.); **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 15

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Când ies de dimineață din casă; o trăsură din trap mare intră pe strada mea; în trăsură, madam Caliopi Georgescu, o bună prietină. O salut respectos. Cum mă vede, oprește trăsura, înfigând cu putere vârful umbreluței în spinarea birjarului.

— Sărut mâna, madam Georgescu, zic eu, apropiându-mă.

— La dumneata veneam! răspunde cucoana emoționată.

— La mine?

— Da... Te rog să nu mă lași!

Să nu mă lași! Trebuie să-mi faci un mare serviciu amical... La nevoie se arată amiciția: să vedem cât ne ești de prietin!

— Cu cea mai mare plăcere, madam Georgescu, dacă pot...

— Poți!... să nu zici că nu poți!... știu că poți!... trebuie să poți!

— În sfârșit, ce e? de ce e vorba?

— Dumneata cunoști pe... Știu că-l cunoști!

— Pe cine?

— Ți-este prietin... știu că ți-e prietin! să nu zici că nu ți-e prietin!...

— Cine?

— Popescu, profesorul de filosofie.

— Suntem cunoscuți, ce e drept; dar chiar așa buni prietini, nu pot să zic.

— Las' că știu eu...

— Ei?

— Ei! trebuie numaidecât să te sui în birje cu mine, să mergem la el, să-i vorbești pentru Ovidiu.

Cititorul trebuie să știe că madam Caliopi Georgescu are trei copii — Virgiliu, Horațiu și Ovidiu Georgescu. Virgiliu este în anul al treilea la Facultatea de Drept, Horațiu în al doilea, și Ovidiu vrea să intre în anul întâi, la aceeași facultate. Ovidiu trece acuma examenul sumar de șapte clase liceale, și, cu toată bravura lui, pe cât spune cocoana Caliopi, după ce a biruit toate obiectele, s-a-nțepenit la Morală.

(I.L. Caragiale, ***Bacalaureat***)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie două perechi de sinonime din textul dat. **6 puncte**
2. Explică formarea cuvintelor derivate: *umbreluță, amiciție, liceal.* **6 puncte**
3. Explică valoarea expresivă a repetiției verbului din enunțul: *Poți!... să nu zici că nu poți!... știu că poți!... trebuie să poți!* **6 puncte**
4. Precizează *situația semnificativă* din viața personajelor, înfățișată în fragmentul de schiță dat. **6 puncte**
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația secvenței: *Ovidiu trece acuma examenul sumar de șapte clase liceale, și, cu toată bravura lui, pe cât spune cocoana Caliopi, după ce a biruit toate obiectele, s-a-nțepenit la Morală.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să prezinți structuri ale textului epic specifice schiței, pe baza fragmentului dat din ***Bacalaureat*** de I.L. Caragiale. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să menționezi structuri ale textului epic specifice schiței, existente în fragmentul dat; **4 puncte**

– să ilustrezi două structuri (de exemplu: situația semnificativă înfățișată, logica acțiunii, timp și spațiu, moduri de expunere; numărul personajelor, relațiile dintre personaje, modalități de caracterizare etc.), valorificând textul dat; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**

– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Timişoara nu e ca alte oraşe. Dacă ştii să asculți şi ştii să priveşti, casele deschid ochi somnoroşi, iar străzile încep să spună poveşti.

Trei zile cât am stat la Timişoara, am umblat mai mult pe jos. Asfaltul era fierbinte, dar vântul bătea răcoros, aducând cu el mirosul greu al florilor de tei. Nu ştiu cum e Timişoara atunci când plouă, dar ştiu că soarele are darul lui aparte de a dezghioca un oraş. Lumina lui încă blândă, de iunie, înviora culorile şi îndulcea reliefurile, aşezându-se peste clădiri ca o haină de zile mari. Era forfotă în piața Operei, cântau din ocarină câțiva bolivieni, porumbeii se agitau, zburau în stol de pe un acoperiş pe altul. Era atât de frumoasă Timişoara, cu străzile înțesate de prăvălii, că, dacă aş fi putut, aş fi pitit-o în buzunar s-o iau acasă. Dar oraşul e una, iar orăşenii sunt alta. Urma să înțeleg, stând de vorbă cu ei, că entuziasmul meu de bucureştean în trecere n-avea nimic de-a face cu părerile aşezate ale locuitorilor dintotdeauna. [...]

Scanned with OKEN Scanner

*Ce-aş fi putut face, dac-aş fi locuit la Timişoara? Păi, eventual să dau o raită pe la „Schimb de cărţi", întâlnirea pasionaţilor de lectură, care se ţine lunar într-o cafenea din Piaţa Unirii. Oamenii vin cu cărţi de acasă, fac schimb şi povestesc, râd, se ceartă sau se îndrăgostesc. De-acolo, cu o carte sub braţ (**Răul**, romanul suedezului Jan Guillou, a făcut, se pare, furori printre timişoreni), aş fi plecat la marginea oraşului, la Muzeul Satului Bănăţean, unde, în fiecare septembrie, se întâmplă **Plai**, cel mai mare festival de voluntari de la noi din ţară.*

(Dia Radu, ***Occidentul de la marginea Orientului. Timişoara, la vremea teilor înfloriţi***, în revista ***Formula As***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   – titlul articolului;
   – numele *întâlnirii pasionaţilor de lectură* din Timişoara. **4 puncte**
2. Transcrie un enunţ în care se semnalează diferenţa dintre două realităţi. **4 puncte**
3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în text: *de a dezghioca, lui, face, păi.* **4 puncte**
4. Transcrie subiectul şi predicatul din propoziţia: *Era forfotă în piaţa Operei.* **4 puncte**
5. Numeşte felul ultimei propoziţii din fraza: *Dacă ştii să asculţi şi ştii să priveşti, casele deschid ochi somnoroşi, iar străzile încep să spună poveşti.* **4 puncte**
6. Realizează extensia funcţiei sintactice a cuvântului *fierbinte* (*Asfaltul era fierbinte*) în propoziţia subordonată corespunzătoare, menţionând rezultatul obţinut. **4 puncte**

B.

Alcătuieşte o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ţi exprimi impresiile provocate de participarea ta – reală sau imaginară – la un eveniment cultural sau social, cu prilejul vizitării unui oraş. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să stabileşti coordonatele (prilejul, participanţii, locul, timpul etc.) participării tale la un eveniment cultural sau social, cu prilejul vizitării unui oraş; **4 puncte**
– să-ţi exprimi impresiile provocate de eveniment, apelând la două întâmplări/ observaţii/ constatări etc.; **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat cerinţei; **2 puncte**
– să respecţi limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 16

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

O văz, ca prin vis.

O văz limpede, așa cum era. Naltă, uscățivă, cu părul alb și creț, cu ochii căprui, cu gura strânsă și cu buza de sus crestată în dinți de pieptene, de la nas în jos. Cum dăschidea poarta, îi săream înainte.

Ea băga binișor mâna în sân și-mi zicea:

— Ghici...

— Alune!

— Nu.

— Stafide!

— Nu.

— Năut!

— Nu.

— Turtă-dulce!

Până nu ghiceam, nu scotea mâna din sân. Și totdeauna sânul ei era plin. Îi sărutam mâna. Ea-mi da părul în sus și mă săruta pe frunte. Ne duceam la umbra dudului din fundul grădinii. [...]

— Ei, ce mai vrei? îmi zicea bunica.

Surâsul ei mă gâdila în creștetul capului.

— Să spui...

Și niciodată nu isprăvea basmul.

Glasul ei dulce mă legăna; genile mi se prindeau și adormeam; uneori tresăream ș-o întrebam câte ceva; ea începea să spuie, și eu visam înainte.

— A fost odată un împărat mare, mare...

— Cât de mare?

— Mare de tot. Și-și iubea împărăteasa ca ochii din cap. Dar copii nu avea. Și îi părea rău, îi părea rău că nu avea copii...

— Bunico, e rău să nu ai copii?

— Firește că e rău. Casa omului fără copii e casă pustie.

Scanned with OKEN Scanner

— Bunico, dar eu n-am copii și nu-mi pare rău.

Ea lăsa fusul, râdea, îmi dăsfăcea părul cârlionțat în două și mă săruta în creștetul capului. Câte-o frunză se dăsprindea din ramuri și cădea legănându-se. Eu mă luam cu ochii dupe ea și ziceam:

— Spune, bunico, spune. [...]

Era așa de cald... așa de bine în poala bunichii... o adiere încetinică îmi răcorea fruntea... norii albi, alunecând pe cerul albastru, mă amețeau... închideam ochii. Ea spunea, spunea înainte, mulgând repede și ușurel firul lung din caierul de in. [...]

— Dar ce, ai adormit, flăcăul mamei?

Tresăream.

— A, nu... știu unde ai rămas...

Auzisem prin vis. Pleoapele-mi cădeau încărcate de lene, de somn, de mulțumire. Și mă simțeam ușor, ca un fulg plutind pe o apă care curge încet, încetinel, încetișor... Și bunica spunea, spunea înainte, și fusul sfâr-sfâr pe la urechi, ca un bondar, ca acele cântece din burienile în care adormisem de atâtea ori.

— Și împăratul a încălecat pe calul cel mai bun...

— Cel mai bun... îngânam eu, de frică ca să nu mă fure somnul.

— ... ș-a luat o dăsagă cu merinde și a plecaaat...

— ... ș-a plecaaat...

— Și s-a dus, s-a dus, s-a dus...

— ... s-a dus, s-a dus...

— Până a dat de o pădure mare și întunecoasă...

— ... întunecoasă... [...]

Când m-am deșteptat, bunica isprăvise caierul.

Dar basmul?

Cu capul în poala bunichii, niciodată n-am putut asculta un basm întreg.

(Barbu Delavrancea, ***Bunica***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Rescrie propoziția: *Și-și iubea împărăteasa <u>ca ochii din cap</u>*, înlocuind structura subliniată cu un sinonim adecvat. **6 puncte**

2. Motivează grafia *a plecaaat*. **6 puncte**

3. Transformă în vorbire indirectă secvența subliniată. **6 puncte**

4. Precizează două trăsături ale dialogului ca mod de expunere, existente în textul dat. **6 puncte**

5. Enumeră trei trăsături fizice și trei trăsături morale ale bunicii. **6 puncte**

B.

Rezumă, în 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), textul dat. **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să rămâi fidel față de text; **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– să respecți convențiile specifice rezumatului; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Graurii reprezintă o familie de circa 130 de specii, răspândite îndeosebi în regiunile tropicale ale Africii și în toată Europa. Multe dintre aceste specii au fost introduse de om în America de Nord, Australia și Noua Zeelandă. Sunt păsări robuste, puternice, cu ciocul lung, drept și ascuțit. Penajul este tare și lucios, aripile sunt în general ascuțite. Se deplasează ușor prin mers și alergat, sărind pe crengi, sau prin zbor rapid. Cuibăresc prin cavități de arbori, crăpături de ziduri, stânci sau în cuiburi închise, mai mult sau mai puțin sferice, cu deschidere laterală. Sunt păsări foarte sociabile, trăind în grupuri numeroase. Au hrană foarte variată, fiind insectivore, fructivore și granivore. Distrug multe nevertebrate dăunătoare, dar le plac și fructele, astfel că pot produce pagube în livezi sau vii, dacă acestea se află în zona de cuibărit.

(Dimitrie Radu, ***Mic atlas ornitologic***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
– numărul speciilor din care este compusă familia graurilor;
– zonele de pe glob unde trăiesc graurii;
– locurile de cuibărit ale graurilor;
– sursele de hrană ale acestor păsări. **4 puncte**

2. Precizează un motiv pentru care graurii pot fi considerați dăunători/pot fi considerați utili pentru om. **4 puncte**

3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate: *dar le plac și fructele.* **4 puncte**

4. Transcrie (fără a le clasifica) patru dintre atributele din fraza următoare: *Graurii reprezintă o familie de circa 130 de specii, răspândite îndeosebi în regiunile tropicale ale Africii și în toată Europa.* **4 puncte**

5. Realizează extensia/expansiunea funcției sintactice a cuvintelor subliniate din enunțul: *Sunt păsări foarte sociabile, trăind în grupuri numeroase,* menționând rezultatul obținut. **4 puncte**

6. Precizează tipul de raport care se stabilește între primele două propoziții din fraza următoare: *Distrug multe nevertebrate dăunătoare, dar le plac și fructele, astfel că pot produce pagube în livezi sau vii, dacă acestea se află în zona de cuibărit.* **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să descrii un animal sălbatic folositor omului, care trăiește în țara noastră. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să motivezi alegerea animalului pe care îl vei descrie în compunerea ta; **4 puncte**

– să-i prezinți înfățișarea și mediul de viață; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 17

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Sfânta Duminică i-a deschis și a cunoscut-o:

— Tu ești fata de împărat blestemată de bărbat să mergi peste nouă țări și nouă mări, unde-i apa lină, câmpul alămâie și iarba mătase?

— Eu sunt!

— Intră să te vadă mătușa, că de auzit am auzit, iar de văzut nu te-am văzut.

Fata a intrat, a poposit. Sfânta Duminică i-a dat un urcior cu apă să cinstească și o prescură să se ospăteze. Urciorul și prescura erau fermecate, de unde bea – se umplea, de unde mânca – se vindeca. Când a fost să plece, i-a dăruit Sfânta Duminică o năframă de mătase împrejur cu aur trasă, a petrecut-o până la poartă și fata a spus:

— De aici încolo nu mai știu unde să merg să nimeresc.

Sfânta Duminică a luat o frunză și, când a suflat-o, s-a dus frunza din plai în plai, din vale în vale și a făcut o cărare până la locul unde se găsea voinicul.

— Uite, acolo sunt curțile bărbatului. El a venit aici în împărăția zânelor, zânele i-au dat mâncare uitată, băutură uitată și a uitat de tine. Tu du-te, dar nu intra în casă, căci el e dus în toate zilele la vânătoare, oprește-te la fântână și prima zi scoate merele de aur la soare [...]. Ziua o să vină zânele la apă, o să le vadă și o să vreie să le cumpere, dar tu să nu le vinzi nici pe bani, nici pe pietre scumpe, nici pe alte lucruri, ci să le dai așa, dacă te-or lăsa să dormi o noapte în odaia voinicului. Acum mergi cu bine, fie-ți drumul cu folos!

(***, ***Voinicul-Șarpe și fata de împărat***)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Precizează mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format următoarele cuvinte din text: *împrejur, fermecate, împărăția.* **6 puncte**
2. Scrie trei expresii/locuțiuni care să conțină cuvântul *apă.* **6 puncte**
3. Transcrie un scurt fragment care să indice cauza pentru care voinicul nu-și mai aducea aminte de fata de împărat. **6 puncte**
4. Precizează o trăsătură de caracter care poate fi atribuită fetei de împărat, având în vedere comportamentul său. **6 puncte**
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația următorului enunț: — *Acum mergi cu bine, fie-ți drumul cu folos!* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 rânduri), în care să motivezi apartenența la specia literară *basm (popular)* a fragmentului de mai sus. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi patru dintre caracteristicile speciei literare *basm*, întâlnite în fragmentul dat; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Angajații cu normă întreagă din România au avut anul trecut cea mai lungă săptămână de lucru din UE, de 41,3 ore în medie, la fel ca în 2010, în timp ce la zile libere în sărbători legale au fost ultimii, iar la zile de concediu plătit au ocupat penultima poziție la nivel european.

Media săptămânii de lucru este în UE de 39,7 ore, iar în zona euro de 39,5 ore. Orele lucrate se referă doar la locul de muncă principal, excluzând o a doua slujbă sau activități part-time.

Românii sunt urmați de Luxemburg (40,7 ore), Germania (40,6 ore), Estonia și Marea Britanie (ambele 40,5), Austria și Bulgaria (ambele 40,3), Cehia și Polonia (ambele 40,2), potrivit unui raport al Fundației Europene pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Muncă și Viață – Eurofound.

La polul opus se situează angajații din Finlanda, cu 37,8 ore. Aceștia lucrează cu 3,5 ore pe săptămână, sau cu 4,5 săptămâni pe an, mai puțin decât românii. Programul de lucru negociat colectiv este de 40 de ore pe săptămână în România, maxim în

Scanned with OKEN Scanner

UE, și la fel ca în Ungaria, Estonia, Polonia, Letonia, Lituania, Slovenia, Bulgaria, Grecia, Luxemburg și Malta. Francezii se mențin pe ultimul loc în UE, cu 35,6 ore, la fel ca în raportul pentru anul 2010.

Germanii, francezii și danezii au avut anul trecut cele mai lungi concedii, de câte 30 de zile, în timp ce România se situează pe penultima poziție în UE la concediul mediu anual plătit, cu 21 de zile. Pe ultima poziție, cu câte 20 de zile, se află zece țări, majoritatea din Europa de Est, respectiv Ungaria, Estonia, Polonia, Letonia, Lituania, Slovenia, Bulgaria, Slovacia, Cipru și Belgia. [...]

***Eurofound** este un organism comunitar înființat în 1975 de Consiliul European, pentru a contribui la planificarea și proiectarea unor condiții mai bune de viață și muncă în Europa.*

(Andreea Vîrîci, ***Românii lucrează cel mai mult pe săptămână în UE și sunt printre ultimii la zile libere și concediu***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul citat:
   – țara cu cea mai scurtă săptămână de lucru;
   – țara cu cel mai scurt program de lucru negociat colectiv;
   – poziția pe care se situează România în UE la concediul mediu anual plătit;
   – numele sursei informațiilor utilizate de autoarea articolului. **4 puncte**
2. Prezintă, pe baza textului dat, următorii indicatori care se referă la Polonia: durata săptămânii de lucru și programul de lucru negociat colectiv. **4 puncte**
3. Numeşte părţile de vorbire din structura: *cea mai lungă săptămână.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în enunțul: ***Eurofound** este <u>un organism</u> comunitar <u>înființat</u> <u>în 1975</u> <u>de Consiliul European</u>.* **4 puncte**
5. Precizează tipul propoziției subordonate obținute prin extensia/expansiunea funcției sintactice a cuvântului subliniat în enunțul: *Angajații cu normă <u>întreagă</u> <u>din România</u>* [...] *la zile libere în sărbători legale au fost ultimii.* **4 puncte**
6. Scrie o frază alcătuită din două propoziții aflate în raport de coordonare disjunctivă. **4 puncte**

B.

Scrie o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi părerea despre necesitatea ca un angajat să aibă un concediu anual de odihnă, reglementat prin lege și plătit de cel la care este angajat. **12 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

În compunere, trebuie:
- să explici de ce este necesar ca oricare angajat să aibă un concediu anual de odihnă; **4 puncte**
- să prezinți câte un motiv pentru care orice concediu anual de odihnă trebuie să fie reglementat prin lege și plătit de cel la care este angajată respectiva persoană; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 18

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Merse, merse Tei-Legănat trei zile până ce ajunse în fundul fântânii.

Acolo, ce să vezi? Șerpi, balauri, broaște cât casele. Tei-Legănat se dă cu paloșul printre jivine și le omorî pe toate.

Scăpând de acele urâte locuri, porni spre curțile zmeului celui mai mare.

Vai, mândru mai era! Alt soare, mai frumos ca al nostru, strălucea. Altă lună, mai strălucitoare cum avem noi, era acolo, și niște grădini, mai frumoase ca raiul. Cum ajunse Tei-Legănat la curțile zmeului, se duse la fata împăratului. Ea, cum îl văzu, zise:

— Vai, ce voinic mândru și frumos ești, și cum are să te omoare câinele de zmeu, când te-a vedea!

— Dar unde-i dus el amu?

— E dus la vânat.

— Și de pe ce-l cunoști când vine?

— Azvârle buzduganul de trei mile de loc, și atunci bucatele trebuie să fie nici reci, nici fierbinți.

Cum stăteau ei de vorbă, numai ce aud buzduganul în poartă, în ușă, în casă. Tei-Legănat îl repede înapoi de cinci mile de loc, și când a trecut pe lângă urechea zmeului, i-a retezat vârful urechii.

Zmeul a început a da pinteni calului și a fugi spre casă, dar calul nu voia să meargă. Când a ajuns la podul de aramă, calul a început a sforăi și a ciuciuli urechile. Zmeul a zis:

Scanned with OKEN Scanner

— Hi! calule, mânca-ți-ar corbii carnea și ciolanele roade-ți-le-ar câinii, că doar nu-i câinele de Tei-Legănat sub pod, ca să te sperii de el.

(***, ***Tei-Legănat***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Rescrie, din lista următoare, toate cuvintele care conțin diftongi: *balauri, broaște, zmeul, raiul, trebuie, înapoi, urechii, (a) sforăi, corbii, (a) ciuciuli, câinele.* **6 puncte**
2. Precizează rolul cratimei în structura *pe ce-l cunoști.* **6 puncte**
3. Transcrie un scurt fragment (cinci cuvinte), în care sunt precizate, în mod direct, trăsăturile eroului acestui basm. **6 puncte**
4. Menționează două modalități care indică intervenția afectivă a naratorului în relatare. **6 puncte**
5. Explică, într-o compunere de 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația următorului fragment din basmul citat: *Alt soare, mai frumos ca al nostru, strălucea. Altă lună, mai strălucitoare cum avem noi, era acolo, și niște grădini, mai frumoase ca raiul.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să argumentezi apartenența la specia literară *basm (popular)* a fragmentului dat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi patru dintre caracteristicile speciei literare *basm*, întâlnite în fragment; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Nesăbuința și nepăsarea oamenilor condamnă la dispariție o specie de nuferi unică în Europa și extrem de rară în lume. Se întâmplă în rezervația naturală Băile 1 Mai, din județul Bihor.

Aici plantele delicate trăiesc într-un lac cu apă termală, din care se alimentează ilegal și proprietarii pensiunilor făloase din zonă.

Astfel, pânza freatică seacă de la o săptămână la alta, fără ca nimeni să intervină eficient.

Scanned with OKEN Scanner

Anul trecut, lacul era plin cu apă și acoperit cu sute de nuferi. Astăzi, aproape totul este uscat, iar flori mai sunt abia cât să le numeri pe degete.

Numai că nu e vina administratorilor că lacul a secat. Știu acest lucru și localnicii.

Un naturalist orădean, care s-a ocupat ani de zile de această rezervație, explică situația. Radu Huza: „Atât izvoarele termale care alimentează lacul, cât și forajele de apă geotermală din zonă au aceeași sursă. În momentul în care acest zăcământ de apă geotermală nu este gestionat corect, se ajunge în situația de față. Asistăm în prezent la dispariția unicului habitat acvatic termal din România și din Europa".

Practic, zecile de pensiuni din zonă, ridicate recent, se alimentează cu apă din două surse: pe de o parte cu apă rece, pentru care iau aprobări și sapă puțuri la aproximativ 20 – 40 de metri adâncime. Și pe de altă parte, ilegal, din sursele geotermale aflate la mai mare adâncime, între 50 și 100 de metri, pentru că oamenii vor să aibă permanent apă caldă gratuit. Și nimeni nu-i verifică.

Acești nuferi nu pot trăi decât în ape termale de 27 – 30 de grade Celsius. Provizoriu, lacul este alimentat acum de o conductă de la un foraj din apropiere, dar dacă nu se face rapid ceva de amploare, floarea numită „Nymphaea lotus thermalis", unică în România și protejată de lege, ar mai putea fi admirată doar în cărțile de botanică.

(***O comoară din România, unică în Europa, e condamnată la dispariție de nepăsarea proprietarilor,*** **www.stirileprotv.ro**)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul citat:
– cauza scăderii numărului nuferilor din rezervația naturală Băile 1 Mai;
– reacția de până acum a autorităților;
– consecințele pe termen lung, dacă nu se iau măsuri urgente de remediere a situației semnalate;
– numele florii aflate în pericol de dispariție. **4 puncte**

2. Explică în ce constă vina proprietarilor de pensiuni *făloase* din zonă. **4 puncte**

3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *Practic, <u>zecile</u> de pensiuni <u>din zonă</u>, ridicate recent, se alimentează <u>cu</u> apă din <u>două</u> surse.* **4 puncte**

4. Transcrie un subiect multiplu și un predicat nominal. **4 puncte**

5. Identifică propoziția subordonată din fraza: *Astăzi, aproape totul este uscat, iar flori mai sunt cât să le numeri pe degete.* **4 puncte**

6. Alcătuiește o frază în care să existe o propoziție subordonată atributivă, având ca termen regent substantivul *rezervație*. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Scrie o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi părerea despre necesitatea protejării mediului, care poate fi alterat din cauza nepăsării oamenilor. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

- să prezinți importanța protejării mediului în lumea de azi; **4 puncte**
- să indici două posibile motive care contribuie/pot contribui la degradarea mediului în localitatea în care trăiești; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 19

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Pe la miezul nopții, simte Șperlă aburind vântul cel dulce. Voinicul intră-n tufă și așteaptă. Dacă i se lipesc ochii de somn și capul i se dărâmă înainte, spinii de tufă îl înțeapă și Șperlă ridică din nou capul și deschide ochii. Și iar, și iar. Și neputându-l doborî somnul, stătu treaz până-n crucea nopții, când coborî din văzduh armăsarul cel năzdrăvan cu cele douăsprezece iepe sălbatice. Șperlă, nici una, nici alta, hați! la armăsar și-l apucă de căpăstru.

— Stai, că te ucid!

— Ba nu mă ucide. Na-ți căpăstrul și dă-mi drumul, că m-oi duce cu iepe cu tot de unde am venit, iar ogorul ți-a rămâne întreg. Pe urmă, când îi avea nevoie de mine, scutură-l, și eu ți-oi fi slugă credincioasă.

Isprava-i gata. Șperlă ia căpăstrul și pornește acasă, iar acasă se-ntinde pe vatră și adoarme dus. [...]

Toată lumea bucuroasă peste măsură de bucuria împăratului.

— Scoală, Șperlă, voinicul tatei voinic, scoală-te de pe vatră și vino de prânzește la masa de cinste! Iacă, straie frumoase ți-am făcut și loc în dreapta mea ți-am dat! Haide!

(*, *Șperlă Voinicul*)**

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un sinonim și câte un antonim potrivit pentru adjectivele din sintagmele următoare: *vântul cel dulce, armăsarul cel năzdrăvan, iepe sălbatice.* **6 puncte**
2. Explică rolul semnului exclamării în secvența: *Haide!* **6 puncte**
3. Transcrie un fragment/un enunț care dovedește curajul (voinicia) eroului. **6 puncte**
4. Precizează două moduri de expunere din textul dat. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația secvenței: *Iacă, straie frumoase ți-am făcut și loc în dreapta mea ți-am dat!* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți prezinți opinia despre mesajul fragmentului din basmul popular ***Șperlă Voinicul***. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat; **4 puncte**
– să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Mărginimea Sibiului *este o zonă etnografică unică în România, situată la vest de Sibiu, limitată la sud de valea Sadului și la nord de valea râului Sălișteː ce cuprinde 18 localități: Boița, Sadu, Râu Sadului, Tălmaciu, Tălmăcel, Rășinari, Poplaca, Gura Râului, Orlat, Fântânele, Sibiel, Vale, Sălișteː Galeș, Tilișca, Rod, Poiana Sibiului și Jina.* [...] *Localitățile și-au dezvoltat o economie mixtă, bazată pe agricultură, creșterea animalelor și meșteșuguri tradiționale, cu pondere deosebită pe oierit.*

Cea mai mare parte a satelor din zonă au păstrat puternice tradiții spirituale și etno-folclorice. [...] *Costumele de sărbătoare de o eleganță rară, brodate în negru și alb sunt purtate cu mândrie de sărbători, iar meșteșugurile moștenite din moși-strămoși sunt practicate și azi:* [...] *prelucrarea lânii și a pieilor.*

Pe aceste meleaguri aveți posibilitatea să găsiți biserici vechi, muzee (Muzeul Sibiel, unde există cea mai mare colecție de icoane pe sticlă din Europa, Muzeul Sătesc Rășinari, ce cuprinde piese uzuale din ceramică, mobilier pictat, obiecte gospodărești și meșteșugărești, Muzeul din Galeș, cu o impresionantă colecție de costume populare

Scanned with OKEN Scanner

și Muzeul Parohiei Ortodoxe din Sălișteș, ce cuprinde obiecte și cărți vechi de cult), case memoriale și construcții tradiționale țărănești.

Cu timpul, Mărginimea Sibiului a devenit un punct important al turismului rural românesc, aici dezvoltându-se numeroase pensiuni ce vă pot oferi condițiile necesare petrecerii unui sejur de neuitat. Atmosfera tipic țărănească, păstrarea intactă a tradițiilor și obiceiurilor, ospitalitatea sătenilor măresc atractivitatea pentru aceste locuri.

(***Mărginimea Sibiului***, http://www.turism.sibiu.ro/ro/marginime.htm)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat: **4 puncte**
   – titlul articolului și modul în care poate fi citit în întregime;
   – numărul de localități cuprinse de zona etnografică prezentată.
2. Menționează, pe baza textului dat, două trăsături care sporesc atractivitatea zonei. **4 puncte**
3. Precizează modul fiecăruia dintre verbele subliniate în text: *să găsiți, a devenit, dezvoltându-se, oferi.* **4 puncte**
4. Transcrie, din primul alineat, următoarele părți de propoziție: subiect, predicat verbal, atribut adjectival, complement circumstanțial de loc. **4 puncte**
5. Precizează felul propoziției obținute prin expansiunea adjectivului subliniat din enunțul: ***Mărginimea Sibiului*** *este o zonă etnografică unică în România.* **4 puncte**
6. Numește tipul de raport care se stabilește între propozițiile din fraza următoare: *Costumele de sărbătoare de o eleganță rară, brodate în negru și alb sunt purtate cu mândrie de sărbători, iar meșteșugurile moștenite din moși-strămoși sunt practicate și azi:* [...] *prelucrarea lânii și a pieilor.* **4 puncte**

B. Alcătuiește o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să descrii obiceiuri și tradiții dintr-o zonă etnografică din România, pe care ai vizitat-o în vacanța de vară. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să prezinți detalii despre două obiceiuri și/sau tradiții dintr-o zonă etnografică din România, pe care ai vizitat-o în vacanța de vară; **4 puncte**
– să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea zonei/aspectelor etnografice; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 20

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

A fost odată o babă, bătrână, bătrână. Abia zărea de bătrână ce era. Și mâinile îi umblau la ciorap, iar în gândul ei se ruga la Dumnezeu s-o dăruiască cu un copil, că n-avea decât pe unchiașul ei. Și unchiașul, ba la pădure, ba la arie, ba la târg, iar baba sta singură cuc, că toată ziulica i-ar fi țiuit tăcerea în fundul urechilor dacă n-ar fi strănutat și n-ar fi tușit câteodată. Ba uneori, ca să-și mai ție de urât, tot ea vorbea și tot ea răspundea. Și râdea ea de ea, ca și cum ar fi râs ea de altcineva, înșirând ochiurile pe cârlige.

— Ei, ei, ce n-ar plăti un flăcău la bătrânețile noastre!

— Cât, de? cât?

— Ihi, ihi, mult de tot!

— Adică ce, nu te-ai mulțumi și c-o fată mare?

— Ba, ce să zic, bine ar fi ș-o fată...

— Da, dar la fată vrea zestre.

— S-ar găsi, că eu și unchiașul avem ce ne trebuie și nu ne trebuie mult, trei coți de pânză albă și câte un coșciug; iar boii moșului, iar plugul moșului, iar casa moșului și a babei, toate ar fi ale fetei.

— Bine, mătușă, bine, da' de unde și fată? Tu nu știi că copacii uscați nu mai dau de la rădăcină?

— Ei, toate se întorc, și apele se întorc de la Dumnezeu, numai tinerețile ba. Ce nu e la timp nu mai e niciodată. M-aș mulțumi eu și pe un prichindel de băiat.

— Ba te-ai mulțumi și pe-o codană. Tu să-nșiri, și ea să deșire, tu să cerni, și ea să risipească, tu să pui de mămăligă, și ea să răstoarne căldarea pe foc.

— Dacă e pe-așa, m-aș mulțumi și pe-un copil cât ghemul, numai s-aud în casă „mamă", că mult e pustiu când ușa se închide peste doi bătrâni.

— Da' dacă ar fi mai mic?

— Fie și mai mic. Și bătrâna începu să râdă.

— Ce neroadă!

— Ba neroadă, nu glumă!

Scanned with OKEN Scanner

— *Dar dacă ar fi cât un bob de mazăre? Și tocmai când da bătrâna capul peste cap de râs, odată tresări că, de după ușă, se-auzi un glas ascuțit și înțepat:*

— *Dar dacă ar fi cât o neghiniță? Bătrâna se uită, se uită și începu să se închine.*

— *Bine, bine, zise același glas, văd eu că nu-ți trebuie copii... Baba își luă inima în dinți și zise:*

— *Ba-mi trebuie... da' unde ești... cine ești?*

— *Cine sunt? Neghiniță, gândul lumii. De mic ce sunt, pătrund în urechile oamenilor și-i ascult cum gândesc.*

(Barbu Delavrancea, ***Neghiniță***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Integrează într-un enunț un sinonim pentru sensul din text al substantivului *codană* (*te-ai mulțumi și pe-o codană*). **6 puncte**
2. Motivează utilizarea ghilimelelor în enunțul: *s-aud în casă „mamă"*. **6 puncte**
3. Argumentează, într-un text de maximum cinci rânduri, cărui moment al subiectului operei literare consideri că îi aparține fragmentul de mai sus. **6 puncte**
4. Precizează cine dialoghează în prima parte a fragmentului. **6 puncte**
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația afirmației: *Ei, ei, ce n-ar plăti un flăcău la bătrânețile noastre!* **6 puncte**

B.

Scrie un dialog de 5 – 6 replici, între babă și Neghiniță, al cărui început să fie următorul răspuns al copilului: — *Cine sunt? Neghiniță, gândul lumii. De mic ce sunt, pătrund în urechile oamenilor și-i ascult cum gândesc.* **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să imaginezi o temă de discuție adecvată contextului în care a fost rostită replica lui Neghiniță; **4 puncte**

– să utilizezi un limbaj potrivit cu acela utilizat de cei doi vorbitori; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Acela ce și-n fericire
Nu-și pierde capul și-i cinstit,
Cel ce <u>rămâne umilit</u>,

Scanned with OKEN Scanner

Când are-avere şi mărire,
Şi-acel ce-şi ţine jurământul
Şi faţă cu duşmanii săi –
Tu dă-mi tovarăşi pe-aceşti trei
Şi-ţi biruiesc cu ei pământul!
(***Antologie sanscrită****, traducere de George Coşbuc)

Dicţionar

**sanscrit, -ă, sanscriţi, -te,* adj. (în sintagma) *limba sanscrită* (şi substantivat, f.) = veche limbă din India, în care este scrisă cea mai mare parte din literatura clasică indiană.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
   – cine sunt cei trei „tovarăşi" care te pot ajuta în lupta cu dificultăţile vieţii;
   – cui ar putea să fie adresat îndemnul sugerat de textul dat. **4 puncte**
2. Precizează sursa textului reprodus mai sus. **4 puncte**
3. Scrie o propoziţie în care cuvântul *şi* (*avere şi mărire*) să aibă altă valoare morfologică decât cea din text, precizând-o. **4 puncte**
4. Transcrie un predicat verbal şi un predicat nominal. **4 puncte**
5. Transcrie propoziţiile principale din textul dat. **4 puncte**
6. Realizează extensia funcţiei sintactice a cuvântului *umilit* (*rămâne umilit*), în propoziţia subordonată corespunzătoare, menţionând rezultatul obţinut. **4 puncte**

B.

Povesteşte, într-o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), o întâmplare în care, fiind implicat într-o situaţie dificilă, ai reuşit să învingi greutăţile şi să ieşi victorios. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să descrii situaţia dificilă în care ai fost implicat; **4 puncte**
– să prezinţi modalitatea prin care ai reuşit să o depăşeşti; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p; *coerenţa textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuaţia* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 21

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

În ziua cununiilor veniră toţi musafirii la nuntă. Seara se întinse o masă d-alea împărăteştile, cu fel de fel de mâncări, de băuturi, de plăcinte şi de alte bunătăţi, de să-ţi lingi şi degetele când le vei mânca.

Mireasa poruncise bucătarilor ce bucate să gătească. Ea însă cu mâna ei găti deoparte toate acele feluri de mâncare numai pentru un musafir. Apoi dete poruncă unei slugi credincioase ca să bage bine de seamă ca, aducând la masă bucatele gătite de dânsa, să le puie dinaintea împăratului poftit după rugăciunea ei.

Împăratul cel poftit, adică tatăl miresei, mânca şi nu prea. Sluga care îi aducea bucatele le ridica întregi, neatinse.

Răbdă ce răbdă; de ruşine lua el câteodată şi din bucatele ce i se aduceau, ca să nu se facă de râs între meseni, dar încolo nimic. În cele din urmă, nu se mai putu opri, şi ridicându-se în sus, zise cu glas mare:

— Bine, împărate, m-ai chemat la nunta fiului tău ca să-ţi baţi joc de mine?

— Vai de mine, Măria-Ta! Cum se poate să-ţi treacă prin gând una ca aceasta? După cum se vede toată adunarea, te cinstesc şi pe dumneata ca pe toţi ceilalţi împăraţi, fără deosebire.

— Ba să mă ierţi, împărate, bucatele tuturor mesenilor sunt bune de mâncat, numai ale mele nu. [...]

Ştiţi ce era? Iaca mireasa gătise toate bucatele pentru tată-său fără sare, ci numai cu miere şi cu zahăr. Atunci se ridică mireasa în sus şi zise împăratului socru:

— Eu am gătit bucatele pentru împăratul ce s-a supărat, şi iată pentru ce am făcut-o: Acest împărat este tată-meu. Noi eram trei surori în casa părintească. Tata ne-a întrebat într-o zi cum îl iubim noi. Surorile mele cel mai mari, una îi răspunse că îl iubeşte ca mierea, alta ca zahărul. Eu îi zisei că îl iubesc ca sarea în bucate. Aşa am socotit eu că nu se poate mai multă iubire decât aceasta! Tata s-a supărat pe mine şi m-a gonit din casă. Dumnezeu nu m-a lăsat să piei şi, prin muncă, cinste şi hărnicie, am ajuns unde mă vedeţi. Acum am vrut să dovedesc tatei că, fără miere şi fără zahăr, poate omul să trăiască, dar fără sare nu, d-aia i-am gătit bucatele fără sare. Judecaţi dumneavoastră cu minte împărătească cine a avut dreptate.

Toţi mesenii într-o glăsuire găsiră cu cale că pe nedrept a fost fata gonită din casa părintească. Atunci tatăl fetei mărturisi că n-a ştiut să preţuiască duhul fetei sale şi şi-a cerut iertăciune. [...]

Eram şi eu la nuntă. Şi încălecai p-o şa, şi v-o spusei d-voastră aşa.

(*, *Sarea în bucate*)**

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Integrează într-un enunț un antonim al verbului *a se ridica* (*Atunci se ridică mireasa*). **6 puncte**
2. Motivează utilizarea în text a următorului semn grafic: [...]. **6 puncte**
3. Transformă în vorbire indirectă următoarea secvență: – *Vai de mine, Măria-Ta! Cum se poate să-ți treacă prin gând una ca aceasta? După cum se vede toată adunarea, te cinstesc și pe dumneata ca pe toți ceilalți împărați, fără deosebire.* **6 puncte**
4. Precizează starea sufletească a invitatului, care se poate deduce din următoarea întrebare: – *Bine, împărate, m-ai chemat la nunta fiului tău ca să-ți bați joc de mine?* **6 puncte**
5. Scrie o caracterizare a fetei de împărat, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), pe baza replicii ei din text. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 rânduri), în care să argumentezi apartenența la specie a basmului popular ***Sarea în bucate***. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să numești două dintre caracteristicile speciei, care se întâlnesc în text; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

C + mers

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeste cu atenție textul următor:

*În noua ecranizare a filmului **Spider-Man**, Peter Parker (interpretat de Andrew Garfield) este un licean retras, abandonat de părinți în copilărie și lăsat în grija unchiului Ben (interpretat de Martin Sheen) și a mătușii May (interpretată de Sally Field). Ca mulți alți tineri de vârsta lui, Peter este în căutarea propriei identități. În același timp, trăiește prima sa dragoste – cu Gwen Stacy (interpretată de Emma Stone). Împreună, ei descoperă ce înseamnă iubirea și implicarea într-o relație care se dovedește a fi plină de secrete.*

Descoperind o servietă misterioasă care aparținuse tatălui său, Peter vrea să pornească pe urmele părinților, pentru ca să înțeleagă motivele care i-au determinat să-l părăsească. Cercetările sale îl duc direct la OsCorp și la laboratorul doctorului Curt Connors (Rhys Ifans), fostul coleg și partener de proiect al tatălui său. Aici trebuie să înfrunte alter-ego-ul doctorului Connors, un personaj malefic numit Șopârla.

Scanned with OKEN Scanner

Astfel, Peter e nevoit să ia niște decizii care-i vor schimba total viața. Puterile sale speciale vor face din el un erou, Spider-Man.

Regia: Marc Webb

Gen film: acțiune, aventuri, thriller

Durata: 138 de minute

(***Șapte seri***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
- numele rudelor lui Peter Parker;
- motivele pentru care Peter pleacă în căutarea părinților;
- porecla personajului negativ din film;
- numele eroului.

4 puncte

2. Menționează sursa informațiilor despre filmul regizat de Marc Webb. **4 puncte**

3. Transcrie câte un verb de conjugarea I, respectiv, de conjugările a II-a, a III-a și a IV-a. **4 puncte**

4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele următoare: *ei descoperă ce înseamnă iubirea și implicarea.* **4 puncte**

5. Împarte în propoziții fraza plasată în chenar și precizează felul acestora. **4 puncte**

6. Integrează într-un enunț propoziția: *Puterile sale speciale vor face din el un erou, Spider-Man,* astfel încât aceasta să devină subordonată completivă directă. **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care, utilizând informațiile din textul dat, să explici de ce ai dori să vizionezi/nu ai dori să vizionezi filmul ***Spider-Man***. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
- să indici două motive, pe care să le argumentezi, pentru care ai dori să vizionezi/nu ai dori să vizionezi filmul ***Spider-Man***; **4 puncte**
- să folosești un limbaj adecvat unei compuneri de tip argumentativ; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 22

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Cândva câinele şi pisica trăiau ca fraţii. Iar acum n-o poate suferi pe pisică, o urmăreşte la tot pasul, latră la ea şi încearcă s-o încolţească. De ce?...

Odată stăpânul a chemat câinele şi pisica şi le-a zis:

— Fiţi cu ochii în patru! Păziţi-mi averea, căci vedeţi şi singuri că s-au înmulţit hoţii, iar şoarecii au umplut toate pivniţele.

— O păzim noi, nu te teme, a mieunat pisica, dar ce vom avea din asta?

— O să vă hrănesc, a răspuns stăpânul.

— Cu ce? a întrebat câinele nerăbdător.

— Dimineaţa cu carne fiartă, iar seara cu carne prăjită.

— Minunat! a miorlăit pisica, lingându-se pe bot. Însă, oricum, vrem să avem la mână o hârtie.

— Bine, s-a învoit stăpânul şi a tocmit hârtia în care scria negru pe alb că cei doi vor păzi averea stăpânului, iar el îi va hrăni cum le-a fost înţelegerea. Apoi a semnat hârtia şi i-a dat-o pisicii. Ea a luat-o în dinţi şi a pornit spre pivniţă.

— Încotro, pisico? a întrebat-o câinele.

— Vreau să ascund hârtia în pivniţă. Ştiu eu un loc tăinuit după sacii cu grăunţe. N-o mai găseşte nimeni acolo.

Însă chiar în aceeaşi noapte şoarecii au găsit hârtia şi au făcut-o ferfeniţă.*

Au trecut două-trei zile. Câinele şi pisica au flămânzit şi s-au înfăţişat înaintea stăpânului.

— Dă-ne carne, vrem să mâncăm!

— Ce fel de carne? a întrebat stăpânul mirat peste măsură.

— Carnea care ni se cuvine. Aşa ne-a fost înţelegerea, aşa scrie şi în hârtia pe care o avem la mână.

— Care hârtie? Aduceţi-o s-o văd!

Pisica şi câinele au coborât în pivniţă şi au început să caute hârtia în locul tăinuit. Dar n-au găsit decât nişte bucăţele mici din foaia roasă de şoareci. Câinele înfuriat s-a năpustit la pisică, dar ea a ţâşnit afară şi a luat-o la sănătoasa. Şi până în ziua de azi câinele nu-i poate ierta pisicii întâmplarea cu hârtia, pe care numai şi numai din vina ei şoarecii au făcut-o ferfeniţă.

(***Câinele şi pisica***, *poveste populară*)

Dicţionar

**a face ferfeniţă* – a sfâşia, a face bucăţi-bucăţi.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Desparte în silabe cuvintele: *hârtia, tăinuit, întâmplarea.* **6 puncte**

2. Scrie enunțuri cu sinonimele contextuale potrivite pentru următoarele structuri: *fiți cu ochii în patru; a luat-o la sănătoasa.* **6 puncte**

3. Numește modul de expunere care predomină în textul citat. **6 puncte**

4. Transcrie fraza în care este precizat motivul pentru care stăpânul cheamă câinele și pisica. **6 puncte**

5. Menționează două trăsături care să justifice apartenența textului dat la genul epic. **6 puncte**

B.

Rezumă textul dat, în 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), respectând regulile de alcătuire a unui asemenea tip de compunere. **12 puncte**

În rezumat, trebuie:

– să rămâi fidel față de textul dat; **2 puncte**

– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**

– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**

– să respecți convențiile specifice rezumatului; **2 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Horoscop – *Capricorn* (22.12 – 19.01): *Vineri vei avea plăcuta surpriză să-ți revezi un bun prieten din școala primară; în weekend îți faci de cap: petreci multe ore pe terenul de sport; luni se vor ivi probleme la școală, dar, ca de obicei, ele nu te vor afecta prea tare; marți seara, după o zi obositoare, va urma o discuție cu părinții care te va necăji mult, căci îi iubești și-ți pare rău să-i superi pentru că nu-ți valorifici deplin calitățile; miercuri ar fi bine să renunți la antrenament și să te pui cu burta pe carte, căci doar astfel te vei revanșa față de familia ta; joi este ziua norocoasă: vei primi numai note mari; deși nu-ți place să-l afișezi, orgoliul tău va fi satisfăcut.*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:

– ziua/zilele pe care le consideri cele mai plăcute pentru nativul din Capricorn;

Scanned with OKEN Scanner

– ziua când nativul Capricorn va avea probleme la școală;
– o posibilă modalitate a nativului din Capricorn de a-și îmbunătăți relația cu părinții;
– principala pasiune a acestuia. **4 puncte**

2. Transcrie un enunț care conține un sfat adresat nativului din Capricorn. **4 puncte**
3. Scrie o propoziție în care cuvântul *ta* (*familia ta*) să aibă altă valoare morfologică decât cea din text şi indică această valoare. **4 puncte**
4. Precizează felul subiectelor din fraza: *Vineri vei avea plăcuta surpriză să-ți revezi un bun prieten din şcoala primară.* **4 puncte**
5. Numește felul propozițiilor subliniate din fraza: *marți seara, după o zi obositoare, va urma o discuție cu părinții care te va necăji mult, căci îi iubești <u>şi-ți pare rău să-i superi</u> pentru că nu-ți valorifici deplin calitățile.* **4 puncte**
6. Realizează extensia funcției sintactice a structurii *cu părinții* (*va urma o discuție cu părinții*) în propoziția subordonată corespunzătoare, menționând rezultatul obținut. **4 puncte**

B.

Folosind informațiile oferite de **Horoscop**, realizează, în 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), un portret al nativului din Capricorn. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să precizezi trei-patru trăsături ale acestuia; **4 puncte**
– să ilustrezi trăsăturile cu exemple adecvate, utilizând şi informații din textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 23

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

După aceea îi povesti că este zâna măiastră, că îl îndrăgostise, de când îl văzuse la vânat, că el rănise o turturică şi că acea turturică era ea; şi dacă nu s-a arătat lui aşa cum este, a fost că, de va lua de bărbat un om de pre pământ, toată puterea ei piere. Mai spuse că, spre a-l putea vedea mai adesea, intrase găinărească la dânşii şi că tot ce ea făcuse era numai pentru dragostea lui.

După aceea ieşi la scară, bătu de trei ori din palme, şi iată o cărucioară, fără să fie trasă de cai, veni. Ea îşi luă zestrea numai de scumpeturi dintr-însa; apoi, curgându-i şiroaie de lacrimi din ochi, se întoarse şi zise feciorului de împărat: „Iată, pentru dragostea ta, mă lepăd de puterea mea cea măiastră. Numai şi tu să mă iubeşti, precum te iubesc eu". Dete drumul cărucioarei şi rămase lângă fiul împăratului, carele în scurt timp se făcu sănătos. Apoi făcu o nuntă d-alea împărăteşti şi după moartea tatălui său, rămaseră ei în scaunul împărăţiei şi domnesc şi astăzi, dacă nu vor fi murit.

Încălecai p-o şa etc.

(***, ***Zâna munţilor***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Explică ortografia structurii subliniate: ...*nu <u>s-a arătat</u> lui aşa cum este.* **6 puncte**
2. Numeşte modul (sau modurile) de expunere din text. **6 puncte**
3. Argumentează, într-un text de maximum cinci rânduri, cărui moment al subiectului operei literare consideri că îi aparţine fragmentul citat. **6 puncte**
4. Precizează condiţia pe care o impune zâna fiului de împărat pentru a se căsători cu acesta. **6 puncte**
5. Explică de ce curg *şiroaie de lacrimi* din ochii zânei. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să argumentezi apartenenţa la specie a unui basm studiat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să numeşti două dintre caracteristicile basmului, ca specie literară; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici cu exemple din text; **4 puncte**

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să respecţi limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Vraja contemplării minunatelor specii de fluturi amazonieni este întreruptă adeseori de un zgomot cadenţat destul de puternic, produs de renumitul fluture-pocnitor din specia Hamadryas. Acesta reprezintă una dintre cele mai interesante curiozităţi ale lumii animale. Iată cum relatează un celebru naturalist întâlnirea cu această specie:

„Deodată în aer se aud trosnituri sonore ca şi cum ar pocni cineva cu putere din degete. Sunt fluturii-pocnitori. Ei se aşază de obicei pe trunchiurile copacilor cu coajă de culoare asemănătoare cu a corpului lor. Zeci de ani, naturaliştii au fost păcăliţi de aceste pocnete ciudate a căror proveniență, în ciuda străduaniei lor, nu au putut-o identifica. Mecanismul pocnitor din trupul fluturilor, care nu e mai gros de trei bețe de chibrit aşezate unul lângă altul, a rămas totuşi o enigmă.

Fluturii-pocnitori se odihnesc stând pe trunchiul copacilor cu capul în jos, ţinând aripile întinse. Este o poziţie neobişnuită pentru nişte fluturi diurni, dar coloritul dorsal albastru bălţat cu gri se îmbină perfect cu coaja copacului. Aripile sunt lipite întins de copac, astfel că ele apar ca făcând parte din suprafaţa lui. Acesta este un mod de apărare eficientă de ochiul prădătorului."

(Elena Bărbulescu, Ioan Stănoiu, ***Fluturi exotici***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
   – numele complet al animalului descris în text;
   – regiunea de pe planetă unde trăieşte;
   – modalitatea prin care se apără de duşmani;
   – culoarea acestuia. **4 puncte**
2. Precizează motivul pentru care animalul descris este considerat o curiozitate a lumii vii. **4 puncte**
3. Transcrie un verb predicativ la un mod nepredicativ şi un verb copulativ la un mod predicativ. **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din următoarea propoziţie: <u>*Fluturii-pocnitori se odihnesc*</u> *stând* <u>*pe trunchiul copacilor*</u>. **4 puncte**
5. Transcrie o propoziţie subordonată atributivă şi o propoziţie subordonată completivă directă. **4 puncte**
6. Scrie o frază alcătuită din două propoziţii, în care să existe o subordonată completivă indirectă introdusă prin adverbul relativ *cum*. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să descrii un animal care trăiește în țara noastră. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să motivezi alegerea animalului pe care îl vei descrie în compunerea ta; **4 puncte**

– să-i prezinți înfățișarea și mediul de viață; **4 puncte**

– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**

– să respecți limita de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 24

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Ei nu vorbiseră niciodată despre Iorgovan; așa, pe nesimțite, luaseră înțelegere între dânșii ca lucrul acesta să-l lase neatins. Acum el o prinse de mână și se uită lung la fața ei.

— Crezi tu — îi zise apoi — că Iorgovan o să te ieie de nevastă?

Simina își opri răsuflarea, și bătăile inimii îi slăbiră: îi era greu să răspundă, dar îi părea bine că e cineva în lume căruia poate să-i vorbească și despre aceasta.

— Nu cred, răspunse ea.

— Ești cuminte, fata mea, grăi tatăl. Rău ar fi dac-ai crede, și mai rău ar fi dacă s-ar întâmpla una ca asta.

— De ce, taică? îl întrebă ea uimită.

— Pentru că însoțirea făcută fără de voie nu-i pentru oamenii plămădiți ca noi, îi răspunse el. [...]

— Nu-mi pasă, taică!

— Poate că nu-ți pasă acum, zise el, dar o să vie vremea când o să-ți pese. Tu nu știi să șezi la masa lor, nici să mănânci cu lingura lor, nici nu știi să te îmbraci în portul lor, nici să vorbești în limba lor.

N-a crezut Simina niciodată că Iorgovan o va lua de nevastă, cel puțin așa zicea, că nu crede; acum însă, când îl vedea pe părintele ei atât de îngrijat, ea începu a se teme că tot o va lua Iorgovan și ar fi voit să-i arate bătrânului că n-ar fi o nenorocire pentru dânsul, nici pentru dânsa.

Scanned with OKEN Scanner

— Taică, — îi zise ea — m-am gândit și eu la toate; dar, vezi, slujnică să-i fiu, tot m-aș simți fericită: e un om cuminte și cu inima bună.

— Dar e slab de înger, îi răspunse bătrânul. Dac-ar fi om ca Sofron, ai putea să treci și prin foc și prin apă alături cu dânsul; dar e grea tovărășia cu un om care nu se uită mereu înainte, ci caută la tot pasul în dreapta și în stânga, ca să vadă cum vor alții să-l ducă. Dar ce vorbesc eu?! adăugă peste puțin. Cum ți-a fi data, așa-ți va fi norocul. Dar tot aș vrea să știu cum o să-ți fie!

Ce să vorbească mai departe?

Știau ei oare care este și care nu este adevărul, ca să stăruiască asupra lui?!

(Ioan Slavici, ***Pădureanca***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al următoarelor locuțiuni/expresii: *luaseră înțelegere*, (*îi*) *părea bine*, *slab de înger*. **6 puncte**

2. Precizează rolul virgulei și al liniilor de pauză din următoarea replică: *Taică, – îi zise ea – m-am gândit și eu la toate.* **6 puncte**

3. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), motivul discuției dintre Simina și tatăl său. **6 puncte**

4. Transformă o replică a unui personaj din text, din vorbire directă în vorbire indirectă. **6 puncte**

5. Precizează două moduri de expunere identificate în text. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să motivezi apartenența la genul epic a fragmentului de mai sus. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi patru dintre caracteristicile genului epic, identificate în fragmentul dat; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

În credința populară, anul este împărțit în vară și iarnă. Dacă Sfântul Gheorghe încuie iarna și înfrunzește întreaga natură, Sfântul Dumitru desfrunzește codrul și usucă toate plantele. Există credința că în această zi căldura intră în pământ și gerul începe a-și arăta colții.

Scanned with OKEN Scanner

În Ajunul sărbătorii Sfântului Dimitrie se aprind focuri, peste care sar copiii, pentru a fi sănătoși tot anul. Focul are și menirea de a alunga fiarele și de a încălzi morții. După ce focul este stins, țăranii aruncă un cărbune în grădină, ca aceasta să primească putere de a rodi.

Sfântul Dumitru este considerat și patronul păstorilor. Este ziua în care ciobanii află cum va fi iarna. Aceștia își așază cojocul în mijlocul oilor și așteaptă să vadă ce oaie se va așeza pe el. Dacă se va culca o oaie neagră, iarna va fi bună, iar dacă se va culca o oaie albă, iarna va fi aspră. Un alt mod de a afla cum va fi iarna este să urmărești mersul oilor în dimineața sărbătorii Sfântului Dumitru. Dacă dimineața se va trezi întâi o oaie albă și va pleca înspre sud, iarna va fi grea; dacă se va trezi o oaie neagră și va pleca spre nord, iarna va fi ușoară.

(***Tradiții și obiceiuri de Sfântul Dumitru***, www.crestinortodox.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații extrase din textul de mai sus: **4 puncte**
– semnificația zilei de Sfântul Gheorghe în credința populară;
– semnificația zilei de Sfântul Dumitru în credința populară.

2. Explică ce se întâmplă în satele tradiționale în ziua de dinaintea sărbătorii Sfântului Dumitru. **4 puncte**

3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *Există <u>credința</u> că în <u>această</u> zi căldura intră în pământ și gerul începe a-<u>și</u> arăta <u>colții</u>.* **4 puncte**

4. Indică numărul părților secundare de propoziție din enunțul: *În credința populară, anul este împărțit în vară și iarnă.* **4 puncte**

5. Menționează felul propozițiilor subordonate din fraza: *Un alt mod de a afla cum va fi iarna este să urmărești mersul oilor în dimineața sărbătorii Sfântului Dumitru.* **4 puncte**

6. Realizează contragerea propoziției subordonate din fraza următoare, numind partea de propoziție obținută: *După ce focul este stins, țăranii aruncă un cărbune în grădină.* **4 puncte**

B.

Descrie, într-o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să prezinți un obicei legat de o sărbătoare la care ai participat (Paște, Crăciun, Bobotează etc.) sau de o împrejurare excepțională (nuntă, botez etc.). **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să oferi informații despre locul și timpul când ai participat la această sărbătoare; **4 puncte**

117

Scanned with OKEN Scanner

– să prezinți, pe scurt, desfășurarea obiceiului la care ai participat, utilizând în mod adecvat modurile de expunere necesare obținerii expresivității textului; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 25

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Moș Nichifor era harabagiu. Căruța lui [...] *era o căruță bună, încăpătoare și îndemânatică.* [...] *Două iepe, albe ca zăpada și iuți ca focul, se sprijineau mai totdeauna de oiștea căruței; mai totdeauna, dar nu totdeauna, căci moș Nichifor era și geambaș de cai, și când îi venea la socoteală, făcea schimb, ori vindea câte-o iapă chiar în mijlocul drumului, și atunci rămânea oiștea goală pe de-o parte. Îi plăcea moșneagului să aibă tot iepe tinere și curățele; asta era slăbiciunea lui.* [...]

De glumeț, glumeț era moș Nichifor, nu-i vorbă, dar de multe ce dăduse peste dânsul, se făcuse cam hursuz.

Băbătia lui, de la o vreme încoace, nu știu ce avea, că începuse a scârțâi: ba c-o doare ceea, ba c-o doare ceea [...] *și tot umbla din babă în babă cu descântece și cu oblojeli, încât lui moș Nichifor acestea nu-i prea veneau la socoteală, și de-aceea nu-i erau acum mai niciodată boii acasă. Ba chiar se făcuse buclucaș, hărțăgos și de tot hapsân, când sta câte două-trei zile pe lângă casă, încât biata băbușca lui era bucuroasă uneori și răsbucuroasă în sufletul ei să-l vadă cum l-a vedea urnit de-acasă.*

Se vede lucru că și moș Nichifor era făcut pe drumuri, căci cum ieșea afară la drum parcă era altul; nu mai sta din pocnit cu biciul, de șuguit cu toți drumeții pe câți îi întâlnea și de povestit despre toate locurile însemnate pe unde trecea.

(Ion Creangă, ***Moș Nichifor Coțcariul***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Menționează câte un sinonim din limbajul literar pentru trei regionalisme identificate în text. **6 puncte**
2. Selectează din text un cuvânt format prin derivare cu prefix și două cuvinte formate prin derivare cu sufix. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. Transcrie câte un fragment/o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: o comparație, o repetiție. **6 puncte**
4. Precizează o trăsătură a unui mod principal de expunere identificat în textul dat. **6 puncte**
5. Explică semnificația expresiilor/locuțiunilor din enunțul: *lui moș Nichifor acestea nu-i prea veneau la socoteală, și de-aceea nu-i erau acum mai niciodată boii acasă.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să caracterizezi personajul *moș Nichifor*, pe baza fragmentului dat din narațiunea lui Ion Creangă. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi cel puțin două modalități/procedee de caracterizare a personajului care se regăsesc în fragmentul dat; **4 puncte**
– să indici cel puțin două trăsături ale personajului, pe care să le ilustrezi cu exemple din text; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Pe data de 5 octombrie 186…, în orașul Baltimore din S.U.A., președintele asociației Gun-Club (Clubul-Tun), Impey Barbicane, anunța lumii că intenționează să construiască un tun capabil să trimită un proiectil pe Lună. Deoarece Luna nu evoluează în jurul Pământului pe o traiectorie circulară, ci pe una alungită, așadar distanța între cele două obiecte cosmice nu este mereu aceeași, a fost aleasă pentru lansare ziua de 1 decembrie, ora 10 și 47 de minute, deoarece la 4 decembrie Luna urma a se afla la distanța cea mai mică de Pământ, iar obuzului i-ar fi fost necesare patru zile pentru a ajunge la ținta sa. Proiectilul, fiind gol pe dinăuntru, va urma să transporte trei călători: doi americani, președintele Barbicane și căpitanul Nicholl, și un francez, Michel Ardan. Iată cum combate Michel Ardan neîncrederea scepticilor față de posibilitatea existenței vieții pe alte planete:

– Obiecția are valoarea ei, dar eu cred că se poate combate cu succes. Dacă eram fizician, aș fi spus că dacă se cheltuiește mai puțină energie calorică pentru planetele vecine Soarelui, și, din contră, mai multă pentru planetele îndepărtate, acest simplu fenomen ajunge pentru a echilibra căldura și a regla temperatura în aceste lumi, suportabilă pentru ființe organizate cum suntem noi. Dacă eram naturalist, aș fi spus că, după afirmația mai multor savanți

Scanned with OKEN Scanner

iluștri, natura ne oferă pe Pământ exemple de animale trăind în condiții cu totul diferite – că amfibiile au o dublă existență destul de dificil de explicat, că anumiți locuitori ai mărilor se mențin în straturi de apă la mare adâncime și suportă, fără a fi striviți, presiuni enorme, că diverse insecte acvatice, insensibile la temperatură se întâlnesc în același timp în izvoarele fierbinți și în apele înghețate ale Oceanului Nordic. Dacă aș fi chimist, aș spune că meteoriții, aceste corpuri fără îndoială formate în afara lumii terestre, au dezvăluit la analize urme neîndoielnice de carbon, iar această substanță nu-și datorește originea decât unor ființe de origine animală. Dar eu nu sunt nici chimist, nici naturalist, nici fizician. De aceea, în perfecta mea neștiință a marilor legi care dirijează universul, eu mă limitez să răspund: nu știu dacă lumile sunt locuite și, pentru că nu știu, mă duc să văd!

(Jules Verne, ***De la Pământ la Lună***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc textul citat:
   – scopul călătoriei celor trei;
   – naționalitatea călătorilor;
   – motivul pentru care plecarea a fost stabilită la o anumită dată;
   – argumentele naturaliștilor în sprijinul ideii că viața este posibilă și în condiții extreme. **4 puncte**
2. Precizează modul în care Michel Ardan intenționează să ajungă pe Lună. **4 puncte**
3. Indică numărul pronumelor din enunțul: *Obiecția are valoarea ei, dar eu cred că se poate combate cu succes.* **4 puncte**
4. Precizează numărul părților de propoziție din enunțul următor: *Luna nu evoluează în jurul Pământului pe o traiectorie circulară.* **4 puncte**
5. Numește felul propoziției subordonate din fraza: *Obiecția are valoarea ei, dar eu cred că se poate combate cu succes.* **4 puncte**
6. Transcrie continuarea propoziției ale cărei început este: *De aceea, în perfecta mea neștiință a marilor legi...* **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 10 – 15 rânduri, în care să-ți imaginezi și să descrii pregătirile celor trei în vederea călătoriei lor fantastice. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să enumeri materialele absolut necesare zborului cosmic în proiectilul construit de cei trei călători; **4 puncte**

– să descrii calitățile necesare unor astfel de exploratori; **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 26

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

— Nu e așa că ți-e frică? Așa cum suntem acum, singuri în pădure, și-ar putea să răsară vreo arătare, vreun strigoi...

— Nu mi-e frică, făcu Brânduș. Dar trebuie să plec. E târziu.

— De ce trebuie să pleci? îl întrebă Agripina apropiindu-și mai mult capul de al lui. Crezi cu adevărat că sunt o vrăjitoare? Sunt atât de urâtă și de rea? Ți-e frică de mine? Răspunde, ți-e frică de mine? [...]

Cu un gest brusc, se desprinse din strânsoarea ei și sări în picioare.

— Vorbești de un ceas. Vorbești întruna, așa cum vorbesc fetele, cuvinte multe și neînțelese... [...] *Credeai că de-aia mă uit spre pădure, că mi-ar fi frică. Dar eu priveam pentru că se înnoptează și mai am de mers trei ceasuri. La noapte rămân pe munte. Are să iasă luna abia după miezul nopții și vreau să rămân acolo, în vârf, s-o văd cum răsare.* [...] *Eu mă oțelesc întruna, mă învăț cu relele, mă tot pregătesc. Căci eu nu sunt ca ceilalți, eu sunt copil găsit. Eu n-am să fiu om de rând, eu am să ajung odată foarte mare, mai mare ca Alexandru Machedon. Am să stăpânesc într-o zi lumea toată. Eu știu ce știu. De aceea nu fac ca ceilalți. Eu dorm noaptea pe munte și nu mi-e frică, și mă urc în copaci fără să mă simtă paserea, și într-o zi am să-mi pot da drumul pe râpă fără să mă vatăm. Eu sunt copil găsit, eu n-am părinți de rând ca ceilalți.*

(Mircea Eliade, ***Fata căpitanului***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie câte un cuvânt alcătuit prin derivare parasintetică, prin conversiune, prin compunere. **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în secvența: *Nu mi-e frică.* **6 puncte**
3. Transcrie câte un scurt fragment conținând următoarele figuri de stil: epitet, respectiv metaforă. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează două mijloace de caracterizare a personajelor, din textul dat. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația secvenței: *Eu știu ce știu.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să-ți prezinți opinia despre rolul dialogului în caracterizarea personajelor din fragmentul dat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să formulezi o opinie despre rolul dialogului în caracterizarea personajelor din fragment; **4 puncte**

– să susții opinia formulată prin două argumente potrivite (cu privire la ambele personaje), valorificând textul dat; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**

– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

În perioada 9–15 august, cincizeci și doi de adolescenți din toată țara au participat la prima tabără BIO Camp, organizată de către Fundația L. C., în Platoul Soarelui, din Straja, județul Hunedoara.

În fiecare zi, tinerii au participat la ateliere educaționale susținute de profesori și specialiști voluntari, în domeniile: comunicare, matematică, biofizică, muzică, arte și sport. Zilnic, de asemenea, organizatorii au oferit participanților workshopuri de nutriție și de stil de viață sănătos, unde specialiști în aceste domenii [...] *au oferit voluntar informații prețioase pentru o viață BIO.*

Pentru dezvoltarea personală a copiilor, aceştia au primit zilnic cursuri despre leadership, despre gestionarea bugetului de adolescent, despre relații sănătoase, despre viziune şi dezvoltare şi despre desăvârşirea potențialului.

În plus, au participat la diverse activități montane: tiroliană, alpinism, orientare cu busola, plimbare la stână, drumeții, au construit focul de tabără şi au participat la karaoke în aer liber, au dansat şi au profitat de fiecare clipă alături de noii prieteni.

În ultima seară, toți adolescenții au prezentat un Musical denumit „Viață de adolescent", pentru care s-a pregătit întreaga tabără şi care a stârnit ropote de aplauze. [...]

Copiii au plecat din tabără învățând că este important să se hrănească sănătos, să facă mişcare în fiecare zi şi că au un potențial unic pentru a-şi îndeplini orice vis.

(***Prima tabără BIO Camp, un pas înainte pentru susținerea adolescenților***, în revista ***Avantaje***)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   – titlul revistei în care a apărut articolul;
   – denumirea taberei;
   – locul de desfășurare a taberei;
   – numărul participanților. **4 puncte**
2. Enumeră două dintre cursurile pentru dezvoltarea personală la care au putut participa adolescenții. **4 puncte**
3. Completează propoziția: *Copiii au plecat din tabără*, astfel încât să conțină și un atribut substantival prepozițional și un complement circumstanțial de timp. **4 puncte**
4. Precizează cazul și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *fiecare, participanților, toți, (de) clipă.* **4 puncte**
5. Precizează numărul propozițiilor din fraza: *Copiii au plecat din tabără învățând că este important să se hrănească sănătos, să facă mișcare în fiecare zi și că au un potențial unic pentru a-și îndeplini orice vis.* **4 puncte**
6. Realizează contragerea propoziției subordonate din fraza următoare, numind partea de propoziție obținută: *...este important să se hrănească sănătos.* **4 puncte**

B.

Alcătuiește o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi opinia despre rolul activităților recreative în educarea adolescenților pentru un stil de viață sănătos, pornind de la informațiile din textul dat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să formulezi o opinie despre tema propusă; **4 puncte**
– să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând și informațiile din textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   – titlul revistei în care a apărut articolul;
   – denumirea taberei;
   – locul de desfășurare a taberei;
   – numărul participanților. **4 puncte**
2. Enumeră două dintre cursurile pentru dezvoltarea personală la care au putut participa adolescenții. **4 puncte**
3. Completează propoziția: *Copiii au plecat din tabără*, astfel încât să conțină și un atribut substantival prepozițional și un complement circumstanțial de timp. **4 puncte**
4. Precizează cazul și funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *fiecare, participanților, toți, (de) clipă.* **4 puncte**
5. Precizează numărul propozițiilor din fraza: *Copiii au plecat din tabără învățând că este important să se hrănească sănătos, să facă mișcare în fiecare zi și că au un potențial unic pentru a-și îndeplini orice vis.* **4 puncte**
6. Realizează contragerea propoziției subordonate din fraza următoare, numind partea de propoziție obținută: *...este important să se hrănească sănătos.* **4 puncte**

B.

Alcătuiește o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi opinia despre rolul activităților recreative în educarea adolescenților pentru un stil de viață sănătos, pornind de la informațiile din textul dat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să formulezi o opinie despre tema propusă; **4 puncte**
– să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând și informațiile din textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 27

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Cănuţă a rămas sărman de părinţi tocmai când se făcuse copil de-nvăţătură... De una, mai bine pentru ei: mare bucurie n-aveau să capete după urmările lui.

Bunică-sa despre tată l-a luat pe copil la oraş şi l-a dat la şcoală. A-nvăţat Cănuţă cât a-nvăţat, până a ajuns cu chiu cu vai în clasa a patra. Într-o zi, dascălul, un om foarte serios, a venit supărat. Cum a intrat în clasă, s-a aşezat pe catedră încruntat, a strigat catalogul şi pe urmă:

— Cănuţă!

— Prezent!

— Câţi domni a avut ţara românească?

— Mulţi, domnule.

— Mulţi, mulţi! da câţi? neghiobule!

— ...Câţi, domnule?

— Dar tu mă-ntrebi pe mine? or eu pe tine, prostule?

— Să-i numărăm, domnule...

— Dar pân-acu ce-ai făcut, neghiobule?

— Am învăţat la aritmetică, domnule.

— Mergi la loc, nătărăule! Altă dată să-i numeri.

S-a dus Cănuţă la loc şi s-a apucat să numere şi iar să numere. A doua zi a venit dascălul şi mai supărat:

— Cănuţă!

— Aici.

— Câte feluri de numere complexe avem?

— Multe, domnule.

— Câte, dobitocule?

— Câte, domnule?

— Răspunde tu, boule!

— Să le numărăm, domnule!

— Acu să le numeri? până acum ce-ai numărat, măgarule?

— Am numărat domnii, domnule!

— Mergi la loc, vită! Altă dată să le numeri. Iar s-a dus la loc şi s-a apucat să numere câte feluri de numere complexe avem.

A treia zi, dascălul intră turbat:

— Cănuţă!

— Prezent! Numerele complexe...

— Nu te-ntreb de numerele complexe...

Scanned with OKEN Scanner

— ...Domnii ţării româneşti...

— Stăi, întâi să te-ntreb. Câte râuri are Europa?

— Mă duc să le număr, domnule...

Şi a plecat Cănuţă. S-a dus la bunică-sa acasă şi i-a spus că nu mai merge la şcoală măcar să-l taie. Bunică-sa a alergat la dascăl, şi dascălul i-a spus:

— Babo, dă-l la meşteşug. Poate meşteşugul să-i dea de capătâi, că nu-i de şcoală, e copil sucit, una îl întrebi şi alta răspunde.

(I.L. Caragiale, ***Cănuţă, om sucit***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Scrie două expresii/locuţiuni care să conţină verbul *a merge*. **6 puncte**
2. Integrează într-un singur enunţ (propoziţie sau frază) următoarele semne de punctuaţie: *virgulă, cratimă, semnul întrebării*. **6 puncte**
3. Stabileşte ideea principală care se desprinde din fragmentul citat. **6 puncte**
4. Numeşte două moduri de expunere utilizate în text. **6 puncte**
5. Scrie o caracterizare a lui Cănuţă, de 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), utilizând numai informaţiile din text. **6 puncte**

B.

Rezumă textul dat, în 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri). **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să rămâi fidel faţă de text; **4 puncte**

– să respecţi convenţiile specifice rezumatului; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Ce îi uneşte şi ce îi desparte pe elevi? Care sunt motivele conflictelor dintre elevi?

Ceea ce îi uneşte pe elevi este prietenia, care se bazează pe încredere, pe păstrarea unui secret. Mulţi elevi consideră că prietenia este de fapt şi motivul pentru care vin cu plăcere la şcoală; de aceea, uneori, vacanţa li se pare prea lungă. Prietenia este menţionată mai ales în cazul colectivelor care au avut aceeaşi compoziţie din clasa I, aici relaţiile fiind consolidate pe o bază de cunoaştere reciprocă.

Păstrarea unui secret este o calitate care îi leagă foarte mult, ea întăreşte complicitatea de grup şi este considerată un criteriu eliminatoriu pentru includerea sau excluderea unui coleg în grup („să nu fie gură spartă, adică să poată ţine un secret"). Îi unesc, de asemenea, interesele şi preferinţele comune, uneori problemele unuia dintre ei, pe care trebuie să-l ajute.

Scanned with OKEN Scanner

Ceea ce îi desparte, evident, este pâra, părerile diferite și invidia (mai ales între fete). Conflictele între elevi apar din cauza utilizării de cuvinte jignitoare, din orgoliu, pentru că se pârăsc, au caractere diferite, sunt intoleranți unii cu alții („Conflictele noastre se bazează de obicei pe lucruri simple, din înjurături, nu din alte lucruri, din neînțelegeri, din bârfe cum s-ar zice, din faptul că unii sunt mai ciudoși, sunt orgolioși").

(Mihaela Ionescu, ***Elevii de azi prin ochii elevilor***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
   - două întrebări la care își propune să ofere răspunsuri textul;
   - două dintre motivele care îi fac pe elevi să fie uniți;
   - două dintre motivele care duc la dezbinarea elevilor;
   - un motiv care poate genera conflicte între elevi. **4 puncte**
2. Indică sursa care ți-a oferit informațiile necesare pentru a rezolva exercițiul anterior. **4 puncte**
3. Transcrie toate pronumele din fraza: *Ce îi unește și ce îi desparte pe elevi?* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a fiecăruia dintre următoarele cuvinte subliniate în text: *apar din cauza utilizării de cuvinte jignitoare.* **4 puncte**
5. Numește felul primei propoziții subordonate din fraza: *Ceea ce îi unește pe elevi este prietenia, care se bazează pe încredere, pe păstrarea unui secret.* **4 puncte**
6. Scrie o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o subordonată circumstanțială de cauză introdusă prin conjuncția *că*. **4 puncte**

B.

Descrie, în 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), pe cel mai bun prieten al tău/cea mai bună prietenă a ta. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să prezinți două trăsături ale prietenului/prietenei tale; **4 puncte**

– să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea acestuia/acesteia; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 28

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Ori și din care parte vine străinul la Iași, vie despre Dunăre, despre Prut sau despre Siret, i se înfățișează de departe o panoramă măreață și vrednică de a trage toată a lui luare-aminte. Pe coastele unor dealuri mici ce se întind pe malurile Bahluiului și în fața altor dealuri acoperite cu păduri și cu vii romantice, el vede o adunătură curioasă de case mari, ce par a fi clădite unele deasupra altora, de turnuri bisericești ce răsar printre ele ca niște catarguri nalte într-un port. Acele palaturi, fără arhitectură cunoscută, care, precum am zis, seamănă că se acațără între ele pe spetele lor, sunt cea mai vie icoană a ambiției locuitorilor lor și acele turnuri numeroase ce se ridică în văzduh par ca niște uriași ce ar căta la ei cu multă mirare și cu multă milă. Cu toate aceste, întrulocarea lor produce un efect plăcut străinului, și orașul întreg, înșirându-se în amfiteatru deasupra frumosului șes al Bahluiului, informează un tablou original și minunat cu zidirile sale albe, cu mulțimea sa de acopereminte în fier alb, ce lucesc ca oglinzi sub razele soarelui și, în sfârșit, cu tot farmecul unei politii* ce are două fețe, una orientală și alta europenească.*

(Vasile Alecsandri, ***Iașii la 1844***)

Dicționar

**întrulocare*, s.f. – îmbinare, alipire.

**politie*, s.n. (din greaca veche) – oraș.

Forme literare, conform ***DOOM***[2]: *din oricare* („*ori și din care*"), *catarge, palate, se cațără, formează* („*informează*"), *acoperișuri* („*acopereminte*"), *europeană.*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *luare-aminte, curioasă, fețe.* **6 puncte**
2. Motivează întrebuințarea virgulelor în enunțul: *și, în sfârșit, cu tot farmecul unei politii ce are două fețe, una orientală și alta europenească.* **6 puncte**
3. Transcrie câte un fragment/o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: comparație, epitet, inversiune. **6 puncte**
4. Precizează perspectiva/unghiul de vedere din care se face descrierea orașului Iași, la 1844. **6 puncte**
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația unei imagini artistice identificate în textul dat. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să motivezi faptul că fragmentul dat este o descriere artistică în proză, de tip tablou, a unui peisaj urban/a unui oraș. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

- să precizezi două dintre trăsăturile definitorii ale modului de expunere *descrierea*, identificate în fragmentul dat; **4 puncte**
- să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Prețuri mai mari la alimente, electricitate mai scumpă, creștere economică pusă sub semnul întrebării. Consecințele lipsei de precipitații se vor vedea mai bine la toamnă, iar problemele se pot acutiza în anii viitori.

„A plouat de două ori în două luni și jumătate. Porumbul n-are nici măcar un metru, iar recolta de grâu a fost cam cu o treime mai mică decât anul trecut. Nu știu exact cât vom pierde, dar probabil pe undeva pe la două sute de milioane", spune, sec, nea Ilie, administratorul unei mici asociații agricole din Giurgiu. Situația e gravă în multe zone. „Cele mai afectate sunt Iași, Vaslui, Galați, Brăila, Tulcea și Mehedinți, iar cele mai mari pagube sunt la porumb. Sunt locuri unde pierderile sunt de 30% – 40%, dar și altele unde acestea merg până la 100% — nici pentru furaje nu poate fi folosit", explică Laurențiu Baciu, președintele Ligii Asociațiilor Producătorilor Agricoli din România (LAPAR). *Șeful* LAPAR *spune că, în ultimele două decenii, s-a tot discutat despre irigații, dar nu s-a făcut nimic.* [...]

Braț la braț cu numeroasele recolte calamitate vin scumpirile. Potrivit Ministerului Agriculturii, dacă la începutul lui august 2011 grâul se vindea cu 650 – 700 de lei pe tonă, acum se tranzacționează cu 900 – 1.100 de lei tona. Adică mai scump cu până la 70% decât acum un an. „La efectele secetei, care e mai severă decât în alți ani și afectează o bună parte din planetă, se adaugă devalorizarea leului. Așa că, dacă luăm în calcul și creșterile de prețuri la energie ori carburanți, ne putem aștepta la o scumpire semnificativă a produselor de panificație", spune Elena Ionete, director executiv al Asociației Naționale a Industriilor de Morărit și Panificație (ANAMOB).

(Răzvan Amariei, ***Seceta ne arde buzunarele și usucă PIB-ul***, în revista ***Capital***)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
– posibile consecințe economice ale secetei din timpul acestei veri;
– efectele lipsei de precipitații asupra cerealelor;
– soluția prin care s-ar putea combate efectele secetei prelungite;
– ce este LAPAR. **4 puncte**

2. Menționează, pe baza textului dat, care sunt cauzele ce pot conduce la *o scumpire semnificativă a produselor de panificație.* **4 puncte**

3. Transcrie din text câte un verb aflat la fiecare dintre următoarele timpuri: imperfect, perfect compus. **4 puncte**

4. Precizează valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor subliniate în enunțul: *Consecințele lipsei de precipitații se vor vedea mai bine la toamnă, iar problemele se pot acutiza în anii viitori.* **4 puncte**

5. Realizează contragerea propozițiilor subordonate din fraza următoare în părți de propoziție, menționând rezultatul obținut: *Sunt locuri unde pierderile sunt de 30% – 40%, dar și altele unde acestea merg până la 100%.* **4 puncte**

6. Transcrie continuarea propoziției al cărei început este *La efectele secetei…* **4 puncte**

B.

Tu ce părere ai despre informațiile care apar în textul citat? Scrie un text de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi părerea (acordul sau dezacordul) cu privire la o idee identificată în text sau la opinia unuia dintre cei intervievați de autor. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să-ți exprimi propria părere (acordul sau dezacordul) față de o idee/o opinie identificată în text; **4 puncte**
– să precizezi două argumente credibile/adecvate pentru susținerea părerii exprimate; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 29

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Un zmeu cu-o coadă lungă şi cu-o zbârnâitoare
De tot răsunătoare,
Văzându-se odată sub nouri ridicat,
La fluturul din vale, acesta a strigat:
— Zburdalnică fiinţă!
Tu, care toată ziua cu-atâta uşurinţă,
Te-alungi tot după flori,
De ce nu cutezi oare să te ridici ca mine,
Să răspândeşti în aer miroase şi fiori?
Mi-e milă, zău, de tine,
Căci în întinsul spaţiu abia te mai zăresc.
— O, nu-ţi mai fie milă, lui fluturul îi zice.
Eu soarta-ţi n-o doresc.
Tu zbori legat,
Eu liber mă desfătez aice
De flori încongiurat.
A ta zbârnăitură e şărlătănerie;
Chiar starea ta atârnă de vânt şi de copii;
În fine, tu eşti jucărie,
Iar eu sunt dintre vii.

Aşa şi între oameni sunt şarlatani, sunt zmei,
Ce zbârnâiesc, se-nalţă cât vântul lor le bate,
Iar cum a lui suflare ori stă, ori se abate,
Ca vântul cad şi ei.

(Alecu Donici, ***Zmeul***)

Dicţionar

**şărlătănerie*, s.f. (arh.) – şarlatanie, înşelăciune, păcăleală.

Forme literare, conform ***DOOM***[2]: *fluturele, mirosuri/arome, aici, mă desfăt, înconjurat, zbârnâie.*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Transcrie, din textul dat, o formulă expresivă de adresare. **6 puncte**

2. Precizează motivele întrebuinţării cratimei din structura *te-alungi.* **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. Transcrie două versuri consecutive, exprimând reproșul pe care zmeul îl adresează fluturelui. **6 puncte**
4. Menționează câte o trăsătură definitorie de caracter, identificată la personajele fabulei. **6 puncte**
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația moralei fabulei. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să motivezi apartenența la specia literară *fabulă* a poeziei ***Zmeul*** de Alecu Donici. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi două dintre caracteristicile speciei literare *fabulă*, care se întâlnesc în poezia dată; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Salvamontiştii din Buşteni intervin, luni [20.08.2012], *pentru recuperarea, de pe cel mai dificil traseu din Masivul Bucegi, a unei familii cu un copil de 13 ani, toți cei trei turişti fiind epuizați.*

Potrivit şefului Serviciului Salvamont Buşteni, Gheorghe Haiduc, turiştii au plecat luni dimineață de la Cabana Gura Diham pe Valea Bucşoiului, considerată a fi cel mai greu traseu din Masivul Bucegi, iar, la un moment dat, au solicitat intervenția salvatorilor montani, întrucât, din cauza epuizării, nu mai puteau înainta şi nici nu se puteau întoarce.

Haiduc a precizat că cei trei membri ai familiei nu sunt echipați corespunzător pentru a face un astfel de traseu, astfel încât la jumătatea acestuia, din cauza epuizării şi a faptului că nu mai aveau apă, adulții au cerut ajutorul salvamontiştilor, care au plecat pe munte pentru recuperarea celor trei.

(***Prahova: Familie cu un copil, blocată pe cel mai dificil traseu din Bucegi, din cauza epuizării,*** *Agerpres*)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul citat:
   – greșeala inițială a turiștilor, care putea să le fie fatală în munți;
   – motivele pentru care se solicită intervenția Serviciului Salvamont.
   4 puncte
2. Transcrie un enunț care indică scopul intervenției salvatorilor montani. **4 puncte**
3. Scrie valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunțul următor: *Adulții au cerut ajutorul salvamontiștilor, care au plecat pe munte pentru recuperarea celor trei.* **4 puncte**
4. Scrie funcția sintactică a cuvintelor subliniate în enunțul următor: *Adulții au cerut ajutorul salvamontiștilor, care au plecat pe munte pentru recuperarea celor trei.* **4 puncte**
5. Precizează felul propozițiilor subordonate obținute prin extensia/expansiunea funcției sintactice a cuvintelor subliniate în enunțul: *Haiduc a precizat că cei trei membri ai familiei nu sunt echipați corespunzător pentru a face un astfel de traseu.* **4 puncte**
6. Alcătuiește un enunț în care forma verbală *au solicitat* să fie regentă pentru o propoziție subordonată circumstanțială de timp. **4 puncte**

B.

Scrie o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi părerea despre modul în care trebuie să se pregătească turiștii pentru a parcurge un traseu montan/a urca pe munte. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să motivezi necesitatea pregătirii atente a turiștilor care intenționează să parcurgă un traseu montan/să urce pe munte; **4 puncte**
– să explici ce înseamnă o excursie reușită pe munte (două argumente); **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 30

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Într-o zi, prin asfinţit,
Şoaricele a-ndrăznit
Să se creadă în putere
A prăda stupul de miere.

El intrase pe furiş,
Strecurat pe urdiniş.
Se gândea că o albină-i
Slabă, mică şi puţină,
Pe când el, hoţ şi borfaş,
Lângă ea-i un uriaş.

Nu ştiuse că nerodul
Va da ochii cu norodul
Şi-şi pusese-n cap minciuna
Că dă-n stup de câte una.

Roiul, cum de l-a zărit
C-a intrat, l-a copleşit.
Socoteală să-i mai ceară?
Nu! L-au îmbrăcat cu ceară,
De la bot până la coadă
Tăbărâte mii, grămadă,
Şi l-au strâns cu meşteşug,
Încuiat ca-ntr-un coşciug.

Nu ajunge, vream să zic,
Să fii mare cu cel mic,
Că puterea se adună
Din toţi micii împreună.

(Tudor Arghezi, ***Tâlharul pedepsit***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Menţionează relaţia semantică (sinonimie, antonimie, omonimie, paronimie) dintre următoarele cuvinte din text: *hoţ – borfaş, nerodul – norodul, (să) ceară – (cu) ceară.* **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

2. Explică scrierea cu cratimă și scrierea legată a cuvintelor subliniate: *l-a zărit, până la coadă.* **6 puncte**
3. Precizează două mijloace de caracterizare a șoarecelui, din a doua strofă. **6 puncte**
4. Transcrie un vers care conține o enumerație și un vers care conține o comparație. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația titlului. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să-ți prezinți opinia despre semnificația moralei din fabula ***Tâlharul pedepsit*** de Tudor Arghezi. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să formulezi o opinie despre semnificația moralei din fabula dată; **4 puncte**
– să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Familia de albine se compune din matcă, trântori și lucrătoare. [...]

Albinele lucrătoare prezintă adaptări pentru: cules (aparat bucal dezvoltat), producerea cerii (glande cerifere), apărarea cuibului (acul veninos), hrănirea puietului (glande faringiene) și pentru supraviețuire în timpul iernii (corp gras). În perioadele de intensă activitate, durata vieții este de 30–35 de zile, de 40–60 de zile în perioadele de activitate mai redusă și de 5–8 luni pentru cele care ies din ou toamna.

Harnicele lucrătoare asigură curățirea cuibului, încălzirea, ventilația, hrănirea puietului, recoltarea, primirea și prelucrarea nectarului, a polenului, a apei, propolisului, apărarea stupului și construirea fagurilor.

Familia sau colonia de albine ocupă un anumit spațiu, numit cuib. În mod natural, albinele își construiesc cuibul în scorburile copacilor sau crăpăturile stâncilor, dar acceptă stupii, care sunt adăposturi realizate de om și în interiorul cărora construiesc fagurii. Fagurele are poziție verticală și este alcătuit din celule hexagonale, de forme și mărimi diferite. [...]

Transformările prin care trece albina, de la ieșirea din ou până ce ajunge să semene cu părinții ei, constituie metamorfoza albinei, ea având trei faze: larvă – nimfă

Scanned with OKEN Scanner

– adult. Metamorfoza completă pentru albinele lucrătoare durează 21 de zile, pentru matcă este de 16 zile, iar pentru trântori este de 24 de zile.

(Stela Spirescu, ***Biologia albinelor***, în volumul ***Prietenii naturii***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   – numele autoarei;
   – titlul articolului;
   – componența unei familii de albine;
   – fazele metamorfozei unei albine. **4 puncte**
2. Enumeră două dintre „ocupațiile" albinelor lucrătoare. **4 puncte**
3. Separă părțile flexibile de vorbire de cele neflexibile, din lista următoare, așa cum apar acestea în textul dat: *își, și, a, în*. **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *toamna, (un) spațiu, diferite, (prin) care*. **4 puncte**
5. Transcrie subordonata predicativă din fraza: *Transformările prin care trece albina, de la ieșirea din ou până ce ajunge să semene cu părinții ei, constituie metamorfoza albinei.* **4 puncte**
6. Scrie o frază formată din două propoziții aflate în raport de coordonare concluzivă. **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), cu titlul ***Dacă aș fi o albină...***, în care să-ți imaginezi lumea din perspectiva harnicei insecte, pornind de la informațiile din textul dat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să-ți exprimi un punct de vedere despre tema propusă, valorificând și informațiile din textul dat; **4 puncte**
– să descrii două aspecte ale existenței acestei insecte, utilizând imagini artistice; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 31

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Greierul în desfătare,
Trecând vara cu cântare,
Deodată se trezeşte
Că afară viscoleşte,
Iar el de mâncat nu are.
La vecina sa furnică
Alergând, cu lacrimi pică
Şi se roagă să-i ajute,
Cu hrană să-l împrumute,
Ca de foame să nu moară,
Numai pân' la primăvară.

Furnica l-a ascultat,
Dar aşa l-a întrebat:
— Vara, când eu adunam,
Tu ce făceai?

— Eu cântam
În petrecere cu toţi.
— Ai cântat? Îmi pare bine.
Acum joacă, dacă poţi,
Iar la vară fă ca mine.

(Alecu Donici, ***Greierele şi furnica***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al verbelor subliniate: *se trezeşte, pică, adunam.* **6 puncte**
2. Motivează utilizarea apostrofului în structura *pân'* (*Numai pân' la primăvară*). **6 puncte**
3. Numeşte modul/modurile de expunere prezent/e în text. **6 puncte**
4. Precizează tipurile umane reprezentate în această fabulă de greiere şi de furnică. **6 puncte**
5. Scrie un enunţ care să conţină morala întâmplării prezentate în textul dat. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să argumentezi că textul citat aparține speciei literare *fabulă*. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

- să prezinți două trăsături ale speciei literare *fabulă*, prezente în textul citat; **4 puncte**
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Cea mai veche exploatare comercială cu o navă cu abur a fost înființată în Europa la Clyde (Anglia) în 1812. Dar dacă datele înființării primelor curse regulate locale sau regionale sunt importante pentru că ele marchează intrarea navelor cu abur în circuitul transporturilor comerciale, cu implicații economice și sociale atât de importante, data primei traversări a Atlanticului reprezintă marele salt al navigației autopropulsate.

Prima traversare a Atlanticului s-a realizat între 26 mai și 22 iunie 1819 de nava mixtă cu trei catarge (cu pânze și cu mașini) Savannah, între portul american cu același nume și Liverpool. Traversarea s-a efectuat cu ajutorul mașinilor cu abur (72 CP) timp de 18 zile, restul, cu ajutorul pânzelor, pentru economisirea combustibilului (lemn de pin). Sosirea la Liverpool a fost salutată ca un mare eveniment. A doua zi nava a plecat spre Copenhaga, Stockholm și Petersburg.

(Ion A. Manoliu, ***Nave și navigație. Mică enciclopedie***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
   - la câți ani după înființarea primei exploatări comerciale europene operate de o navă cu abur s-a efectuat prima traversare a Atlanticului în scop comercial, tot cu o navă cu abur;
   - cât timp au fost folosite mașinile cu abur, pe timpul traversării;
   - două caracteristici tehnice ale navei Savannah;
   - traseul urmat de nava Savannah în prima sa cursă comercială transatlantică. **4 puncte**
2. Indică sursa informațiilor cuprinse în textul dat. **4 puncte**
3. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: *prima* (*traversare*), *a fost înființată*, *sosirea* (*la Liverpool*), *a plecat* (*spre Copenhaga*). **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. Menționează funcția sintactică pentru fiecare dintre următoarele cuvinte: *prima* (*traversare*), *a fost înființată*, *sosirea* (*la Liverpool*), *a plecat* (*spre Copenhaga*). **4 puncte**
5. Stabileşte numărul de propoziții din fraza subliniată în text. **4 puncte**
6. Scrie o subordonată circumstanțială de scop, având ca regentă propoziția: *A doua zi nava a plecat spre Copenhaga, Stockholm și Petersburg.* **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să imaginezi şi să descrii o situație primejdioasă prin care ar fi putut trece marinarii de pe nava Savannah, în călătoria lor transatlantică. Acordă un titlu adecvat compunerii. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să prezinți circumstanțele în care s-a produs evenimentul (cauza producerii, urmările, modalitatea prin care a fost depășită situația primejdioasă); **4 puncte**
– să foloseşti un limbaj expresiv în descrierea situației primejdioase imaginate de tine; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 32

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Cumătrul corb ținea-n plisc o bucată
De caşcaval, furată.
Cumătra vulpe, trasă de miros,
Vorbi cu el de subt copac, de jos:
«Măria Ta, – îi zise – să trăieşti!
Că tare mândru şi frumos mai eşti.
De-ai fi la ghers cum te arăți la pene,
E lămurit, cu ochi şi cu sprâncene,

Scanned with OKEN Scanner

Nu vreau să mint, dar nici nu vreau să neg,
Că eşti minunea codrului întreg.»
El, măgulit de-această cuvântare,
Voi să dovedească ce-i în stare:
Deschide pliscul, caşcavalul cade,
Vulpea i-l ia şi-i ţine, cum se cade,
O altă cuvântare: «Domnul meu,
O să te-nvăţ acum ceva şi eu.
Linguşitorii se înfruptă de la cei
Ce cască gura ascultând la ei.
Lecţia mea, văzuşi, nu te-a costat
Decât un colcovan de caş furat.»*

(La Fontaine, ***Corbul şi vulpea***)

Dicţionar

colcovan, s.n. (reg.) – bucată mare (de pâine, mămăligă, brânză).

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Transcrie două formule de adresare. **6 puncte**
2. Motivează întrebuinţarea virgulei din propoziţia: *Domnul meu,/O să te-nvăţ acum ceva şi eu.* **6 puncte**
3. Extrage câte un verb la modurile şi timpurile următoare: indicativ perfect simplu, conjunctiv prezent şi condiţional-optativ prezent. **6 puncte**
4. Transcrie versurile care conţin o laudă adresată de către vulpe, corbului. **6 puncte**
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), morala fabulei. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să argumentezi apartenenţa la specia literară *fabulă* a poeziei ***Corbul şi vulpea.*** **12 puncte**

În compunere, trebuie:

- să numeşti patru dintre caracteristicile speciei literare *fabulă*, prezente în poezie; **4 puncte**
- să ilustrezi aceste caracteristici cu ajutorul exemplelor extrase din text; **4 puncte**
- să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie horoscopul de mai jos:

VĂRSĂTOR Fire neastâmpărată şi imprevizibilă. Ignoră sfaturile celor din jur şi, de aceea, are de suferit. Totuşi, până la urmă, scapă cu faţa curată din necazurile în care singur a intrat. Are încă multe de învăţat despre felul de a se comporta în viaţă.	**PEŞTI** Înţelegător, modest, sociabil, visător, sensibil, impresionabil, dispus să se sacrifice pentru alţii. Întâmpină greutăţi în a fi practic. Îşi îndeplineşte conştiincios obligaţiile, dar îi lasă pe alţii să ia hotărâri.	**BERBEC** Încăpăţânat, îndărătnic, îşi urmează cu hotărâre drumul. Acţionează rapid şi fără să se gândească la consecinţe. Nu-i pasă de cei din jur. Deseori este gălăgios şi nepoliticos, dar obţine totdeauna ce-şi doreşte.	**TAUR** Fire raţională, iubeşte ordinea, îşi cunoaşte limitele. Este obiectiv, răbdător şi rezistent, dur, încăpăţânat, inflexibil. Reuşeşte totdeauna în viaţă.
GEMENI Precaut, sensibil, tandru, meditativ, dornic de linişte, sentimental. Îi plac laudele. Respectă regulile şi recunoaşte necesitatea disciplinei, chiar dacă nu cu plăcere. Este adeseori închis în sine. Vrea să aibă ultimul cuvânt.	**RAC** Comunicativ, energic, sociabil, hotărât, activ. Dacă interesele de moment i-o cer, se orientează după cum bate vântul. Îşi schimbă comportamentul în funcţie de starea de spirit.	**LEU** Încrezător în propriile forţe, mândru, ştie să-şi apere interesele, ceea ce-i aduce de multe ori necazuri. Ambiţios, îşi organizează succesul şi caută prestigiul social pe care, deşi cu greutate, i-l recunosc şi cei din jur. Ţine la familie.	**FECIOARĂ** Modest, cu un simţ pronunţat al datoriei, atent la detalii. Iubeşte frumosul şi studiul, apreciază viaţa simplă. Este răbdător şi perseverent, dar indecizia îl poate face să rateze şansele.
BALANŢĂ Fire hotărâtă. Pune preţ pe dreptate. Îi ajută pe cei aflaţi în primejdie şi-şi respectă mereu cuvântul dat. Îi descoperi caracterul armonios îndată ce-l cunoşti mai bine. Iese în evidenţă prin înfăţişarea plăcută.	**SCORPION** Mândru şi perseverent. Caracter puternic, voinţă şi dorinţă de a-şi impune individualitatea. Are un mod de a gândi şi acţiona deseori influenţat de sentimente. Uneori tensionat, dar capabil de echilibru.	**SĂGETĂTOR** Iubeşte aventura. Este amabil, deschis, optimist. Poate fi însă şi extrem de arogant. Succesele lui se datorează intuiţiei, dar şi disponibilităţii de acţiune. Iubeşte adevărul şi dreptatea.	**CAPRICORN** Perseverent, obţine greu încrederea celorlalţi. Are un puternic simţ al realităţii. Se concentrează asupra esenţialului. „Se caţără" încet, dar sigur spre ţelurile lui ambiţioase.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul citat:
   – o zodie în care nativul este ambițios;
   – modalitatea prin care nativul din Capricorn „se cațără" spre țelurile sale ambițioase;
   – două calități ale nativului din Săgetător;
   – trăsătura care îl poate face pe nativul din Fecioară să rateze șansele. **4 puncte**
2. Transcrie un enunț în care se vorbește despre firea schimbătoare a nativului din Rac. **4 puncte**
3. Scrie un enunț în care cuvântul *rapid* (*acționează rapid*) să aibă altă valoare morfologică decât cea din text și precizează noua valoare. **4 puncte**
4. Completează propoziția: *Îi plac laudele,* astfel încât să conțină un complement circumstanțial de cauză și un atribut. **4 puncte**
5. Precizează numărul propozițiilor subordonate din fraza: *Ambițios, își organizează succesul și caută prestigiul social pe care, deși cu greutate, i-l recunosc și cei din jur.* **4 puncte**
6. Scrie o subordonată circumstanțială de timp, având ca regentă propoziția: *Acționează rapid.* **4 puncte**

B.

Citește cu atenție horoscopul. Alege un personaj, dintr-un text narativ studiat, al cărui caracter se apropie mai mult de cel descris într-una dintre zodii, și justifică-ți opțiunea sub forma unei compuneri de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri). **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi numele personajului ales, titlul textului din care l-ai selectat, autorul acestuia, precum și motivele alegerii tale; **4 puncte**
– să ilustrezi trăsăturile personajului cu exemple adecvate, din textul selectat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 33

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Un om avea un măgar şi un cal, şi-i încărcă pe amândoi cu unele şi cu altele, şi aşa pornindu-i la drum, stăpânul mergea în urma lor. De la o vreme, măgarul, simţindu-se prea împovărat, zise către cal:

— Ia-mi, te rog, ceva din spinare de mă mai uşurează puţin.

Dar calul, nevrând să-l ajute deloc, bietul măgar mai merse cât merse şi deodată căzu jos mort sub greutatea poverii lui. Atunci stăpânul luă şi puse pe cal toată sarcina ce o dusese măgarul; iar calul mergea acum pe drum şi plângea zicând:

— O, nemernicul de mine! Căci nu vrusei să iau puţină povară de pe tovarăşul meu! El muri din pricina asta, iar eu trebuie să duc acuma şi povara lui toată, ba încă-mi puse în spinare şi pielea lui.

Învăţătură: *Se cuvine ca cei ce pot să ajute şi să sprijinească pe cei neputincioşi, pentru ca şi lor să le fie bine şi spre folos.*

(***, ***Măgarul şi calul***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Precizează, prin subliniere, locul accentului din următoarele cuvinte: *poverii, sarcina, vrusei, pricina, dusese, neputincioşi.* **6 puncte**
2. Scrie trei expresii/locuţiuni care să conţină cuvântul *cal.* **6 puncte**
3. Transcrie un fragment de cel mult cinci cuvinte, care să exprime disperarea unuia dintre personajele fabulei. **6 puncte**
4. Precizează trăsătura umană care poate fi atribuită calului, având în vedere comportamentul său. **6 puncte**
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificaţia următoarelor enunţuri: *O, nemernicul de mine! Căci nu vrusei să iau puţină povară de pe tovarăşul meu!* **6 puncte**

B.

Rezumă textul dat, în maximum 5 rânduri (30 – 50 de cuvinte). **12 puncte**

Vei avea în vedere:

– să rămâi fidel de textul dat; **2 puncte**

– să desprinzi ideile principale ale textului; **2 puncte**

– să prezinţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **2 puncte**

– să respecţi convenţiile specifice rezumatului; **2 puncte**

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita de spaţiu indicată. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

În țara noastră, broaștele țestoase de baltă sunt încă numeroase, fiind întâlnite din nord, din județul Botoșani, până în Dobrogea. Pe aiurea, cum e Germania, sunt împuținate din cauza bălților secate prin canalizări. Este rău că se întâmplă așa ceva, căci ele nu doar că nu produc niciun rău mediului în care trăiesc, dar, dimpotrivă, pot contribui la apărarea lui prin eliminarea unor dăunători, dar și a plantelor care, în exces, cotropesc apele de câmpie.

Măcar că de țestoase se zice că sunt greoaie la mers, de ele fiind legată ideea de încetineală, având să-și poarte în spate carapacea formată din oase și pavăza de pe piept, țestoasa-de-baltă, când se află în apă, e de o vioiciune fără pereche. Ziua nu se avântă să iasă din baltă, căci picioarele ei scurte, cu ghiare ascuțite, nu-i permit să fugă lesne, când îi iese în cale vreun dușman. Cel mult își trage capul, picioarele și codița subțire sub carapace, sâsâind ca să-l sperie pe dușman; așteaptă așa.

Dacă e însă aproape de baltă, repede își dă drumul în apă, unde n-o poate nimeni necăji. Acolo se lasă la fund, pe mâl, așa încât nici nu o mai poți deosebi, căci culoarea carapacei este castanie, cu dungi și pete gălbui.

În apă este răpitoare. Poate vedea, căci ochii îi sunt acoperiți cu o perdea străvezie. Peștișorul care trece pe dinaintea ei se simte deodată apucat de mijloc. Oricât s-ar zbate, nu poate scăpa, căci gura fără dinți a dușmanului are niște plăci tari, tăioase pe marginea fălcilor, care țin loc de dinți. Dar nu-i displac nici buruienile de baltă.

(I. Simionescu, ***Fauna României***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – înfățișarea țestoasei-de-baltă;
   – felul în care se apără de dușmani;
   – foloasele pe care le aduce mediului în care trăiește;
   – însușirea asociată de obicei cu broasca țestoasă. **4 puncte**
2. Explică motivele pentru care țestoasa-de-baltă este dificil de prins când se află în apă. **4 puncte**
3. Transcrie câte un verb aparținând fiecăreia dintre cele patru conjugări. **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a următoarelor cuvinte din text: *în țara*, *se întâmplă*, *care*, *scurte*. **4 puncte**
5. Transcrie și numește propoziția subordonată din fraza: *Poate vedea, căci ochii îi sunt acoperiți cu o perdea străvezie.* **4 puncte**
6. Realizează contragerea propoziției subordonate din fraza următoare, numind partea de propoziție obținută: *nu poate scăpa, căci gura fără dinți a dușmanului are niște plăci tari, tăioase pe marginea fălcilor.* **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Scrie o compunere de 80 – 150 de rânduri (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi părerea despre necesitatea protejării animalelor, în țara noastră.

12 puncte

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți importanța conservării biodiversității în lumea de azi; **4 puncte**

– să argumentezi necesitatea de a proteja mediul din țara noastră, valorificând şi secvențe din textul dat; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 34

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Amurgul are astăzi luciri ca de mătasă
Pe care lunecară mâni albe de prințese,
Şi-n faldurile cari pe-albastre culmi se lasă
Scânteie pietre scumpe din stofe vechi şi-alese.

Ci mândră de durerea-i în purpura de seară,
Cetatea arde facle pe turlele-nnegrite
Pe cari vechi coroane de slavă seculară
Topeau de aur raze în zile fericite.

Pe surele frontoane a vechilor palate
Un vis de răzvrătire a pus o-nfiorare,
Iar florile-n grădină stând pale şi uitate
Se plâng în invocarea lucirilor de soare.

(Ştefan Petică, ***Amurgul are astăzi luciri ca de mătasă***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie câte un cuvânt care să conțină hiat, diftong şi triftong.

6 puncte

Scanned with OKEN Scanner

2. Motivează utilizarea cratimei în structura *pe-albastre.* **6 puncte**
3. Selectează, din textul dat, trei structuri care să conțină perechea *substantiv–adjectiv* cu rol de epitet. **6 puncte**
4. Numește două figuri de stil diferite din versurile: *Ci mândră de durerea-i în purpura de seară,/Cetatea arde facle pe turlele-nnegrite.* **6 puncte**
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația versurilor: *Iar florile-n grădină stând pale şi uitate/Se plâng în invocarea lucirilor de soare.* **6 puncte**

B.

Argumentează, într-o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), că poezia ***Amurgul are astăzi luciri ca de mătasă*** de Ștefan Petică este un pastel. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să precizezi două dintre caracteristicile pastelului; **4 puncte**
– să ilustrezi caracteristicile pastelului cu exemple extrase din text; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Savantul Emil Racoviță (1868–1947) a fost primul român care a ajuns în Antarctica, participând ca naturalist în cadrul primei Expediții antarctice belgiene (1897–1899), *care se va desfăşura la bordul navei cu pânze Belgica. În timpul călătoriei, în Chile, în Țara de Foc şi pe țărmurile Strâmtorii Magellan, Racoviță efectuează cercetări asupra florei şi faunei, dar va rămâne celebru mai cu seamă pentru descoperirea unei specii necunoscute până atunci,* balena cu cioc. *În Antarctica, expediționarii descoperă şi câteva insule, una dintre acestea fiind numită de Racoviță insula* Cobălcescu, *în onoarea geologului şi paleontologului român Grigore Cobălcescu (1831–1892).*

La 16 august 1897, Belgica părăsește portul Anveres, îndreptându-se către țărmurile Americii Latine. Exploratorii vor face o scurtă oprire la Punta Arenas, cel mai sudic oraş din Chile, şi vor continua drumul către Țara de Foc. Aici, drumul lui Racoviță se încrucişează cu al altui român, inginerul şi căutătorul de aur Iulius Popper (1857–1893), care explorase şi cartografiase pentru prima oară regiunea, botezând multe dintre locurile descoperite cu nume românești, păstrate şi azi pe hărți: Rio Ureche, Muntele Carmen Sylva al cărui vârf poartă numele de Sinaia Punta, Munții Lahovary, Rio Rosetti.

Scanned with OKEN Scanner

Ajunși în Antarctica, corabia este imobilizată în ghețuri, iar exploratorii vor rămâne aproape un an prizonieri pe banchiză. Abia la 14 martie 1899, Belgica scapă din strânsoarea ghețurilor și poate pluti iar pe marea liberă. Exploratorii petrecuseră mai bine de un an în inima Antarcticii. Vor reveni la Punta Arenas peste doar câteva zile, la 28 martie, spre uimirea localnicilor care îi crezuseră pierduți.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc textul citat:
   – data nașterii lui Emil Racoviță;
   – două dintre punctele de pe glob pe unde a trecut expediția polară în drum spre Antarctica;
   – timpul aproximativ petrecut de expediționari în Antarctica;
   – data la care *Belgica* scapă de strânsoarea banchizei. **4 puncte**
2. Selectează un enunț care numește una dintre descoperirile naturalistului Racoviță. **4 puncte**
3. Precizează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate în text: *Aici, drumul lui Racoviță se încrucișează*. **4 puncte**
4. Scrie funcția sintactică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate în text: *Aici, drumul lui Racoviță se încrucișează*. **4 puncte**
5. Indică numărul părților de propoziție din fraza: *Exploratorii vor face o scurtă oprire la Punta Arenas, cel mai sudic oraș din Chile, și vor continua drumul către Țara de Foc.* **4 puncte**
6. Precizează raportul/raporturile dintre propozițiile frazei următoare: *În timpul călătoriei, în Chile, în Țara de Foc și pe țărmurile Strâmtorii Magellan, Racoviță efectuează cercetări asupra florei și faunei, dar va rămâne celebru mai cu seamă pentru descoperirea unei specii necunoscute până atunci,* balena cu cioc. **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care, pornind de la informațiile din text, să descrii o zi din viața unor exploratori polari. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi coordonatele zonei, pe baza unor informații spațiale și temporale; **4 puncte**
– să notezi impresiile pe care le-ar putea avea exploratorii despre Antarctica; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 35

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Se duce ciocârlia spre țări mai fericite,
Lăsând mâhnita iarnă cu viscole și ger,
Plăpânda melodie, poete-mbătrânite,
Cu-ncetul se retrage ș-iluziile per!

Natura cărunțită ș-acuma tot mai cată
Pe blânda cântătoare cu cântecu-i perdut!
Nu mai spera, poete, în inima-ți sfărmată
Să redeștepți avântul doritului trecut!

Se duce ciocârlia să cânte-n depărtare,
Acolo unde vara mai poate străluci…
Ce mai aștepți, poete? E ziua de plecare!
Vei mai cânta o dată… dar numai nu aci!

(Bogdan Petriceicu-Hasdeu, ***Ciocârlia***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Transcrie, din text, trei cuvinte care aparțin câmpului lexical al termenului *a cânta*. **6 puncte**
2. Motivează folosirea virgulei în enunțul: *Ce mai aștepți, poete?* **6 puncte**
3. Selectează, din strofa a doua, o inversiune și un epitet. **6 puncte**
4. Precizează două mărci lexico-gramaticale diferite ale adresării directe, din structura: *Nu mai spera, poete.* **6 puncte**
5. Explică, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația versurilor: *Se duce ciocârlia spre țări mai fericite,/Lăsând mâhnita iarnă cu viscole și ger.* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Ciocârlia*** de Bogdan Petriceicu-Hasdeu, prin raportare la conținutul textului. **12 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

În compunere, trebuie:
– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul poeziei; **4 puncte**
– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**
– să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

A. Kiks-Ass: *Dave este un adolescent obișnuit, a cărui obsesie pentru benzi desenate îl face să-și creeze propriul supererou, Kiks-Ass, deși nu dispune de nicio superputere. Alături de el apare și Hit-Girl, o adolescentă simpatică, dar care poate deveni uneori extrem de violentă. Filmul seamănă pe alocuri cu* Spiderman, *dar, înscenele de acțiune mai ales, se apropie <u>și</u> de* Kill Bill. *Problema este că filmul britanicului Matthew Vaughn nu are nici ironia inteligentă a primului, nici violența elegantă a celui de-al doilea.*

B. Iubire la Roma: *Greu să râzi la <u>un</u> scenariu forțat cu glumițe ultrafolosite. Pe scurt, după ce fură câteva monede din Fontana di Amore din Roma, Beth se trezește adorată de toți bărbații cărora acestea le aparțineau. Doar unul corespunde pretențiilor ei, dar este greu să scape de ceilalți admiratori. Și de aici, un șir de aventuri care se doresc a fi amuzante, dar care, în realitate, sunt mai degrabă plicticoase. Cât despre final, previzibil bănuiți, totul se va sfârși cu bine. Cum? Vă las pe voi să aflați, dacă sunteți curioși.*

C. Robin Hood: *La sfârșitul secolului al XII-lea, Robin Hood se află în serviciul regelui Richard Inimă de Leu. După moartea regelui, în bătălia de la Chalus Chabrol, Robin Hood se întoarce în satul său din nordul Angliei, unde descoperă abuzurile de putere ale șerifului din Nottingham. Faimos arcaș, Robin Hood este silit <u>să devină</u> haiduc și își folosește inteligența și abilitățile militare pentru a-și scăpa satul natal de tiranie și corupție și pentru a restabili dreptatea. În rolurile principale apar <u>celebrii</u> actori Russell Crowe și Cate Blanchett, ceea ce reprezintă în mod sigur o garanție a succesului.*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc textul citat: **4 puncte**
– genul celor trei filme, în funcție de conținut (de exemplu: *acțiune, iubire, horror, comedie, aventuri* etc.), utilizând numai informațiile oferite de cronicile cinematografice reproduse mai sus;

Scanned with OKEN Scanner

– filmul căruia i s-a făcut prezentarea cea mai puțin favorabilă;
– filmul căruia i s-a făcut o prezentare favorabilă;
– numele personajului care are vârsta cea mai apropiată de a ta.

2. Transcrie un enunț care conține o apreciere despre unul dintre filmele prezentate. **4 puncte**
3. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *și, un, să devină, celebrii.* **4 puncte**
4. Identifică subiectul, predicatul, un atribut și un complement din propoziția: *ceea ce reprezintă în mod sigur o garanție a succesului.* **4 puncte**
5. Precizează numărul părților de propoziție din enunțul: *Dave este un adolescent obișnuit.* **4 puncte**
6. Transcrie din textul **A** o propoziție predicativă. **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care, pe baza informațiilor din textele date, să-ți motivezi interesul pentru vizionarea unuia dintre filmele prezentate. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să explici ce gen de filme preferi să vizionezi; **4 puncte**
– să motivezi alegerea unuia dintre cele trei filme; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 36

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

În apus e luptă-ncinsă
Între noapte și lumină...
Ziua-ngenunchează-nvinsă —
Codrul, apele suspină...

Umbre moi întinde ceața,
Pe când raze scad în zare:
Steaguri lungi plecate-n fața
Unor oști biruitoare...

Scanned with OKEN Scanner

Numai taine pe tot locul,
Noaptea-neacă toată valea...
Vino! Sub salcâmi, norocul
Stă să ne ație calea...

(Panait Cerna, ***Noapte de vară***)

Dicționar

**a aține*, vb. (pop.) – a apărea brusc, a bara calea cuiva.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Indică, prin subliniere, silaba accentuată din cuvintele: *suspină, biruitoare, salcâmi.* **6 puncte**
2. Motivează rolul punctelor de suspensie din ultimul vers al poeziei. **6 puncte**
3. Exemplifică trei figuri de stil diferite, din textul dat. **6 puncte**
4. Transcrie două versuri consecutive, în care eul liric apare în mod explicit. **6 puncte**
5. Explică semnificația din context a versurilor: *Steaguri lungi plecate-n fața/ Unor oști biruitoare...* **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să analizezi versurile poeziei citate. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi genul literar, modul de expunere dominant şi trăsăturile acestuia, identificabile în textul dat; **4 puncte**
– să prezinți semnificația a două dintre mijloacele artistice folosite de poet (figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice); **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Domeniul fotografiei artistice are, la rândul său, mai multe domenii pe care, de obicei, le numim genuri: portretul, peisajul, natura statică, eseul fotografic şi altele.

Portretul este unul dintre primele genuri abordate cu asiduitate încă de la apariția fotografiei. Nu știu dacă este cineva care poate da o definiție absolută a portretului, dar se ştie că, pentru un artist fotograf, un portret nu este doar un chip copiat pe hârtie, bun doar de pus pe un act de identitate.

Prin joc de lumini, prin încadrare, prin cromatică, prin toate „şmecheriile" fotografice, trebuie să pui în evidență ce e mai caracteristic în persoana fotografiată, chipul,

Scanned with OKEN Scanner

trăirea interioară, caracterul, temperamentul, emoția, starea sufletească de moment, o, Doamne, câte cărți se pot scrie despre chipul unui om! Iar fotograful trebuie să cuprindă un întreg roman într-o singură imagine, dacă se poate proaspătă și instantanee!

Dacă mai adăugăm faptul că sunt numeroase subdiviziuni ale genului (portretul individual, portretul de grup, portretul bust, portretul de studio etc., etc.), ne dăm seama că realizarea unui portret cu putere, aș zice chiar cu forță de expresie înseamnă talent, știință, experiență și poate vor mai fi și alte cerințe.

(Ion Mărculescu, ***„Europa Fotografilor" – Expoziție internațională de fotografie***, în revista ***Litere***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul citat:
   – clasificarea din domeniul fotografiei artistice;
   – modalitățile prin care un artist fotograf poate să pună în valoare chipul persoanei fotografiate. **4 puncte**
2. Explică în ce constă măiestria unui artist fotograf, care vrea ca un portret să nu fie doar *un chip copiat pe hârtie*. **4 puncte**
3. Transcrie un verb la diateza activă și un verb la diateza reflexivă. **4 puncte**
4. Transcrie cuvântul/cuvintele care îndeplinesc funcția sintactică de subiect, respectiv de atribut adjectival în enunțul: *Nu știu dacă este cineva care poate da o definiție absolută a portretului*. **4 puncte**
5. Precizează felul propoziției subordonate care are ca regent verbul *se știe* (*...dar se știe că, pentru un artist fotograf, un portret nu este doar un chip copiat pe hârtie, bun doar de pus pe un act de identitate*). **4 puncte**
6. Realizează contragerea propoziției subordonate, din fraza următoare, în partea de propoziție corespunzătoare și menționează rezultatul obținut: *Domeniul fotografiei artistice are, la rândul său, mai multe domenii pe care, de obicei, le numim genuri: portretul, peisajul, natura statică, eseul fotografic și altele.* **4 puncte**

B.

Scrie o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi părerea despre importanța pe care o poate avea practicarea unui hobby* pentru un elev de vârsta ta. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să argumentezi necesitatea de a avea/a practica un hobby; **4 puncte**
– să indici două motive care te-au determinat/te pot determina să ai un hobby; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Dicționar

**hobby, hobby-uri*, s.n. (engl.) – ocupație favorită a cuiva în afara profesiunii/a îndeletnicirii obișnuite.

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 37

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Aeru-i văratic, moale, stele izvorăsc pe ceruri,
Florile-izvorăsc pe plaiuri a lor viață de misteruri,
Vântu-ngreunând cu mìros, cu lumini aerul cald;
Dintr-un arbore într-altul mreje lungi diamantine*
Vioriu sclipesc surprinse într-a lunei dulci lumine,
Rar și diafan țesute de painjeni de smarald.

Pe când greieri, ca orlogii, răguşit pin iarbă sună,
De pe-un vârf de arbor mândru țes în nopțile cu lună
Pod de pânză diamantină peste argintosul râu,
*Şi cât ține podul mândru, pintre pânza-i diafană**,
Luna râul îl ajunge şi oglinda lui cea plană
Ca-ntr-o mândră feerie strălucește vioriu.

(Mihai Eminescu, ***Memento mori***, fragment)

Dicționar

**mreajă*, s.f. – pânză de păianjen.

**diafană*, adj. – foarte puțin densă, foarte subțire, lăsând să străbată lumina.

Forme literare, conform ***DOOM***[2]: *mistere, lunii, lumini, păianjeni, orologii* („*orlogii*"), *prin* („*pin*"), *arbore, printre* („*pintre*").

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie trei expresii/locuțiuni care să conțină cuvântul *noapte*. **6 puncte**

2. Precizează care dintre următoarele cuvinte conțin vocale în hiat: *moale, plaiuri, viață, aerul, -ngreunând, diamantine, vioriu, diafan, greieri, feerie.* **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. Transcrie câte un scurt fragment/o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: epitet, comparație, inversiune. **6 puncte**
4. Exemplifică, prin două structuri din text, indicii spațio-temporali ai descrierii. **6 puncte**
5. Comentează, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația imaginii artistice din fragmentul *oglinda lui cea plană*. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să motivezi faptul că fragmentul citat din poemul lui Mihai Eminescu este o descriere artistică în versuri, de tip tablou. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi două trăsături definitorii ale modului de expunere *descrierea* (de tip tablou), identificate în fragmentul dat; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Copiii cu dizabilități nu sunt handicapați prin definiție, ci sunt copii cu nevoi speciale, ce trebuie înțeleşi, iar nu catalogați. Centrele de plasament pentru copiii din România sunt în continuă schimbare, dar acest lucru nu înseamnă, neapărat, că vorbim şi de creşterea calității serviciilor oferite. Acest sistem de protecție socială din România, după douăzeci de ani de tranziție, este încă rudimentar şi nu răspunde nevoilor persoanelor cu dizabilități. De asemenea, se simte nevoia unui serviciu de consiliere destinat părinților care au un copil cu dizabilități, pentru informare şi sprijin.

Un copil cu dizabilități este de două ori mai vulnerabil şi mai sensibil decât un adult cu dizabilități, deoarece este mai expus la a fi judecat de ceilalți copii, care pot fi uneori aspri când vine vorba de diferențe de ordin fizic sau psihic. În general, un copil are nevoie de protecție, iubire, suport, aprobare, încurajare şi atenție, însă copilul cu dizabilități simte nevoia să ştie că nu este respins din cauza nevoilor sale speciale.

(Georgiana-Virginia Bonea, ***Aspecte practice privind sistemul public de protecție a copiilor cu dizabilități***, în revista ***Calitatea vieții***)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul de mai sus:
   – definirea noțiunii *copii cu dizabilități*;
   – opinia autoarei textului despre sistemul de protecție socială a copiilor cu dizabilități;
   – principalul motiv pentru care copiii cu dizabilități au nevoie de ocrotire;
   – sursa informațiilor despre copiii cu dizabilități. **4 puncte**
2. Precizează ce măsură propune autoarea textului pentru sprijinirea familiilor în care există copii cu dizabilități. **4 puncte**
3. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *Un copil cu dizabilități este de două ori mai vulnerabil.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică pe care o îndeplinesc în textul dat următoarele grupuri de cuvinte: *în* [...] *schimbare, nu este respins.* **4 puncte**
5. Realizează extensia/expansiunea părții de propoziție subliniate în propoziția subordonată corespunzătoare și menționează rezultatul obținut: *Un copil cu dizabilități este de două ori mai vulnerabil și mai sensibil decât un adult cu dizabilități.* **4 puncte**
6. Indică numărul de propoziții din fraza: *În general, un copil are nevoie de protecție, iubire, suport, aprobare, încurajare și atenție, însă copilul cu dizabilități simte nevoia să știe că nu este respins din cauza nevoilor sale speciale.* **4 puncte**

B.

Scrie o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi părerea despre necesitatea protejării copiilor cu dizabilități de către toți oamenii. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să-ți exprimi părerea despre necesitatea protecției sociale a copiilor cu dizabilități; **4 puncte**
– să indici două motive care te-au determinat/te pot determina să acorzi sprijinul tău unui asemenea copil; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 38

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Verde nou al primăverii, roş al florilor de vară,
Toamnă, galbenul din frunza ta târzie mi-e mai drag,
Fie că-n velinţi tăcute inimi de-aur le presară,
Fie că foşneşte-n taina mătăsosului tău steag.

Zi senină, zi rodită ca o poamă de lumină,
Câtă floare prea devreme scuturată te-a dorit,
Să te pot culege astăzi — cer şi suflet şi grădină —
Cişmigiule de toamnă, de-amintire biruit.

De pe podul cu oglindă arcu-ntins al pietrei sale
Peste apa unde lebezi dorm pe teiul tremurat,*
Cine m-a chemat pe nume, cine m-a oprit în cale?
Umbra ta de altădată şi un ram îngândurat.

Verde dor al primăverii, foc al dragostei din vară,
Toamnă, părul de-aur moale al iubirii mi-e mai drag
Când strivesc şi ani, şi zile ce covorul tău presară
Şi-mi foşneşti a moarte-n suflet, mătăsos şi galben steag.

(Ion Pillat, ***Cişmigiu de toamnă***)

Dicţionar

**lebezi* – lebede.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Desparte în silabe următoarele cuvinte: *mătăsosului, Cişmigiule, foşneşti.* **6 puncte**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *Cişmigiule de toamnă, de-amintire biruit.* **6 puncte**
3. Transcrie un epitet, o inversiune şi o enumeraţie. **6 puncte**
4. Precizează tipul de rimă din textul dat. **6 puncte**
5. Comentează, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), valoarea expresivă a secvenţei: *Verde nou al primăverii, roş al florilor de vară,/Toamnă, galbenul din frunza ta târzie mi-e mai drag.* **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să-ți prezinți opinia despre semnificația titlului poeziei ***Cișmigiu de toamnă*** de Ion Pillat, prin raportare la conținutul textului. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

- să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul poeziei; **4 puncte**
- să menționezi două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Ca în fiecare an, și acest sfârșit de noiembrie a adus o nouă ediție (a șaptea) a Festivalului Internațional de Animație „Bucurii pentru copii. Spectacole de colecție", organizat de Teatrul Țăndărică și coordonat de directorul Călin Octavian Mocanu. Timp de unsprezece zile, [...] *cei mici au privit cu ochi lacomi năzbâtiile din montările dedicate lor, aduse din toată România, ca și de peste mări și țări.* [...]

Cum era de așteptat, Teatrul Țăndărică s-a etalat cu producțiile sale noi și valoroase. Printre acestea se numără și „Alice în Țara Minunilor", în regia lui Alice Barb, cu o scenografie (Marian Sandu, Alice Barb, Gabriel Apostol) care ia literalmente ochii prin culori, forme și mărimi. Pădurea gigantă, ciupercuțele, papura, ceainicul cu brațe de caracatiță, broasca țestoasă cu ghiozdănel în spate (mai pe scurt, carapacea), grațioasa lebădă devenită și mai grațioasă în mâinile experte ale actorului Ioan Brancu și câte și mai câte păpușele asamblează pe loc un univers captivant prin tușe și culori magice. Scena cu fluturii care zboară în întuneric, feerie decupată dintre minunile lui Wonderland, ca și jocul cu dimensiunile, de la Alice devenită pitică la capul imens al pisicii plimbat dintr-o parte în alta a scenei, au fost cireașa de pe tortul acestui minunat spectacol vizual. Frumusețea fascinantă a lumii de pe scenă s-a completat prin fracul Iepurelui de Martie (același Gabriel Apostol cu talent și vervă pe fiecare centimetru pătrat din impunătoarea sa statură), prin interminabilul joben roșu al Pălărierului sau prin costumele haioase ale Ducelui și Ducesei de Cupă. Feeria cromatică este accentuată de pelerinele flu-flu de la început, de un alb blând, serafic, terminate cu berete de pictori, care abolesc în mod fericit vechea convenție a costumelor negre, de serviciu, ale actorilor păpușari. O povestitoare (Ioana Chelaru) animă sala fără încetare. În mijlocul tuturor, blonda și cârlionțata Alice, în rochiță roz-mov, mirată de atâtea peripeții, candidă și diafană, este interpretată de Alina Teianu, care cucerește pe loc publicul.

(Cristina Rusiecki, ***Bucurii pentru copii***, în revista ***Cultura***)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   – numele autorului care semnează articolul;
   – numele spectacolului prezentat de Teatrul Țăndărică;
   – denumirea festivalului;
   – durata festivalului. **4 puncte**
2. Scrie numele regizoarei, al personajului principal și al actriței care îl interpretează. **4 puncte**
3. Precizează felul (valoarea morfologică) și cazul pentru fiecare dintre adjectivele subliniate în text: *Ca în fiecare an, și acest sfârșit de noiembrie a adus o nouă ediție (a șaptea) a Festivalului Internațional de Animație.* **4 puncte**
4. Scrie câte un enunț în care să folosești substantivul *Alice* cu funcția sintactică de complement indirect, respectiv de complement circumstanțial de loc. **4 puncte**
5. Precizează felul ultimei propoziții subordonate din fraza: *În mijlocul tuturor, blonda și cârlionțata Alice, în rochiță roz-mov, mirată de atâtea peripeții, candidă și diafană, este interpretată de Alina Teianu, care cucerește pe loc publicul.* **4 puncte**
6. Precizează felul subordonatei/subordonatelor din fraza: *Feeria cromatică este accentuată de pelerinele flu-flu de la început, de un alb blând, serafic, terminate cu berete de pictori, care abolesc în mod fericit vechea convenție a costumelor negre, de serviciu, ale actorilor păpușari.* **4 puncte**

B.

Imaginează-ți că ai asistat la spectacolul prezentat în cronica de teatru citată. Alcătuiește o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți exprimi propriile sentimente cu ocazia acestui eveniment cultural, pornind de la informațiile din textul dat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să prezinți două coordonate ale evenimentului cultural reprezentat de spectacolul teatral, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să-ți exprimi sentimentele provocate de eveniment, apelând la imagini artistice și mărci ale subiectivității; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 39

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Te uită, frunza pică irosită,
Și vântul geme prohodind departe!
Puțină vreme încă ne desparte
De iarna tristă, prea curând sosită!...

Ca un palat pustiu, cu geamuri sparte,
Pădurea noastră tace părăsită:
Eu singur cânt cu vocea obosită
Și trec prin încăperile-i deșarte...

S-au dus privighetorile măiestre;
Pustiu e cuibul blândei turturele...
Ah, unde-i șuierul mierliței sure!

Pierdut din stolul mândrei lor orchestre,
Ce trist răsună cânturile mele
În liniștea adâncă din pădure...

(St. O. Iosif, ***Toamnă***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Menționează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *pustiu, deșarte, măiestre.* **6 puncte**
2. Explică rolul punctelor de suspensie în strofa a treia. **6 puncte**
3. Precizează tipul de rimă din prima strofă. **6 puncte**
4. Transcrie un vers care conține o imagine auditivă şi un vers care conține o imagine vizuală. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația secvenței: *Ca un palat pustiu, cu geamuri sparte,/Pădurea noastră tace părăsită.* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să-ți prezinți opinia despre semnificația mesajului din opera lirică ***Toamnă*** de St. O. Iosif. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să formulezi o opinie despre semnificația mesajului din opera lirică dată; **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Muzeul Tehnic „prof. ing. Dimitrie Leonida" a fost fondat în 1909, în cadrul Școlii Serale de Electricieni și Mecanici, înființată și condusă de către inginerul Dimitrie Leonida, în vederea pregătirii de electricieni și mecanici pentru uzina termoelectrică Grozăvești, ce urma să se construiască în București.

Primii colaboratori voluntari ai școlii au fost: prof. univ. G. Nichifor, prof. I. Roman – fost director al liceului „Mihai Viteazul", prof. ing V. Budeanu, ing. A. Dumitrescu și ing. Gh. Giurescu, care predau lecții teoretice și practice folosind materialul expus în muzeu. Pe scheletul acestei școli-laborator s-a organizat și s-a extins treptat actualul Muzeu Tehnic.

Spre deosebire de alte muzee similare, unde se prezintă numai evoluția tehnică, muzeul din București a urmărit prin organizarea sa, încă de la început, și un scop didactic.

În actualul local, muzeul funcționează din anul 1933 sub îndrumarea prof. ing. Leonida, care în anul 1951 a donat statului o bogată colecție de piese și exponate, activând în continuare ca director tehnic al muzeului până la sfârșitul vieții sale.

(***Ghidul Muzeului Tehnic „prof. ing. Dimitrie Leonida"***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
– numele personalității care a înființat muzeul;
– anul înființării muzeului;
– titlul lucrării care prezintă informațiile;
– domeniul tematic al lucrării. **4 puncte**

2. Numește o contribuție importantă a inginerului Dimitrie Leonida la progresul tehnicii românești. **4 puncte**

3. Transcrie din fraza următoare toate substantivele în cazul nominativ:
Spre deosebire de alte muzee similare, unde se prezintă numai evoluția tehnică, muzeul din București a urmărit prin organizarea sa, încă de la început, și un scop didactic. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *în 1909, în Bucureşti.* **4 puncte**
5. Indică numărul propoziţiilor din prima frază a textului. **4 puncte**
6. Scrie o frază care să conţină o subordonată subiectivă introdusă prin conjuncţia *să*. **4 puncte**

B.

Scrie o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să evidenţiezi trăsăturile unei personalităţi/unei persoane pe care o admiri. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale personalităţii/persoanei alese; **4 puncte**
– să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea personalităţii/persoanei; **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat cerinţei; **2 puncte**
– să respecţi limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p; *coerenţa textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuaţia* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 40

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Gerul aspru şi sălbatic strânge-n braţe-i cu jălire
Neagra luncă de pe vale care zace-n amorţire;
El ca pe-o mireasă moartă o-ncununǎ despre ziori
C-un văl alb de promoroacă şi cu ţurţuri lucitori.

Gerul vine de la munte, la fereastră se opreşte
Şi, privind la focul vesel care-n sobe străluceşte,
El depune flori de iarnă pe cristalul îngheţat,
Crini şi roze de zăpadă ce cu drag le-a sărutat.

Gerul face cu-o suflare pod de gheaţă între maluri,
Pune streşinilor casei o ghirlandă de cristaluri,
Iar pe feţe de copile înfloreşte trandafiri,
Să ne-aducă viu aminte de-ale verii înfloriri.

Scanned with OKEN Scanner

Gerul dă aripi de vultur cailor în spumegare
Ce se-ntrec pe câmpul luciu, scoțând aburi lungi pe nare.
O! tu, gerule năprasnic, vin', îndeamnă calul meu
Să mă poarte ca săgeata unde el știe, și eu!

(Vasile Alecsandri, ***Gerul***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie trei termeni care aparțin familiei cuvântului *a înflori*. **6 puncte**
2. Menționează două consecințe ale folosirii apostrofului în forma verbală *vin'*. **6 puncte**
3. Transcrie câte o structură care conține o inversiune, o comparație și o enumerație. **6 puncte**
4. Explică, pe scurt, semnificația versului: *Gerul dă aripi de vultur cailor în spumegare*. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația titlului poeziei ***Gerul***, prin raportare la conținutul textului. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de rânduri (15 – 25 de rânduri), în care să argumentezi că poezia ***Gerul*** de Vasile Alecsandri aparține speciei literare *pastel*. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să numești patru dintre caracteristicile acestei specii literare; **4 puncte**
– să prezinți aceste caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text; **4 puncte**
– să explici rolul mijloacelor artistice în conturarea atmosferei; **2 puncte**
– să te înscrii în limita de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Revista „Dilematix", suplimentul pentru copii editat de „Dilema veche", îi invită sâmbătă, 30 mai, de la ora 13.30, pe toți copiii cu vârste cuprinse între 8 şi 14 ani, împreună cu părinții şi frații lor, la evenimentul de lansare a celui de-al cincilea număr al suplimentului, care are ca temă „Copilul universal".

La întâlnire, care va avea loc la ceainăria Cărtureşti (Str. Pictor Arthur Verona nr. 13, colț cu Bd. Magheru), va fi prezentă Adina Popescu, coordonatorul publicației, şi redactori ai revistei „Dilema veche". Invitatul-surpriză va fi un actor care va interpreta cele mai bune texte din prezentul număr, ce vor fi premiate cu cărți. Câştigătorul premiului întâi pentru cel mai bun text va primi ***un stilou Montblanc****.*

Scanned with OKEN Scanner

Tot în cadrul evenimentului se va desfăşura un concurs interactiv cu întrebări de cultură generală, la care copiii vor răspunde pe loc, iar cei care vor da cele mai bune răspunsuri vor fi, de asemenea, premiaţi.

Fiecare număr al revistei are câte o temă, ne-a declarat Adina Popescu. „Publicaţia se adresează copiilor între 8 şi 14 ani şi este scrisă, în proporţie de 90%, de către copii.

Aceştia trimit textele pe adresa dilematix@gmail.com şi cele mai bune dintre ele sunt publicate în suplimentul care apare de patru ori pe an, odată cu „Dilema veche". „Am avut patru numere până acum – anul trecut la 1 iunie, la începutul şcolii, la 15 septembrie, înainte de Sărbătorile de iarnă şi de Paşti", a mai spus coordonatorul publicaţiei.

Mircea Vasilescu, redactor-şef la „Dilema veche", a declarat că „Dilematix" e „un exerciţiu pentru copiii inteligenţi, înainte să ajungă să citească «Dilema veche»".

(***Dilematix***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
- scopul invitaţiei lansate de revista *Dilematix*;
- unde va avea loc întâlnirea;
- când va avea loc întâlnirea;
- numele persoanei care coordonează revista. **4 puncte**

2. Precizează relaţia dintre revistele *Dilematix* şi *Dilema veche*. **4 puncte**

3. Motivează scrierea cu trei „i" a substantivului *copiii*. **4 puncte**

4. Precizează funcţia sintactică şi valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în text. **4 puncte**

5. Numeşte felul părţii de propoziţie ce s-ar obţine prin contragerea primei propoziţii subordonate din fraza: *Tot în cadrul evenimentului se va desfăşura un concurs interactiv cu întrebări de cultură generală, la care copiii vor răspunde pe loc, iar cei care vor da cele mai bune răspunsuri vor fi, de asemenea, premiaţi.* **4 puncte**

6. Transcrie şi numeşte felul propoziţiilor subordonate din fraza următoare: *Invitatul-surpriză va fi un actor care va interpreta cele mai bune texte din prezentul număr, ce vor fi premiate cu cărţi.* **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care, utilizând informaţiile din textul de mai sus, să explici de ce ai dori să dai curs/nu ai dori să dai curs invitaţiei lansate de revista *Dilematix*. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
- să indici două motive pentru care ai dori să dai curs/nu ai dori să dai curs invitaţiei; **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– să foloseşti structuri specifice textului argumentativ; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p; *coerenţa textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuaţia* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 41

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Când amintirile-n trecut
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung şi cunoscut
Mai trec din vreme-n vreme.

Deasupra casei tale ies
Şi azi aceleaşi stele,
Ce-au luminat atât de des
Înduioşării mele.

Şi peste arbori răsfiraţi
Răsare blânda lună,
Ce ne găsea îmbrăţişaţi
Şoptindu-ne-mpreună.

A noastre inimi îşi jurau
Credinţă pe toţi vecii,
Când pe cărări se scuturau
De floare liliecii.

Putut-au oare-atâta dor
În noapte să se stângă,
Când valurile de izvor
N-au încetat să plângă,

Când luna trece prin stejari
Urmând mereu în cale-şi,
Când ochii tăi, tot încă mari,
Se uită dulci şi galeşi?

(Mihai Eminescu, ***Când amintirile...***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Transcrie, din următoarea serie, toate cuvintele care conţin diftong: *încearcă, casei, aceleaşi, înduioşării, -mpreună, vecii, găsea, floare, liliecii, mereu.* **6 puncte**

2. Motivează rolul cratimei în structura *n-au încetat*. **6 puncte**

3. Transcrie câte un fragment/o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: epitet, personificare, inversiune. **6 puncte**

4. Comentează semnificaţia unei imagini artistice identificate în textul dat. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Explică, într-o compunere de 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația titlului poeziei citate. **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să motivezi apartenența la genul liric a poeziei citate. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi două dintre trăsăturile definitorii ale genului liric, identificate în textul dat; **4 puncte**

– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Un român din Târgu-Jiu și-a văzut visul cu ochii, câștigând duminică [19.08.2012] *marele premiu la* Loto, *de 4,5 mil. euro, însă greul pentru el de acum începe, pentru că nu puțini sunt cei care au câștigat marele premiu și au ajuns faliți după doar câțiva ani, în principal din cauza deciziilor neinspirate pe care le-au luat.*

Alegerea celor mai bune investiții pentru conservarea sau chiar multiplicarea acestor bani va face diferența dintre un vis frumos și un coșmar.

Cu cei 4,5 milioane de euro câștigați la tragerea „6 din 49", românul din Târgu-Jiu ar putea să cumpere o companie de pe bursă, de talia producătorului de bere Bermas Suceava, *sau 10% din* Bursa de Valori București. *El ar putea achiziționa 100 de kilograme de aur sau ar putea depune întreaga sumă la bancă și să trăiască din dobânzi.*

„Cel mai mare risc pentru o persoană care a câștigat neașteptat o sumă mare de bani și care nu are experiență este să creadă că poate cheltui acești bani ca și cum ar avea un sac fără fund. Un alt pericol este să se bazeze pe sfaturile familiei sau ale prietenilor pentru investiții. Câștigătorul ar trebui să apeleze la un specialist sau chiar la mai mulți specialiști care și-au dovedit experiența și reputația printr-un istoric bun", a spus Răzvan Rusu, director de investiții la societatea de administrare Certinvest.

(Roxana Pricop, ***Ce să faci cu marele premiu la* Loto 6 din 49: *cumperi o fabrică sau o valiză cu aur,*** în ***Ziarul financiar***)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele informații, folosind date extrase din textul citat:
   – greșeala pe care o fac persoanele care câștigă pe neașteptate mari sume de bani;
   – recomandarea făcută de un director de investiții câștigătorului acestui premiu. **4 puncte**
2. Precizează trei variante, sugerate de textul citat, pentru conservarea sau chiar multiplicarea câștigului, în situația dată. **4 puncte**
3. Scrie cazul cuvintelor subliniate: *<u>și</u>*(-a văzut), *<u>greul</u>* (de acum începe). **4 puncte**
4. Menționează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: *Alegerea <u>celor mai bune</u> investiții pentru conservarea sau chiar multiplicarea acestor bani va face diferența <u>dintre un vis</u> frumos și un coșmar.* **4 puncte**
5. Realizează extensia/expansiunea funcției sintactice a cuvintelor subliniate în enunțul următor, menționând rezultatul obținut: *Un român <u>din Târgu-Jiu</u> și-a văzut visul cu ochii.* **4 puncte**
6. Realizează contragerea propoziției subordonate din fraza următoare, numind partea de propoziție obținută: *Un alt pericol este să se bazeze pe sfaturile familiei sau ale prietenilor pentru investiții.* **4 puncte**

B.

Tu ce părere ai despre informațiile care apar în textul citat? Scrie un text de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să-ți motivezi acordul sau dezacordul cu o idee/o opinie exprimată în text. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să exprimi propria părere (acordul sau dezacordul) față de o idee/o opinie identificată în text; **4 puncte**
– să precizezi două motive credibile/adecvate pentru susținerea părerii pe care ai exprimat-o; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 42

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Tresărind scânteie lacul
Şi se leagănă sub soare;
Eu, privindu-l din pădure,
Las aleanul să mă fure
Şi ascult de la răcoare
Pitpalacul.

Din izvoare şi din gârle
Apa sună somnoroasă;
Unde soarele pătrunde
Printre ramuri a ei unde,
Ea în valuri sperioase
Se azvârle.

Cucul cântă, mierle, presuri –
Cine ştie să le-asculte?
Ale pasărilor neamuri
Ciripesc pitite-n ramuri
Şi vorbesc cu-atât de multe
Înţelesuri...

(Mihai Eminescu, ***Freamăt de codru***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Transcrie trei cuvinte/grupuri de cuvinte folosite cu sens figurat. **6 puncte**
2. Precizează mijlocul intern/mijloacele interne de îmbogăţire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *sperioase, de la.* **6 puncte**
3. Stabileşte sensul celor două cuvinte subliniate, numind şi relaţia în care se află acestea. **6 puncte**
4. Menţionează măsura celui de-al treilea vers din prima strofă. **6 puncte**
5. Transcrie un vers în care apare o imagine artistică adresată auditivului. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Freamăt de codru***, prin raportare la conținutul textului. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

- să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul poeziei; **4 puncte**
- să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Curat ca picătura de lacrimă, numai scântei când se răsfrânge lumina-n fețele lui, diamantul e piatra cea mai prețioasă. Faima și-a păstrat-o din antichitate când era cunoscut sub numele de „adanas", nebiruitul. Se știa de pe atunci că nimic nu e mai dur decât diamantul. Atât doar că cei vechi confundau duritatea cu tenacitatea. Anticii susțineau că diamantul nu poate fi sfărâmat și că plesnește mai degrabă ciocanul și nicovala între care e lovit.

Bineînțeles că nimic adevărat nu este din această poveste. Diamantul este sfărâmicios; de asemenea, poate arde ca orice cărbune, căci în realitate nu este decât carbonul cel mai curat. E carbon cristalizat. A luat naștere în focul lăuntric al pământului și pieirea lui tot prin foc e. Încălzit într-un furnal la o temperatură mare, se mistuie ca un chibrit. Dar temperatura trebuie să se ridice la cel puțin 900°C.

Demn de reținut este că după ardere nu rămâne niciun fir de cenușă, diamantul transformându-se în carbon în întregime, ceea ce înseamnă că e format din carbon curat.

De obicei diamantul e transparent și limpede. Cel din sudul Africii este gălbui. De mare preț, fiind de tot rare, sunt diamantele albastre, verzi și chiar roșii.

(Ion Simionescu, ***Din ale naturii***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:

- numele antic al diamantului;
- traducerea acestui nume în limba română;
- două dintre caracteristicile diamantului, prezente în textul dat;
- motivul pentru care unele dintre diamantele descrise de Ion Simionescu sunt de mare preț. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

2. Descrie efectul pe care îl are temperatura foarte ridicată asupra diamantului. **4 puncte**
3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *E carbon cristalizat. A luat naștere în focul lăuntric al pământului.* **4 puncte**
4. Precizează subiectul și predicatul propoziției următoare: *De mare preț, fiind de tot rare, sunt diamantele albastre, verzi și chiar roșii.* **4 puncte**
5. Transcrie două propoziții aflate în raport de coordonare copulativă. **4 puncte**
6. Scrie o frază în care să existe o subordonată circumstanțială de timp, introdusă prin adverbul relativ *cum*. **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să descrii un mineral despre care ai aflat la orele de geografie (care ți-a atras atenția într-o excursie la care ai participat) sau o plantă despre care ai învățat la școală (pe care ai avut ocazia să o primești în mediul ei natural). **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să motivezi alegerea mineralului pe care îl vei descrie în compunerea ta; **4 puncte**

– să-i prezinți înfățișarea și, de la caz la caz, utilitatea, importanța sau valoarea; **4 puncte**

– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**

– să respecți limita de spațiu indicată. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 43

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Călăreţii împlu câmpul şi roiesc după un semn
Şi în caii lor sălbateci bat cu scările de lemn,
Pe copite iau în fugă faţa negrului pământ,
Lănci scânteie lungi în soare, arcuri se întind în vânt,
Şi ca nouri de aramă şi ca ropotul de grindeni,
Orizonu-ntunecându-l, vin săgeţi de pretutindeni,
Vâjâind ca vijelia şi ca plesnetul de ploaie…
Urlă câmpul şi de tropot şi de strigăt de bătaie.
În zadar striga-mpăratul ca şi leul în turbare,
Umbra morţii se întinde tot mai mare şi mai mare;
În zadar flamura verde o ridică înspre oaste,
Căci cuprinsă-i de pieire şi în faţă şi în coaste,
Căci se clatină rărite şiruri lungi de bătălie,
Cad asabii ca şi pâlcuri risipite pe câmpie,
În genunchi căzeau pedeştri, colo caii se răstoarnă,
Când săgeţile în valuri, care şuieră, se toarnă
Cad, lovind în faţă,-n spate, ca şi crivăţul şi gerul,
Pe pământ lor li se pare că se năruie tot cerul…
Mircea însuşi mână-n luptă vijelia-ngrozitoare,
Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare […].

(Mihai Eminescu, ***Scrisoarea III***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Selectează din text două perechi de sinonime şi una de antonime. **6 puncte**

2. Explică rolul expresiv al verbului, utilizat frecvent în fragmentul dat. **6 puncte**

3. Precizează tipul de rimă, ritmul şi măsura din primele patru versuri. **6 puncte**

4. Transcrie un vers care conţine o imagine auditivă şi un vers care conţine o imagine de mişcare. **6 puncte**

5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificaţia secvenţei: *Mircea însuşi mână-n luptă vijelia-ngrozitoare,/Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare.* **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să-ți prezinți opinia despre rolul procedeelor de expresivitate în fragmentul poetic dat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

- să formulezi o opinie despre procedeele de expresivitate din fragmentul dat; **4 puncte**
- să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinței formulate; **2 puncte**
- să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

Păltinişul este o opțiune interesantă pentru un weekend prelungit destinat sporturilor de iarnă sau plimbărilor prin rezervația Iezerele Cindrelului, la faimoasele lacuri glaciare. Odată ajuns la Păltiniş, nu ai cum să te plictiseşti.

Poți să schiezi, să urci crestele împădurite din apropiere pe trasee accesibile sau doar să admiri panorama care ți se deschide în față.

Poți să vizitezi Schitul şi Casa memorială Constantin Noica. Fie că stai o zi sau o vacanță întreagă, un lucru este sigur: te vei bucura, te vei simți bine, iar Păltinişul îți va rămâne mult timp în inimă.

Stațiunea a fost întemeiată de Societatea Carpatină Ardeleană a Turiştilor – SKV (Siebenbürgischer Karpatenverein) în 1894, fiind cea mai veche stațiune montană din România.

Stațiunea este situată pe coasta de nord-est a munților Cindrel (Carpații Meridionali), în mijlocul unei păduri de conifere, la 32 km sud-vest de Sibiu, de care este legată printr-o şosea modernizată. Este stațiunea montană situată la cea mai mare altitudine (1442 m) din țară. [...]

Temperatura medie anuală este de +4 grade Celsius (media lunii iulie este de 12 grade C, iar a lunii ianuarie de - 6 grade C). Ploile sunt frecvente, dar de scurtă durată, iar stratul de zăpadă este prezent 120 de zile pe an. Un fenomen meteorologic frecvent întâlnit la Păltiniş este inversiunea temperaturii.

Condițiile de schi sunt excelente începând din decembrie şi până în aprilie. Pârtiile din stațiune sunt accesibile pentru toți împătimiții sporturilor de iarnă.

Din nucleul inițial de vile, stațiunea conservă Casa turiştilor (1894), Casa medicilor (1895), Sala Monaco (1898) şi încă o vilă, toate declarate monumente istorice.

Scanned with OKEN Scanner

Un important obiectiv turistic în staţiune îl constituie Schitul, o biserică de lemn ridicată în deceniul al treilea al secolului XX, unde se află mormântul filozofului român Constantin Noica.

(***Păltinişul***, http://www.turism.sibiu.ro/ro/paltinis.htm)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   – numele articolului;
   – numele unei personalităţi culturale care este legată de acest loc;
   – denumirea unui fenomen meteorologic frecvent la Păltiniş;
   – luna cu temperatura medie cea mai mică. **4 puncte**
2. Transcrie două date numerice importante pentru localizarea staţiunii. **4 puncte**
3. Menţionează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *prin rezervaţia, îţi.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *prin rezervaţia, îţi.* **4 puncte**
5. Indică numărul propoziţiilor subordonate din fraza: *Poţi să schiezi, să urci crestele împădurite din apropiere pe trasee accesibile sau doar să admiri panorama care ţi se deschide în faţă.* **4 puncte**
6. Numeşte subordonata din fraza: *Odată ajuns la Păltiniş, nu ai cum să te plictiseşti.* **4 puncte**

B.

Imaginează-ţi că ai fost într-o tabără de schi, la Păltiniş. Alcătuieşte o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să povesteşti o peripeţie prin care ai trecut în tabăra din vacanţa de iarnă, la Păltiniş. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să descrii împrejurimile şi organizarea taberei; **4 puncte**
– să relatezi o întâmplare memorabilă din tabăra de schi, dezvoltând două dintre momentele textului narativ/subiectului; **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat cerinţei; **2 puncte**
– să respecţi limitele de spaţiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziţiei* – 1 p; *coerenţa textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuaţia* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 44

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Şi era ploaie cu senin,
Senin cu ploaie,
Salcâmii ramurile-nclin
Şi le îndoaie.

Acuma toţi ei înfloresc
De primăvară
Ş-un dulce miros răspândesc
În dalba sară.

Un mândru soare scânteind
Pe bolta-albastră
El bate ploaia şiroind
Pe-a ta fereastră.

Şi-n haină albă tu apari
Cu pasuri line
Şi numai ochii tăi cei mari
Privesc la mine
Atât de dulce şi de plin
Cu-aşa văpaie
Ah, era ploaie cu senin,
Senin cu ploaie.

(Mihai Eminescu, ***Şi era ploaie cu senin...***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Precizează, prin subliniere, silabele accentuate din versurile: *Ş-un dulce miros răspândesc/În dalba sară.* **6 puncte**
2. Motivează prezenţa semnelor de punctuaţie din ultima strofă. **6 puncte**
3. Selectează câte un fragment/o structură pentru fiecare dintre următoarele figuri de stil: epitet, inversiune, repetiţie. **6 puncte**
4. Transcrie un vers în care eul liric apare în mod explicit. **6 puncte**
5. Descrie, în cuvinte proprii, imaginea iubitei. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să analizezi versurile citate. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi modul de expunere dominant, genul literar şi trăsăturile acestuia, identificabile în text; **4 puncte**

– să prezinţi semnificaţia a două dintre mijloacele artistice folosite de autor (figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice); **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Turnul Babel a fost o construcţie ciclopică pe care au vrut să o ridice fiii lui Noe, ca să ajungă la cer: „Şi tot pământul avea un singur grai şi aceleaşi cuvinte". Confecţionându-şi cărămizi, şi-au propus: „Hai să ne clădim o cetate şi un turn al cărui vârf să ajungă până la cer şi să ne facem vestiţi ca să nu mai fim împrăştiaţi pe toată faţa pământului". Yahwhe„s-a pogorât să vadă cetatea şi turnul pe care îl zideau fiii oamenilor. Şi a zis Yahwhe: — Iată ei sunt un singur popor şi o singură limbă au cu toţii. Şi acesta e numai începutul lucrurilor, dar nimic nu le va rămâne nefăcut din toate câte îşi vor pune în minte să facă. Haidem să ne pogorâm şi să amestecăm pe loc graiul lor, astfel ca să nu se mai înţeleagă în limbă unii cu alţii! Şi i-a împrăştiat El pe ei de acolo pe toată faţa pământului şi ei au contenit cu zidul cetăţii.

De aceea i s-a pus numele Babel, de vreme ce acolo El a amestecat graiul a tot pământul şi de acolo i-a risipit El pe pământul întreg".

(Victor Kernbach, ***Dicţionar de mitologie generală***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
– cine a început construcţia Turnului Babel;
– scopul construcţiei;
– modul în care Yahwhe i-a împrăştiat pe fiii oamenilor;
– numele autorului textului. **4 puncte**

2. Motivează scrierea cu majusculă a pronumelui personal *El* (*Şi i-a împrăştiat El pe ei*). **4 puncte**

3. Transcrie pronumele identificate în fraza: *Turnul Babel a fost o construcţie ciclopică pe care au vrut să o ridice fiii lui Noe, ca să ajungă la cer* şi precizează-le felul şi cazul. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează funcția sintactică a pronumelor identificate în fraza de la exercițiul 3. **4 puncte**
5. Indică numărul propozițiilor din fraza: *Haidem să ne pogorâm și să amestecăm pe loc graiul lor, astfel ca să nu se mai înțeleagă în limbă unii cu alții!* **4 puncte**
6. Precizează felul propozițiilor din fraza: *Turnul Babel a fost o construcție ciclopică pe care au vrut să o ridice fiii lui Noe, ca să ajungă la cer.* **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să descrii școala în care ai învățat. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să utilizezi indici de spațiu; **4 puncte**
– să precizezi cum este organizată școala; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 45

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

10 iulie

S-a sfârșit școala.

Iar eu sunt sigur că am rămas corigent la matematică. Am rămas corigent pentru că am vrut eu; sau, mai exact, nu am promovat, pentru că nu am vrut.

Nu mi-e rușine. Știam de mult că sunt cu desăvârșire lipsit de voință. Numai inocenții mei colegi mă pot socoti un băiat voluntar, pentru că citesc până noaptea târziu cărți de știință.

Eu le-am spus că mie-mi place să citesc, nu-mi impun asta.

Dar ei nu au vrut să înțeleagă.

Totul s-a petrecut firesc și cum era de așteptat. În cea din urmă lecție, Vanciu ne-a spus:

– Cei care vor să-și îndrepte notele să vină peste trei zile la orele două după-amiază, la școală. Pot să-și îndrepte orice notă, pentru că îi întreb din materia fiecărui trimestru.

Eu aveam pe toate trimestrele media „insuficient". M-am ridicat pe o bancă și am strigat către clasă:

Scanned with OKEN Scanner

– *În noaptea asta* nu se doarme, *băieți!*

Spuneam oricui voia să mă asculte:

– *Mă apuc să învăț la două. Lucrez până la zece noaptea. Mănânc, mă culc, mă scol la două. Lucrez până mâine-dimineață...*

(Mircea Eliade, ***Romanul adolescentului miop***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Notează câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor: *noaptea, să vină, firesc.* **6 puncte**
2. Explică rolul virgulelor în enunțul: *Mănânc, mă culc, mă scol la două.* **6 puncte**
3. Numește trei trăsături ale *adolescentului* și transcrie câte un fragment care să le justifice. **6 puncte**
4. Precizează două argumente care justifică încadrarea textului în genul epic. **6 puncte**
5. Exprimă-ți opinia, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), despre modalitatea prin care elevul hotărăște să încerce să promoveze la matematică. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să exprimi *punctul de vedere despre mesajul* care se poate desprinde din fragmentul de roman scris de Mircea Eliade. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să-ți prezinți punctul de vedere; **4 puncte**

– să-l susții cu ajutorul a două argumente potrivite, valorificând textul dat; **4 puncte**

– să utilizezi un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să respecți limita minimă de spațiu indicată. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenție textul următor:

COLECȚII

Clădirea care adăposteşte muzeul este, ea însăşi, monument istoric, ridicat la sfârşitul veacului al XIX-lea, în stil neoclasic, de inspirație germană. Structura clădirii a fost serios afectată de cutremurele din 1940 şi 1977, aşa încât procesul de reabilitare a devenit principala preocupare a noastră, în ultimul deceniu. [...]

Scanned with OKEN Scanner

Muzeul Național de Istorie ocupă 8.000 de m.p. şi reuneşte în cca. 60 de săli expuse deosebit de valoroase. Parcurgându-le, putem face cunoştinţă cu mărturii despre prezenţa omului pe teritoriul României încă din paleolitic (600.000 ani – 6.000 ani î.Ch.), cultura materială şi spirituală a geto-dacilor, războaiele daco-romane şi transformarea Daciei în provincie a Imperiului roman, apariţia şi definitivarea structurilor de putere ale statului în societatea medievală, domniile fanariote, revoluţia burghezo-democratică de la 1848, câştigarea independenţei, declanşarea celor două războaie mondiale şi intrarea României sub influenţă rusească. Datorită faptului că muzeul nostru se află în reparaţii capitale, cea mai mare parte a expoziţiilor noastre sunt temporar închise sau în reorganizare. Pe măsură ce lucrările de consolidare a clădirii vor avansa, expoziţia istorică permanentă va fi redeschisă, segment de segment, iar site-ul nostru o va putea prezenta într-o nouă formă grafică. Până atunci, sunt vizitabile expoziţiile permanente Tezaur şi Columna lui Traian (subsol), Lapidarium (parter), cât şi expoziţiile temporare din holul central al clădirii.

(site-ul **Muzeului Național de Istorie al României** din București)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
– sursa articolului;
– numele muzeului;
– suprafaţa ocupată de muzeu;
– locul unde se desfăşoară expoziţiile temporare. **4 puncte**

2. Enumeră expoziţiile permanente care pot fi vizitate în prezent. **4 puncte**

3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: *Clădirea care adăposteşte muzeul este, ea însăşi, monument istoric, ridicat la sfârşitul veacului al XIX-lea.* **4 puncte**

4. Numeşte funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în text: *Daciei, nostru.* **4 puncte**

5. Precizează felul propoziţiei subliniate din fraza: *Clădirea care adăposteşte muzeul este, ea însăşi, monument istoric, ridicat la sfârşitul veacului al XIX-lea, în stil neoclasic, de inspiraţie germană.* **4 puncte**

6. Transcrie propoziţia principală din fraza: *Datorită faptului că muzeul nostru se află în reparaţii capitale, cea mai mare parte a expoziţiilor noastre sunt temporar închise sau în reorganizare.* **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care, pe baza informaţiilor din textul dat, să-ţi motivezi interesul/lipsa interesului faţă de ideea de a vizita colecţiile Muzeului Național de Istorie. **12 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

În compunere, trebuie:
– să formulezi o opinie despre tema propusă; **4 puncte**
– să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând și informațiile din textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 46

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Întâlnite-n vârful crucii,
Față-n față, steaua, luna,
Se privesc și, câte una,
Stelele deșteaptă nucii.

Și pe-al cerului pieptar
Scapără frumoșii teferi
Sumedenii de luceferi,
Plini de voie și de har.

Din apus la răsărit
Toată iarba de pe cer,
Mică-n bob cât un piper,
A-nflorit și-a tresărit.

Și pe când îmbătrânește
Lumea, jos, printre cotețe,
Într-o nouă tinerețe
Zilnic cerul nopții crește.

(Tudor Arghezi, ***Miez de noapte***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:
1. Scrie trei termeni din familia de cuvinte a substantivului *stea*. **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în secvența: *pe-al cerului pieptar*. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. Precizează două trăsături ale descrierii artistice din textul dat. **6 puncte**
4. Transcrie un vers care conține o personificare și un vers care conține o inversiune. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația antitezei din ultima strofă. **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 rânduri), în care să motivezi faptul că poezia ***Miez de noapte*** de Tudor Arghezi conține o descriere. **12 puncte**

În compunere, trebuie:
– să precizezi două dintre trăsăturile definitorii ale modului de expunere descrierea, identificate în fragmentul dat; **4 puncte**
– să ilustrezi aceste trăsături cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Pădurile de conifere care învеșmântează cu o haină de-a pururi verde coastele munților sunt mai bogate în păsări decât culmile stâncoase. Aici își are sălașul cocoșul-de-munte, care duce o viață atât de ascunsă, încât numai vânătorii pricepuți ajung să se apropie de el.

Vom întâlni, de asemenea, ciocănitoarea neagră (Dryocopus martius), *cea mai mare ciocănitoare de la noi.* [...] *O putem auzi când ciocănește trunchiul vreunui brad bătrân, căutând larvele „croitorilor"* (Cerambix) *care rod lemnul, săpând galerii spațioase. Proptită în coada sa rigidă, ținându-se bine de trunchi cu ghearele degetelor – așezate două înainte și două înapoi, deci cu o bază de susținere mai mare –, ciocănitoarea neagră lovește energic scoarța cu ciocul său lung și solid în formă de daltă, ascultând rezonanța, urmărind traseul galeriilor.* [...] *Urmele activității ciocănitorilor negre pot fi observate pe multe trunchiuri putrede, sub forma unor găuri late și prelungi. Acestea nu reprezintă daune provocate lemnului, ci acțiuni sanitare care mențin în limite normale numărul larvelor dăunătoare.*

Adaptată la viața din pădurile de conifere este și forfecuța (Loxis cuvirostra), *o pasăre ceva mai mare decât vrabia, cu penele roșii ca focul. Numele <u>îi</u> vine de la ciocul în formă de foarfecă. Este unealta <u>ei</u> pentru culegerea semințelor de pin cu <u>care</u> se hrănește și pe care <u>le</u> scoate din conuri.*

(Matei Tălpeanu, ***Povestiri din lumea păsărilor***)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   – titlul lucrării;
   – mediul de viață descris;
   – numele păsării misterioase din zonă;
   – hrana preferată a ciocănitorii negre. **4 puncte**
2. Enumeră două adaptări la mediu ale păsărilor menționate în text. **4 puncte**
3. Precizează cazul următoarelor pronume subliniate în ultimul paragraf al textului: *îi, ei, care, le.* **4 puncte**
4. Alcătuieşte câte un enunț în care să foloseşti substantivul *ciocănitoare* cu funcția sintactică de complement direct, respectiv de nume predicativ. **4 puncte**
5. Precizează felul propoziției subordonate din fraza: *O putem auzi <u>când ciocănește trunchiul vreunui brad bătrân, căutând larvele „croitorilor"</u> (Cerambix) care rod lemnul, săpând galerii spațioase.* **4 puncte**
6. Realizează extensia funcției sintactice a cuvântului *căutând* (*O putem auzi când ciocănește trunchiul vreunui brad bătrân, căutând larvele...*) în propoziția subordonată corespunzătoare, menționând rezultatul obținut. **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să descrii o vietuitoare din țara noastră. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să prezinți două trăsături pe care le consideri caracteristice ale unei vietuitoare din țara noastră, motivându-ți alegerea; **4 puncte**
– să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea acestei vietuitoare; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 47

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

După-atâta frig şi ceaţă
Iar s-arată soarele.
De-acum nu ne mai îngheaţă
Nasul şi picioarele!

Cu narcişi, cu crini, cu lotuşi,
Timpul cald s-apropie.
Primăvara asta totuşi
Nu-i decât o copie.

Sub cerdac, pe lăuruscă,
Cum trecură Babele,
A ieşit un pui de muscă
Să-şi usuce labele.

Păsările migratoare
Se re-ntorc din tropice.
Gâzele depun la soare
Ouă microscopice.

Toată lumea din ogradă
Cântă fără pauză.
Doi cocoşi se iau la sfadă
Nu ştiu din ce cauză.

Un curcan stă sus, pe-o bârnă,
Nu vrea să se bucure.
Moţul roşu îi atârnă
Moale ca un ciucure.

Doar Grivei, bătrânul, n-are
Cu ce roade oasele.
Că de când cu postul mare,
Toate-i merg de-a-ndoasele.

Scanned with OKEN Scanner

Pentru câte-a tras, sărmanul,
Cui să ceară daune?...
Drept sub nasul lui, motanul
A venit să miaune.

Dar acum l-a prins potaia
Și-a-nceput să-l scuture...
Peste toată hărmălaia
Trece-n zbor un fluture.

Pe trotuar, alături saltă
Două fete vesele...
Zău că-mi vine să-mi las baltă
Toate interesele!

(George Topîrceanu, ***Primăvară***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie câte o expresie/locuțiune în care să integrezi următoarele cuvinte: *nas, picior, a sta.* **6 puncte**
2. Corectează erorile ortografice și de punctuație din textul următor: Emilia a strigat: „Grivei lasă motanul în pace doar știi că se sperie când latrii la el.“ **6 puncte**
3. Precizează două argumente care justifică încadrarea textului în genul liric. **6 puncte**
4. Transcrie, din textul dat, trei structuri specifice descrierii, care să conțină perechea *substantiv–adjectiv.* **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificația versurilor: *Zău că-mi vine să-mi las baltă/Toate interesele!* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să descrii impresia pe care ți-a produs-o lectura poeziei lui George Topîrceanu. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să prezinți pe scurt impresia produsă de lectura poeziei; **4 puncte**
– să o ilustrezi cu exemple adecvate, selectate din textul dat; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Pupezei i se mai zice şi cuc-armenesc, căci creasta cu care este moţată ar fi împrumutată de la cuc, ca să se ducă, împopoţonată, la nunta Ciocârliei.

E o pasăre prea des văzută în toate părţile la noi, iar primăvara se ia la întrecere, în cântat, cu cucul. Glasul ei, up-up-up, nici pe departe nu trezeşte aceleaşi simţăminte cu glasul cucului. Dimpotrivă, cel care a auzit glasul pupezei înaintea cucului se zice că are parte numai de necazuri.

„Scoală, duglişule, înainte de răsăritul soarelui", îi zice mama lui Nică. „Iar vrei să te pupe cucul-armenesc şi să-ţi meargă rău toată ziua?"

Se ştie că, de ciudă, Ionică s-a dus să fure pupăza de pe ouă.

De unde i-a venit acest nume rău pasării acesteia, care nu e urâtă la înfăţişare? Numele rău ce şi l-a căpătat vine de la un obicei urât al ei. Cât stă pe cuib, făcut de regulă în scorbura unui copac, fără nicio îngrijire, nu şi-l curăţă de necurăţii, care se îngrămădesc în jurul ei şi al puilor într-atât, că de la o vreme strică aerul din jur, iar mirosul rămâne multă vreme după ce a părăsit cuibul. Poporul a observat toate acestea, de aici s-a ivit şi vorba de ocară „mi-a pus o pupăză pe obraz".

(I. Simionescu, ***Fauna României***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
- numele popular al pupezei;
- rolul pe care se zice că îl are creasta pupezei;
- situaţia în care se spune că pupăza poate provoca necazuri omului;
- înţelesul expresiei *a pune o pupăză pe obraz.* **4 puncte**

2. Descrie reacţia lui Nică la spusele mamei. **4 puncte**

3. Precizează cazul substantivelor subliniate în textul următor: *Scoală, duglişule, înainte de răsăritul soarelui", îi zice mama lui Nică.* **4 puncte**

4. Indică funcţia sintactică a patru verbe de conjugarea a IV-a aflate în ultimul paragraf al textului. **4 puncte**

5. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect.
Împărţirea corectă în propoziţii a frazei subliniate în text este:

a. *-Pupezei i se mai zice şi cuc-armenesc[1]/, căci creasta cu care este moţată[2]/ ar fi împrumutată de la cuc[3]/, ca să se ducă, împopoţonată, la nunta Ciocârliei.[4]/*

b. *-Pupezei i se mai zice şi cuc-armenesc[1]/, căci creasta[2]/ cu care este moţată[3]/ ar fi împrumutată de la cuc[2]/, ca să se ducă, împopoţonată, la nunta Ciocârliei[4]/.*

c. *-Pupezei i se mai zice şi cuc-armenesc[1]/, căci creasta[2]/ cu care este moţată[3]/ ar fi împrumutată de la cuc[2]/, ca să se ducă, împopoţonată, la nunta Ciocârliei[4]/.*

4 puncte

Scanned with OKEN Scanner

6. Precizează felul propoziției subliniate din fraza: *Se știe <u>că, de ciudă, Ionică</u> <u>s-a dus</u> să fure pupăza de pe ouă.* **4 puncte**

B.

Scrie o continuare alcătuită din zece replici, a unui dialog dintre Nică și mama sa, din care să reiasă de ce dorea aceasta că fiul ei să se scoale foarte devreme dimineața, precum și răspunsul copilului. Dialogul va începe cu următoarele cuvinte:

– *Scoală, duglișule* [leneșule], *înainte de răsăritul soarelui. Iar vrei să te pupe cucul-armenesc și să-ți meargă rău toată ziua?* **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să prezinți un motiv convingător al dorinței mamei ca fiul ei să se scoale dis-de-dimineață; **4 puncte**

– să utilizezi un limbaj potrivit cu acela utilizat de cei doi vorbitori; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 48

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Moș-Crăciun cu barba albă, Moș-Crăciun cu traista plină,
Vechi stăpân atât de darnic al copilăriei mele,
Azi la noi în sat te-așteaptă toată casa cu lumină,
Cu colinde și cu cântec și cu crai ceteți de stele.*

Tu te furișezi în taină pe la fiecare poartă.
Cu pășirea ta tiptilă nu lași urme pe zăpadă,
Dar te simte-ntreg cuprinsul oropsiților de soartă,
Când lași binecuvântarea peste capul lor să cadă.

Scanned with OKEN Scanner

Tu cobori şi sara asta, tu cobori ca totdeauna,
Pe pământul greu de rele, sol bătrân de gânduri bune,
Şi-nveşmânţi cu-n val de pace răzvrătirea-nviforată...
Cum te-aşteaptă-n sat la mine!... Du-te, du-te, Moş-Crăciune...

De nu-ţi este peste mână treci şi pe la casa noastră,
Biata mama-ngândurată azi e singură la masă,
Tu măcar o rază-n suflet îi trimite pe fereastră,
Când vezi neatins şi vinul şi colacul de pe masă.

Apoi pleacă, Moş-Crăciune... pe oriunde-şi duce darul
Bătrânească şi cinstita şi curata noastră lege;
Numa-n lumea mea străină nu-ncerca să treci hotarul,
Căci şi inima şi casa ţi-s închise-aici, moşnege!...

(Octavian Goga, ***Moş-Crăciun***)

Dicţionar

**crai ceteţi* (cititori) *de stele* – aluzie la magii biblici care, urmând steaua călăuzitoare, au ajuns la locul naşterii Mântuitorului.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Transcrie, din textul dat, un cuvânt derivat cu ajutorul unui sufix, respectiv un cuvânt derivat cu ajutorul unui prefix. **6 puncte**

2. Precizează rolul punctelor de suspensie din ultimul vers al poeziei. **6 puncte**

3. Menţionează o figură de stil identificată în versul: *Pe pământul greu de rele, sol bătrân de gânduri bune.* **6 puncte**

4. Numeşte sentimentul dominant care se desprinde din această poezie. **6 puncte**

5. Comentează, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), rolul unei imagini artistice din text în conturarea ideii poetice. **6 puncte**

B.

Motivează, într-o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), faptul că opera literară ***Moş-Crăciun*** de Octavian Goga aparţine genului liric. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi două dintre trăsăturile definitorii ale genului liric, identificate în text; **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– să ilustrezi aceste trăsături prin exemple extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Şoferii din cele mai multe locuri din lume ştiu că cel mai dificil lucru nu este înfruntarea traficului, ci găsirea unui loc de parcare. O companie auto pare să fi rezolvat această problemă. [...]

Soluţia găsită de compania producătoare de maşini pentru numărul mic de locuri de parcare este maşina care se pliază pentru a încăpea în spaţii mici, scrie daily-mail.co.uk.

Inginerii au dezvoltat Hiriko Fold, *maşina ecologică ce pare să fie ideală pentru transportul în oraş. Aceasta este atât de mică, încât poate încăpea în spaţii extrem de mici şi se poate chiar plia.*

Vehiculul are două locuri şi poate funcţiona până la 120 de kilometri, până la o nouă alimentare cu energie. Maşina este echipată cu roţi care îi permit să se deplaseze în lateral, parcarea laterală devenind extrem de uşoară.

Prototipuri ale Hiriko Fold *sunt deja testate în mai multe oraşe europene şi a fost confirmat faptul că maşina va fi pusă în vânzare în 2013, la preţul de aproximativ 12.700 de euro.*

Preşedintele Comisiei Europene, Jose Manuel Barroso, a declarat în acest an că Hiriko *este „soluţia crizei" care a lovit economiile ţărilor europene.*

(*Maşina care se poate plia, pentru a încăpea în locul de parcare*, www.mediafax.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele informaţii, folosind date extrase din *anunţul* de mai sus:
   – soluţia propusă pentru rezolvarea crizei locurilor de parcare din oraşele aglomerate;
   – noutăţile pe care le aduce prototipul maşinii *Hiriko Fold*;
   – anul în care maşina va fi comercializată pe pieţele europene;
   – atitudinea oficialităţilor din UE. **4 puncte**
2. Prezintă, pe baza informaţiilor din anunţul citat, două eventuale dezavantaje ale unei asemenea maşini. **4 puncte**
3. Alcătuieşte câte un enunţ în care să foloseşti substantivul *vehicul* cu funcţia sintactică de atribut substantival, respectiv de complement direct. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează felul părților de propoziție subliniate în enunțul următor: *Inginerii au dezvoltat* Hiriko Fold, *mașina ecologică ce pare să fie ideală pentru transportul în oraș.* **4 puncte**
5. Prin extensia părții de propoziție subliniate, din enunțul: *Vehiculul are două locuri,* în propoziția subordonată corespunzătoare, se obține o subordonată:
   a. atributivă;
   b. completivă directă;
   c. circumstanțială de mod. **4 puncte**
6. Transcrie prima propoziție subordonată din text și precizează-i felul. **4 puncte**

B.

Scrie o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să prezinți automobilul pe care ai vrea să-l conduci, când vei împlini vârsta legală pentru obținerea permisului de conducere (18 ani). **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să motivezi convingător dorința de a obține permisul de conducere auto, la împlinirea vârstei legale pentru dobândirea acestuia; **4 puncte**
– să prezinți o imagine veridică a automobilului pe care ai dori să-l conduci după obținerea permisului de conducere; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 49

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

E o întâmplare a ființei mele:
și-atunci, fericirea dinlăuntrul meu
e mai puternică decât mine, decât oasele mele,
pe care mi le scrâșnești într-o îmbrățișare
mereu dureroasă, minunată mereu.
[...]

Scanned with OKEN Scanner

Du-mă, fericire, în sus, şi izbeşte-mi
tâmpla de stele, până când
lumea mea prelungă şi în nesfârşire
se face coloană sau altceva
mult mai înalt şi mult mai curând.

Ce bine că eşti, ce mirare că sunt!
Două cântece diferite, lovindu-se, amestecându-se,
două culori ce nu s-au văzut niciodată,
una foarte de jos, întoarsă spre pământ,
una foarte de sus, aproape ruptă
în înfrigurata, neasemuita luptă
a minunii că eşti, a-ntâmplării că sunt.

(Nichita Stănescu, ***Cântec***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Selectează, din ultima strofă, câte un cuvânt alcătuit prin derivare, respectiv prin compunere şi prin conversiune. **6 puncte**
2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *Du-mă, fericire, în sus* [...]. **6 puncte**
3. Precizează două metafore din text, care exprimă sentimentul de iubire. **6 puncte**
4. Transcrie un vers care conţine o personificare şi un vers care conţine o repetiţie. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), semnificaţia secvenţei: *Două cântece diferite, lovindu-se, amestecându-se,/două culori ce nu s-au văzut niciodată...* **6 puncte**

B.

Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să-ţi prezinţi opinia despre semnificaţia titlului poeziei ***Cântec*** de Nichita Stănescu, prin raportare la conţinutul textului. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relaţia dintre titlu şi conţinutul poeziei; **4 puncte**
– să menţionezi cel puţin două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limita spaţiului indicat. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Parcul Naţional Cheile Nerei – Un loc fabulos din inima Banatului

Mai sus de Ochiul Beiului este Cascada Beuşniţa. Râul, transformat într-o spumă albă şi foşnitoare, se rostogoleşte de la înălţime peste pietrele acoperite de muşchi gros şi verde. După furia înspumată a căderii, urmează calmul şi transparenţa, limpezimea răcoroasă a întinderii de apă, ce curge insesizabil pe sub umbra pădurii.

Soarele intră pieziş printre frunze. Fluturi şi stropi de apă zboară prin lumina răcoroasă. Albi, roşii, albaştri. Simplu şi liniştit, într-o armonie greu de descifrat, pe care o simţi însă cum îţi învăluie sufletul. [...] Cascada apei este dublată de cea a vegetaţiei abundente, acvatice, sufocante. Liane, iedere, buruieni şi flori, toate se îngrămădesc să existe, să îşi întindă frunzele şi rădăcinile, încolăcindu-se una peste alta, tot mai sus, către soare. Şi parcă locul ţine morţiş să te întorci cu gândul la începuturi: toate gâzele şi insectele sunt mult mai mari decât în mod obişnuit! Parcă ai devenit din nou copil şi nu-ţi rămâne decât să fii uimit de ceea ce este în jur, de la fluturii mari cât palma, la libelule uriaşe sau buburuze cât o nucă. [...] Toate sunt pline de acest Paradis, de viaţa şi de bucuria de a trăi, pe care ai vrea să le înveţi repede, de la gândăcimea asta îmbuibată de fericire, să le poţi lua acasă, într-un buzunar al raniţei.

(Cătălin Manole, ***Descrierea paradisului. Fluturi roşii pe-o floare galbenă,*** în revista ***Formula As***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   – numele cascadei descrise;
   – localizarea cascadei. **4 puncte**
2. Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul şi denumirea publicaţiei în care a apărut. **4 puncte**
3. Precizează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate în text: *pieziş, este dublată, sunt, toate.* **4 puncte**
4. Menţionează funcţia sintactică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate în text: *pieziş, este dublată, sunt, toate.* **4 puncte**
5. Numeşte felul propoziţiei subliniate din fraza: *Toate sunt pline de acest Paradis, de viaţa şi de bucuria de a trăi, pe care ai vrea să le înveţi repede, de la gândăcimea asta îmbuibată de fericire, să le poţi lua acasă, într-un buzunar al raniţei.* **4 puncte**
6. Scrie o frază în care să existe şi o propoziţie subordonată subiectivă, având ca regent un adverb predicativ. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să descrii un peisaj montan. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două caracteristici ale unui peisaj montan; **4 puncte**

– să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea peisajului; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**

– să respecți limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Varianta 50

Subiectul I (42 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Din înaltul bolții sfinte
Picuri de argint se smulg,
Și pe mâna mea fierbinte
A căzut în zbor un fulg.

Drag drumeț din lumi străine,
Ce neînțeles mister
L-o fi îndrumat spre mine
Minunatul strop de cer?...

Strălucind o clipă, doară,
S-a topit și-acuma nu-i...
Vis răzleț de-odinioară,
Unde sunteți, ochi căprui?

(Octavian Goga, ***Cântec***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele următoare:

1. Scrie o expresie/locuțiune care să conțină un antonim al adjectivului *fierbinte*. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

2. Motivează utilizarea cratimelor în versul: *S-a topit și-acuma nu-i.* **6 puncte**

3. Menționează tema poeziei. **6 puncte**

4. Precizează ritmul, măsura și tipul de rimă. **6 puncte**

5. Numește sentimentul dominant care se desprinde din poezia lui Octavian Goga, motivându-ți opțiunea într-un text de 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri). **6 puncte**

B.

Scrie o compunere de 150 – 250 de cuvinte (15 – 25 de rânduri), în care să prezinți semnificația titlului poeziei ***Cântec***, prin raportare la conținutul textului liric. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să ilustrezi, cu exemple adecvate, relația dintre titlu și conținutul textului liric; **4 puncte**

– să menționezi cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Cel mai mare premiu:
20 de copii pot fi publicați la Editura ARTHUR!

Ți-a plăcut volumul *Ce poți face cu două cuvinte*?

Atunci poți participa la concurs pentru a fi chiar tu unul dintre tinerii autori sau ilustratori care **vor fi publicați** în antologia *Ce poți face cu două cuvinte* – Secțiunea Junior.

Ce trebuie să faci pentru a participa?

Pentru fiecare exemplar cumpărat din volumul *Ce poți face cu două cuvinte* vei primi două coduri unice de participare. Trimite-ne un mail la adresa doua-cuvinte@editura-art.ro sau o scrisoare la **C.P. 22, O.P. 84, sector 6, București** cu o copie a bonului fiscal primit la achiziționarea volumului *Ce poți face cu două cuvinte*, iar noi îți vom trimite cele două coduri. **Atenție**, nu poți participa la o secțiune a concursului decât cu un singur cod de înregistrare. Dacă vrei să participi și la secțiunea de scriere creativă, și la cea de ilustrație, înregistrează-te cu unul dintre coduri la ambele secțiuni. Dacă vrei să participi la o singură secțiune, îi poți oferi celălalt cod unui prieten.

Scanned with OKEN Scanner

Pentru a te înscrie la concurs, intră pe site-ul www.editura-art.ro/douacuvinte, introdu codul de participare, datele tale de contact şi eşti înregistrat! La înregistrare vei primi instrucţiuni despre cuvintele pe care trebuie să le foloseşti în textul tău (pentru secţiunea *Scriere creativă*), respectiv despre textul pe care trebuie să îl ilustrezi (pentru secţiunea *Ilustraţie*).

Atenţie! Nu poţi schimba cuvintele sau textul pe care le-ai primit la înregistrare.

Condiţii de participare: pentru a participa la concurs trebuie să ai între **9 şi 16 ani**

Etape:

1. **Înscrierea**: **30 martie – 26 mai 2012**
2. **Concurs:** data limită pentru trimiterea textelor şi/sau a ilustraţiilor – **26 mai 2012**
3. **Anunţarea câştigătorilor: 15 iunie 2012**

Juriul va anunţa, pe 15 iunie, care sunt cei 20 de câştigători ai secţiunii de *Scriere creativă* şi de *Ilustraţie*, aceştia urmând să fie contactaţi pentru a participa la marea finală.

4. **Marea finală**: **tabără de creaţie,** în vacanţa de vară

În prima jumătate a vacanţei de vară, cei 20 de finalişti vor participa la o **tabără de creaţie, alături de autorii** volumului *Ce poţi face cu două cuvinte* – Secţiunea Senior. Sub îndrumarea acestora, ei vor redacta textele finale, dintre care cel puţin 12 vor fi publicate în volumul *Ce poţi face cu două cuvinte* – Secţiunea Junior. Finaliştii concursului de *Ilustraţie* vor participa, alături de autori şi de ilustratoarea Irina Dobrescu, la un atelier de creaţie, unde vor realiza ilustraţiile pentru volumul *Ce poţi face cu două cuvinte* – Secţiunea Junior.

(www.editura-art.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat:
   – cui îi este adresat concursul;
   – cum se poate face înscrierea;
   – care sunt premiile acordate câştigătorilor;
   – când vor fi anunţaţi câştigătorii concursului. **4 puncte**
2. Precizează numele editurii unde vor fi publicate textele câştigătorilor. **4 puncte**
3. Indică infinitivul formei verbale (ţi-)*a plăcut*, modul, timpul şi diateza. **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a următoarelor cuvinte: *nu poţi participa la o secţiune a concursului.* **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. Identifică propozițiile subordonate din fraza: *La înregistrare vei primi instrucțiuni despre cuvintele pe care trebuie să le folosești în textul tău (pentru secțiunea* Scriere creativă*), respectiv despre textul pe care trebuie să îl ilustrezi (pentru secțiunea* Ilustrație*).* **4 puncte**

6. Integrează într-un enunț propoziția: *Pentru fiecare exemplar cumpărat din volumul* Ce poți face cu două cuvinte *vei primi două coduri unice de participare.*, astfel încât aceasta să devină subordonată completivă directă. **4 puncte**

B.

Redactează o compunere de 80 – 150 de cuvinte (10 – 15 rânduri), în care să descrii o zi de iarnă și în care să integrezi cuvintele: *boltă* și *vis*. **12 puncte**

În compunere, trebuie:

– să precizezi coordonatele zonei, pe baza unor informații spațiale și temporale; **4 puncte**

– să descrii impresiile pe care ți le produce peisajul, integrând cuvintele *boltă* și *vis*; **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să te înscrii în limita spațiului indicat. **2 puncte**

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

III.
BAREME DE CORECTARE ŞI DE NOTARE

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 1

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *legata, frunzele, privighetoarea.* (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: Cratima (semn de ortografie), din punct de vedere *fonetic,* marchează pronunţarea legată a două cuvinte diferite, datorită ritmului rapid al vorbirii, ceea ce are drept consecinţă dispariţia unei silabe; *morfologic,* indică despărţirea a două părţi de vorbire diferite (verbul auxiliar *„a avea"* şi verbul predicativ *„a începe"*), iar *stilistic* marchează conservarea metricii versului, respectiv menţinerea aceluiaşi ritm şi a aceleiaşi măsuri. (6p/3p/1p)

3. (6p.) de exemplu: epitet – *zarea-(ntunecată*); inversiune – *legata plută;* repetiţie – *tot mai jos, mai jos.* (2p+2p+2p)

4. (6p.) de exemplu: imagine vizuală – *Sub un mal legata plută,/Se mai mişc-abia;* imagine auditivă – *Duios/Geme apa-n veci zbătută.* (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu: Titlul *În zori,* format dintr-o locuţiune adverbială echivalentă cu *dis-de-dimineaţă,* anunţă de la început cititorul despre momentul zilei pe care îl va surprinde poetul în descrierea ce va urma. Prin asociere cu imaginile vizuale vagi, cu mişcarea abia sesizată a naturii în acest moment de început al zilei şi cu sunetele abia auzite, titlul anticipează senzaţia de linişte şi calm care învăluie întreg tabloul. (6p/4p/2p)

B. (12p.) În compunere, trebuie să ai în vedere faptul că *genul liric* este prin excelenţă genul subiectivităţii, al lumii interioare, evidenţiind viziunea, ideile şi sentimentele/trăirile poetului. De asemenea, trebuie să subliniezi faptul că textul este o *descriere artistică* de tip tablou, având ca trăsătură esenţială existenţa *ideilor poetice* exprimate printr-o varietate de *mijloace artistice*: *figuri de stil,* care apar de cele mai multe ori combinate (epitet, personificare, metafora, inversiune, repetiţie etc.), *procedee artistice* (tehnica asamblării detaliului

semnificativ într-o imagine de sinteză, insistența asupra unor detalii care accentuează visarea etc.) și *imagini artistice variate* (vizuale, auditive, de mișcare). Mai poți avea în vedere cadrul spațio-temporal (dimineața, malul apei, satul...) și atmosfera generală (melancolică).

(4p.) – precizarea trăsăturilor dominante ale genului liric, identificabile în text (2p/1p+2p/1p);

(4p.) – ilustrarea trăsăturilor prin exemple extrase din text sau prin comentarea acestora (convingătoare, adecvată: 2p+2p; parțial convingătoare/adecvată: 1p+1p);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie – motivare, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului: 2p; parțial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

a. de exemplu: Partenerii din România ai proiectului *Europeana 1914 – 1918* sunt *Biblioteca Academiei Române* și *Biblioteca Județeană „Octavian Goga"* din Cluj. (2p)

b. de exemplu: Facilitățile oferite de biblioteca digitală *Europeana* sunt următoarele: *oferă acces la materiale digitale din muzeele, bibliotecile, arhivele și colecțiile audiovizuale europene* și *permite membrilor publicului să descopere și să exploreze patrimoniul cultural și intelectual al Europei, printr-un motor de căutare simplu și numeroase expoziții vizuale.* (1p+1p)

2. (4p.) de exemplu: Obiectivele proiectului *Europeana 1914 – 1918* constau în determinarea locuitorilor continentului *să își împărtășească prin intermediul internetului propriile amintiri din Primul Război Mondial* și în colecționarea de *fotografii, scrisori, jurnale, înregistrări video sau audio, diferite obiecte și poveștile lor, care vor fi transpuse în format digital în mod profesionist și adăugate arhivei online, alături de descrierile lor,* pentru *a salva amintirile de familie din perioada acestei tragedii ce a răvășit întreaga Europă și de a le face accesibile tuturor.* (6p/4p/2p)

3. (4p.) de exemplu: *oricine* – pronume nehotărât compus; *contribui* – verb predicativ; *în* – prepoziție simplă; *digital* – adjectiv calificativ/propriu-zis. (1p+1p+1p+1p)

4. (4p.) de exemplu: *anul* – apoziție simplă/atribut apozițional; *care* – subiect simplu; *100* – atribut adjectival; *Primului Război Mondial* – atribut substantival genitival. (1p+1p+1p+1p)

Scanned with OKEN Scanner

5. (**4p.**) de exemplu: *să includă aproape 30 de milioane de documente şi lucrări de patrimoniu, disponibile gratuit pe* www.europeana.eu – propoziţie subordonată predicativă (2p+2p)

6. (**4p.**) de exemplu: *ce a răvăşit întreaga Europă* (subordonată atributivă) – *răvăşitoare pentru întreaga Europă*; modificări apărute prin contragere: eliminarea elementului de relaţie subordonator, pronumele relativ *ce*, al cărui sens se păstrează de la elementul regent *tragedii*, transformarea verbului-predicat *a răvăşit* în atributul adjectival acordat *răvăşitoare*, impunerea în noul context a prepoziţiei *pentru*. (2p+1p+1p)

B. (**12p.**) În compunerea ta, trebuie, în partea de introducere, să identifici în text o idee sau o informaţie şi, dacă este cazul, să o formulezi cu propriile cuvinte, iar apoi să-ţi exprimi părerea (acordul sau dezacordul) faţă de aceasta (de exemplu, acordul sau dezacordul faţă de intenţia iniţiatorilor proiectului de *a salva amintirile de familie din perioada acestei tragedii ce a răvăşit întreaga Europă şi de a le face accesibile tuturor*).

În partea de conţinut a compunerii, trebuie să prezinţi credibil/adecvat cele două motive prin care ***să susţii*** şi ***să dezvolţi*** această părere pe care ai exprimat-o. (Fii atentă/atent ca motivele invocate să nu contrazică, total sau parţial, părerea pe care tocmai ai exprimat-o!) Este necesar ca fiecare dintre motive să aibă câte un paragraf separat, marcat prin conectori de tipul: *în primul rând…, în al doilea rând…; un prim motiv ar fi acela că…, un al doilea motiv…; susţin această idee pentru că/deoarece/fiindcă/întrucât…, iar apoi…* etc.

Încheierea compunerii trebuie să fie destinată concluziei asupra părerii exprimate în introducere şi asupra motivelor aduse în susţinerea acesteia, obligatoriu marcată cu alineat şi cu un conector de tipul: *în concluzie, în consecinţă, ca atare, prin urmare…*

(4p.) – exprimarea propriei păreri (acordul sau dezacordul) faţă de o idee/o informaţie identificată în text (convingătoare, adecvată: 4p; parţial convingătoare/adecvată: 2p);

(4p.) – precizarea a două motive credibile/adecvate pentru susţinerea părerii exprimate (convingătoare, adecvată: 2p+2p; parţial convingătoare/adecvată: 1p+1p);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie – motivare, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului: 2p; parţial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Acordarea punctelor pentru redactare (valabilă pentru toate testele)

12 puncte se acordă pentru:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului (2p/1p); **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – 3p/ 3 erori – 2p/ 4 erori – 1p/ 5 sau mai multe erori – 0p); **3 puncte**

– punctuația (0-3 erori – 2p/ 4 erori – 1p/ 5 sau mai multe erori – 0p); **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Notă. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obține prin împărțirea la 10 a punctajului obținut de elev.

Varianta 2

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) precizarea numărului de litere și de sunete în cuvintele date, de exemplu: *e* – o literă + două sunete (*ie*); *trunchiuri* – zece litere + opt sunete (*chi* = un singur sunet); *frânge* – șase litere + șase sunete. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: Punctele de suspensie (semn de punctuație) au, deopotrivă, o *funcție substitutivă/de înlocuire*, marcând o posibilă continuare a ideii poetice (de pildă, prezentarea reacției altor flori decât cea a crinului), și o *funcție expresivă*, desemnând implicarea afectivă a poetului în ipostaza observatorului, precum și pauza pe care o face în comunicarea poetică, înaintea exclamației din versul final, cu valoare de concluzie lirică: *Ce n-ar da florile să aibă acum măcar un strop de rouă!* (6p/4p/2p)

3. (6p.) de exemplu: a rămâne pe drumuri (a pierde tot), a-și da drumul (a începe să funcționeze, a se normaliza), a-i sta cuiva în drum (a împiedica pe cineva), a-și găsi drumul în viață (a se realiza, a-și împlini speranțele/visurile), a fi mereu pe drumuri (a călători mult), a-și face drum către/pe la… (a se abate pe undeva, a trece întâmplător pe la cineva) drum de fier (calea ferată) etc. (2p+2p+2p)

4. (6p.) de exemplu: epitet – *trudite*; personificare – *întristat în țernă iarăși își frânge trupul zvelt*; metaforă – *Mărgele negre sămănate pe drumuri albe de lumină.* (2p+2p+2p)

Scanned with OKEN Scanner

5. (**6p.**) de exemplu: Versul dat este o amplă metaforă bazată pe o dublă imagine vizuală, contrastantă (negru – alb), prin care se sugerează mersul neobosit al furnicilor, ordonat asemenea mărgelelor pe ață etc. (explicație adecvată: 6p; parțial adecvată, incompletă: 3p)

B. (**12p.**) În efectuarea compunerii, trebuie mai întâi să precizezi două *trăsături definitorii ale descrierii* identificabile în textul dat, iar apoi să le ilustrezi cu exemple adecvate sau prin comentarea acestora. Ai în vedere faptul că, din punct de vedere literar, descrierea este un *mod principal de expunere* (alături de narațiune și dialog), o *tehnică literară* axată pe sublinierea unor trăsături/caracteristici (*cum arată cineva sau ceva*), precum și o *operă literară*, integrală sau fragmentară, care se bazează pe acest mod de expunere/pe această tehnică literară. Dintre trăsăturile definitorii ale operei literare, așa cum pot fi ele identificate în fragmentul dat, poți selecta următoarele: **a.** *modul principal de expunere* este descrierea, punându-se în evidență trăsături expresive ale unor elemente ale peisajului, percepute subiectiv (*văzduhul, furnicile, florile, crinul* etc.); astfel, textul apare ca o descriere artistică în versuri, de tip tablou, efectuată din perspectiva subiectivă a privitorului, care notează ceea ce vede, simte și îl impresionează; **b.** *viziunea poetică subiectivă* asupra amiezii de vară este pusă în evidență printr-o gamă de *mijloace artistice*, folosite cu scop descriptiv, presupunând: *figuri de stil* variate și, de cele mai multe ori, combinate/complexe, o structură/o asociere de cuvinte cumulând mai multe valori expresive – epitetul, inversiunea, personificarea, comparația, metafora etc. (de exemplu, metafora amplă: *Mărgele negre sămănate pe drumuri albe de lumină* presupune epitetul, personificarea, dubla metaforă), *procedee artistice* (tehnica asamblării detaliului semnificativ într-o imagine de sinteză, paralela *terestru – cosmic*, pentru a se sublinia armonia în natură, insistența privirii asupra unor detalii care subliniază frumusețea neobișnuită etc.) și *imagini artistice* (de asemenea, unele cumulând mai multe valori – vizuale, de mișcare etc.).

În susținerea ideilor, este necesar să utilizezi mijloace lingvistice adecvate: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(**4p.**) – precizarea a două trăsături definitorii ale modului de expunere *descrierea* (de tip tablou), identificate în fragmentul dat (convingătoare, adecvată, utilizând noțiunile de teorie literară studiate: 4p; parțial convingătoare/adecvată, cu improvizații: 2p);

(**4p.**) – ilustrarea acestor trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora (convingătoare, adecvată: 4p; parțial convingătoare/adecvată: 2p);

Scanned with OKEN Scanner

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie – motivare, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului: 2p; parţial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

a. de exemplu: Bojdeuca lui Creangă este situată *pe dealul Ţicăului din Iaşi.*

b. de exemplu: Bojdeuca, după moartea lui Creangă, a ajuns *într-o stare deplorabilă,* însă, restaurată la iniţiativa unui *comitet de sufletişti,* în 1918, a devenit *primul muzeu literar din România.*

2. (4p.) de exemplu: Autorul acestui text consideră că o vizită la bojdeucă reuşeşte să provoace *o emoţie de copil şi de adult, în acelaşi timp şi la aceeaşi persoană,* vizitatorul rămânând cu *inima sedusă de Creangă,* retrăind copilăria care *parcă era întrucâtva şi a ta,* cu atâtea întâmplări şi personaje din lumea nemuritoarei opere a humuleşteanului.

3. (4p.) de exemplu: adverb de mod – *astfel, mai, chiar…*; un adverb de timp – *când, atunci, vara…* (2p+2p)

4. (4p.) de exemplu: *însă* – conjuncţie coordonatoare adversativă; *-ţi* – pronume personal (formă neaccentuată de dativ posesiv); *se* – pronume reflexiv; *în care* – prepoziţie simplă + pronume relativ. (1p+1p+1p+1p)

5. (4p.) de exemplu: *cât a locuit în Bojdeucă* – propoziţie subordonată atributivă (regent substantivul *ani*).

6. (4p.) de exemplu: Toţi vorbeau/[1] *despre ce* <u>s-a întâmplat</u>./[2] P_1 = PP; P_2 = CI (P_1)

B. (12p.) În compunerea ta, trebuie, în partea de introducere, să-ţi exprimi părerea faţă de necesitatea vizitării muzeelor şi a caselor memoriale, ca un act de cultură şi ca o modalitate de a cunoaşte mai în profunzime, prin experienţă directă, viaţa şi opera marilor scriitori români.

În partea de conţinut a compunerii, trebuie să prezinţi credibil/adecvat cele două motive, prin care ***să susţii*** şi ***să dezvolţi*** această părere pe care ai exprimat-o. (Fii atentă/atent ca motivele invocate să nu contrazică, total sau parţial, părerea pe care tocmai ai exprimat-o!) Este necesar ca fiecare dintre motive să aibă câte un paragraf separat, marcat prin conectori de tipul: *în primul rând…, în al doilea rând…; un prim motiv ar fi acela că…, un al doilea motiv…; susţin această idee pentru că/deoarece/fiindcă/întrucât…, iar apoi…* etc.

Încheierea compunerii trebuie să fie destinată concluziei asupra părerii exprimate în introducere şi asupra motivelor aduse în susţinerea acesteia, obli-

Scanned with OKEN Scanner

gatoriu marcată cu alineat și cu un conector de tipul: *în concluzie, în consecință, ca atare, prin urmare…*

(4p.) – exprimarea propriei păreri față de necesitatea vizitării muzeelor și a caselor memoriale (convingătoare, adecvată: 4p; parțial convingătoare/adecvată 2p);

(4p.) – precizarea a două motive credibile/adecvate pentru susținerea și dezvoltarea părerii exprimate (convingătoare, adecvată: 2p+2p; parțial convingătoare/adecvată: 1p+1p);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie–motivare, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului: 2p; parțial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 3

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *proaspete* – odihnite, înviorate…; *năpustite* – acoperite, pline…; *presărate* – risipite, răspândite etc. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: Virgulele (semne de punctuație) marchează inversiunea topică a unei construcții care începe cu un atribut adjectival izolat față de regentul său (substantivul *bucăți*), fonetic desemnând pauze scurte în comunicare. (6p/3p)

3. (6p.) comparație – *mănăstire veche încunjurată cu muri, asemenea unei cetățui*; epitet – *(olane) mucigăite*; inversiune – *nesfârșita-i albăstrime*. (2p+2p+2p)

4. (6p.) de exemplu: Perspectiva din care se face descrierea mănăstirii este panoramică, prin gradație, dinspre plan îndepărtat către plan apropiat și dinspre exterior către interior. (6p/4p/2p)

5. (6p.) de exemplu: Prin personificarea *somnul lung al nopții*, centrată pe metaforă și hiperbolă, se sugerează imaginea liniștii de început de lume care domină mănăstirea și împrejurimile, situându-le într-o atmosferă de basm. (6p/4p/2p)

B. (12p.) În alcătuirea compunerii, trebuie mai întâi să precizezi două trăsături definitorii ale descrierii identificabile în textul dat, iar apoi să le ilustrezi cu exemple adecvate sau prin comentarea acestora. Ai în vedere faptul că, din punct de vedere literar, descrierea este un *mod principal de expunere*

Scanned with OKEN Scanner

(alături de narațiune și dialog), o *tehnică literară* axată pe sublinierea unor trăsături/caracteristici (*cum arată cineva sau ceva*), precum și o *operă literară*, integrală sau fragmentară, care se bazează pe acest mod de expunere/pe această tehnică literară. Dintre trăsăturile definitorii ale operei literare, așa cum pot fi ele identificate în fragmentul dat, poți selecta următoarele: **a.** modul principal de expunere este descrierea, punându-se în evidență trăsături expresive ale unor elemente ale peisajului, percepute subiectiv (*cerul, marea, stâncile, lanurile, mănăstirea, acoperămintele țuguiete de olane mucigăite* etc.); astfel, textul apare ca o descriere artistică în proză, de tip tablou, efectuată din perspectiva subiectivă a privitorului, care notează ceea ce vede, simte și îl impresionează în jur (marea cu *nesfârșita-i albăstrime*, cerul cu *seninătatea adânc-albastră*, *zidurile împrejmuitoare risipite și năpustite* etc.); **b.** *viziunea subiectivă asupra naturii* este pusă în evidență printr-o gamă de *mijloace artistice*, folosite cu scop descriptiv, presupunând o aglomerare a *figurilor de stil*, de cele mai multe ori combinate/complexe, o structură/o asociere de cuvinte cumulând mai multe valori expresive (epitetul, inversiunea, personificarea, comparația, metafora etc.), *procedee artistice* specifice descrierii (insistența pe grupul nominal format din substantiv și adjectiv cu valoare stilistică de epitet, tehnica asamblării detaliului semnificativ într-o imagine de sinteză pluridimensională/plurivalentă, gradarea dinspre plan îndepărtat către plan apropiat și dinspre exterior către interior, insistența privirii asupra unor detalii care subliniază ineditul și grandiosul imaginii, tehnica picturală a gros-planului/a prim-planului etc.) și *imagini artistice* (preponderent vizuale, cromatice).

În susținerea ideilor, este necesar să utilizezi mijloace lingvistice adecvate: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) – precizarea a două trăsături definitorii ale modului de expunere *descrierea* (de tip tablou), identificate în fragmentul dat (convingătoare, adecvată, utilizând noțiunile de teorie literară studiate: 4p; parțial convingătoare/adecvată, cu improvizații: 2p);

(4p.) – ilustrarea acestor trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora (convingătoare, adecvată: 4p; parțial convingătoare/adecvată: 2p);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie – motivare, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului: 2p; parțial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

a. de exemplu: Situată în Maramureș, Valea Vaserului *măsoară 50 de kilometri din Vișeu de Sus până la stația terminală Comanu.*

b. de exemplu: Modalitatea de călătorie în Valea Vaserului este fie cu trenul, pe *calea ferată forestieră,* fie printr-o *drumeție mai lungă cu cortul.*

2. (4p.) de exemplu: Dintre avantajele pe care le are un vizitator al Văii Vaserului se pot enumera: priveliștea *incomparabilă cu orice ați văzut până în acel moment,* pădurile *întunecate,* dar cu pajiști *invadate de soare,* senzația că te afli într-o *lume de poveste* etc., iar dintre dezavantaje poate fi amintit acela că *încă de la intrare semnalul telefonic se pierde.* (4p/2p/1p)

3. (4p.) de exemplu: transcrierea părților de vorbire neflexibile, de exemplu: adverbul (*mai, nu, astfel, total, când...*), prepoziția (*în, de, pe, pe lângă...*) sau conjuncția (*și, fie, sau, că, să, dacă...*). (2p/1p+2p/1p)

4. (4p.) de exemplu: *pe Valea Vaserului* – atribut substantival prepozițional; *o* – atribut adjectival; *mai lungă* – atribut adjectival; *o aventură* – nume predicativ. (1p+1p+1p+1p)

5. (4p.) exemplu de expansiune a funcției sintactice: Povestea este una/[1] *ce* nu poate fi egalată./[2] P_1 = PP; P_2 = AT (1)

6. (4p.) de exemplu: subordonată atributivă (*cu care Maramureșul se mândrește*) sau subordonată subiectivă (*decât să faci un pas către o lume de poveste*). (2p/1p+2p/1p)

B. (12p.) În compunerea ta, trebuie, în partea de introducere, să te referi la condițiile pe care, conform textului, le oferă drumeția pe Valea Vaserului, iar apoi să-ți exprimi părerea (acordul sau dezacordul) față de aceasta.

În partea de conținut a compunerii, trebuie să prezinți credibil/adecvat cele două motive prin care ***să dezvolți*** și ***să motivezi*** această părere pe care ai exprimat-o despre aspectele care ar putea contribui la obținerea satisfacției turiștilor. (Fii atentă/atent ca motivele invocate să nu contrazică, total sau parțial, părerea pe care tocmai ai exprimat-o!) Este necesar ca fiecare dintre motive să aibă câte un paragraf separat, marcat prin conectori de tipul: *în primul rând..., în al doilea rând...; un prim motiv ar fi acela că..., un al doilea motiv...; susțin această idee pentru că/deoarece/fiindcă/întrucât..., iar apoi...* etc.

Încheierea compunerii trebuie să fie destinată concluziei asupra părerii exprimate în introducere și asupra motivelor aduse în susținerea acesteia, obligatoriu marcată cu alineat și cu un conector de tipul: *în concluzie, în consecință, ca atare, prin urmare...*

Scanned with OKEN Scanner

(4p.) – exprimarea părerii despre condițiile pe care le oferă drumeția pe Valea Vaserului, valorificând informațiile oferite de textul citat (convingătoare, adecvată: 4p; parțial convingătoare/adecvată 2p);

(4p.) – motivarea opțiunii (acordul sau dezacordul) pentru două aspecte care, după părerea ta, ar putea contribui la obținerea satisfacției turiștilor (convingătoare, adecvată: 2p+2p; parțial convingătoare/adecvată: 1p+1p);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie–motivare, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului: 2p; parțial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 4

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *pentru că* – fiindcă, deoarece...; *nu se băga în seamă* – nu se observa, nu se remarca...; *să țină seama* – să considere, să prețuiască etc. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: Punctele de suspensie (semn de punctuație) au, deopotrivă, o *funcție substitutivă*, marcând absența unor cuvinte în comunicare (aici, se subînțelege continuarea șirului de întrebări adresate de Nilă tatălui său), și o *funcție expresivă*, marcând implicarea afectivă a vorbitorului, precum și pauza mai lungă între întrebarea pusă și răspunsul primit. (3p+3p)

3. (6p.) transformarea replicii unui personaj din text, din vorbire directă în vorbire indirectă, presupune: menținerea fragmentului de vorbire indirectă asociat replicii (dacă acesta există în textul avut în vedere), trecerea verbelor și a pronumelor de la persoana I și a II-a, la persoana a III-a, păstrarea, pe cât e posibil, a cuvintelor vorbitorului, cu sensul inițial/sensurile inițiale, evidențierea subiectului printr-un verb care exprimă acțiunea de *a spune*, ortografia și punctuația adecvate; de exemplu: - *Vrei să știi în ce fel să se mire proștii? îl întrebă el* = El îl întreabă pe Nilă dacă vrea să știe cum/în ce fel se miră proștii. (6p/4p/2p)

4. (6p.) menționarea a două moduri de expunere dintre cele trei identificabile în text: narațiune, dialog, descriere. (2p+2p)

5. (6p.) explicarea, în 30 – 50 de cuvinte (3 – 5 rânduri), a motivului discuției dintre Nilă și tatăl său, Moromete, de exemplu: Nilă nu înțelege de ce tatăl său vrea să taie salcâmul, iar acesta, în loc să-i explice în mod clar de ce o face, îi răspunde în doi peri. Ca atare, dialogul tată – fiu din momentul

Scanned with OKEN Scanner

tăierii salcâmului adâncește criza de comunicare dintre cele două personaje. (6p/4p/2p)

B. (12p.) Motivarea apartenenței textului dat la *genul epic* necesită enumerarea unor trăsături, ilustrate apoi pe baza textului dat. De exemplu, opera epică/genul epic presupune: **a.** *prezența naratorului* (aici, *obiectiv*, relatând la persoana a III-a, iar personajele exprimându-se în vorbire directă, și *omniscient*, fiind singurul în măsură să cunoască modul în care gândesc și acționează/reacționează personajele); **b.** *prezența acțiunii și a conflictului* (conflictul familial tată – fiu pe tema tăierii salcâmului); **c.** *prezența subiectului operei literare*, organizat în momente specifice (presupune o gradație, de la expozițiune până la punctul culminant); **d.** *prezența personajelor* (două personaje principale, prezente în dialog, Nilă și tatăl său, Moromete, dar și un „personaj mut", salcâmul); **e.** *folosirea narațiunii, ca mod principal de expunere* (aici, împletită cu dialogul și cu scurte și expresive secvențe descriptive și evocative, în prezentarea salcâmului, sau meditative, exprimând gânduri nerostite ale personajului Nilă); **f.** *prezența unui mesaj care promovează valori etice și morale* (explicațiile neconvingătoare date întrebărilor cuiva au ca efect apariția unei crize de comunicare).

(4p.) – precizarea a patru dintre caracteristicile genului epic/ale operei epice, care se întâlnesc în fragmentul dat (prin termeni adecvați, potrivit teoriei literare studiate: 4p; prin termeni parțial adecvați, prin improvizații: 2p);

(4p.) – ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora (convingătoare, adecvată: 4p; parțial convingătoare/adecvată: 2p);

(2p.) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate (claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente: opinie – motivare, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului: 2p; parțial adecvată: 1p);

(2p.) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

a. de exemplu: Temele apreciate de public și continuate de Luchian în pictura sa sunt *portretul și compozițiile pastorale.*

b. de exemplu: Numele unei picturi de Ștefan Luchian, realizată în nuanțe dominante de violet şi negru, este *O noapte cu lună la țară.*

2. (4p.) de exemplu: Îmbogățirea ariei tematice a picturilor lui Ștefan Luchian constă în promovarea *naturilor moarte cu vânat*, a temei *nudului feminin*, a *nocturnelor* etc.

Scanned with OKEN Scanner

3. (**4p.**) *și* – adverb de mod; *inițiatorul* – substantiv comun/adjectiv substantivizat; *românească* – adjectiv calificativ/propriu-zis; *al* – articol posesiv genitival. (1p+1p+ 1p+1p)

4. (**4p.**) *această* – atribut adjectival; *avea să fie dezvoltată* – predicat verbal; *primul* – atribut adjectival; *de către Eustațiu Stoenescu* – complement de agent. (1p+1p+ 1p+1p)

5. (**4p.**) de exemplu: *care a impus atenției artiștilor români tehnica de lucru în pastel* – subordonată atributivă; *așa cum a asimilat-o de la impresioniștii francezi la Paris* – subordonată circumstanțială de mod; (*și*) *pe care avea să o practice până la sfârșitul vieții* – subordonată atributivă. (2p/1p+ 2p/1p)

6. (**4p.**) de exemplu: Colegii mi-au spus/[1] *că* meciul de fotbal s-a amânat./[2] P_1 = PP; P_2 = CD (P_1).

B. (**12p.**) În realizarea compunerii, este indicată: **a.** formularea unui titlu expresiv, adecvat conținutului de idei; **b.** folosirea unor verbe și a unor pronume la persoana I, în precizarea contextului spațio-temporal și a propriilor considerații despre muzeu; **c.** utilizarea descrierii, ca mod principal de expunere (*cum arată cineva sau ceva*), eventual împletită cu evocarea (*ce și cum a fost cândva*); în acest caz, se impune corelarea timpurilor verbale (mai-mult-ca-perfectul, perfectul compus și imperfectul ilustrează evocarea în plan îndepărtat); **d.** sublinierea, fără exagerări, a frumuseții și/sau a originalității muzeului și a picturilor, prin mijloace artistice diversificate (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*), strict necesare unei descrieri (vor fi apreciate finețea observațiilor, capacitatea de asamblare a detaliilor într-o imagine de sinteză, expresivitatea exprimării, încheierea adecvată, personalizată, a compunerii). Se recomandă să nu se utilizeze decât numele proprii strict necesare, imposibil de evitat în prezentare (de exemplu, numele muzeului), în alte situații recurgându-se la sintagme de tipul: *în acest oraș, prietenul meu cel mai bun, ghidul muzeului* etc.

(**4p.**) – precizarea contextului spațio-temporal al prezentării (convingătoare, adecvată: 4p; parțial convingătoare/adecvată: 2p);

(**4p.**) – prezentarea, pe scurt, a muzeului, utilizându-se în mod adecvat modurile de expunere necesare obținerii expresivității textului (convingătoare, adecvată: 4p; parțial convingătoare/adecvată: 2p);

(**2p.**) – utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor, titlul – adecvată contextului: 2p; parțial adecvată: 1p);

(**2p.**) – respectarea limitelor de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 5

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: duşmănia, niciodată, să iau. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: *trebuia, vreo, loază, mei; iei.* (3p+3p)

3. (6p.) de exemplu: vorbitor, vorbuliță, vorbuşoară etc. (3p+3p)

4. (6p.) genul epic; acesta presupune prezența naratorului, care poate vorbi în numele său ori poate face personajele să se exprime în vorbire directă, a acțiunii, a subiectului etc. (3p+3p)

5. (6p.) La rugămintea domnişoarei Mari Popescu, vrea să-l convingă pe amicul său, profesorul Costică Ionescu, să-i dea notă de trecere la latină unui elev, pentru că altfel acesta ar rămâne repetent.

B. (12p.) Atenție la convențiile specifice rezumatului: fidelitatea față de textul dat; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate. Ai în vedere, de asemenea, estetica lucrării/aşezarea în pagină (alineat; scris lizibil) şi respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie şi de punctuație.

(4p.) fidelitatea față de textul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) respectarea unor convenții specifice rezumatului; (4p/2p/1p)

(2p.) adecvarea conținutului la cerință (claritatea şi coerența ideilor; echilibru între părțile compunerii) 2p/conținut parțial adecvat 1p;

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– câte 0,5p pentru fiecare dintre numele membrilor trupei Metallica: *James Hetfield, Lars Ulrich, Kirk Hammett şi Robert Trujillo;* (0,5x4=2p)

– de exemplu: *un experiment; o operă la intersecția mai multor genuri; realizat în 3D; un film-concert.* (2p+2p)

2. (4p.) cu *ecran IMAX.*

3. (4p.) *o* – articol nehotărât; *în care* – pronume relativ în cazul Ac. cu prepoziție simplă; *este invadată* – verb la diateza pasivă; *înfățişând* – verb la gerunziu. (4x1p=4p)

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 5

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: duşmănia, niciodată, să iau. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: *trebuia, vreo, loază, mei; iei.* (3p+3p)

3. (6p.) de exemplu: vorbitor, vorbuliță, vorbuşoară etc. (3p+3p)

4. (6p.) genul epic; acesta presupune prezența naratorului, care poate vorbi în numele său ori poate face personajele să se exprime în vorbire directă, a acțiunii, a subiectului etc. (3p+3p)

5. (6p.) La rugămintea domnişoarei Mari Popescu, vrea să-l convingă pe amicul său, profesorul Costică Ionescu, să-i dea notă de trecere la latină unui elev, pentru că altfel acesta ar rămâne repetent.

B. (12p.) Atenție la convențiile specifice rezumatului: fidelitatea față de textul dat; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate. Ai în vedere, de asemenea, estetica lucrării/aşezarea în pagină (alineat; scris lizibil) şi respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie şi de punctuație.

(4p.) fidelitatea față de textul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) respectarea unor convenții specifice rezumatului; (4p/2p/1p)

(2p.) adecvarea conținutului la cerință (claritatea şi coerența ideilor; echilibru între părțile compunerii) 2p/conținut parțial adecvat 1p;

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– câte 0,5p pentru fiecare dintre numele membrilor trupei Metallica: *James Hetfield, Lars Ulrich, Kirk Hammett şi Robert Trujillo*; (0,5x4=2p)

– de exemplu: *un experiment; o operă la intersecția mai multor genuri; realizat în 3D; un film-concert.* (2p+2p)

2. (4p.) cu *ecran IMAX.*

3. (4p.) *o* – articol nehotărât; *în care* – pronume relativ în cazul Ac. cu prepoziție simplă; *este invadată* – verb la diateza pasivă; *înfățişând* – verb la gerunziu. (4x1p=4p)

Scanned with OKEN Scanner

4. (**4p.**) *cineastul* – atribut substantival; *american* – atribut adjectival; *este un experiment, o operă* – predicat nominal, nume predicativ multiplu; *mai multor* – atribut adjectival. (4x1p=4p)

5. (**4p.**) *care își propune* – subordonată atributivă; *să capteze atmosfera și dinamica unui concert, precum și relaționarea celor de pe scenă cu zecile de mii de spectatori; a căror dezlănțuire este surprinsă în mai multe instantanee.* (4x1p=4p)

6. (**4p.**) de exemplu: *...să asculte*/ceea ce doresc. – subordonată completivă directă. (2p+2p=4p)

B. În răspunsul tău, trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I, dar și mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera* etc.; adverbe/locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, conclusiv etc.

(**4p.**) explicații însoțite de exemple de filme/tipuri de filme pe care îți place să le vizionezi; (4p/2p/1p)

(**4p.**) justificare, prin referire la filmele/tipurile de filme enumerate, a motivului pentru care ai dori/nu ai dori să vizionezi filmul ***Metallica: Through the Never;***

(**2p.**) adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între părțile compunerii) 2p/conținut parțial adecvat 1p;

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 6

I. (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) *zgomot* – liniște.

2. (**6p.**) de exemplu: un adaos explicativ la ceea ce autorul socotește a fi esențial pentru comunicarea sa.

3. (**6p.**) de exemplu: era extrem de atent, era absorbit, nu-și putea lua ochii de la ea etc.

4. (**6p.**) genul epic se definește prin existența *naratorului, a acțiunii, a personajelor, a narațiunii* ca mod principal de expunere, la care se mai pot adăuga alte două elemente – *subiectul* și *conflictul.* (3p+3p)

5. (**6p.**) de exemplu: Tatăl lui Adalbert îl înscrie într-un club de rugbi, sperând ca *placajele, loviturile de urmărire, loviturile de picior căzute, loviturile de*

Scanned with OKEN Scanner

pedeapsă, grămezile, faptul că jucătorii se aruncă unii asupra altora pentru a recupera un balon oval să-l vindece de temeri.

B. (**12p.**) de exemplu: Adalbert este un băiat de 13 ani, timid, poate și din cauza neînțelegerilor dintre părinți. Este puțin cam fricos; nu-i plac sporturile violente, nu-i place nici dansul, pe care îl alege numai pentru a scăpa de jocul de rugbi. O cunoaște însă pe Ursa Mare și, deși nu îndrăznește să-i vorbească, se îndrăgostește și rămâne la cercul de dans pentru a fi aproape de ea.

(**4p.**) narațiune la persoana a III-a și descriere; (2p+2p)

(**4p.**) ilustrarea oricăror două trăsături ale personajului, cu exemple adecvate; (2p+2p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (**4p.**)

– ***Emil și detectivii*** de Erich Kästner; (2p)

– Greg și Rowley. (2p)

2. (**4p.**) descrierea vieții și a creației a douăzeci dintre marii artiști ai lumii.

3. (**4p.**) *cine, care.* (2p+2p)

4. (**4p.**) *roman* – subiect simplu; *este o poveste* – predicat nominal. (1p+1p+1p+1p)

5. (**4p.**) *Greg/*[1] *trebuie/*[2] *să facă față presiunilor de la petrecerile cu băieți și fete/*[1]. 1 – subordonată subiectivă; 2 – principală. (1p+1p+1p+1p)

6. (**4p.**) de exemplu: *Această carte oferă toate răspunsurile/* pe care le aștepți.

B. de exemplu: Îmi plac enigmele și, de asemenea, îmi plac raționamentele care mă ajută să aflu explicația unor întâmplări misterioase. De aceea citesc cu plăcere romane polițiste, pentru că, pe lângă acțiunea palpitantă, îmi oferă ocazia să încerc, alături de erou, să descopăr adevărul. Textul **C**, în care este prezentat romanul ***Emil și detectivii***, mi-a stârnit în gradul cel mai înalt curiozitatea, pentru că mi-a oferit un număr de informații despre erou și acțiune, fără însă a-mi preciza și alte amănunte, pe care va trebui să le descopăr parcurgând întregul text. Sper ca lectura să-mi confirme așteptările.

(**4p.**) precizarea tipului de cărți pe care îți place să le citești; (4p/2p/1p)

(**4p.**) motivarea faptului că aceasta corespunde preferințelor tale; (4p/2p/1p)

Scanned with OKEN Scanner

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Varianta 7

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *fe-reas-tră, stre-şi-ni-le, fan-tas-me, trun-chiuri, cul-că, ghir-lan-dă.* (1p+1p+1p+1p+1p+1p)

2. (6p.) de exemplu: singuratice, izolate; solidare. (3p+3p)

3. (6p.) *marmura* (sugerează culoarea albă), *albastră.* (3p+3p)

4. (6p.) de exemplu: subiectivitatea; exprimă viziunea, ideile şi sentimentele/trăirile poetului; acestea sunt exprimate prin intermediul *eului liric* şi pot fi identificate la nivelul ideilor poetice şi al limbajului bazat pe elemente de expresivitate artistică. (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu: În primul vers al poeziei, *Cad din cer mărgăritare,* substantivul metaforic *mărgăritare,* sinonim al cuvântului *perlă* (boabă rotundă de culoare albă), sugerează căderea fulgilor de zăpadă, de un alb-strălucitor în *lumini de felinare.*

B. (12p.) În compunerea ta, trebuie să ai în vedere, de exemplu, faptul că pastelul este o specie a genului liric, prin excelenţă genul subiectivităţii, care exprimă sentimentele, trăirile poetului prin intermediul limbajului poetic şi al elementelor de expresivitate artistică; că este o descriere artistică în versuri, cu elemente ale cadrului spaţio-temporal (*oraşul adormit, noapte de iarnă* etc.); că atmosfera generală sugerează tristeţe, melancolie (*Plopii, umbre solitare/În văzduhul neclintit,/Visători ca amorezii; Iarna tristă*); că există imagini vizuale statice (*Plopii, umbre solitare/În văzduhul neclintit,* [...]/*Stau de veghe la fereastră*), cromatice (*pe marmura zăpezii/Culcă umbra lor albastră*); că există mijloace artistice care au rolul de a contura atmosfera, de exemplu: epitetul cromatic, metafora; elementele de versificaţie (ritm trohaic, rimă încrucişată) etc.

(4p.) precizarea celor două caracteristici ale pastelului; (2p+2p)

(4p.) ilustrarea caracteristicilor pastelului; (4p/2p/1p)

(2p.) adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între părţile compunerii) 2 p./ conţinut parţial adecvat 1p;

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– persoane pasionate de studiul farfuriilor zburătoare. (2p+2p)

– *în apropierea localității Roswell, din Statele Unite, în iulie 1947.* (2p+2p)

2. (4p.) „OZN-ul" a fost de fapt *un balon meteorolgic;* a fost vorba despre *un proiect strict-secret al aviației americane,* iar „cadavrele" au fost de fapt *manechine folosite în cadrul acelui experiment.* (4p/2p/1p)

3. (4p.) *se crede* – diateza reflexivă; *au fost inspirate* – diateza pasivă. (2p+2p)

4. (4p.) *circumstanțele* – (subiect); *incidentului* – (atribut substantival genitival). (2p+2p)

5. (4p.) de exemplu : *...circumstanțele/* care au generat incidentul... – subordonată atributivă. (2p+2p)

6. (4p.) de exemplu: *...a susținut* a fi fost martor...– complement direct. (2p+2p)

B. Indiferent de punctul tău de vedere – afirmativ sau negativ – legat de existența extratereștrilor, în răspunsul tău trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera* etc.; adverbe/locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, conclusiv etc.

(4p.) precizarea măsurii în care ești interest de problema existenței extratereștrilor; (4p/2p/1p)

(4p.) explicarea măsurii în care argumentele autorului te-au convins de posibila existență a extratereștrilor; (4p/2p/1p)

(2p.) adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între părțile compunerii) 2p/conținut parțial adecvat 1p;

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 8

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: Navigatorii călătoreau spre miazăzi.; Este dificilă atingerea obiectivului în timpul scurt rămas. (3p+3p)

2. (6p.) pentru conservarea măsurii şi a ritmului.

Scanned with OKEN Scanner

3. (**6p.**) de exemplu: *Valuri albe trec în zare, se așează-n lung troian/Ca nisipurile dese din pustiul african* (comparație); *valuri albe* (metaforă). (3p+3p)

4. (**6p.**) *Vai de cal și călător!*

5. (**6p.**) de exemplu: Versul reprezintă, în ansamblul poeziei, un fel de concluzie, fiind totodată și singurul în care putem identifica prezența eului liric. Viscolul este atât de cumplit, încât nu poți decât să compătimești pe călătorul care este nevoit să-l înfrunte. Iar venirea nopții și prezența lupilor amplifică amplifică acest sentiment.

B. (**12p.**) Motivarea apartenenței textului la *genul liric* necesită enumerarea unor trăsături, ilustrate apoi pe baza textului dat. Trebuie să ai în vedere faptul că *genul liric* este, prin excelență, genul subiectivității, al lumii interioare, și exprimă, prin intermediul *eului liric*, viziunea, ideile și sentimentele/trăirile poetului; acestea pot fi identificate la nivelul ideilor poetice și al limbajului poetic bazat pe elemente de expresivitate artistică. În cazul dat, pentru a proba apartenența textului la genul liric, poți sublinia următoarele trăsături definitorii: **a.** *prezența eului liric* care sugerează o perspectivă subiectivă (*Vai de cal și călător!*); **b.** *ideile poetice* care sunt susținute printr-o gamă variată de *mijloace artistice*, presupunând, între altele, existența *figurilor de stil* (comparația – *Valuri albe trec în zare, se așează-n lung troian/Ca nisipurile dese din pustiul african*; metafora – *valuri albe*; aliterația – *vâjâie prin vijelie*; enumerația – *Spulberă zăpada-n ceruri de pe deal, de pe câmpie; Sbieret, răget, țipăt, vaiet, mii de glasuri spăimântate/Se ridică de pe codri, de pe dealuri, de prin sate*; etc.), dar și a punctuației (punctele de suspensie care par a sugera imposibilitatea poetului de a exprima tot ceea ce simte; semnele de exclamare, care atrag atenția asupra intensității emoției). Mai poți avea în vedere atmosfera generală (senzația de frig, groaza, impresia de sfârșit de lume).

(**4p.**) precizarea celor două trăsături definitorii ale genului liric, identificate în text; (2p+2p)

(**4p.**) ilustrarea acestor trăsături prin exemple extrase din text sau prin comentarea acestora; (4p/2p/1p)

(**2p.**) adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între părțile compunerii) 2 p./conținut parțial adecvat 1 p;

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (**4p.**)

– *91%;*

– *este creativ (94%), deștept (91%), învață bine (91%).* (2p+2p)

2. (**4p.**) *...lipsa unei relații de comunicare autentică dintre copil și părinte.*

Scanned with OKEN Scanner

3. (4p.) *în* – prepoziție; *a* – verb auxiliar; *că* – conjuncție subordonatoare; *și* – adverb. (1p+1p+1p+1p)

4. (4p.) *vă* – complement indirect; *plac* – predicat verbal; *jocurile* – subiect simplu; *pe calculator* – atribut substantival prepozițional. (1p+1p+1p+1p)

5. (4p.) … *că și fetele, și băieții petrec mult timp în fața calculatorului.* – subordonată atributivă. (2p+2p)

6. (4p.) …*a relevat* procentajul (posesorilor de calculator) – complement direct. (2p+2p)

B.

(4p.) precizarea celor mai plăcute (două – trei) modalități de petrecere a timpului liber; (4p/2p/1p)

(4p.) descrierea uneia dintre aceste modalități; (4p/2p/1p)

(2p.) adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între părțile compunerii) 2p/conținut parțial adecvat 1p;

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 9

Subiectul I (42 de puncte)

A. (30 p.)

1. (6p.) exemplu de omonime din text: *râs, fiu, unde* etc.; identificare 2x1p; alcătuire de enunțuri. (2x2p)

2. (6p.) explicarea scrierii cu cratimă (de exemplu: marchează rostirea împreună a două cuvinte diferite etc.).

3. (6p.) de exemplu, personificare: *Copacii au un hohot de râs/În coroana de frunze;* epitet: *o lacrimă mare* – etc. (2x3p)

4. (6p.) câte 3 puncte pentru transcrierea unui vers care conține o imagine vizuală (de exemplu: *Copacii au un hohot de râs...*) și a unui vers care conține o imagine auditivă din textul dat (de exemplu: *Soarele e tânăr/În vârful razelor*). (2x3p)

5. (6p.) prezentarea adecvată a semnificației versurilor, în limitele de spațiu indicate (de exemplu: imaginile artistice sugerează antiteza dintre bucurie și tristețe, dintre aspirație și realitate, copacii putând fi un simbol al omului; personificarea copacilor etc.). 6p/prezentarea parțial adecvată a semnificației secvenței, în limitele de spațiu indicate 3p/încercare de prezentare 1p.

B. (12p.)

(4p.) precizarea a două dintre trăsăturile genului liric, identificate în text: *genul liric* este, prin excelență, genul subiectivității, al lumii interioare, care

Scanned with OKEN Scanner

exprimă viziunea, ideile și sentimentele/trăirile poetului; acestea sunt exprimate prin intermediul *eului liric* și pot fi identificate la nivelul ideilor poetice și al limbajului poetic bazat pe elemente de expresivitate artistică; (4p/2p/1p)

(4p.) a. *prezența eului liric*, mărci lexico-gramaticale ale subiectivității acestuia în text fiind: verbele și pronumele de persoana I singular, sugerând confesiunea lirică și perspectiva subiectivă asupra ideilor poetice exprimate (*mă uit, am iubit*); **b.** *ideile poetice* sunt susținute printr-o gamă variată de *mijloace artistice*, presupunând: *figuri de stil* (epitetul, metafora, personificarea etc.) și *imagini artistice* (vizuale, auditive); (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A. (24 p.)

1. (4p.) formularea celor două enunțuri despre:

– arhipelagul Galapagos;

– *400 – 500 kg.*

2. (4p.) titlul articolului: ***Tancul viu;*** numele autorului: Tudor Opriș. (2p+2p)

3. (4p.) părți de vorbire: *aceste* – adj. pronominal demonstrativ; *îndelungată* – adjectiv provenit din vb. la participiu, *depășind* – verb predicativ; *200* – numeral cardinal. (4x1p)

4. (4p.) funcții sintactice: *al XVI-lea* – atribut adjectival, *Galapagos* – atribut substantival apozițional. (2x2p)

5. (4p.) *În rezervațiile și în Grădinile Zoologice, chelonianul devine un punct de atracție* – propoziție principală, regentă; *unde e protejat* – propoziție subordonată atributivă. (2x1p)

6. (4p.) – de exemplu: *Nu știu dacă voi veni.*

B. (12p.) În realizarea compunerii trebuie să descrii un animal sălbatic exotic sau din țara noastră, motivând alegerea lui, detaliind trăsăturile acestuia prin imagini artistice și figuri de stil, exprimându-ți sentimentele sau atitudinea față de cele prezentate etc. Poți valorifica sugestii din textul dat.

(4p.) câte 2 puncte pentru prezentarea fiecăreia dintre cele două trăsături; 2x2p

(4p.) câte 2 puncte pentru înfățișarea și mediul de viață; 2x2p

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 10

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *miazănoapte* – miazăzi, *vine* – pleacă, *sus* – jos.

2. (6p.) de exemplu: Cratima (semn de ortografie), din punct de vedere *fonetic,* marchează pronunțarea legată a două cuvinte diferite, datorită ritmului rapid al vorbirii, ceea ce are drept consecință dispariția unei silabe; din punct de vedere *stilistic,* marchează conservarea metricii versului, respectiv menținerea aceluiași ritm și a aceleiași măsuri. (3p+3p)

3. (6p.) personificare.

4. (6p.) măsură de 8 silabe; ritm trohaic. (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu – tristețe, melancolie, jale etc. (3p). În redactarea răspunsului este necesar să folosești verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; adverbe de mod potrivite exprimării subiectivității evaluative – *posibil, probabil, desigur* etc.; cuvinte cu rol argumentativ – *pentru că, încât, așadar, ca să* etc. Textul trebuie să fie logic, coerent și să respecte normele ortografice și de punctuație. (3p/2p/1p)

B. (12p.) formularea opiniei despre despre semnificația mesajului din opera lirică dată, de exemplu: ***Toamna*** este o poezie tristă. Natura își pierde rând pe rând podoabele: *Firelor de lămâiță/Li se uscă rădăcina,* cerul *este plumburiu, de la miazănoapte/Vine vântul fără milă* și *Smulge-n sbor câte-o șindrilă* etc. Însă, deși textul pare a fi doar un tablou de natură, versurile finale, *Ni s-aseamănă povestea,/Pui golaș de ciocârlie.*, îndreaptă atenția cititorului spre adevărata „țintă", exprimarea sentimentului de jale, melancolia poetului care resimte trecerea timpului, pe care o asociază cu apropierea iernii. În redactarea răspunsului este necesar să folosești verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; adverbe de mod potrivite exprimării subiectivității evaluative – *posibil, probabil, desigur* etc.; cuvinte cu rol argumentativ – *pentru că, încât, așadar* etc.

(4p.) susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul 4p/susținerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2p/încercare de susținere sau de argumentare, fără valorificarea textului 1p;

(2p.) adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2p/conținut parțial adecvat 1p;

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– *Prima omidă care iese din domul de mătase îndeplineşte funcţia de căpetenie a expediţiei;*

– *se depărtează zeci şi chiar sute de metri de cuib.*

2. (4p.) titlul articolului – ***Procesiunile din pădure;*** titlul cărţii din care face parte – ***Enciclopedia curiozităţilor naturii***. (2p+2p)

3. (4p.) adj. pronominal interogativ – *Ce;* adjectiv propriu-zis – *tainic;* subst. comun – *instinct;* pronume personal – *le.* (4x1p)

4. (4p.) funcţii sintactice: atribut adjectival – *Prima;* atribut adjectival genitival – *a expediţiei.*

5. (4p.) – *că omizile, dependente de copacii, ar putea porni în marşuri prădalnice* – propoziţie subordonată completivă directă; *unde se hrănesc/şi-şi ţes corturile de mătase* – propoziţii subordonate atributive. (2x1p)

6. (4p.) – de exemplu: *Nu ştiu când voi veni.*

B. (12p.) În realizarea compunerii trebuie să povesteşti (să faci o naraţiune despre) o întâmplare reală sau imaginară din viaţa animalelor. Poţi porni sau nu de la textul dat.

(4p.) relatarea unei întâmplări din viaţa animalelor, respectând succesiunea logică a evenimentelor; (4p/2p/1p)

(4p.) precizarea a două elemente ale contextului spaţio-temporal; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei minime de spaţiu indicate.

Varianta 11

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *aici* (4 litere şi 3 sunete), *Gheonoaie* (9 litere şi 8 sunete), *aicea* (5 litere şi 4 sunete). (3x2p)

2. (6p.) de exemplu: virgula izolează un substantiv propriu în vocativ de restul enunţului.

3. (6p.) spaţiul acţiunii – de exemplu: *în pustietate, afară de împărăţia tatălui său, către răsărit, pe moşia unei Gheonoaie.* (2x3p)

Scanned with OKEN Scanner

4. (**6p.**) două moduri de expunere – narațiune, dialog. (2x3p)

5. (**6p.**) de exemplu: Eroul se arată bun și generos, dându-i înapoi Gheonoaiei piciorul etc. (6/3/1)

B. (**12p.**)

(**4p.**) precizarea a două mijloace de caracterizare a personajului ales (caracterizare directă de către narator, indirectă prin fapte și limbaj, relații cu alte personaje); (4p/2p/1p)

(**4p.**) ilustrarea a două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat (generos – împarte avuția cu oștenii și le dă drumul, bun – îi dă la loc Gheonoaiei piciorul, curajos – se luptă cu Gheonoaia, neînfricat, prietenos etc.); (4p/2p/1p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (**36 de puncte**)

A.

1. (**4p.**)

– *în cea de-a patra săptămână numărată de la Duminica Învierii, la mijlocul perioadei dintre Paști și Rusalii, în miercurea numită Strat de Rusalii, Buciumul Rusaliilor sau Todoruțele, se constituie ceata călușarilor – Țăranii* [...] *îi zic luat de Rusalii.*

2. (**4p.**) titlul articolului: ***Săptămâna Rusaliilor, Ielele***; numele popular al lunii: *Florar.* (2x2p)

3. (**4p.**) parte de vorbire: pronume demonstrativ de apropiere – *aceasta;* adjectiv pronominal posesiv – *noastre;* verb auxiliar – *vor;* adverb de mod – *mai.* (4x1p)

4. (**4p.**) funcția sintactică: subiect – *cine;* predicat nominal – *rămâne mut.*

5. (**4p.**) două propoziții subordonate: *cine bea apă din izvoarele lor* – propoziție subordonată subiectivă; *pe care numai jocul călușarilor le mai poate dezlega* – propoziție subordonată atributivă.

6. (**4p.**) de exemplu: Cine învață reușește.

B. (**12p.**) În realizarea compunerii trebuie să descrii un portret al unui personaj feminin din basme, legende sau mituri populare românești, motivând alegerea lui, detaliind trăsăturile acestuia prin imagini artistice și figuri de stil, exprimându-ți sentimentele sau atitudinea față de cele prezentate etc. Poți valorifica sugestii din textul dat.

Scanned with OKEN Scanner

(4p.) câte 2 puncte pentru prezentarea fiecăreia dintre cele două trăsături ale personajului feminin ales; (2x2p)

(4p.) câte 2 puncte pentru utilizarea a două imagini artistice diferite în descrierea acesteia; (2x2p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Varianta 12

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: derivare – *Corbiţa,* compunere – *deodată* şi prin conversiune – *încremeniţi* etc. (3x2p)

2. (6p.) de exemplu: virgula separă vorbirea indirectă/a naratorului de vorbirea directă/a personajului.

3. (6p.) de exemplu: epitet – *(cărări) înguste;* comparaţie – *stânca dreaptă, ca un zid.* (2x3p)

4. (6p.) două mijloace de caracterizare a personajelor: caracterizarea directă de către narator, caracterizarea indirectă, prin fapte etc. (2x3p)

5. (6p.) de exemplu: fragmentul este o caracterizare directă a fetei, un portret fizic realizat cu ajutorul metaforei (*bujor de copilă*), al comparaţiei (*sprintenă ca o căprioară*); frumuseţea fetei atrăsese mulţi flăcăi; admiraţia naratorului pentru frumuseţea fetei este exprimată prin propoziţii exclamative etc. (6/3/1)

B. (12p.)

(4p.) – menţionarea a patru caracteristici ale genului epic, existente în fragmentul dat (de exemplu: naratorul, acţiunea, elementele de timp şi spaţiu, modurile de expunere; personajele, relaţiile dintre personaje, modalităţi de caracterizare etc.);

(4p.) – ilustrarea celor patru caracteristici, prin exemple din text, valorificând textul dat;

(2p.) – adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între componentele compunerii); 2p/conţinut parţial adecvat 1p;

(2p.) – respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– ...*Ceahlău*...

– ...*de la 1 la 9 martie*...

2. (4p.) titlul articolului: ***Dochia*** și al cărții: ***Mitologia română***. (2x2p)

3. (4p.) parte de vorbire: adjectiv propriu-zis – *mitică*, substantiv propriu – *a Babei Dochia*, pronume personal – *ei*, verb copulativ – *este*. (1x4p)

4. (4p.) funcția sintactică: atribut substantival apozițional – *Ceahlău*; complement indirect – *de ea*.

5. (4p.) propoziție principală, regentă – *Paralel cu legenda* ***Babei Dochia****, superstițiile, credințele și datinile se referă la zilele babelor (de la 1 la 9 martie)*; propoziție subordonată atributivă – *ce ne relevă alte aspecte mitice*. (2x2p)

6. (4p.) de exemplu: El a devenit *ce* și-a dorit.

B. (12p.) În realizarea compunerii, trebuie să povestești (să creezi o narațiune despre) o întâmplare reală sau imaginară petrecută în timpul unei excursii la munte. Poți îmbina mai multe moduri de expunere, poți integra unele figuri de stil.

(4p.) relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor; (4p/2p/1p)

(4p.) precizarea a două elemente ale contextului spațio-temporal; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei minime de spațiu indicate.

Varianta 13

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: derivare – *locuitorii*; compunere – *douăsprezece*; schimbarea valorii gramaticale – (din) *fața*. (2p+2p+2p)

2. (6p.) Linia de dialog (punctuație) indică începutul vorbirii unei persoane care ia parte la o convorbire; apostroful (ortografie) indică eliminarea unor sunete din interiorul unui cuvânt, marcând astfel o caracteristică a vorbirii personajului (limbaj familiar, vorbire precipitată etc.); virgula (punctuație) izolează un substantiv în cazul vocativ de restul propoziției; semnul excla-

Scanned with OKEN Scanner

mării (punctuație) subliniază intonația apăsată a rostirii substantivului în cazul vocativ; virgula (punctuație) izolează un substantiv în cazul vocativ de restul propoziției; semnul întrebării (punctuație) marchează grafic intonația unei propoziții interogative. (1p+1p+1p+1p+1p+1p)

3. (6p.) de exemplu: Domnul Zefir Piscopesco îi spune soției că este douăsprezece și un sfert, iar ea tot n-a isprăvit de îmbrăcat, că vor întârzia și nu este politicos să se lase așteptați, mai ales prima oară [când sunt invitați].

4. (6p.) de exemplu: *existența naratorului, a acțiunii și a conflictului, a subiectului* (organizat în momente specifice), *a personajelor* etc. (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu: Soții Piscopesco sunt invitați la ora 1 d.a., să ia dejunul la castelul Peleș.

B. (12p.) caracterizarea directă, de către narator (îi laudă în mod ironic frumusețea, eleganța, bogăția, relațiile sociale – ia prânzul la Palatul Regal), dar mai ales indirectă, prin nume (și-a franțuzit numele: Esmeralda Piscopesco – din Smaranda, alintată Mândica de mama sa, pentru a părea că aparține „lumii bune"), prin comportament (prost-crescută: incapabilă să fie punctuală, deși este invitată la Palat – se gătește de la șase dimineața și tot nu este gata; zgârcită: ca să nu plătească o servitoare, se folosește tot de guvernantă și pentru treburile casnice; locuiește într-una dintre cele mai luxoase vile din Sinaia, dar își ține dulapurile încuiate de teamă că guvernanta ar putea fura puțin zahăr), prin limbaj (drăcuie, își numește guvernanta „dobitoacă") etc.

(4p.) precizarea celor două modalități/ procedee de caracterizare a personajului, care se regăsesc în fragmentul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) indicarea a cel puțin două trăsături ale personajului; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– 36 și 64 de ani;

– 20 de provincii (satrapii), legate de reședințele regale Susa și Persepolis printr-un sistem de drumuri.

2. (4p.) de exemplu: Victoria de la Marathon a demonstrat că orgoliul celor puternici nu este suficient pentru a-i învinge pe cei ce-și apără libertatea.

3. (4p.) *imperiul* – substantiv; *se* – pronume reflexiv; *continuu* – adverb de mod; *de* – prepoziție simplă.

4. (4p.) *care* – subiect; *se întindea* – predicat verbal.

Scanned with OKEN Scanner

5. (**4p.**) de exemplu: ...*orgoliul*/[1] care era *nemăsurat*/[2] – atributivă.
6. (**4p.**) de exemplu: *Cum* ajung acasă/[1], îți dau de veste./[2]

B.
(**12p.**) În realizarea compunerii, poți folosi argumente precum: cunoașterea trecutului ajută la înțelegerea prezentului, educația, șansa alegerii unor modele de viață etc.
(**4p.**) prezentarea celor două motive; (4p/2p/1p)
(**4p.**) folosirea unui limbaj expresiv;
(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)
(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 14

I. (42 de puncte)
A.
1. (**6p.**) de exemplu: *destul* – suficient, îndeajuns; *firește* – desigur, bineînțeles; *în fine* – în sfârșit, finalmente. (2p+2p+2p)
2. (**6p.**) de exemplu: Punctele de suspensie (semn de punctuație) au, deopotrivă, o *funcție substitutivă*, marcând absența unor cuvinte strict necesare înțelegerii comunicării (aici, numele de familie al personajului), şi o *funcție expresivă*, marcând implicarea afectivă a vorbitorului, respectiv pauza pe care o face în vorbire, neînțelegând despre care Mitică este vorba. (6p/3p/1p)
3. (**6p.**) de exemplu: *simpaticul parizian al Orientului.*
4. (**6p.**) de exemplu: Tema textului este înfățișarea/comportamentul bucureşteanului *par excellence.*
5. (**6p.**) de exemplu: Replica finală se referă în context, cu efecte comice, la diferența dintre 31 decembrie 1900 (ultima zi a secolului al XIX-lea) şi 1 ianuarie 1901 (prima zi a secolului al XX-lea).

B. (**12p.**) În compunere, trebuie să te referi mai întâi la tipul de personaj pe care îl are în vedere I.L. Caragiale (personajul principal Mitică este generic/întruchipează o întreagă categorie, reprezentând imaginea bucureşteanului *par excellence*, care se visează *un mic parizian*: omniprezent, ironic, fanfaron, superficial, profitor etc.), iar apoi să identifici în text modalitățile/procedeele de caracterizare şi să le ilustrezi/să le comentezi în mod adecvat.

Scanned with OKEN Scanner

În efectuarea caracterizării, vei avea în vedere modalitățile directe (caracterizare directă efectuată de către narator, care subliniază trăsături fizice și morale generice: *nici tânăr, nici bătrân, nici frumos, nici urât, nici prea-prea, nici foarte-foarte; băiat potrivit în toate; spiritul lui original şi inventiv; foarte căutat şi plăcut în societate* etc.) și modalitățile indirecte (nuanțarea unor trăsături morale, cu efecte comice, desprinse din vorbire, din relațiile cu celelalte personaje, din mediul în care este situat, din atitudini, pe baza numelui etc.).

(4p.) precizarea tipului de personaj pe care îl are în vedere I.L. Caragiale în textul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) prezentarea a patru modalităţi diferite de caracterizare (directe și indirecte), ilustrate corespunzător cu exemple din text sau prin comentarea acestora; (1p+1p+1p+1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– de exemplu: Motivele pentru care hotelierii nu preferă turiștii străini pe litoralul românesc sunt următoarele: cer *prețuri cu 30 – 50% mai mici* decât cele acceptate de turiștii români, *servicii de calitate și angajați care să vorbească limbi străine.*

– de exemplu: Motivele pentru care hotelierii preferă turiştii români pe litoralul românesc sunt următoarele: sunt *cheltuitori* (*cheltuiesc aproape dublu în comparație cu turiștii străini*) și *nepretenţioşi.*

2. (4p.) de exemplu: Măsurile pe care ar trebui să le ia hotelierii de pe litoralul românesc pentru a satisface cerințele turiștilor străini sunt următoarele: angajarea unui personal mai bine pregătit, *care să vorbească limbi străine, deci mai bine plătit,* şi reducerea tarifelor *cu cel puțin 30%.*

3. (4p.) *toți* – adjectiv pronominal nehotărât; *de pe litoralul* – substantiv comun precedat de prepoziție compusă.

4. (4p.) *Corina Martin* – subiect; *președintele* – atribut apozițional.

5. (4p.) *El a adăugat/*[1] *că, din cauza imaginii proaste/*[2] *pe care o are România în străinătate,/*[3] *turoperatorii străini cer tarife cât mai mici./*[2] 2. completivă directă; 3. atributivă.

6. (4p.) de exemplu: Se zice/[1] *că* va urma o vară secetoasă./[2]

Scanned with OKEN Scanner

B.

(12p.) În compunere, trebuie să te referi mai întâi la necesitatea ca turiștilor să li se ofere condiții optime, de deplină siguranță, raportate la prețul pe care aceștia îl plătesc pentru diversele servicii contractate: servicii de bază (cazare, masă, transport, siguranța bunurilor și a persoanelor etc.) sau suplimentare (ghid însoțitor, transportul persoanelor și al bagajelor, acces la televiziune/telefonie/ internet, servicii de curățătorie, de supraveghere a copiilor, de igienă și îngrijire personală etc.); de asemenea, te poți referi și la diferite facilități și gratuități (piscine, terenuri de joacă, locuri de parcare, procurarea unor bilete pentru spectacole etc.).

În motivarea părerii tale despre cele două aspecte care pot contribui la atragerea turiștilor, poți porni fie de la datele oferite de text, fie de la informații dobândite pe alte căi (tabere și excursii școlare, concediile părinților, călătorii, lecturi și povestiri ale prietenilor, articole și prezentări accesate prin intermediul mass-media sau prin internet etc.).

În susținerea ideilor, este necesar să utilizezi mijloace lingvistice adecvate motivării: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale de mod, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) referirea la necesitatea ca turiștilor să li se ofere condiții optime, de deplină siguranță, raportate la prețul pe care aceștia îl plătesc pentru diverse servicii contractate; (4p/2p/1p)

(4p.) motivarea opțiunii pentru cele două aspecte care ar putea contribui la atragerea turiștilor; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 15

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *cucoana – madam, birje – trăsură, amic – prietin.* (3p+3p)

2. (6p.) de exemplu: rădăcină+sufix – *umbreluță, amiciție, liceal* etc. (2p+2p+2p)

3. (6p.) de exemplu: repetiția verbului – *efect de insistență.* (6p/3p/1p)

4. (6p.) de exemplu: apelul unor părinți lipsiți de morală la „prieteni", pentru a rezolva situația școlară a copiilor etc.

Scanned with OKEN Scanner

5. (6p.) de exemplu: Ironia naratorului, redată de cuvintele: *bravură, a biruit, s-a-nțepenit,* se îndreaptă împotriva fiului prostănac, dar și a mamei protectoare și necinstite. (6p/3p/1p)

B. (12p.)

(4p.) menționarea unor structuri ale textului epic specifice schiței, existente în fragmentul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) ilustrarea a două structuri (de exemplu: situația semnificativă înfățișată, logica acțiunii, timp și spațiu, moduri de expunere; numărul personajelor, relațiile dintre personaje, modalități de caracterizare etc.), valorificând textul dat; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– ***Occidentul de la marginea Orientului. Timişoara, la vremea teilor înfloriți;***

– *„Schimb de cărți".*

2. (4p.) de exemplu: *Dar oraşul e una, iar orăşenii sunt alta.*

3. (4p.) *de a dezghioca* – verb predicativ/mod infinitiv; *lui* – pronume personal; *face* – verb predicativ/mod infinitiv; *păi* – interjecție.

4. (4p.) *era* – predicat verbal; *forfotă* – subiect.

5. (4p.) *...străzile încep/* să spună poveşti./ – completivă directă.

6. (4p.) de exemplu: *Asfaltul era*/[1] *cum nu se putea mai fierbinte*./[2]; propoziție subordonată predicativă.

B.

(12p.) În realizarea compunerii, trebuie să folosești verbe şi pronume la persoana I pentru a releva impresiile provocate de vizită, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; trebuie să prezinți elementele indicate în cerință, valorificând sugestii din textul dat.

(4p.) stabilirea coordonatelor (prilejul, locul, timpul etc.) participării la un eveniment cultural sau social, cu prilejul vizitării unui oraş; (4p/2p/1p)

Scanned with OKEN Scanner

(4p.) exprimarea impresiilor provocate de eveniment, apelând la două întâmplări/observații/constatări etc.; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Varianta 16

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *Şi-şi iubea împărăteasa* foarte mult.

2. (6p.) de exemplu: Sugerează durata acțiunii.

3. (6p.) de exemplu: Bunica îmi cerea să ghicesc, eu spuneam că sunt alune; ea îmi răspundea că am greşit, iar eu îi spuneam că sunt stafide; ea îmi răspundea că nici acum nu am ghicit, iar eu spuneam că este năut; bunica îmi spunea din nou că nu am ghicit, iar eu îi răspundeam că este turtă-dulce.

4. (6p.) de exemplu: succesiunea replicilor, adresarea directă, folosirea persoanei a II-a, verbe la imperativ, substantive în vocativ, propoziții exclamative şi interogative etc. (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu: înaltă, uscățivă, păr alb şi creţ, ochi căprui; bună, blândă, surâzătoare, răbdătoare etc. (1p+1p+1p+1p+1p+1p)

B. (12p.) Atenţie la convenţiile specifice rezumatului: fidelitatea faţă de textul dat; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate. Ai în vedere, de asemenea, estetica lucrării/aşezarea în pagină (alineat; scris lizibil) şi respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie şi de punctuaţie.

(4p.) fidelitatea faţă de textul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) respectarea unor convenţii specifice rezumatului; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– circa 130;

– regiunile tropicale ale Africii, Europa, America de Nord, Australia, Noua Zeelandă;

– cavități de arbori, crăpături de ziduri, stânci, în cuiburi închise;

– nevertebrate și fructe.

2. (4p.) de exemplu: Distrug multe nevertebrate dăunătoare; pot produce pagube în livezi sau în vii.

3. (4p.) *dar* – conjuncție coordonatoare adversativă; *le* – pronume personal; *plac* – verb predicativ; *și* – adverb de mod.

4. (4p.) *130, de specii, răspândite, tropicale, ale Africii, toată.*

5. (4p.) *Sunt păsări foarte sociabile,*/[1] ce trăiesc în grupuri/[2] care sunt numeroase./[3] – 2. atributivă; 3. atributivă.

6. (4p.) coordonare adversativă.

B.

(4p.) În motivarea alegerii, trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I, dar și mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera* etc.; adverbe/locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/ locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, conclusiv etc. (4p/2p/1p)

(4p.) descrierea înfățișării animalului și a mediului său de viață; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei de spațiu indicate.

Varianta 17

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *împrejur* – compunere prin alăturare (*în* + *pre* + *jur*); *fermecate* – conversiune (*farmec* – *a fermeca* + sufixul gramatical pentru participiu *-at*); *împărăție* – derivare cu sufix (*împărat* + sufixul lexical *-ie*). (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: a intra la apă (a încurca-o, a fi arestat; a-și micșora dimensiunile), a fi apă de ploaie (neînsemnat, banal, confuz), a-i lăsa apă-n gură

Scanned with OKEN Scanner

(a pofti, a râvni), ca pe apă (foarte bine, uşor, lesne, fără obstacole), a se face ape-ape (a se schimba la faţă/a transpira abundent, din cauza emoţiei sau a fricii), a se duce pe apa Sâmbetei (a se irosi), a-l lua apa (a se îneca; a se lăsa furat de împrejurări aparent favorabile), a nu avea nici după ce bea apă (a fi foarte sărac), apă vie/moartă (în basme, lichid cu proprietăţi miraculoase), a fi tot numai o apă (a fi transpirat abundent), apă de parfum/de toaletă (lichid cu proprietăţi aromatice) etc. (2p+2p+2p)

Notă! Pentru a se ilustra statutul de expresie/locuţiune al respectivei construcţii, după scrierea formei-tip a acesteia, se impune ca, între paranteze, fie să se precizeze sensul acesteia, fie să se construiască un enunţ adecvat, conform unuia dintre modelele următoare:

– ca pe apă (foarte bine, uşor, lesne, fără obstacole);

– ca pe apă (Ştia lecţia ca pe apă.).

3. (6p.) de exemplu: *Zânele i-au dat mâncare uitată, băutură uitată şi a uitat de tine.*

4. (6p.) de exemplu: perseverenţa în căutarea alesului inimii, spiritul de sacrificiu în numele iubirii, îndrăzneala de a înfrunta orice primejdie, încrederea în triumful binelui şi adevărului etc.

5. (6p.) de exemplu: Textul citat, replică a Sfintei Duminici la despărţirea de fata de împărat, reprezintă o urare de bun-rămas, ilustrativă pentru bunele relaţii dintre cele două personaje. În prima parte a replicii (*mergi cu bine*) i se urează fetei de împărat să aibă o călătorie lipsită de primejdii, iar în partea a doua (*fie-ţi drumul cu folos*), să izbândească în ceea ce şi-a propus să facă. (6p/3p/1p)

B. (12p.) Motivarea apartenenţei textului dat la basmul (popular) necesită mai întâi o scurtă definire a basmului, ca specie literară, iar apoi enumerarea unor trăsături, ilustrate/comentate pe baza textului dat. De exemplu, basmul (popular) este o specie a genului epic în proză, de mare întindere, cu acţiune mai degrabă convenţională, conţinând o împletire de elemente reale/posibile şi miraculoase, axată pe ideea binelui care învinge totdeauna răul şi având astfel o marcată valoare etică şi morală. Basmul popular are caracterele generale ale creaţiei folclorice: este oral (transmis prin viu grai), anonim (nu se cunoaşte numele autorului/povestitorului popular), colectiv (până la forma finală, au contribuit generaţii succesive de creatori) şi tradiţional (creatorul anonim recurge la teme, motive, idei şi procedee constructive consacrate de tradiţie şi acceptate de colectivitatea în care trăieşte).

Pe baza textului citat, dintre caracteristicile basmului pot fi subliniate, de exemplu: **a.** forţele binelui (fata de împărat, ajutată de Sfânta Duminică) se află în confruntare cu forţele răului (zânele); **b.** întrepătrunderea planurilor real–fabulos (călătoria pe „celălalt tărâm", care seamănă cu un peisaj familiar, idealizat: *unde-i apa lină, câmpul alămâie şi iarba mătase*, întâlnirea cu personaje

Scanned with OKEN Scanner

miraculoase, dar care au trăsături umane etc.); **c.** prezența personajelor simbolice, având calități excepționale în situații excepționale (fata de împărat *blestemată de bărbat*, plecată într-o călătorie *peste nouă țări și nouă mări*); **d.** prezența obiectelor cu însușiri magice (urciorul, prescura, frunza); **e.** acțiunea pusă sub semnul miraculosului (călătoria pe „celălalt tărâm", întâlnirea cu Sfânta Duminică, obiectele magice etc.); **f.** prezența unor motive narative des întâlnite în basme (călătoria ca prilej de inițiere, ajutorul dat de personaje miraculoase, probele pe care trebuie să le treacă eroul pentru înfrângerea forțelor răului) etc.

(4p.) precizarea a patru dintre caracteristicile basmului, care se întâlnesc în fragmentul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– Țara în care angajații cu normă întreagă au cea mai scurtă săptămână de lucru este Finlanda (*37,8 ore*).

– Țara în care angajații cu normă întreagă au cel mai scurt program de lucru negociat colectiv este Franța (*cu 35,6 ore*).

– La concediul mediu anual plătit, România se situează pe penultima poziție în UE (*cu 21 de zile*).

– Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Muncă și Viață – Eurofound.

2. (4p.) de exemplu: În situația Poloniei, durata săptămânii de lucru este de 40,2 ore, programul de lucru negociat colectiv este de 40 de ore pe săptămână (*maxim în UE*) și concediul mediu anual plătit este de 20 de zile (*ultima poziție*), la fel ca în Ungaria, Estonia, Letonia, Lituania, Slovenia, Bulgaria, Slovacia, Cipru și Belgia.

3. (4p.) *cea* – articol demonstrativ; *mai* – adverb de mod; *lungă* – adjectiv propriu-zis/calificativ; *săptămână* – substantiv comun.

4. (4p.) *un organism* – nume predicativ; *înființat* – atribut adjectival; *în 1975* – complement circumstanțial de timp; *de Consiliul European* – complement de agent.

5. (4p.) atributivă.

6. (4p.) de exemplu: Mergem la un film/[1] sau ne plimbăm prin parc./[2]

Scanned with OKEN Scanner

B. (12p.) În realizarea compunerii, te poți referi, de exemplu, la următoarele aspecte: **a.** necesitatea unui concediu anual de odihnă (odihna și refacerea capacității de muncă a angajatului, rezolvarea unor probleme personale/familiale care necesită un timp mai mare decât 1 – 2 zile, petrecerea a mai mult timp în mijlocul familiei, efectuarea unor excursii dorite, satisfacerea unor hobby-uri etc.); **b.** necesitatea reglementării prin lege a concediului anual de odihnă (evitarea abuzurilor din partea angajatorului, înlăturarea discuțiilor tensionate dintre angajat și angajator, stabilirea egalității în drepturi a angajaților, indiferent de domeniul în care lucrează, cu mențiunea că aceia care lucrează în domenii grele sau foarte periculoase au mai multe zile de concediu anual etc.); **c.** necesitatea plătirii de către cel care angajează a concediului anual de odihnă al angajatului (nevoia angajatului de resurse financiare și pe timpul cât nu lucrează în mod efectiv, plata concediului este un drept al angajatului universal valabil, angajatul se simte protejat la locul de muncă și deci mai legat de acesta etc.). Poți aduce argumente legate și de apartenența țării noastre la UE și, în consecință, de obligația respectării legilor și a convențiilor europene.

Se recomandă să utilizezi mijloace lingvistice adecvate motivării: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale de mod, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) explicarea necesității ca oricare angajat să aibă un concediu anual de odihnă; (4p/2p/1p)

(4p.) prezentarea a câte unui motiv pentru care orice concediu anual de odihnă trebuie să fie reglementat prin lege și plătit de cel la care este angajată respectiva persoană; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 18

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *broaşte, raiul, trebuie, înapoi, corbii, câinele.* (1p+1p+1p+1p+1p+1p).

2. (6p.) de exemplu: Cratima (semn de ortografie), din punct de vedere *fonetic,* marchează pronunțarea legată a două cuvinte diferite, datorită ritmului rapid al vorbirii, ceea ce are drept consecință eliminarea vocalei *„î“* şi dispariția unei silabe, iar *morfologic* marchează despărțirea a două părți de vorbire diferite, pronumele interogativ *„ce“* şi pronumele personal *„îl“*, cu

Scanned with OKEN Scanner

forma scurtă „*-l*" (explicație completă/nuanțată: 6p; explicație parțială/cu improvizații: 3p).

3. (**6p.**) *ce voinic mândru și frumos.*

4. (**6p.**) de exemplu: În basm, naratorul se situează în ipostaza povestitorului, martor al acțiunilor eroului și al întâmplărilor, relatând subiectiv despre ceea ce vede, simte și îl impresionează în jur. Două dintre modalitățile de implicare afectivă sunt interogațiile de tipul: *Acolo, ce să vezi?*, menite să mențină trează atenția ascultătorilor basmului, și exclamațiile precum: *Vai, mândru mai era!*, prin care se sugerează frumusețea neobișnuită a locurilor. (3p+3p)

5. (**6p.**) de exemplu: Textul dat conturează, din perspectiva subiectivă a povestitorului, imaginea „celuilalt tărâm" în care a ajuns eroul basmului. Acest tărâm are aceleași elemente ca și lumea pământească (*ca la noi*), însă acestea sunt de o frumusețe nemaiîntâlnită. (6p/3p/1p)

B.

(**12p.**) Motivarea apartenenței textului dat la *basmul* (*popular*) necesită mai întâi o scurtă definire a basmului, ca specie literară, iar apoi enumerarea unor trăsături, ilustrate/comentate pe baza textului dat. De exemplu, basmul (popular) este o specie a genului epic în proză, de mare întindere, cu acțiune mai degrabă convențională, conținând o împletire de elemente reale/posibile şi miraculoase, axată pe ideea binelui care învinge totdeauna răul şi având astfel o marcată valoare etică şi morală. Basmul popular are caracterele generale ale creației folclorice: este oral (transmis prin viu grai), anonim (nu se cunoaşte numele autorului/povestitorului popular), colectiv (până la forma finală, au contribuit generații succesive de creatori) şi tradițional (creatorul anonim recurge la teme, motive, idei şi procedee constructive consacrate de tradiție şi acceptate de colectivitatea în care trăieşte).

Pe baza textului citat, dintre caracteristicile basmului pot fi subliniate, de exemplu: **a.** forțele binelui (Tei-Legănat) se află în confruntare cu forțele răului (zmeul); **b.** întrepătrunderea planurilor real-fabulos (pătrunderea pe „celălalt tărâm" printr-o fântână, în fundul căreia eroul întâlnește *şerpi, balauri, broaşte cât casele*; tărâmul are un peisaj familiar, idealizat: soare, lună, grădini etc.); **c.** prezența personajelor simbolice, având calități excepționale în situații excepționale (Tei-Legănat ucide tot soiul de jivine, aruncă buzduganul *cinci mile de loc*, se luptă cu zmeul etc.); **d.** acțiunea pusă sub semnul miraculosului (călătoria pe „celălalt tărâm", întâlnirea şi lupta cu zmeul etc.); **e.** prezența unor motive narative des întâlnite în basme (călătoria ca prilej de inițiere, probele pe care trebuie să le treacă eroul pentru înfrângerea forțelor răului) etc.

Scanned with OKEN Scanner

(4p.) precizarea a patru dintre caracteristicile basmului, care se întâlnesc în fragmentul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– de exemplu: Scăderea numărului de nuferi din rezervaţia naturală Băile 1 Mai are drept cauză *nesăbuinţa şi nepăsarea oamenilor,* aceştia exploatând ilegal şi iraţional resursele de apă termală din zonă.

– de exemplu: Reacţia de până acum a autorităţilor este aceea de indiferenţă: *pânza freatică seacă de la o săptămână la alta, fără ca nimeni să intervină eficient.*

– de exemplu: Consecinţele pe termen lung, dacă nu se iau măsuri urgente de remediere a situaţiei semnalate, ar fi dezastruoase: specia de nuferi, *unică în România şi protejată de lege,* ar dispărea, nemaiputând fi admirată decât *în cărţile de botanică.*

– *Nymphaea lotus thermalis.*

2. (4p.) de exemplu: Pe lângă nepăsarea de care dau dovadă, referitor la protejarea mediului şi la conservarea unor specii rare de nuferi, proprietarii pensiunilor *făloase* din zonă exploatează ilegal resursele de apă termală, în beneficiul personal. Vina lor este cu atât mai mare cu cât ştiu că fapta lor contravine legii (iau aprobări pentru folosirea apei reci, dar nu şi pentru utilizarea apei termale, pentru că *vor să aibă permanent apă caldă gratuit*).

3. (4p.) *zecile* – numeral cardinal substantivizat; *din zonă* – substantiv comun precedat de prepoziţie simplă; *cu* – prepoziţie simplă; *două* – numeral ordinal cu valoare adjectivală.

4. (4p.) de exemplu: *Nesăbuinţa şi nepăsarea; era plin.*

5. (4p.) *Astăzi, aproape totul este uscat, iar flori mai sunt/*[1] *cât să le numeri pe degete./*[2] – subordonată predicativă.

6. (4p.) de exemplu: Am vizitat o rezervaţie/[1] *care* adăposteşte specii unice de plante./[2]

B. (12p.) În realizarea compunerii, te vei referi mai întâi la importanţa protecţiei mediului în lumea de azi (pentru transmiterea către urmaşi a unui

Scanned with OKEN Scanner

mediu nepoluat, pentru asigurarea condițiilor propice de viață, pentru protejarea speciilor rare de plante și de animale etc.) și la cauzele alterării acestuia (emisii de gaze, poluarea industrială, defrișări, reducerea spațiilor verzi, depozitarea neglijentă a deșeurilor etc.).

Dintre motivele care stau la baza degradării mediului, poți semnala: inconștiența oamenilor, absența unei educații pentru protecția mediului, indiferența autorităților, lăcomia unor proprietari interesați de câștigul imediat, păstrarea unor străvechi obiceiuri, în contextul actual păgubitoare pentru mediul înconjurător, ignorarea lecțiilor oferite de istorie etc. Poți aduce în discuție și argumente legate de apartenența țării noastre la UE și, în consecință, de obligația respectării legilor și a convențiilor europene.

În susținerea ideilor, este necesar să utilizezi mijloace lingvistice adecvate: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale de mod, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) prezentarea importanței protejării mediului în lumea de azi; (4p/2p/1p)

(4p.) indicarea a două posibile motive care pot contribui la degradarea mediului în localitatea în care trăiești; (2p+2p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 19

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *vântul cel <u>dulce</u>* (*blând – aspru*), *armăsarul cel <u>năzdrăvan</u>* (*fermecat – obișnuit*), *iepe <u>sălbatice</u>* (*neîmblânzite – îmblânzite*) etc. (1p+1p+1p+1p+1p+1p)

2. (6p.) de exemplu: Marchează sfârșitul unui enunț exclamativ, un îndemn, o chemare etc.

3. (6p.) de exemplu: *Șperlă, nici una, nici alta, haț! la armăsar și-l apucă de căpăstru.*

4. (6p.) de exemplu: narațiune, dialog etc. (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu: răsplătirea eroului de către tată/împărat/trimițător etc. (6p/3p/1p)

Scanned with OKEN Scanner

B.

(4p.) formularea opiniei despre mesajul fragmentului dat; (4p/2p/1p)

(4p.) susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– Titlul articolului este ***Mărginimea Sibiului***; poate fi citit integral accesând http://www.turism.sibiu.ro/ro/marginime.htm

– 18 este numărul de localități cuprinse de zona etnografică prezentată.

2. (4p.) de exemplu: *atmosfera tipic țărănească, păstrarea intactă a tradițiilor și obiceiurilor, ospitalitatea sătenilor.*

3. (4p.) *să găsiți* – mod conjunctiv; *a devenit* – mod indicativ; *dezvoltându-se* – mod gerunziu; *oferi* – mod infinitiv.

4. (4p.) de exemplu: subiect – *Mărginimea Sibiului*; predicat verbal – *cuprinde*; atribut adjectival – *unică*; complement circumstanțial de loc – *la vest.*

5. (4p.) subordonată atributivă.

6. (4p.) coordonare adversativă.

B.

(12p.) În realizarea compunerii trebuie să prezinți elementele indicate în cerință, valorificând sugestii din textul dat. Vizita poate fi reală sau imaginară, dar coordonatele ei trebuie precizate de la început. Pot fi alese pentru descriere: portul popular, aspectul caselor și al porților, obiecte gospodărești, ocupațiile, hora tradițională etc.

(4p.) prezentarea detaliilor despre fiecare dintre cele două obiceiuri și/ sau tradiții; (2p+2p)

(4p.) utilizarea celor două imagini artistice diferite; (2p+2p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 20

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: Personajul principal al filmului vizionat ieri era o *fetișcană*.

2. (6p.) de exemplu: Delimitează spusele cuiva; în context, plasarea cuvântului între ghilimele implică și o nuanță afectivă.

3. (6p.) expoziţiunea, conținând situația inițială (*A fost odată...*, moșul și baba trăiau singuri) și contextul în care se declanșează acțiunea (dorința babei de a avea un copil).

4. (6p.) În prima parte, baba vorbește cu sine; în ultimele patru replici dialoghează cu Neghiniță.

5. (6p.) de exemplu: Prezența unui flăcău ar fi deosebit de utilă, pentru că i-ar putea ajuta pe cei doi părinți la bătrânețe.

B. (12p.) Pentru corecta rezolvare a cerinței, este util să alegi o temă potrivită, de exemplu: ce anume ar putea să afle Neghiniță, la ce i-ar folosi cele aflate, cum ar putea reacționa baba la cele spuse de Neghiniță etc. Limbajul utilizat trebuie să fie informal, familiar. Poți utiliza interjecții, propoziții eliptice, semne de punctuație (..., !, ?, !?, !!) prin care să sugerezi intonația, ritmul vorbirii, pauzele etc.).

(4p.) alegerea temei; (4p/2p/1p)

(4p.) folosirea unui limbaj potrivit pentru acest tip de text; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– lucidul (*şi-n fericire/Nu-şi pierde capul*), modestul (*rămâne umilit,/Când are-avere şi mărire*), omul de onoare (*îşi ţine jurământul*);

– de exemplu: celui ce caută modele de comportament/celui ce vrea să se autodepășească etc.

2. (4p.) Textul a fost extras dintr-o *antologie de texte sanscrite* tradusă de George Coșbuc.

3. (4p.) de exemplu: Îmi doresc rezultate foarte bune *şi* la matematică, nu doar la română. – adverb

Scanned with OKEN Scanner

4. (**4p.**) de exemplu: predicat verbal – *are, dă*; predicat nominal – *rămâne umilit, -i cinstit.*

5. (**4p.**) *Acela …cel …și acel, …tu dă-mi tovarăși pe-acești trei/ Și-ți biruiesc cu ei pământul!*

6. (**4p.**) de exemplu: … *rămâne*/[1] cum și-a dorit./[2] – propoziție predicativă.

B.

(**4p.**) descrierea situației dificile în care ai fost implicat („cine" a mai luat parte la acțiune, „unde" și „când" s-a întâmplat, „cum"/în ce context); (4p/2p/1p)

(**4p.**) prezentarea modalității prin care ai reușit să o depășești; (4p/2p/1p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitei de spațiu indicate.

Varianta 21

I. (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) de exemplu: S-a așezat pe scaun.

2. (**6p.**) de exemplu: Indică eliminarea din textul original a unui cuvânt/ grup de cuvinte/fragment.

3. (**6p.**) Împăratul s-a mirat că i-a putut trece prin cap una ca asta, pentru că, așa cum putea să vadă toată lumea, îl cinstește la fel ca pe toți ceilalți împărați.

4. (**6p.**) de exemplu: nemulțumirea, supărarea, enervarea.

5. (**6p.**) În caracterizare, este bine să ai în vedere, de exemplu, fermitatea cu care își apără cauza și modul ingenios în care și-o susține, demnitatea, încrederea în superioritatea față de surorile sale etc. (6p/3p/1p)

B. (**12p.**)

(**4p.**) de exemplu: împărații, cele trei surori, cea mică este superioară celor mari, nunta, finalul fericit, formula finală; (2p+2p)

(**4p.**) ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor; (4p/2p/1p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– Ben, May;

– de exemplu: Vrea să înțeleagă motivele care i-au determinat pe părinții lui să-l părăsească.

– Șopârla;

– Spider-Man.

2. (4p.) ***Șapte seri.***

3. (4 p) de exemplu: conjugarea I – *a lăsa*; conjugarea a II-a – *a vrea*; conjugarea a III-a – *a aparține*; conjugarea a IV-a – *a fi*.

4. (4p.) *ei* – subiect simplu; *descoperă* – predicat verbal; *ce înseamnă* – predicat nominal; *iubirea și implicarea* – subiect multiplu.

5. (4p.) *Descoperind o servietă misterioasă/*[1] *care aparținuse tatălui său,/*[2] *Peter vrea/*[1] *să pornească pe urmele părinților,/*[3] *pentru ca să înțeleagă motivele/*[4] *care i-au determinat/*[5] *să-l părăsească./*[6] 1. principală; 2. atributivă; 3. completivă directă; 4. finală; 5. atributivă; 6. completivă indirectă.

6. (4p.) de exemplu: Am aflat că/[1] *puterile sale speciale vor face din el un erou, Spider-Man./*[2]

B.

(4p.) motive – de exemplu: film de acțiune, aventuri, thriller; am vizionat și celelalte filme pe aceeași temă și doresc să fac o comparație; îmi plac actorii etc./am vizionat și celelalte filme pe aceeași temă și nu mai sunt interesat de încă unul; nu-mi plac filmele de acțiune; durează prea mult (138 de minute) etc.; (2p+2p)

(4p.) În argumentare, scrisă la persoana I, trebuie să utilizezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera* etc.; adverbe/locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, conclusiv etc.; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 22

I (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *hâr-ti-a, tăi-nu-it, în-tâm-pla-rea.* (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: *fiți cu ochii în patru* – fiți atenți la...; *a luat-o la sănătoasa* – a fugit... (3p+3p)

3. (6p.) dialogul.

4. (6p.) *Păziți-mi averea, căci vedeți şi singuri că s-au înmulțit hoții, iar şoarecii au umplut toate pivnițele.*

5. (6p.) Genul epic presupune prezența naratorului, care poate vorbi în numele său ori poate face personajele să se exprime în vorbire directă, prezența acțiunii, a subiectului şi a momentelor subiectului etc. (3p+3p)

B. (12 p.)

Atenție la convențiile specifice rezumatului: fidelitatea față de textul dat; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective şi fără citate! Ai în vedere, de asemenea, estetica lucrării/aşezarea în pagină (alineat; scris lizibil) şi respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie şi de punctuație.

(2p.) fidelitatea față de textul dat; (2p/1p)

(2p.) desprinderea ideilor principale ale textului; (2p/1p)

(2p.) prezentarea succesiunii întâmplărilor; (2p/1p)

(2p.) respectarea unor convenții specifice rezumatului; (2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritate şi coerență, dispunerea paragrafelor; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– joi, vineri, sâmbătă, duminică;

– luni;

– Ar trebui să mai renunțe la antrenamente şi să învețe mai bine.

– sportul.

2. (4p.) *ar fi bine să renunți la antrenament şi să te pui cu burta pe carte, căci doar astfel te vei revanşa față de familia ta.*

3. (4p.) de exemplu: Cartea este *a ta.* – pronume posesiv.

4. (4p.) subiect inclus; subiect inclus.

Scanned with OKEN Scanner

5. (**4p.**) cauzală, indirectă.

6. (**4p.**) de exemplu ...*o discuție/ pe care o vei purta cu părinții...* – subordonată atributivă.

B. (**12p.**) În compunere, te poți referi la câteva dintre următoarele trăsături ce rezultă din text: mare amator de sport, orgolios, dar mai puțin dispus să învețe; totuși, când nu are încotro, este capabil să recupereze rămânerea în urmă și astfel să-și mulțumească părinții.

(**4p.**) precizarea celor patru trăsături ale nativului; (1p+1p+1p+1p)

(**4p.**) ilustrarea acestor trăsături cu exemple adecvate, utilizând și informațiile din textul dat; (4p/2p/1p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 23

I (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) de exemplu: dispariția/elidarea unei vocale, rostirea împreună a celor două cuvinte, dispariția unei silabe etc.

2. (**6p.**) narațiune și dialog. (3p+3p)

3. (**6p.**) deznodământul: rezolvarea cauzei care a declanșat acțiunea (turturica rănită era, de fapt, zâna care se îndrăgostise de erou), nunta celor doi îndrăgostiți, formula finală (*Încălecai p-o șa*). (6p/3p/1p)

4. (**6p.**) ...*tu să mă iubeşti, precum te iubesc eu.*

5. (**6p.**) de exemplu: Pentru că *se leapădă de puterea ei cea măiastră,* devenind un om obișnuit. (6p/3p/1p)

B.

(**4p.**) precizarea a patru caracteristici ale basmului popular: specie a genului epic, în proză; acțiunea este convențională; se relatează întâmplări fabuloase, împletite cu cele reale; lupta se dă între bine și rău, între inteligență și forța fizică brută; personajul principal are frumusețe fizică și morală, iste-

Scanned with OKEN Scanner

ţime; trăsături ale creaţiei populare – caracter oral, anonim, colectiv, tradiţional etc.; (2p+2p)

(4p.) ilustrarea trăsăturilor numite cu exemple adecvate din text; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei de spaţiu indicate.

II (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– *fluture-pocnitor din specia Hamadryas;*

– Amazonia;

– *coloritul dorsal albastru bălţat cu gri se îmbină perfect cu coaja copacului; aripile lipite întins de copac apar ca făcând parte din suprafaţa lui;*

– *albastru bălţat cu gri.*

2. (4p.) de exemplu: datorită zgomotului cadenţat şi destul de puternic pe care îl produce.

3. (4p.) *stând, este.*

4. (4p.) *Fluturii-pocnitori* (subiect); *se odihnesc* (predicat verbal); *pe trunchiul* (complement circumstanţial de loc), *copacilor* (atribut substantival genitival).

5. (4p.) de exemplu: *care nu e mai gros de trei beţe de chibrit aşezate unul lângă altul* (atributivă); *cum relatează un celebru naturalist întâlnirea cu această specie* (completivă directă).

6. (4p.) de exemplu: Se gândeşte/[1] *cum* să-şi organizeze eficient timpul./[2]

B.

(4p.) În motivarea alegerii, trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera* etc.; adverbe/locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii: *probabil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, conclusiv etc.;

(4p.) descrierea înfăţişării şi a mediului de viaţă; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 24

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *luaseră înțelegere* – se înțeleseseră, conveniseră; *(îi) părea bine* – se bucura; *slab de înger* – șovăitor, nehotărât, ezitant, fricos etc. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: Virgula (semn de punctuație) marchează izolarea unui substantiv în vocativ/vocativul adresării. Cele două linii de pauză (semne de punctuație) marchează intervenția naratorului (vorbire indirectă) în cursul vorbirii directe/în replica personajului. (3p+3p)

3. (6p.) de exemplu: Bătrânul tată este îngrijorat de faptul că Simina, îndrăgostită de Iorgovan, nu vede dezavantajele căsătoriei cu acesta, fiica sa neintuind pericolele intrării într-o familie cu alte pretenții și obiceiuri decât cele cu care fusese obișnuită. (6p/3p/1p)

4. (6p.) Transformarea replicii unui personaj din text, din vorbire directă în vorbire indirectă presupune: menținerea fragmentului de vorbire indirectă asociat replicii (dacă acesta există în textul avut în vedere), trecerea verbelor şi a pronumelor de la persoana I şi a II-a, la persoana a III-a, păstrarea, pe cât este posibil, a cuvintelor vorbitorului, cu sensul inițial/sensurile inițiale, evidențierea subiectului printr-un verb care exprimă acțiunea de *a spune*, ortografia şi punctuația adecvate. (6p/3p/1p)

5. (6p.) precizarea a două moduri de expunere dintre cele trei identificabile în text: narațiune, dialog, descriere. (2p+2p)

B. (12p.) Motivarea apartenenței textului dat la *genul epic* necesită enumerarea unor trăsături, ilustrate apoi pe baza textului dat. De exemplu, opera epică/genul epic presupune: **a.** *prezența naratorului* (aici aparent obiectiv/care face personajele să se exprime în vorbire directă, în realitate subiectiv/vorbind în nume personal, fapt evident prin considerațiile pe care le face asupra situației în care se află Simina și tatăl acesteia); **b.** *prezența acțiunii și a conflictului* (conflictul familial tată – fiică pe tema căsătoriei nepotrivite a acesteia); **c.** *prezența subiectului operei literare*, organizat în momente specifice (discuția personajelor este prezentată gradat, de la expozițiune până la deznodământ); **d.** *prezența personajelor* (două personaje principale, prezente în dialog, Simina și bătrânul tată, și două personaje absente, dar implicate în conflict, Iorgovan și Sofron); **e.** *folosirea narațiunii, ca mod principal de expunere* (aici împletită cu dialogul și cu scurte și expresive secvențe descriptive, de tip portret, sau meditative, exprimând considerații ale naratorului); **f.** *prezența unui mesaj care promovează valori etice și morale* (căsătoria trebuie să se facă între parteneri

Scanned with OKEN Scanner

potriviți, iar dacă aceştia se iubesc profund, pot să triumfe asupra greutăților de tot felul).

(4p.) precizarea a patru dintre caracteristicile genului epic/ale operei epice, care se întâlnesc în fragmentul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4 p.)

– de exemplu: În credința populară, Sfântul Gheorghe *încuie iarna și înfrunzește întreaga natură.*

– de exemplu: În credința populară, Sfântul Dumitru *desfrunzește codrul și usucă toate plantele,* iar în această zi *căldura intră în pământ și gerul începe a-și arăta colții.*

2. (4p.) de exemplu: În satele tradiționale, în ziua de dinaintea sărbătorii Sfântului Dumitru se aprind focuri peste care sar copiii, pentru a fi *sănătoşi tot anul,* focul având şi *menirea de a alunga fiarele şi de a încălzi morții.*

3. (4p.) *credința* – substantiv comun; *această* – adjectiv pronominal demonstrativ; *și* – pronume reflexiv; *colții* – substantiv comun.

4. (4p.) 4 părți secundare de propoziție.

5. (4p.) *Un alt mod de a afla*/[1] *cum va fi iarna*/[2] *este*/[1] *să urmărești mersul oilor în dimineața sărbătorii Sfântului Dumitru.*/[3] – 2. completivă directă; 3. predicativă.

6. (4p.) de exemplu: ...țăranii aruncă un cărbune *după stingerea* (focului) – complement circumstanțial de timp.

B.

(12p.) În realizarea compunerii, este indicată: **a.** formularea unui titlu expresiv, adecvat conținutului de idei; **b.** folosirea unor verbe și a unor pronume la persoana I, în precizarea contextului spațio-temporal și a propriilor considerații despre obiceiul prezentat; **c.** utilizarea descrierii, ca mod principal de expunere (*cum arată cineva sau ceva*), eventual împletită cu evocarea (*ce şi cum a fost cândva*); în acest caz, se impune corelarea timpurilor verbale (mai-mult-ca-perfectul, perfectul compus şi imperfectul ilustrează evocarea în plan îndepărtat); **d.** sublinierea, fără exagerări, a frumuseții sau a ineditului obiceiului,

Scanned with OKEN Scanner

prin mijloace artistice (*figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice*), strict necesare unei descrieri (vor fi apreciate finețea observațiilor, capacitatea de asamblare a detaliilor într-o imagine de sinteză, expresivitatea exprimării, încheierea adecvată, personalizată, a compunerii).

Se recomandă să nu se utilizeze decât numele proprii strict necesare, imposibil de evitat în prezentare (de exemplu, numele sărbătorilor religioase), în alte situații recurgându-se la sintagme de tipul: *în satul bunicilor, într-un orășel de câmpie, părinții mei, mama, gazda, bătrânul, copilul blond* etc.

(4p.) precizarea informațiilor despre locul și timpul participării la această sărbătoare sau împrejurare excepțională; (4p/2p/1p)

(4p.) prezentarea, pe scurt, a desfășurării obiceiului, utilizându-se în mod adecvat modurile de expunere necesare obținerii expresivității textului; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 25

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *harabagiu* – căruțaș, *hărțăgos* – arțăgos, *de șuguit* – de glumit. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: prefix – *răsbucuroasă*; sufix – *harabagiu, încăpătoare* etc. (2p+2p+2p)

3. (6p.) de exemplu: o comparație – *două iepe, albe ca zăpada,* o repetiție – *de glumeț, glumeț era...* (3p+3p)

4. (6p.) de exemplu: În textul dat (portretul unui personaj), descrierea, care subliniază trăsături fizice și morale, se împletește cu evocarea, fapt sugerat de utilizarea verbelor la imperfect și la mai-mult-ca-perfect (*era, îi venea, îi plăcea, se făcuse* etc.).

5. (6p.) de exemplu: Lui moș Nichifor nu-i conveneau preocupările babei și de aceea nu era liniștit. (6p/3p/1p)

B.

(12 p.) Caracterizarea personajului, pe baza fragmentului dat, necesită relevarea unor modalități/procedee de caracterizare (directă – de către narator;

Scanned with OKEN Scanner

indirectă – fapte, atitudini, opinia altui personaj) ilustrate cu citate din text, dar şi a unor trăsături care compun portretul acestui căruţaş.

(4p.) precizarea a cel puţin două modalităţi/procedee de caracterizare a personajului, care se regăsesc în fragmentul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) indicarea a cel puţin două trăsături ale personajului; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– de exemplu: pentru că *nu ştiu dacă lumile sunt locuite,* [...] *mă duc să văd!;*

– doi americani şi un francez;

– de exemplu: deoarece Luna nu evoluează în jurul Pământului pe o traiectorie circulară, ci pe una alungită, aşadar, distanţa dintre cele două obiecte cosmice nu este mereu aceeaşi;

– de exemplu: *deoarece pe Pământ natura oferă exemple de animale trăind în condiţii cu totul diferite.*

2. (4p.) de exemplu: cu ajutorul unui tun gigantic, călătorind în interiorul gol al proiectilului.

3. (4p.) de exemplu: 3 pronume (personale: *ei, eu*; reflexiv: *se*).

4. (4p.) de exemplu: 5 părţi de propoziţie (2 – principale: *Luna, nu evoluează*; 3 – secundare: *în jurul Pământului, pe o traiectorie, secundară*).

5. (4p.) *Obiecţia are valoarea ei,*/[1] *dar eu cred*/[2] *că se poate combate cu succes.*/[3] – 3. completivă directă.

6. (4p.) continuarea propoziţiei: *eu mă limitez.*

B.

(12p.) În redactarea compunerii, este important să porneşti de la ideea acceptării neobişnuitului situaţiei propuse de Jules Verne: o călătorie într-un proiectil lansat de un tun uriaş, şi nu de o rachetă precum Apollo 11, cu care au zburat Neil Armstrong şi Buzz Aldrin, primii pământeni care, la 11 iulie 1969, au păşit pe Lună.

(4p.) enumerarea materialelor necesare zborului cosmic în neobişnuitul vehicul; (4p/2p/1p)

(4p.) descrierea calităţilor necesare unor exploratori care vor întreprinde o călătorie atât de neobişnuită; (4p/2p/1p)

Scanned with OKEN Scanner

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei minime de spaţiu indicate.

Varianta 26

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: derivare parasintetică – *înnoptează,* conversiune – *relele,* compunere – *vreun* etc. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: Unește ortoepic și separă ortografic două cuvinte diferite, rostirea în tempo rapid etc.

3. (6p.) de exemplu: epitet – *cuvinte neînțelese,* metaforă – *mă oțelesc* etc. (3p+3p)

4. (6p.) de exemplu: caracterizare directă de către alt personaj, autocaracterizare, caracterizare indirectă prin fapte, gesturi, limbaj etc. (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu: Eroul își asumă inițierea/cunoașterea, crezând într-un destin măreț etc. (6p/3p/1p)

B.

(4p.) formularea opiniei despre rolul dialogului în caracterizarea personajelor, în fragmentul dat;

(4p.) susţinerea opiniei formulate prin două argumente (cu privire la ambele personaje), valorificând textul; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– ***Avantaje;***

– *BIO Camp;*

– *în Platoul Soarelui, din Straja, județul Hunedoara;*

– 52.

Scanned with OKEN Scanner

2. (**4p.**) de exemplu: *despre leadership, despre gestionarea bugetului de adolescent, despre relații sănătoase, despre viziune și dezvoltare și despre desăvârșirea potențialului.*

3. (**4p.**) de exemplu: *Copiii au plecat* ieri *din tabără* de vacanță.

4. (**4p.**) *fiecare* – caz acuzativ, atribut adjectival, *participanților* – caz dativ, complement indirect, (*de*) *clipă* – caz acuzativ, complement indirect, *toți* – caz nominativ, subiect.

5. (**4p.**) 5 propoziții.

6. (**4p.**) de exemplu: ...este important *a se hrăni/hrănitul* (*sănătos*) – subiect.

B.

(**12p.**) În realizarea compunerii trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru a releva propria opinie, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.; trebuie să prezinți elementele indicate în cerință, valorificând informații din textul dat.

(**4p.**) formularea opiniei despre tema dată; (4p/2p/1p)

(**4p.**) susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul; (4p/2p/1p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 27

I. (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) de exemplu: i-a mers bine, îi merge gura, îi merge mintea etc. (3p+3p)

2. (**6p.**) de exemplu: La ce peron sosește trenul care circulă pe ruta Arad – Timișoara, cu sosire la ora 8.35? (2p+2p+2p)

3. (**6p.**) de exemplu: Cănuță este un copil care nu se poate adapta la cerințele profesorului său.

4. (**6p.**) narațiune, dialog. (3p+3p)

Scanned with OKEN Scanner

5. (6p.) În caracterizare, este bine să ai în vedere, de exemplu, că este încet în reacții, că nu pare a fi atras de învățătură, deși încearcă să ducă la bun sfârșit ceea ce-i cere învățătorul, că este cam „sucit" etc. (6p/3p/1p)

B. (12p.) Atenție la convențiile specifice rezumatului: fidelitatea față de textul dat; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate. Ai în vedere, de asemenea, estetica lucrării/așezarea în pagină (alineat; scris lizibil) și respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie și de punctuație.

(4p.) fidelitatea față de textul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) respectarea unor convenții specifice rezumatului; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– *Ce îi unește și ce îi desparte pe elevi? Care sunt motivele conflictelor dintre elevi?*

– prietenia, capacitatea de a păstra un secret;

– pâra, părerile diferite;

– utilizarea unor cuvinte jignitoare, orgoliul, intoleranța.

2. (4p.) Mihaela Ionescu, ***Elevii de azi prin ochii elevilor***.

3. (4p.) *ce, îi, ce, îi.*

4. (4p.) *apar* – predicat verbal; *din cauza utilizării* – complement circumstanțial de cauză; *de cuvinte* – atribut substantival prepozițional; *jignitoare* – atribut adjectival.

5. (4p.) *Ceea ce îi unește pe elevi*/[1] *este prietenia…* – subiectivă.

6. (4p.) de exemplu: Nu te mai aștept/[1], *că* mă grăbesc./[2]

B.

(4p.) prezentarea celor două trăsături ale prietenului/prietenei tale; (2p+2p)

(4p.) utilizarea celor două imagini artistice diferite; (2p+2p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 28

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *luare-aminte* – atenție; *curioasă* – bizară/neobișnuită; *fețe* – înfățișări. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: Primele virgule izolează o incidență, iar cea de a treia virgulă este semn de punctuație obligatoriu înaintea unei apoziții. (3p+3p)

3. (6p.) de exemplu: comparație – *acopereminte în fier alb, ce lucesc ca oglinzi sub razele soarelui*; epitet – (vii) *romantice*; inversiune – *cea mai vie icoană.* (2p+2p+2p)

4. (6p.) de exemplu: Perspectiva/unghiul de vedere din care se face descrierea orașului Iași, la 1844, este aceea a călătorului străin, în realitate fiind cea a autorului, fapt subliniat direct în text: *precum am zis.* (6p/3p/1p)

5. (6p.) de exemplu: Printr-o imagine vizuală, bazată pe inversiune (*deasupra frumosului șes al Bahluiului*), accentul cade asupra semnificației adjectivului-epitet *frumos*, prin care se sugerează o subtilă paralelă între frumusețea naturală a șesurilor moldovene și frumusețea creată de mâna omului, reprezentată aici de înfățișarea orașului. (6p/3p/1p)

B. (12p.) În compunere, trebuie mai întâi să precizezi două trăsături definitorii ale descrierii, identificabile în textul dat, iar apoi să le ilustrezi cu exemple adecvate sau prin comentarea acestora. Ai în vedere faptul că, din punct de vedere literar, descrierea este un mod principal de expunere (alături de narațiune și dialog), o tehnică literară axată pe sublinierea unor trăsături/caracteristici (*cum arată cineva sau ceva*), precum și o operă literară, integrală sau fragmentară, care se bazează pe acest mod de expunere/pe această tehnică literară.

Dintre trăsăturile definitorii, așa cum pot fi ele identificate în fragmentul dat, poți selecta următoarele: **a.** modul principal de expunere este descrierea, punându-se în evidență trăsături expresive ale unor elemente de peisaj urban, percepute subiectiv (*plaiurile Bahluiului, viile, turnurile palatelor, acoperișurile* etc.); astfel, textul apare ca o descriere artistică în proză, de tip tablou, efectuată din perspectiva subiectivă a privitorului, care notează ceea ce vede, simte și îl impresionează în jur (aparent, perspectiva este aceea a unui călător străin, care vede Iașii pentru prima dată, în realitate fiind cea a autorului); **b.** ideile poetice sunt susținute printr-o gamă variată de *mijloace artistice*, folosite cu scop descriptiv, presupunând: *figuri de stil* (epitetul, inversiunea, personificarea, comparația, metafora etc.), *procedee artistice* (tehnica asamblării detaliului semnificativ într-o imagine de sinteză, gradarea dinspre plan îndepărtat

Scanned with OKEN Scanner

către plan apropiat, insistența asupra unor detalii care subliniază ineditul imaginii etc.) și *imagini artistice* (preponderent vizuale).

În susținerea ideilor, este necesar să utilizezi mijloace lingvistice adecvate: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) precizarea a două trăsături definitorii ale modului de expunere *descrierea* (de tip tablou), identificate în fragmentul dat; (2p+2p.)

(4p.) ilustrarea acestor trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– de exemplu: Consecințele economice, în toamnă, ale secetei din timpul acestei veri pot fi *prețuri mai mari la alimente, electricitate mai scumpă, creștere economică pusă sub semnul întrebării.*

– de exemplu: Efectele lipsei de precipitații asupra cerealelor sunt prezentate de administratorul unei mici asociații agricole din Giurgiu: *Porumbul n-are nici măcar un metru, iar recolta de grâu a fost cam cu o treime mai mică decât anul trecut.*

– de exemplu: Soluția prin care s-ar putea combate efectele secetei prelungite constă în irigații, numai că, în ultimele două decenii, *nu s-a făcut nimic.*

– Liga Asociațiilor Producătorilor Agricoli din România.

2. (4p.) de exemplu: Cauzele care pot conduce la *o scumpire semnificativă* a produselor de panificație sunt *efectele secetei, devalorizarea leului* și *creșterile de prețuri la energie ori carburanți.*

3. (4p.) *se vindea, a plouat.*

4. (4p.) *lipsei* – substantiv comun, atribut substantival genitival; *mai bine* – adverb de mod, complement circumstanțial de mod; *la toamnă* – locuțiune adverbială de timp (provenită din substantiv comun cu prepoziție), complement circumstanțial de timp; *se acutiza* – verb predicativ, precedat de pronumele reflexiv *se*, complement direct.

5. (4p.) de exemplu: *Sunt locuri* cu pierderi de 30% – 40%, *dar și altele* cu pierderi de până la 100%. – atribut, atribut.

6. (4p.) continuarea propoziției: *se adaugă devalorizarea leului.*

Scanned with OKEN Scanner

B.

(12p.) În compunere, trebuie, în partea de început, să identifici o idee sau o opinie exprimată de autor sau de o persoană pe care autorul textului o citează și, dacă este cazul, să o formulezi cu propriile cuvinte, iar apoi să-ți exprimi părerea (acordul sau dezacordul) față de aceasta (de exemplu, acordul sau dezacordul față de opinia autorului, potrivit căruia efectele secetei vor fi pe termen lung: *problemele se pot acutiza în anii viitori*).

În partea de conținut a compunerii, se impune să prezinți credibil/adecvat cele două motive prin care ***să susții*** și ***să dezvolți*** părerea pe care ai exprimat-o. (Fii atentă/atent ca motivele invocate să nu contrazică, total sau parțial, opinia respectivă!) Este necesar ca fiecare dintre motive să aibă câte un paragraf separat, marcat prin conectori de tipul: *în primul rând..., în al doilea rând...; un prim motiv ar fi acela că..., un al doilea motiv...; susțin această idee pentru că/deoarece/fiindcă/întrucât..., iar apoi...* etc.

Încheierea compunerii trebuie să fie destinată concluziei asupra părerii exprimate în introducere și asupra motivelor aduse pentru susținerea acesteia, obligatoriu marcată cu alineat și cu un conector de tipul: *în concluzie, în consecință, ca atare, prin urmare* etc.

(4p.) exprimarea propriei păreri (acordul sau dezacordul) față de o idee/ o opinie identificată în text; (4p/2p/1p)

(4p.) precizarea a două motive credibile/adecvate pentru susținerea părerii exprimate; (2p+2p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 29

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) – *Zburdalnică ființă!*

2. (6p.) de exemplu: Cratima (semn de ortografie), din punct de vedere *fonetic*, marchează pronunțarea legată a două cuvinte diferite, datorită ritmului rapid al vorbirii, ceea ce are drept consecință transformarea vocalei *„e"* în semivocală, apariția diftongului *„e-a"* și dispariția unei silabe; *morfologic*, indică despărțirea a două părți de vorbire diferite (pronumele reflexiv *„te"* și verbul predicativ *„alungi"*), iar *stilistic*, marchează conservarea metricii versului, respectiv menținerea aceluiași ritm și a aceleiași măsuri. (6p/3p/1p)

Scanned with OKEN Scanner

3. (**6p.**) *De ce nu cutezi oare să te ridici ca mine,/Să răspândeşti în aer miroase şi fiori?*

4. (**6p.**) de exemplu: zmeul – aroganța, mândria prostească, lăudăroșenia etc.; fluturele – modestia, sentimentul utilității, conștiința valorii de sine etc. (3p+3p)

5. (**6p.**) de exemplu: Semnificația moralei este similară cu cea a proverbului *Lauda de sine nu miroase-a bine:* mândria prostească de a te vedea undeva deasupra celorlalți, doar printr-un joc al întâmplării, este jignitoare pentru cei din jur, care cunosc adevărul. Morala este și un îndemn de a nu te încrede în aparențe, înainte de a vedea lucrurile în realitatea lor, uneori crudă. Totodată este și un avertisment adresat tuturor acelora care, îmbătați pe moment de putere, cred despre ei că sunt chiar centrul universului. (6p/3p/1p)

B. (**12p.**) În motivare, este indicată, mai întâi, o scurtă definire a fabulei ca specie literară, iar apoi precizarea a două trăsături esențiale ale acesteia, ilustrate/comentate pe baza textului dat.

De exemplu, *fabula* este specia genului epic (în textul dat, în versuri), în care sunt satirizate moravuri sau defecte omeneşti, cu scopul de a le îndrepta, prin intermediul personajelor alegorice (obiecte, animale, păsări, plante, chiar abstracțiuni, care au comportamente omeneşti/sunt umanizate).

Dintre trăsăturile definitorii ale acestei specii literare, pot fi avute în vedere următoarele: **a.** structura distinctă a unei *fabule* presupune *povestirea/relatarea unei întâmplări cu tâlc/pilduitoare* (aici, confruntarea dintre trufia zmeului și conștiința valorii de sine a fluturelui) şi o *morală* reprezentând scopul relatării (aici, explicită, respectiv formulată în finalul textului); **b.** ca *operă epică,* fabula are drept trăsături generale şi specifice: *prezența unui narator* (aparent obiectiv, în realitate fiind exponent al unor valori care exprimă binele, frumosul şi adevărul), *acțiunea concentrată* (redusă la un singur moment al subiectului, respectiv la dialogul dintre zmeu și fluture, pe tema importanței sociale, cu un deznodământ imediat), *conflictul puternic, chiar violent* (pornind de la mentalități/perspective/opinii divergente), *personaje alegorice,* reprezentând comportamente umane tipice, şi un *mesaj care promovează valori etice şi morale,* exprimat prin morala din finalul textului. *Subiectul fabulei* este și un prilej de amuzament, dar în spatele râsului provocat de neprevăzutul/de ineditul întâmplărilor şi al situațiilor se ascund probleme grave, serioase, ale omului şi ale societății în care trăieşte.

Se recomandă utilizarea unor verbe de opinie – *a crede, a considera* etc. și a unor cuvinte/structuri cu rol argumentativ și conclusiv – *pentru că, încât, aşadar, aşadar, în concluzie* etc.

Scanned with OKEN Scanner

(4p.) precizarea celor două caracteristici ale fabulei, ca specie literară; (2p+2p)

(4p.) ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– de exemplu: Greşeala iniţială a turiştilor, care putea să le fie fatală în munţi, a fost aceea de a nu fi fost *echipaţi corespunzător pentru a face un astfel de traseu.*

– de exemplu: Motivele pentru care turiştii au solicitat intervenţia Serviciului Salvamont au fost epuizarea (*nu mai puteau înainta şi nici nu se puteau întoarce*) şi absenţa apei.

2. (4p.) de exemplu: *au plecat pe munte pentru recuperarea celor trei.*

3. (4p.) *adulţii* – substantiv comun; *salvamontiştilor* – substantiv comun; *care* – pronume relativ; *pentru recuperarea* – substantiv comun precedat de prepoziţie simplă.

4. (4p.) *adulţii* – subiect simplu/unic; *salvamontiştilor* – atribut substantival genitival; *care* – subiect simplu/unic; *pentru recuperarea* – complement circumstanţial de scop.

5. (4p.) atributivă, predicativă, circumstanţială de scop.

6. (4p.) de exemplu: Turiştii au solicitat ajutorul salvamontiştilor/[1] *când n-au mai putut parcurge traseul dorit./*[2]

B.

(12p.) În compunere, te poţi referi mai întâi la necesitatea pregătirii atente în vederea parcurgerii unui traseu montan, pentru reducerea la minimum a riscurilor: formarea echipei, în care cel puţin unul dintre componenţi să aibă experienţa urcuşului pe munte şi care să cunoască bine traseul de urmat; antrenarea fizică şi psihică a fiecărui membru al echipei pentru efortul de a urca pe munte; studierea traseului de parcurs şi a marcajelor, precum şi solicitarea permanentă de informaţii actualizate (de la cabană, de la un punct de informare turistică, de la Serviciul Salvamont, de la localnici), privind starea vremii şi dificultăţile/riscurile care pot apărea pe traseu; alegerea potrivită a echipamentului (rucsac, încălţăminte, haine, busolă, hărţi ale locului, apă, lanternă, gustări energizante, medicamente de urgenţă etc.); instruirea fiecărui mem-

Scanned with OKEN Scanner

bru al echipei cu privire la regulile obligatoriu de urmat pe parcursul urcării/al coborârii etc. În nicio situație nu este permisă urcarea/coborârea muntelui de unul singur sau aventurarea pe potecile muntelui a unui grup de turiști fără experiență sau fără pregătirea și echipamentul necesare pentru o asemenea întreprindere.

Apoi se va exprima opinia personală asupra a două motive care pot contribui la reușita unei urcări pe munte (pot fi selectate dintre cele enunțate mai sus sau pot fi legate de atmosfera din grup, de farmecul călătoriei, de privilegiul de a admira natura etc.).

În susținerea ideilor, este necesar să utilizezi mijloace lingvistice adecvate motivării: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale de mod, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) motivarea necesității pregătirii atente a turiștilor care intenționează să parcurgă un traseu montan/să urce pe munte; (4p/2p/1p)

(4p.) prezentarea a două motive care pot contribui la reușita unei urcări pe munte; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 30

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu – sinonime/sinonimie: *hoț – borfaș;* paronime/paronimie: *nerodul – norodul;* omonime/omonimie lexico-gramaticală: (să) *ceară* – (cu) *ceară.* (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: *l-a zărit* – marchează despărțirea a două părți de vorbire diferite; *până la coadă* – prepoziție simplă. (3p+3p)

3. (6p.) de exemplu – caracterizare directă de către narator: *hoț și borfaș;* caracterizare indirectă, prin fapte, gânduri etc. (3p+3p)

4. (6p.) enumerație: *Slabă, mică și puțină* și comparație: *Încuiat ca-ntr-un coșciug.* (3p+3p)

5. (6p.) prezentarea adecvată a semnificației titlului, în limitele de spațiu indicate (de exemplu: accentuează semnificația morală a întâmplării: cel care se crede puternic și se comportă ca un tâlhar este pedepsit de cei mulți etc.) (6p/3p/1p)

Scanned with OKEN Scanner

B.

(4p.) formularea opiniei despre semnificația moralei din fabula dată (de exemplu: puterea celor „mici" și slabi învinge pe adversarul „mare" – hoț ca în fabulă sau conducător nedrept, ca în societate; fabula critică nedreptatea socială etc.); (4p/2p/1p)

(4p.) susținerea opiniei formulate prin două argumente (de exemplu: structura textului, caracterizarea sumară a personajelor, întâmplarea etc.), valorificând textul; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– Stela Spirescu;

– ***Biologia albinelor;***

– *matcă, trântori și lucrătoare;*

– *trei faze: larvă – nimfă – adult.*

2. (4p.) oricare două din text, de exemplu: *asigură curățirea cuibului, încălzirea, ventilația, hrănirea puietului* etc.

3. (4p.) flexibile: *își, a*; neflexibile: *și, în.*

4. (4p.) *toamna* – complement circumstanțial de timp, (*un*) *spațiu* – complement direct, *diferite* – atribut adjectival, (*prin*) *care* – complement indirect.

5. (4p.) subordonata predicativă: *să semene cu părinții ei.*

6. (4p.) de exemplu: A fost atent la explicațiile profesorului,/[1] deci a înțeles lecția./[2]

B.

(12p.) În realizarea compunerii, trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru a releva propria opinie, dar și mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; trebuie să imaginezi, din perspectiva unei albine personificate, elementele indicate în cerință, valorificând informații din textul dat.

(4p.) exprimarea unui punct de vedere despre tema propusă, valorificând și informațiile din textul dat; (4p/2p/1p)

(4p.) descrierea a două aspecte ale existenței acestei insecte, utilizând imagini artistice; (4p/2p/1p)

Scanned with OKEN Scanner

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Varianta 31

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) sinonime, de exemplu: *se trezeşte* – se pomeneşte; *pică* – se iveşte, apare, se arată; *adunam* – strângeam, agoniseam etc. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: pentru conservarea ritmului şi a măsurii versului.

3. (6p.) naraţiunea şi dialogul. (3p+3p)

4. (6p.) de exemplu: zgârcitul/avarul sau omul chibzuit, respectiv leneşul/pierde-vară. (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu: Cine nu se gândeşte la viitor suportă consecinţele lenei (nechibzuinţei) sale.

B. (12p.)

În argumentare, ar trebui să te referi la câteva dintre următoarele aspecte: specie a genului epic, în versuri sau în proză, personaje-animale puse în situaţii omeneşti, prezenţa alegoriei, intenţia satirică/educativă etc. pe care să le ilustrezi adecvat cu exemple din text. Utilizează verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/structuri cu rol argumentativ şi conclusiv – *pentru că, încât, aşadar, în concluzie* etc. Evidenţiază argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând* şi prin alineate.

(4p.) numirea celor două trăsături; (2p+2p)

(4p.) ilustrarea acestor trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– la şapte ani;

– 18 zile;

Scanned with OKEN Scanner

– *navă mixtă cu trei catarge (cu pânze şi cu maşini), acţionată cu ajutorul maşinilor cu abur (72 CP) care foloseau drept combustibil lemnul de pin;*

– *Savannah, Liverpool, Copenhaga, Stockholm, Petersburg.*

2. (4p.) Ion A. Manoliu, ***Nave şi navigaţie. Mică enciclopedie.***

3. (4p.) *prima* – numeral ordinal; *a fost înfiinţată* – verb predicativ (diateza pasivă); *sosirea* – substantiv comun; *a plecat* – verb predicativ.

4. (4p.) *prima* – atribut adjectival; *a fost înfiinţată* – predicat verbal; *sosirea* – subiect simplu; *a plecat* – predicat verbal.

5. (4p.) trei propoziţii.

6. (4p.) de exemplu: *A doua zi nava a plecat spre Copenhaga, Stockholm şi Petersburg/* ca să livreze mărfurile comandate.

B.

(4p.) Poţi avea în vedere situaţii de genul: o furtună care s-a declanşat pe neaşteptate şi care, îngreunând deplasarea navei, a dus la scăderea alarmantă a cantităţii de combustibil; o boală misterioasă ivită în rândul membrilor echipajului; reducerea rezervelor de hrană din cauza prelungirii neprevăzute a călătoriei etc.

(4p.) folosirea unui limbaj expresiv; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Varianta 32

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *Măria Ta, domnul meu.* (3p+3p)

2. (6p.) Izolează vocativul.

3. (6p.) Indicativ, perfect simplu: *vorbi*; conjunctiv prezent: *să trăieşti*; condiţional-optativ prezent: *ai fi.* (2p+2p+2p)

4. (6p.) *că tare mândru şi frumos mai eşti* sau *Că eşti minunea codrului întreg.*

5. (6p.) de exemplu: mândria prosteasă se plăteşte; linguşitorii profită de cei naivi. (6p/3p/1p)

B. (12p.) În argumentare, ar trebui să te referi la câteva dintre următoarele aspecte: specie a genului epic, în versuri sau în proză, personaje-animale puse în situaţii omeneşti, alegoria, intenţie satirică/educativă etc., trăsături pe care

Scanned with OKEN Scanner

să le ilustrezi adecvat cu exemple din text. Utilizează verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/structuri cu rol argumentativ şi conclusiv – *pentru că, încât, aşadar, în concluzie* etc. Evidenţiază argumentele prin structuri de tipul: *în primul rând, în al doilea rând* şi prin alineate.

(4p.) numirea celor patru caracteristici; (1p+1p+1p+1p)

(4p.) ilustrarea acestor caracteristici, cu ajutorul exemplelor extrase din text; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– leu, capricorn;

– de exemplu: perseverenţa, puternicul simţ al realităţii, concentrarea asupra esenţialului;

– amabil, deschis, optimist, iubeşte adevărul şi dreptatea;

– indecizia.

2. (4p.) de exemplu: *Dacă interesele de moment i-o cer, se orientează după cum bate vântul. Îşi schimbă comportamentul în funcţie de starea de spirit.*

3. (4p.) de exemplu: *Rapidul* soseşte în gară la linia trei. – substantiv comun

4. (4p.) de exemplu: *Îi plac laudele* din cauza firii sale orgolioase.

5. (4p.) *pe care/*[1]*, deşi cu greutate,/*[2] *i-l recunosc şi cei din jur/*[1] – două propoziţii

6. (4p.) Acţionează rapid/[1] *când i se iveşte ocazia./*[2]

B. (12p.) Poţi alege între un *vărsător* (Goe; Ionel – ***Vizită...***), un *berbec* (popa Tanda), o *balanţă* (Greuceanu) etc.

(4p.) precizarea numelui personajului, a titlului textului din care l-ai selectat, a autorului, precum şi a motivelor alegerii; (1p+1p+1p+1p)

(4p.) ilustrarea trăsăturilor personajului cu exemple adecvate, din textul selectat; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 33

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *poverii, sarcina, vrusei, pricina, dusese, neputinciosi.* (1p+1p+1p+1p+1p+1p)

2. (6p.) de exemplu: a ajunge cal de poștă, cal de bătaie, o fugă (bună) de cal, la paștele cailor etc. (2p+2p+2p)

3. (6p.) *O, nemernicul de mine!*

4. (6p.) de exemplu: egoist.

5. (6p.) de exemplu: regretul de a fi făcut o greșeală care acum îl va costa scump. (6p/3p/1p)

B. (12p.) **Atenție** la convențiile specifice rezumatului: fidelitatea față de textul dat; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate. Ai în vedere, de asemenea, estetica lucrării/așezarea în pagină (alineat; scris lizibil) și respectarea normelor de exprimare corectă, de ortografie și de punctuație.

(2p.) fidelitatea față de textul dat (*concordanța dintre conținutul textului dat și rezumatul realizat*); (2p/1p)

(2p.) desprinderea ideilor principale ale textului; (2p/1p)

(2p.) prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele; (2p/1p)

(2p.) respectarea unor convenții specifice rezumatului (*relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate*); (2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritate și coerență, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– picioare scurte, cu ghiare ascuțite, codiță subțire, carapace de culoare castanie, cu dungi și pete gălbui;

Scanned with OKEN Scanner

– se lasă la fund, pe mâl, ca să nu mai poată fi văzută datorită culorii carapacei;

– elimină unii dăunători și unele plante care, în exces, cotropesc apele de câmpie;

– încetineala.

2. (**4p.**) Înoată rapid și este greu de observat datorită culorii carapacei.

3. (**4p.**) de exemplu: *a împuțina, a putea, a produce, a întâlni.*

4. (**4p.**) *în țara* – complement circumstanțial de loc; *se întâmplă* – predicat verbal; *care* – subiect; *scurte* – atribut adjectival.

5. (**4p.**) *căci ochii îi sunt acoperiți cu o perdea străvezie.* – subordonată cauzală

6. (**4p.**) de exemplu: *nu poate scăpa* din cauza plăcilor (*tari de pe marginea fălcilor*) – complement circumstanțial de cauză.

B.

(**12p.**) În realizarea compunerii, te poți referi la pericolul în care se află numeroase specii, pe glob, din cauza poluării, a reducerii habitatelor sau a vânătorii excesive. Poți aduce argumente legate și de apartenența țării noastre la UE și, în consecință, de obligația respectării legilor și a convențiilor europene. Utilizează mijloace lingvistice specifice: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale de mod, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(**4p.**) prezentarea importanței conservării biodiversității în lumea de azi; (4p/2p/1p)

(**4p.**) indicarea unor argumente pentru necesitatea protecției mediului în țara noastră și valorificarea secvențelor din textul dat; (4p/2p/1p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 34

I. (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) de exemplu: hiat: *-nfiorare*, diftong: *invocarea*, triftong: *topeau.* (2p+2p+2p)

2. (**6p.**) de exemplu: rostirea împreună a două cuvinte diferite, hiatul devine diftong, păstrarea ritmului și a măsurii etc.

Scanned with OKEN Scanner

3. (**6p.**) de exemplu: *mâni albe, stofe vechi, turlele-nnegrite* etc. (2p+2p+2p)

4. (**6p.**) de exemplu: personificarea cetății, metafora *purpura de seară*, epitetul cromatic *turlele-nnegrite*. (3p+3p)

5. (**6p.**) de exemplu: personificarea florilor sugerează tristețea provocată de trecerea timpului, imagine vizuală și auditivă etc. (6p/3p/1p)

B.

(**12p.**) În compunere, trebuie să ai în vedere, de exemplu, faptul că pastelul este o specie a genului liric, prin excelență genul subiectivității, care exprimă sentimentele, trăirile poetului prin intermediul limbajului poetic și al elementelor de expresivitate artistică; pastelul este o descriere artistică în versuri, în care se pune accent pe elementele cadrului spațio-temporal (cosmicul, culmile, vechea cetate, grădina) și pe atmosfera generală (tristă, melancolică), redate prin imagini vizuale şi auditive; mijloacele artistice sunt folosite mai ales în conturarea atmosferei, de exemplu: epitetul (cromatic, personificator, metaforic), personificarea, metafora, inversiunea; poți sublinia și rolul elementelor de versificație în obținerea expresivității textului etc.

(**4p.**) precizarea a două trăsături ale pastelului, identificabile în text; (2p+2p)

(**4p.**) ilustrarea celor două trăsături cu exemple din text; (2p+2p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (**4p.**)

– Emil Racoviță s-a născut în anul 1868.

– Punta Arenas, Țara de Foc.

– Au stat mai bine de un an.

– 14 martie 1899.

2. (**4p.**) *... va rămâne celebru mai cu seamă pentru descoperirea unei specii necunoscute până atunci*, balena cu cioc.

3. (**4p.**) *aici* – adverb de loc; *drumul* – substantiv comun; *lui Racoviță* – substantiv propriu articulat; *se încrucișează* – verb predicativ.

4. (**4p.**) *aici* – complement circumstanțial de loc; *drumul* – subiect; *lui Racoviță* – atribut substantival genitival; *se încrucișează* – predicat verbal.

5. (**4p.**) 11 părți de propoziție.

6. (**4p.**) coordonare adversativă.

Scanned with OKEN Scanner

B.

(4p.) descrierea cadrului, cu elemente spațiale și temporale; (4p/2p/1p)

(4p.) descrierea impresiilor pe care le au exploratorii despre Antarctica; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei minime de spațiu indicate.

Varianta 35

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *ciocârlia, melodie, cântătoare* etc. (2p+2p+2p)

2. (6p.) Izolează substantivul în vocativ de restul enunțului.

3. (6p.) de exemplu: inversiune – *blânda cântătoare*; epitet – *natura cărunțită.* (3p+3p)

4. (6p.) de exemplu: verb la imperativ, persoana a II-a singular – *Nu spera*; substantiv în vocativ – *poete.* (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu: plecarea ciocârliei, pasăre cântătoare și simbol solar, estival, sugerează tristețea iernii care își face loc etc. (6p/3p/1p)

B. (12p.) În compunere, trebuie să ai în vedere, de exemplu, faptul că textul dat aparține genului liric, prin excelență genul subiectivității, care exprimă sentimentele poetului; titlul constituie motivul literar central (ciocârlia ca simbol al cântecului, al verii, al bucuriei de a trăi etc.) și un simbol al poetului însuși; atmosfera generală (tristă, melancolică, de regret după vara/viața/ciocârlia care a plecat), imagini vizuale și auditive; mijloace artistice folosite în transmiterea mesajului, de exemplu: epitetul, personificarea, metafora, inversiunea; elemente de versificație etc.

(4p.) ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu și conținutul poeziei; (4p/2p/1p)

(4p.) menționarea a cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; (2p+2p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– de exemplu: **Kiks-Ass** (acțiune), **Iubire la Roma** (iubire), **Robin Hood** (aventuri);

– **Iubire la Roma**;

– **Robin Hood**;

– Dave.

2. (4p.) *În rolurile principale apar celebrii actori Russell Crowe și Cate Blanchett, ceea ce reprezintă în mod sigur o garanție a succesului.*

3. (4p.) adverb, articol nehotărât, verb copulativ, adjectiv variabil cu patru terminații.

4. (4p.) *ceea ce* – subiect, *reprezintă* – predicat verbal, *o garanție* – complement direct, *a succesului* – atribut substantival genitival.

5. (4p.) *Dave; este un adolescent; obișnuit.* – trei părți de propoziție.

6. (4p.) (*Problema este*) *că filmul britanicului Matthew Vaughn nu are nici ironia inteligentă a primului, nici violența elegantă a celui de-al doilea.*

B.

(12p.) Fiind vorba despre exprimarea unui punct de vedere personal, vei utiliza verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; cuvinte/structuri cu rol argumentativ și conclusiv – *pentru că, încât, așadar, în concluzie* etc. Evidențiază argumentele prin structuri de tipul *în primul rând, în al doilea rând* și prin alineate.

(4p.) exprimarea preferinței pentru unul dintre cele trei filme;

(4p.) motivarea opțiunii; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei minime de spațiu indicate.

Varianta 36

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) *suspină, biruitoare, salcâmi*. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: Punctele de suspensie (semn de punctuație) au, deopotrivă, o *funcție substitutivă*, marcând absența unor cuvinte care ar întregi comunicarea (aici, subînțelegându-se continuarea jocului dragostei), și

Scanned with OKEN Scanner

o *funcție expresivă*, marcând implicarea afectivă a poetului în ipostaza îndrăgostitului, respectiv pauza pe care o face în vorbire, așteptând o confirmare din partea iubitei. (6p/3p/1p)

3. (**6p.**) de exemplu: epitet – (*luptă*)-*ncinsă*; personificare – *ziua-ngenunchează-nvinsă*; metaforă – *taine pe tot locul.* (2p+2p+2p)

4. (**6p.**) de exemplu: *Vino! Sub salcâmi, norocul/Stă să ne ție calea...*

5. (**6p.**) de exemplu: Versurile citate conțin o imagine vizuală, de o rară forță expresivă, a amurgului. Imaginea se bazează pe alegorie (suită de metafore, personificări, hiperbole etc., prin care se face trecerea de la individual și concret la general și abstract), momentul în care noaptea triumfă în lupta cu lumina zilei fiind subliniat prin utilizarea unor termeni aparținând limbajului militar: *steaguri, oști, biruitoare.* (6p/3p/1p)

B. (**12p.**) În compunere, trebuie să ai în vedere faptul că textul citat aparține *genului liric* (prin excelență genul subiectivității, al lumii interioare, care prezintă viziunea, ideile și sentimentele/trăirile poetului, exprimate prin intermediul *eului liric*; acestea pot fi identificate la nivelul ideilor poetice și al limbajului poetic bazat pe elemente de expresivitate artistică).

De asemenea, trebuie să subliniezi faptul că textul este o *descriere artistică* de tip tablou, conținând și elemente de confesiune, având ca trăsături esențiale: **a.** perspectiva subiectivă a privitorului (poetul aflat în ipostaza îndrăgostitului), care notează ceea ce vede, simte și îl impresionează din peisajul înconjurător; **b.** ideile poetice sunt susținute printr-o gamă variată de *mijloace artistice*, folosite cu scop descriptiv, presupunând: *figuri de stil* variate și, de cele mai multe ori, combinate/complexe (epitetul, personificarea, hiperbola, metafora, alegoria etc.), *procedee artistice* (tehnica asamblării detaliului semnificativ într-o imagine de sinteză, paralela *terestru – cosmic*, insistența privirii asupra unor detalii care subliniază frumusețea neobișnuită, grandoarea imaginii etc.) și *imagini artistice* (vizuale, auditive). Mai poți avea în vedere cadrul spațio-temporal (codrul, apele, teiul, seara) și atmosfera generală (idilică, de febrilă așteptare a iubirii).

(**4p.**) precizarea genului literar, a modului de expunere dominant și a trăsăturilor acestuia, identificabile în text; (1p+1p+2p/1p)

(**4p.**) prezentarea semnificației a două dintre mijloacele artistice folosite de poet; (2p+2p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– de exemplu: Clasificarea domeniului fotografiei artistice presupune genuri (*portretul, peisajul, natura statică, eseul fotografic și altele*) și subdiviziuni ale genului (*portretul individual, portretul de grup, portretul bust, portretul de studio* etc.).

– de exemplu: Modalitățile prin care un artist fotograf poate să pună în valoare chipul persoanei fotografiate sunt diverse: *prin joc de lumini, prin încadrare, prin cromatică, prin toate „șmecheriile" fotografice,* astfel încât să obțină o imagine *proaspătă și instantanee.*

2. (4p.) de exemplu: Măiestria unui artist fotograf, care vrea ca un portret să nu fie doar *un chip copiat pe hârtie,* presupune *talent, știință, experiență,* precum și pasiune, perseverență, creativitate etc.

3. (4p.) de exemplu: *nu știu, se știe.*

4. (4p.) subiecte – *cineva, care;* atribut adjectival – *absolută.*

5. (4p.) subiectivă.

6. (4p.) de exemplu: *...domenii* numite (*genuri*), atribut.

B.

(12p.) În compunere, trebuie mai întâi să te referi la necesitatea de a avea/a practica un hobby (recreere, satisfacerea unei pasiuni, folosirea creativă a timpului liber, învățarea prin descoperire, exersarea deprinderilor de cercetare, descoperirea modului cum se fac obiectele, plăcerea jocului etc.), iar apoi să indici două motive plauzibile care te-au determinat/te-ar putea determina să ai un hobby (pot fi selectate dintre cele amintite mai sus, dar pot fi și rezultatul experienței sau al informării personale).

În redactare, este necesar să folosești, cu precădere, pronume și verbe la persoana întâi, căci relatarea o vei realiza din perspectiva ta. Ai în vedere mijloacele lingvistice adecvate motivării opțiunii: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale de mod, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) argumentarea necesității de a avea/a practica un hobby; (4p/2p/1p)

(4p.) indicarea a două motive care determină/pot determina preferința pentru un hobby; (2p+2p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 37

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: cu noaptea-n cap (dimineața devreme), a face noapte albă (a veghea, a nu dormi), a-și pierde nopțile (a irosi timpul necesar odihnei), zile și nopți (timp îndelungat), a intra în noapte (a nu termina o activitate înainte de lăsarea serii), pasăre de noapte etc. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: *aerul, -ngreunând, diamantine, vioriu, diafan, feerie.* (2p+2p+2p)

3. (6p.) de exemplu: epitet – (*Aeru-i*) *văratic;* comparație – *greieri, ca orlogii, răguşit pin iarbă sună;* inversiune – *dulci lumine.* (2p+2p+2p)

4. (6p.) de exemplu, indici spațio-temporali care pot ilustra imaginea celor două planuri ale descrierii, terestru – *peste argintosul râu* – și cosmic – *stele izvorăsc pe ceruri.* (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu: Fragmentul dat conține o imagine vizuală, bazată pe o metaforă, prin care se sugerează imaginea râului sub razele lunii, apele, limpezi și liniștite, părând o oglindă fermecată care strălucește în noapte. (6p/3p/1p)

B.

(12p.) În compunere, trebuie mai întâi să precizezi două trăsături definitorii ale descrierii identificabile în textul dat, iar apoi să le ilustrezi cu exemple adecvate sau prin comentarea acestora. Ai în vedere faptul că, din punct de vedere literar, descrierea este un mod principal de expunere (alături de narațiune și dialog), o tehnică literară axată pe sublinierea unor trăsături/caracteristici (*cum arată cineva sau ceva*), precum și o operă literară, integrală sau fragmentară, care se bazează pe acest mod de expunere/pe această tehnică literară.

Dintre trăsăturile definitorii ale operei literare, așa cum pot fi ele identificate în fragmentul dat, poți selecta următoarele: **a.** modul principal de expunere este descrierea, punându-se în evidență trăsături expresive ale unor elemente ale peisajului, percepute subiectiv (*stelele, luna, cerul, plaiurile, codrul, râul* etc.); astfel, textul apare ca o descriere artistică în versuri, de tip tablou, efectuată din perspectiva subiectivă a privitorului, care notează ceea ce vede, simte și îl impresionează în jur; **b.** ideile poetice sunt susținute printr-o gamă variată de *mijloace artistice*, folosite cu scop descriptiv, presupunând: *figuri de stil* variate și, de cele mai multe ori, combinate/complexe, o structură/o asociere de cuvinte cumulând mai multe valori expresive (epitetul, inversiunea, personificarea, comparația, metafora etc.; de exemplu, structura *pod de pânză diamantină* conține o metaforă, bazată pe o comparație subînțeleasă, și un epitet hiperbolic, la rândul său bazat pe o metaforă: *ca de diamant* etc.), *procedee*

Scanned with OKEN Scanner

artistice (tehnica asamblării detaliului semnificativ într-o imagine de sinteză, paralela *terestru – cosmic*, pentru a se sublinia deplina armonie în natură, insistența asupra unor detalii care subliniază frumusețea neobișnuită, grandoarea imaginii etc.) și *imagini artistice* (de asemenea, cumulând mai multe valori – vizuale, auditive, tactile, gustative, de mișcare etc.; de exemplu, în structura *vântu-ngreunând cu miros* se poate vorbi de un cumul de imagini: olfactivă, tactilă, de mișcare, auditivă).

În susținerea ideilor, este necesar să utilizezi mijloace lingvistice adecvate: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(**4p.**) precizarea a două trăsături definitorii ale modului de expunere *descrierea* (de tip tablou), identificate în fragmentul dat; (2p+2p)

(**4p.**) ilustrarea acestor trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; (4p/2p/1p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– de exemplu: Copiii cu dizabilități nu sunt *handicapați prin definiție*, ci *copii cu nevoi speciale*, care trebuie să fie *înțeleși și ocrotiți*, nu *catalogați*.

– de exemplu: Autoarea textului, referindu-se la sistemul de protecție socială a acestor copii, consideră că sistemul este *încă rudimentar* și că *nu răspunde nevoilor persoanelor cu dizabilități*.

– de exemplu: Principalul motiv pentru care un copil cu dizabilități are nevoie de ocrotire constă în faptul că acesta *este mai expus la a fi judecat de ceilalți copii, care pot fi uneori aspri când vine vorba de diferențe de ordin fizic sau psihic*.

– Sursa informațiilor este articolul Georgianei-Virginia Bonea numit ***Aspecte practice privind sistemul public de protecție a copiilor cu dizabilități***, publicat în revista ***Calitatea vieții***.

2. (4p.) de exemplu: Măsura propusă de autoarea textului pentru sprijinirea familiilor în care există copii cu dizabilități constă în înființarea *unui serviciu de consiliere destinat părinților*, pentru ca aceștia să beneficieze de *informare și sprijin*.

3. (4p.) *un* – articol nehotărât; *de două ori* – numeral adverbial.

4. (4p.) *[...] schimbare* – nume predicativ; *nu este respins* – predicat verbal (verbul *a respinge* la diateza pasivă presupunând un complement de agent subînțeles).

Scanned with OKEN Scanner

5. (**4p.**) de exemplu: ...*este*/ cum nu se poate mai vulnerabil şi mai sensibil – predicativă.

6. (**4p.**) 4 propoziţii.

B.

(**12p.**) În compunere, trebuie, în partea introductivă, să-ţi exprimi părerea (acordul sau dezacordul) faţă de necesitatea protecţiei copiilor cu dizabilităţi, fie pornind de la o idee sau o opinie exprimată de autoare (de exemplu, acordul sau dezacordul faţă de opinia autoarei privind necesitatea înfiinţării *unui serviciu de consiliere destinat părinţilor care au un copil cu dizabilităţi, pentru informare şi sprijin*), fie folosind experienţa personală (contactul direct cu un copil cu dizabilităţi).

În partea de conţinut a compunerii, trebuie să prezinţi credibil/adecvat cele două motive te-au determinat/te pot determina să acorzi sprijinul tău unui asemenea copil, ***susţinând*** şi ***dezvoltând*** astfel părerea pe care ai exprimat-o. (Fii atentă/atent ca motivele invocate să nu contrazică, total sau parţial, poziţia adoptată!) Este bine ca fiecare dintre motive să aibă câte un paragraf separat, marcat prin conectori de tipul: *în primul rând..., în al doilea rând...; un prim motiv ar fi acela că..., un al doilea motiv...; susţin această idee pentru că/deoarece/fiindcă/întrucât..., iar apoi...* etc.

Încheierea compunerii trebuie să fie destinată concluziei asupra părerii exprimate în introducere şi asupra motivelor aduse în susţinerea acesteia, marcată cu alineat şi cu un conector de tipul: *în concluzie, în consecinţă, ca atare, prin urmare...*

(**4p.**) exprimarea propriei păreri (acordul sau dezacordul) faţă de necesitatea protecţiei copiilor cu dizabilităţi; (4p/2p/1p)

(**4p.**) precizarea a două motive credibile care determină/pot determina acordarea sprijinului pentru un copil cu dizabilităţi; (2p+2p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Varianta 38

I. (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) *mă-tă-so-su-lui, Ciş-mi-gi-u-le, foş-neşti* etc. (2p+2p+2p)

2. (**6p.**) de exemplu: Izolează o construcţie în vocativ de restul enunţului etc.

Scanned with OKEN Scanner

3. (**6p.**) de exemplu: epitet – *teiul tremurat*; inversiune – *tăcute inimi*; enumerație – *cer și suflet și grădină* etc. (2p+2p+2p)

4. (**6p.**) rimă încrucișată.

5. (**6p.**) de exemplu: personificarea anotimpurilor, caracterul adresat al monologului liric, enumerația, imagini vizuale, cromatice, epitetul etc. (6p/3p/1p)

B. (**12p.**) În compunere trebuie să ai în vedere, de exemplu, faptul că titlul este sugestiv pentru un pastel de toamnă și redă cadrul spațial și temporal; descrierea naturii surprinde un spațiu citadin, celebrul parc Cișmigiu, care substituie cadrul pădurii sau pe cel campestru din pastelurile lui Alecsandri; ca specie a genului liric, primează sensibilitatea (toamna ca anotimp al reflexivității și nostalgiei, simbol al vârstei maturității; prezența eului liric); atmosfera generală (tristă, melancolică, de regret al verii), imagini vizuale şi auditive; mijloace artistice folosite în transmiterea mesajului, de exemplu: epitetul, personificarea, metafora, inversiunea, enumerația; elemente de versificație, refrenul etc.

(**4p.**) ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu şi conținutul poeziei; (4p/2p/1p)

(**4p.**) menționarea a cel puțin două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; (2p+2p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (**4p.**)

– Cristina Rusiecki;

– *Alice în Țara Minunilor;*

– *„Bucurii pentru copii. Spectacole de colecție“;*

– *unsprezece zile.*

2. (**4p.**) Alice Barb, Alice, Alina Teianu.

3. (**4p.**) *fiecare* – adjectiv pronominal nehotărât, caz acuzativ; *acest* – adjectiv pronominal demonstrativ, caz nominativ; *nouă* – adjectiv propriu-zis, caz acuzativ; *internațional* – adjectiv propriu-zis, caz genitiv.

4. (**4p.**) de exemplu: Mă gândesc *la Alice*. – complement indirect; Merg *la Alice*. – complement circumstanțial de loc.

5. (**4p.**) *care cucerește pe loc publicul* – atributivă.

6. (**4p.**) *care abolesc în mod fericit vechea convenție a costumelor negre, de serviciu, ale actorilor păpușari.* – subordonată atributivă.

Scanned with OKEN Scanner

B.

(12p.) În realizarea compunerii, trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I pentru a releva propriile sentimente, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; trebuie să prezinți elementele indicate în cerință, valorificând informații din textul dat.

(4p.) prezentarea a două coordonate ale evenimentului cultural reprezentat de spectacolul teatral (de exemplu: timp și loc de desfășurare, detalii despre regie, scenografie, lumini, costume, actori etc.), valorificând textul; (4p/2p/1p)

(4p.) exprimarea sentimentelor provocate de eveniment, apelând la imagini artistice şi la mărci ale subiectivității; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 39

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu – sinonime: *pustiu* – gol, părăsit, *deşarte* – părăsite, pustii, *măiestre* – minunate, fermecate etc. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: Exprimă o pauză afectivă, dar şi reflexivitatea eului liric, sentimentul de tristețe, dezolarea etc. (6p/3p/1p)

3. (6p.) rimă îmbrățișată (abba).

4. (6p.) de exemplu: imagine vizuală – *Te uită, frunza pică irosită*; imagine auditivă – *Ce trist răsună cânturile mele* etc. (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu: Imaginea dezolantă a pădurii toamna este sugerată de comparație şi personificare, de imagini vizuale și auditive, se observă rolul epitetului etc. (6p/3p/1p)

B.

(4p.) formularea opiniei despre semnificația mesajului din opera lirică dată (de exemplu: poetul este „cântăreț", iar poezia sa un „cântec" trist, care deplânge plecarea păsărilor cântătoare, toamna, din pădurile țării; alternarea planului obiectiv, al naturii, cu cel subiectiv, al eului liric, transmite senti-

Scanned with OKEN Scanner

mentul de tristețe, de pustiire sufletească, în concordanță cu părăsirea pădurii de păsările cântătoare etc.); (4p/2p/1p)

(**4p.**) susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul; (2p+2p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (**4p.**)

– *Dimitrie Leonida;*

– 1909;

– ***Ghidul Muzeului Tehnic „prof. ing. Dimitrie Leonida";***

– ghid pentru vizitatorii muzeului.

2. (**4p.**) de exemplu: *înființarea Școlii Serale de Electricieni şi Mecanici, a Muzeului Tehnic* etc.

3. (**4p.**) *muzeul.*

4. (**4p.**) *în 1909* – numeral cardinal cu valoare substantivală, complement circumstanțial de timp; *în Bucureşti* – substantiv propriu, complement circumstanțial de loc.

5. (**4p.**) trei propoziții.

6. (**4p.**) de exemplu: Îi place/[1] *să viziteze Muzeul Tehnic.*/[2]

B.

(**12p.**) În compunere, trebuie să realizezi portretul indicat în cerință, detaliind trăsăturile acestuia prin imagini artistice, exprimându-ți sentimentele sau atitudinea față de acesta etc. Poți valorifica şi textul dat.

(**4p.**) prezentarea fiecăreia dintre cele două caracteristici ale personalității/persoanei; (2p+2p)

(**4p.**) utilizarea celor două imagini artistice diferite utilizate; (2p+2p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 40

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: înfloritor, neînflorit, a reînflori etc. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: păstrarea ritmului și a măsurii versurilor. (3p+3p)

3. (6p.) inversiune: *neagra luncă*; comparație: *ca pe-o mireasă moartă o-ncununată*; enumerație: *crini și roze* etc. (2p+2p+2p)

4. (6p.) de exemplu: personificare; senzație de elan nestăvilit, de vitalitate; imagine dinamică. (6p/3p/1p)

5. (6p.) de exemplu: Titlul, posibilă „cheie" de lectură, exprimă tema şi, totodată, obiectul descrierii: natura înghețată în miez de iarnă. Ipostaza poetului este cea a unui observator implicat, care notează subiectiv ceea ce vede și simte. Titlul oferă o sugestie și despre modul principal de expunere (descrierea), şi despre specia literară (pastelul). (6p/3p/1p)

B. (12p.) În compunere, trebuie să ai în vedere, de exemplu, faptul că pastelul este o specie a genului liric, prin excelență genul subiectivității, care exprimă sentimentele, trăirile poetului prin intermediul limbajului poetic și al elementelor de expresivitate artistică; că este o descriere artistică în versuri, cu elemente ale cadrului spațio-temporal (luncă, vale, malul râului, case); că atmosfera generală sugerează energie, avânt; că există imagini vizuale statice (*Neagra luncă de pe vale care zace-n amorțire*), dinamice (*aripi de vultur, cai în spumegare*, zbor *ca de săgeată*), cromatice (*văl alb de promoroacă, țurțuri lucitori*); mijloace artistice folosite în conturarea atmosferei, de exemplu: epitet (cromatic, personificator), inversiune, enumerație; elemente de versificație (ritm trohaic, rimă împerecheată) etc.

(4p.) precizarea a două trăsături ale pastelului, identificabile în text; (2p+2p)

(4p.) ilustrarea celor două trăsături cu exemple din text; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– lansarea celui de-al cincilea număr al suplimentului revistei, cu tema „Copilul universal";

– ceainăria Cărtureşti (Str. Pictor Arthur Verona nr. 13, colț cu Bd. Magheru);

Scanned with OKEN Scanner

– sâmbătă, 30 mai, ora 13.30;
– Adina Popescu.
2. (4p.) *Dilematix* este suplimentul pentru copii al revistei *Dilema veche.*
3. (4p.) copi (terminația rădăcinii) + *i* (marca pluralului) + *i* (articol hotărât).
4. (4p.) *celui de-al cincilea* – atribut adjectival, numeral ordinal cu formantul specific; *este scrisă* – predicat verbal, verb predicativ (diateza pasivă).
5. (4p.) atribut.
6. (4p.) *care va interpreta cele mai bune texte din prezentul număr* – atributivă; *ce vor fi premiate cu cărți* – atributivă.

B.
(4p.) motive – de exemplu: prezența invitatului-surpriză, premiul, concursul interactiv etc.; nu locuiesc în București, am planificat deja altceva în ziua și la ora respectivă, nu citesc *Dilematix* etc.; (2p+2p)
(4p.) în argumentare, scrisă la persoana I, trebuie să utilizezi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera* etc.; adverbe/locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, conclusiv etc. (4p/2p/1p)
(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)
(2p.) respectarea limitei de spațiu indicate.

Varianta 41

I. (42 de puncte)
A.
1. (6p.) *casei, aceleași, înduioșării, găsea, floare, mereu.* (1p+1p+1p+1p+1p+1p)
2. (6p.) de exemplu: Cratima (semn de ortografie), din punct de vedere *fonetic,* marchează pronunțarea legată a două cuvinte diferite, datorită ritmului rapid al vorbirii, ceea ce are drept consecință eliminarea vocalei *„u"* și dispariția unei silabe; *morfologic,* indică despărțirea a două părți de vorbire diferite (adverbul de mod de negație *„nu"* și verbul auxiliar *„au"*), iar *stilistic,* marchează conservarea metricii versului, respectiv menținerea aceluiași ritm și a aceleiași măsuri. (6p/3p1p)
3. (6p.) de exemplu: epitet – *dulci*; personificare – *valurile de izvor/N-au încetat să plângă*; inversiune – *blânda lună.* (2p+2p+2p)

Scanned with OKEN Scanner

4. (**6p.**) de exemplu: Prin imaginea vizuală conținută de fragmentul *luna trece prin stejari*, se sugerează un cadru romantic al întâlnirii de dragoste, din care nu lipsește una dintre componentele specifice peisajului eminescian: codrul sub vraja lunii. (6p/3p1p)

5. (**6p.**) Titlul, o posibilă „cheie" de lectură, poate fi descifrat pe trei paliere: **a.** constituit dintr-un fragment al primului vers, indică în mod direct timpul reamintirii/rememorării clipelor de iubire; **b.** raportat la text, sugerează o anume stare de spirit a poetului: de exemplu, nostalgia/regretul; **c.** din punct de vedere expresiv, prin semnificația punctelor de suspensie, sugerează puternica implicare afectivă etc. (6p/3p/1p)

B. (**12p.**) Motivarea apartenenței textului dat la *genul liric* necesită enumerarea unor trăsături, ilustrate apoi pe baza textului dat. Trebuie să ai în vedere faptul că *genul liric* este, prin excelență, genul subiectivității, al lumii interioare, care prezintă viziunea, ideile și sentimentele/trăirile poetului; acestea sunt exprimate prin intermediul *eului liric* și pot fi identificate la nivelul ideilor poetice și al limbajului poetic bazat pe elemente de expresivitate artistică.

În cazul dat, pentru a proba apartenența textului la genul liric, poți sublinia următoarele trăsături definitorii: **a.** *prezența eului liric*, mărci lexico-gramaticale ale subiectivității acestuia în text fiind: verbele, pronumele și adjectivele pronominale de persoana I singular, sugerând confesiunea lirică și perspectiva subiectivă asupra ideilor poetice exprimate (*mă, trec, mele*); adjectivele pronominale de persoana a II-a singular, exprimând adresarea directă către „personajul liric" al iubitei de altădată (*tăi, tale*), precum și pronumele și adjectivele pronominale de persoana I plural, sugerând ipostaza poetului care „vorbește" în numele cuplului de îndrăgostiți (*ne, a noastre*); **b.** *ideile poetice* sunt susținute printr-o gamă variată de *mijloace artistice*, presupunând: *figuri de stil* (epitetul, inversiunea, personificarea etc.), *procedee artistice* (împletirea confesiunii cu descrierea și evocarea, tehnica asamblării detaliului semnificativ într-o imagine de sinteză, paralela presupunând relația *atunci – acum* etc.) și *imagini artistice* (preponderent vizuale).

În susținerea ideilor, este necesar să utilizezi mijloace lingvistice adecvate: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(**4p.**) precizarea a două trăsături definitorii ale genului liric, identificate în fragmentul dat; (4p/2p1p)

(**4p.**) ilustrarea acestor caracteristici cu exemple din textul ales sau prin comentarea acestora; (4p/2p1p)

Scanned with OKEN Scanner

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– de exemplu: Greşeala pe care o fac persoanele care câştig pe neaşteptate mari sume de bani este aceea de a crede că pot cheltui aceşti bani *ca şi cum ar avea un sac fără fund.*

– de exemplu: Recomandarea făcută câştigătorului acestui premiu este aceea de a nu se baza, în investiţii, pe sfaturile familiei sau ale prietenilor, ci *să apeleze la un specialist sau chiar la mai mulţi specialişti care şi-au dovedit experienţa şi reputaţia printr-un istoric bun.*

2. (4p.) de exemplu: Cele trei variante, sugerate de textul citat, pentru conservarea sau chiar multiplicarea câştigului, în situaţia dată, sunt următoarele: cumpărarea unei companii de pe bursă, cumpărarea a 100 de kilograme de aur sau depunerea banilor la bancă, urmând ca fericitul câştigător *să trăiască din dobânzi.*

3. (4p.) *şi* – dativ, *greul* – nominativ.

4. (4p.) *celor mai bune* – atribut adjectival; *dintre un vis* – atribut substantival prepoziţional.

5. (4p.) de exemplu: *Un român/* care era de loc din Târgu-Jiu./ – atributivă.

6. (4p.) *Un alt pericol este…* a se baza/bazarea… nume predicativ.

B.

(12p.) În partea introductivă a compunerii, trebuie să identifici o idee sau o opinie exprimată de autor sau de o persoană pe care autorul textului o citează şi, dacă este cazul, să o formulezi cu propriile cuvinte, iar apoi să-ţi exprimi părerea (acordul sau dezacordul) faţă de aceasta (de exemplu, acordul sau dezacordul faţă de opinia lui Răzvan Rusu, aceea că, în investiţii, nu este bine să urmezi sfaturile familiei sau ale prietenilor, ci se impune să angajezi un consultant profesionist).

În partea de conţinut a compunerii, trebuie să prezinţi credibil/adecvat două motive prin care ***să susţii*** şi ***să dezvolţi*** părerea pe care ai exprimat-o (Fii atentă/atent ca motivele invocate să nu contrazică, total sau parţial, poziţia pe care tocmai ai adoptat-o!) Este necesar ca fiecare dintre motive să aibă câte un paragraf separat, marcat prin conectori de tipul: *în primul rând…, în*

Scanned with OKEN Scanner

al doilea rând...; un prim motiv ar fi acela că..., un al doilea motiv...; susțin această idee pentru că/deoarece/fiindcă/întrucât..., iar apoi... etc.

Încheierea compunerii trebuie să fie destinată concluziei despre părerea exprimată în introducere și despre motivele aduse în susținerea acesteia, obligatoriu marcată cu alineat și cu un conector de tipul: *în concluzie, în consecință, ca atare, prin urmare...*

(4p.) exprimarea propriei păreri (acordul sau dezacordul) față de o idee/o opinie identificată în text; (4p/2p1p)

(4p.) precizarea a două motive credibile/adecvate pentru susținerea părerii exprimate; (2p+2p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 42

I (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *Tresărind scânteie lacul; Apa sună somnoroasă; valuri sperioase; Ale pasărilor neamuri... vorbesc.* (2p+2p+2p)

2. (6p.) derivare cu sufix; compunere. (3p+3p)

3. (6p.) adverb relativ, substantiv comun (valuri); relație de omonimie. (2p+2p+2p)

4. (6p.) 8 silabe.

5. (6p.) *Din izvoare și din gârle/Apa sună somnoroasă.*

B. De exemplu: Titlul este alcătuit din două substantive comune nearticulate, aflate în relație de subordonare, primul cu formă de nominativ, *freamăt*, iar celălalt cu formă de acuzativ cu prepoziție, *de codru*, urmate de puncte de suspensie, având rolul de a sugera o relație de continuitate între acesta și textul poetic. Cele două substantive, prin sensul lor, fixează cadrul spațial descris. În relație cu textul citat, titlul exprimă tema și, totodată, obiectul descrierii, respectiv un moment de liniște și calm al unei zile de vară. Ipostaza poetului este aceea a observatorului care „notează", utilizând figuri de stil precum personificarea (*valuri sperioase*) și aliterația (*apa sună somnoroasă*), ceea ce vede, aude și îl impresionează: lacul care *scânteie și se leagănă sub soare*, cântecul păsărilor etc. Totodată, titlul oferă o sugestie despre modul principal de

Scanned with OKEN Scanner

expunere utilizat (descrierea) şi despre specia literară căreia îi aparţine fragmentul citat (pastelul).

(4p.) ilustrarea, cu exemple adecvate, a relaţiei dintre titlu şi conţinutul poeziei; (4p/2p/1p)

(4p.) menţionarea celor două mijloace artistice; (2p+2p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei de spaţiu indicate.

II (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– *adanas;*

– *nebiruitul;*

– dur, sfărâmicios, poate arde asemeni unui cărbune, transparent, divers colorat (*albastru, verde, roşu, galben*);

– sunt foarte rare.

2. (4p.) de exemplu: La temperaturi de peste *900°C se mistuie ca un chibrit; după ardere nu rămâne niciun fir de cenuşă.*

3. (4p.) *e* – verb copulativ; *a* – verb auxiliar.

4. (4p.) *sunt de preţ* (predicat); *diamantele* (subiect).

5. (4p.) *… că diamantul nu poate fi sfărâmat şi că plesneşte mai degrabă ciocanul şi nicovala …*

6. (4p.) de exemplu: *Cum aud paşii mamei*/[1] mă grăbesc/[2] să-i ies înainte./[3]

B.

(4p.) În motivarea alegerii, trebuie să foloseşti verbe şi pronume la persoana I, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera* etc.; adverbe/locuţiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivităţii: *probabil, desigur, fără îndoială, cu siguranţă* etc.; conjuncţii/locuţiuni conjuncţionale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, conclusiv etc.;

(4p.) folosirea unui limbaj expresiv în descrierea mineralului sau a plantei; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei de spaţiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 43

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu – sinonime: *moarte – pierire, urlă – strigă, luptă – bătaie;* antonime: *cad – ridică* etc. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: conferă dinamism tabloului de luptă etc. (6p/3p/1p)

3. (6p.) rimă îmbrățișată (abba).

4. (6p.) imagine auditivă (de exemplu: *Vâjâind ca vijelia și ca plesnetul de ploaie*); imagine de mișcare (de exemplu: *Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare*). (3p+3p)

5. (6p.) prezentarea adecvată a semnificației secvenței, în limitele de spațiu indicate (de exemplu: secvența evidențiază geniul militar și patriotismul domnitorului Mircea cel Bătrân, care conduce cavalcada românilor în lupta împotriva adversarilor; procedee artistice: hiperbola, repetiția, epitetul, inversiunea). (6p/3p/1p)

B.

(4p.) formularea opiniei despre rolul procedeelor de expresivitate în fragmentul dat (de exemplu: frecvența și diversitatea procedeelor contribuie la realizarea unei mărețe scene de luptă, a unui tablou dinamic ce transmite sentimentul de mândrie față de abilitatea în luptă a înaintașilor etc.); (4p/2p/1p)

(4p.) susținerea opiniei; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– ***Pălținiș**ul;*

– Constantin Noica;

– inversiunea temperaturii;

– ianuarie.

2. (4p.) de exemplu: *la 32 km sud-vest de Sibiu; stațiunea montană situată la cea mai mare altitudine (1442 m) din țară* etc.

3. (4p.) *prin rezervația* – substantiv comun precedat de prepoziție simplă; *îți* – pronume personal.

Scanned with OKEN Scanner

4. (**4p.**) *prin rezervația* – atribut substantival; *îți* – complement indirect.
5. (**4p.**) 4 propoziții subordonate
6. (**4p.**) *cum să te plictiseşti* – completivă directă.

B.

(**12p.**) În realizarea compunerii, trebuie să îmbini narațiunea cu descrierea şi să relatezi la persoana I; poți valorifica sugestii din textul dat.

(**4p.**) descrierea împrejurimilor (de exemplu: localizare, detaliile cadrului natural, imagini artistice etc.) şi a organizării taberei (de exemplu: participanți, program, activități); (4p/2p/1p)

(**4p.**) relatarea unei întâmplări memorabile din tabăra de schi: câte 2 puncte pentru dezvoltarea a două dintre momentele subiectului (situația inițială, cauza acțiunii, desfăşurarea acțiunii, situația dificilă, situația finală); (2p+2p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 44

I. (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) *Şi-un dulce miros răspândesc/În dalba sară.*

2. (**6p.**) *Ah, era*: izolează interjecția de restul propoziției; *ploaie cu senin, senin cu ploaie*: coordonare prin juxtapunere; *cu ploaie.*: sfârşitul unui enunț. (2p+2p+2p)

3. (**6p.**) de exemplu: epitet – *pasuri line*; inversiune – *dulce miros*; repetiție – *ploaie cu senin, senin cu ploaie.* (2p+2p+2p)

4. (**6p.**) *Ah, era ploaie cu senin.*

5. (**6p.**) descrierea iubitei: *haină albă, pasuri line, ochi mari.* (6p/3p/1p)

B. (**12p.**) Liricul, fiind prin excelență genul subiectivității, al lumii interioare, exprimă sentimentele şi trăirile poetului, prezent în mod nemijlocit în creația sa prin intermediul limbajului poetic şi al elementelor de expresivitate artistică; astfel, poți explica modul în care elementele spațio-temporale (primăvară, salcâmi înfloriți, boltă albastră, soare strălucitor), imaginile vizuale şi sugestiile olfactive (mirosul florilor de salcâm), mijloacele artistice (epitetul cromatic, inversiunea, repetiția) contribuie la conturarea atmosferei generale,

Scanned with OKEN Scanner

subliniind sentimentul dominant (dorul, iubirea intensă); poți evidenția și valorile expresive ale unor categorii lexico-semantice (interjecția *ah*, adjectivul *dalb*).

(4p.) precizarea modului de expunere dominant, a genului literar şi a trăsăturilor acestuia, identificabile în text; (4p/2p/1p)

(4p.) prezentarea semnificației a două dintre mijloacele artistice folosite de poet; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– fiii lui Noe;

– Să clădească un turn al cărui vârf să ajungă până la cer şi să devină astfel vestiți.

– Le-a amestecat graiul ca să nu se mai înțeleagă unii cu alții.

– Victor Kernbach.

2. (4p.) Se referă la Dumnezeu (*Yahwhe*).

3. (4p.) *pe care* – pronume relativ simplu, precedat de prepoziție, cazul acuzativ; *o* – pronume personal, cazul acuzativ.

4. (4p.) *pe care* – complement direct; *o* – complement direct.

5. (4p.) 4 propoziții.

6. (4p.) *Turnul Babel a fost o construcție ciclopică* – principală; *pe care au vrut* – atributivă; *să o ridice fiii lui Noe* – completivă directă; *ca să ajungă la cer* – circumstanțială de scop/finală.

B. Poți înșirui elementele descrierii, de exemplu, în ordinea *departe* (localitate/cartier, stradă) – *aproape* (școală), *afară* (curte, teren de sport etc.) – *înăuntru* (interiorul școlii). Poți integra figuri de stil precum enumerația, comparația, epitetul.

(4p.) indici de spațiu; (4p/2p/1p)

(4p.) organizarea şcolii; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 45

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *noaptea* – ziua, *să vină* – să plece, *firesc* – nefiresc.

2. (6p.) de exemplu: marchează un raport de coordonare prin juxtapunere în frază.

3. (6p.) de exemplu: orgolios – *Am rămas corigent pentru că am vrut eu;* lăudăros – *Spuneam oricui voia să mă asculte: Mă apuc să învăț la două.;* pasionat de lectură – *mie-mi place să citesc, nu-mi impun asta.* (6x1p)

4. (6p.) de exemplu: existența naratorului, a acțiunii, a personajelor etc. (3p+3p)

5. (6p.) indiferent de punctul tău de vedere despre modalitatea aleasă de personaj pentru a promova la matematică, este necesar să folosești verbe de opinie – *a crede, a considera* etc.; adverbe de mod potrivite exprimării subiectivității evaluative – *posibil, probabil, desigur* etc.; cuvinte cu rol argumentativ – *pentru că, încât, aşadar* etc., iar textul trebuie să fie logic, coerent şi să respecte normele ortografice şi de punctuație.

B. (12p.)

(4p.) formularea punctului de vedere despre mesajul pe care îl transmite textul; (4p/2p/1p)

(4p.) ilustrarea cu ajutorul a două argumente potrivite, valorificând textul dat; (4p/2p/1p)

(2p.) adecvarea conținutului la cerință (claritatea şi coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii: enunțarea opiniei, argumentarea, concluzia) 2p/1p;

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– site-ul **Muzeului Național de Istorie al României** din București – http://www.mnir.ro;

– **Muzeul Național de Istorie al României**;

– 8.000 de m.p. şi reunește cca 60 de săli;

– holul central al clădirii.

2. (4p.) expozițiile permanente: Tezaur şi Columna lui Traian (subsol); Lapidarium (parter).

3. (4p.) *care* – pronume relativ; *la sfârşitul* – locuțiune prepozițională.

4. (4p.) *Daciei* – atribut substantival genitival; *nostru* – atribut adjectival.

Scanned with OKEN Scanner

5. (**4p.**) atributivă.

6. (**4p.**) *Datorită faptului* [...] *cea mai mare parte a expozițiilor noastre sunt temporar închise sau în reorganizare.*

B.

(**12p.**) De exemplu: argumente pro – clădirea este un monument istoric, are 60 de săli care conțin exponate foarte vechi și valoroase (încă din paleolitic), dar și mărturii despre cultura geto-dacilor, despre societatea românească medievală și modernă, Tezaurul, Columna lui Traian etc.; argumente contra – clădirea este în reparații capitale și multe săli nu se pot vizita, nu locuiesc în București, interesul meu este legat mai ales de problemele prezentului etc. În argumentare trebuie să folosești verbe și pronume la persoana I, dar şi mijloace lingvistice specifice, cum ar fi verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune* etc.; adverbe/ locuțiuni adverbiale de mod folosite ca indici ai subiectivității: *probabil, posibil, desigur, fără îndoială, cu siguranță* etc.; conjuncții/locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ, pentru exprimarea raporturilor de tip cauzal, consecutiv, final, conclusiv etc.

(**4p.**) formularea opiniei despre tema dată; (4p/2p/1p)

(**4p.**) susținerea opiniei formulate prin două argumente; (4p/2p/1p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 46

I. (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) de exemplu – steluță, înstelat, stelar etc. (2p+2p+2p)

2. (**6p.**) de exemplu: Marchează rostirea împreună a două cuvinte diferite, diftongarea, rostirea în tempo rapid; ajută la menținerea ritmului şi a măsurii versului. (6p/3p/1p)

3. (**6p.**) de exemplu – coordonatele spațio-temporale, figuri de stil şi imagini artistice, atitudinea eului liric față de cadrul nocturn descris etc. (3p+3p)

4. (**6p.**) de exemplu: personificare – *Stelele deșteaptă nucii* şi inversiune – *Scapără frumoșii teferi.* (3p+3p)

5. (**6p.**) de exemplu: antiteza între planul terestru, efemer şi cel cosmic, etern, figuri de stil, imagini vizuale etc. (6p/3p/1p)

B. (**12p.**) În compunere, este util să explici că textul aparține *genului liric* (genul subiectivității, al lumii interioare a poetului, care prezintă, prin interme-

Scanned with OKEN Scanner

diul *eului liric*, sentimente/trăiri; acestea pot fi identificate la nivelul ideilor și al limbajului poetic bazat pe elemente de expresivitate artistică). Trebuie apoi să precizezi două trăsături ale descrierii, identificabile în textul dat, și să le ilustrezi cu exemple adecvate sau prin comentarea acestora. Descrierea este unul dintre modurile principale de expunere și are drept scop sublinierea unor trăsături/ caracteristici (*cum arată cineva sau ceva*) ale unui peisaj, unui comportament etc., cu ajutorul unor *mijloace artistice* (figuri de stil, procedee artistice, imagini artistice). De asemenea, trebuie să precizezi că textul dat este o *descriere artistică* de tip tablou, caracterizată prin: a. evidențierea unor trăsături expresive ale elementelor de peisaj, percepute subiectiv (*steaua* și *luna* care *se privesc*, *stelele* care *scapără pe pieptarul cerului* etc.); b. susținerea ideilor cu ajutorul unei multitudini de *mijloace artistice*: *figuri de stil* (enumerație – *steaua, luna, stelele,* personificare – *luceferi plini de voie și de har*, metaforă – *pieptarul cerului, comparație – iarba* […], *Mică-n bob cât un piper* etc.), *procedee artistice* (paralela *terestru – cosmic*, insistența privirii asupra unor detalii care subliniază frumusețea naturii etc.) și *imagini artistice* vizuale.

Este bine să utilizezi mijloace lingvistice adecvate: verbe de opinie, conectori precum adverbe și locuțiunile adverbiale, conjuncții și locuțiuni conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(4p.) precizarea a două trăsături definitorii ale modului de expunere *descrierea*, identificate în text; (2p+2p)

(4p.) ilustrarea acestor trăsături, cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– ***Povestiri din lumea păsărilor***;

– pădurile de conifere;

– cocoșul-de-munte;

– *larvele „croitorilor"* (Cerambix).

2. (4p.) ciocănitoarea – *coada rigidă*, forfecuța – *ciocul în formă de foarfecă.*

3. (4p.) *îi* – dativ; *ei* – genitiv; *care* – acuzativ; *le* – acuzativ.

4. (4p.) de exemplu: Pe trunchiul copacului văd *o ciocănitoare.* – complement direct; Aceasta este *o ciocănitoare.* – nume predicativ.

5. (4p.) circumstanțială de timp.

Scanned with OKEN Scanner

6. (**4p.**) de exemplu: ... *ciocăneşte trunchiul vreunui brad bătrân,*/1 ca să caute larve./2 – circumstanţială de scop.

B. (**12p.**)

(**4p.**) prezentarea celor două trăsături pe care le consideri caracteristice şi motivarea alegerii; (2p+2p)

(**4p.**) utilizarea celor două imagini artistice diferite; (2p+2p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

Varianta 47

I. (**42 de puncte**)

A.

1. (**6p.**) de exemplu: *nas* – a fi cu nasul pe sus, a-şi lua nasul la purtare, a fi cu nasul de ceară etc.; *picior* – a călca în picioare, bun de picior, a lua peste picior etc.; *a sta* – a nu-i mai sta gura, a-i sta în cale, a sta de vorbă etc. (2p+2p+2p)

2. (**6p.**) „(–) Grivei, lasă motanul în pace, doar ştii că se sperie când latri la el!" (1p+1p+1p+1p+1p+1p)

3. (**6p.**) de exemplu: exprimarea în mod direct a sentimentelor poetului prin „vocea" eului liric, mărcile lingvistice ale subiectivităţii/comunicarea la persoana I singular, monologul liric, prezenţa unor procedee de expresivitate artistică etc. (3p+3p)

4. (**6p.**) *timpul cald, ouă microscopice, moţul roşu, fete vesele.* (2p+2p+2p)

5. (**6p.**) de exemplu: rol de concluzie; renaşterea naturii trezeşte şi în sufletul poetului pofta de viaţă. (6p/3p/1p)

B. (**4p.**) prezentarea impresiei produse de lectura poeziei; (4p/2p/1p)

(**4p.**) ilustrarea cu exemple din text; (4p/2p/1p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spaţiu indicate.

II. (**36 de puncte**)

A.

1. (**4p.**)

– cuc armenesc;

– să meargă împopoţonată la nunta Ciocârliei;

Scanned with OKEN Scanner

– dacă îi auzi glasul înaintea celui al cucului;
– vorbă de ocară: mă jigneşte cineva.

2. (**4p.**) De ciudă, s-a dus să fure pupăza de pe ouă.

3. (**4p.**) *duglişule* – vocativ; *soarelui* – genitiv; *mama* – nominativ; *lui Nică* – dativ.

4. (**4p.**) *a venit* – predicat verbal; *nu e* (*urâtă*) – verb copulativ, intră în componența predicatului nominal; *vine* – predicat verbal; *se îngrămădesc* – predicat verbal; *a părăsit* – predicat verbal; *s-a ivit* – predicat verbal.

5. (**4p.**) b.

6. (**4p.**) *Se știe/*[1] *că, de ciudă, Ionică s-a dus/*[2] – subiectivă

B. (**12p.**) Motive posibile: mama – trebuie să o ajute la treburile din gospodărie, să aibă grijă de frații mai mici etc.; Nică – încă nu a răsărit soarele, iar vara noaptea e scurtă şi vrea să mai doarmă puțin etc. Limbajul utilizat: informal, familiar. Poți utiliza interjecții, propoziții eliptice, semne de punctuație (..., !, ?, !?, !!) prin care să sugerezi intonația, ritmul vorbirii, pauzele etc.

(**4p.**) prezentarea motivului; (4p/2p/1p)

(**4p.**) folosirea unui limbaj potrivit pentru acest tip de text; (4p/2p/1p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitei de spațiu indicate.

Varianta 48

I. (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) de exemplu: cuvânt derivat cu sufix – *darnic*; cuvânt derivat cu prefix – *neatins*. (3p+3p)

2. (**6p.**) de exemplu: Punctele de suspensie (semn de punctuație) au, deopotrivă, o *funcție substitutivă*, marcând absența unor cuvinte care ar întregi comunicarea (aici, subînțelegându-se continuarea explicării motivului pentru care nu este dorită prezența lui Moș-Crăciun), şi o *funcție expresivă*, marcând implicarea afectivă a poetului, respectiv pauza pe care o face în vorbire, ca semn al regretului după vremea copilăriei de altădată. (6p/3p/1p)

3. (**6p.**) de exemplu: epitetul, personificarea, hiperbola, metafora, alegoria.

4. (**6p.**) de exemplu: bucuria generată de aşteptarea lui Moş-Crăciun, umbrită de tristețe, melancolie, jale etc. (6p/3p/1p)

5. (**6p.**) de exemplu: Printr-o imagine vizuală expresivă (*toată casa cu lumină*) se sugerează, în context, atmosfera de sărbătoare a locului natal în sărbătorile Crăciunului, aşa cum este ea păstrată în memoria copilului de odinioară. (6p/3p/1p)

Scanned with OKEN Scanner

B.

(12p.) Motivarea apartenenței textului dat la *genul liric* necesită enumerarea unor trăsături, ilustrate apoi pe baza textului dat. Trebuie să ai în vedere faptul că *genul liric* este, prin excelență, genul subiectivității, al lumii interioare, care exprimă, prin intermediul *eului liric*, viziunea, ideile și sentimentele/trăirile poetului; acestea pot fi identificate la nivelul ideilor poetice și al limbajului poetic bazat pe elemente de expresivitate artistică.

În cazul dat, pentru a proba apartenența textului la genul liric, poți sublinia următoarele trăsături definitorii: **a.** *prezența eului liric*, mărci lexico-gramaticale ale subiectivității acestuia în text fiind: pronumele și adjectivele pronominale de persoana I singular, sugerând confesiunea lirică și perspectiva subiectivă asupra ideilor poetice exprimate (*la mine, al copilăriei mele, lumea mea străină*); verbele, pronumele și adjectivele pronominale de persoana a II-a singular, precum și vocative sau imperative exprimând adresarea directă către „personajul liric" generic Moș-Crăciun *(du-te, tu te furișezi, păsirea ta, Moș-Crăciune* etc.), precum și pronumele și adjectivele pronominale de persoana I plural, sugerând ipostaza poetului care „vorbește" în numele colectivității satului natal (*la noi, casa noastră*); **b.** *ideile poetice* sunt susținute printr-o gamă variată de *mijloace artistice*, presupunând: *figuri de stil* (epitetul, inversiunea, personificarea, metafora, alegoria etc.), *procedee artistice* (împletirea confesiunii cu descrierea și cu evocarea, tehnica asamblării detaliului semnificativ într-o imagine de sinteză, paralela presupunând relația *atunci – acum, aici – acolo* etc.) și *imagini artistice* (preponderent vizuale).

Mai poți avea în vedere cadrul spațio-temporal (casa părintească, seara) și atmosfera generală (bucuria așteptării, umbrită de jale și melancolie).

(4p.) precizarea a două dintre trăsăturile definitorii ale genului liric, identificate în text; (2p+2p)

(4p.) ilustrarea acestor trăsături prin exemple extrase din text sau prin comentarea acestora; (4p/2p1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– de exemplu: Soluția propusă pentru rezolvarea crizei locurilor de parcare din orașele aglomerate este *maşina care se pliază pentru a încăpea în spații mici.*

Scanned with OKEN Scanner

– de exemplu: Noutățile pe care le aduce prototipul mașinii *Hiriko Fold* sunt acelea că *se poate chiar plia* și că este *echipată cu roți care îi permit să se deplaseze în lateral, parcarea laterală devenind extrem de ușoară.*

– 2013.

– de exemplu: Atitudinea oficialităților din UE este favorabilă, chiar președintele Comisiei Europene declarând că *Hiriko este „soluția crizei" care a lovit economiile țărilor europene.*

2. (**4p.**) de exemplu: Dintre eventualele dezavantaje ale unei asemenea mașini, ar putea fi semnalate acelea că are doar *două locuri* și că nu poate funcționa cu o singură *alimentare cu energie* decât *până la 120 de kilometri.*

3. (**4p.**) de exemplu: Performanțele *vehiculului* sunt deosebite. – atribut substantival; Inginerii construiesc *un vehicul* modern. – complement direct.

4. (**4p.**) *mașina* – apoziție simplă/atribut apozițional; *ecologică* – atribut adjectival; *ce* – subiect simplu; *ideală* – nume predicativ.

5. (**4p.**) a.

6. (**4p.**) *că cel mai dificil lucru este găsirea unui loc de parcare.* – completivă directă.

B.

(**12p.**) În compunere, trebuie mai întâi să te referi la necesitatea de a obține permisul de conducere la vârsta legală pentru dobândirea acestuia (intrarea în legalitate, respectarea prevederilor legii circulației pe drumurile publice, nevoia de deplasare rapidă, satisfacerea unei pasiuni, plăcerea de a conduce automobilul etc.), iar apoi să prezinți credibil mașina pe care ai dori să o conduci (marcă, aspect, culoare, detalii tehnice, dotări etc.).

În redactare, este necesar să folosești, cu precădere, pronume și verbe la persoana întâi, căci relatarea o vei realiza din perspectiva ta. Ai în vedere mijloacele lingvistice adecvate motivării opțiunii: verbe de opinie, conectori precum adverbele și locuțiunile adverbiale de mod, conjuncțiile și locuțiunile conjuncționale cu rol argumentativ etc.

(**4p.**) indicarea unui motiv convingător pentru a obține permisul de conducere la vârsta legală; (4p/2p1p)

(**4p.**) prezentarea unei imagini veridice a automobilului pe care ai dori să-l conduci; (4p/2p1p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Varianta 49

I. (42 de puncte)

A.

1. (6p.) de exemplu: *înfrigurata, niciodată, întoarsă* etc. (2p+2p+2p)

2. (6p.) de exemplu: izolează o construcție în vocativ de restul enunțului etc.

3. (6p.) de exemplu: *o întâmplare, fericire, cântec* etc. (2p+2p+2p)

4. (6p.) personificare – *Du-mă, fericire, în sus, şi izbeşte-mi*; inversiune – *în înfrigurata, neasemuita luptă* etc. (3p+3p)

5. (6p.) de exemplu: Imaginea cuplului ce se constituie prin atracția contrariilor este sugerată de metafore, imagini vizuale, cromatice, de mișcare, auditive etc. (6p/3p/1p)

B. (12p.) În compunere trebuie să ai în vedere, de exemplu, faptul că titlul este sugestiv pentru o poezie de dragoste, care exprimă bucuria de a trăi iubirea, de a alcătui un cuplu prin atracția contrariilor; metafora *cântec* se reia în text (*două cântece diferite...*); imagini vizuale şi auditive; mijloace artistice folosite în transmiterea mesajului, de exemplu: epitetul, antiteza, personificarea, metafora, inversiunea, enumerația; versul liber etc.

(4p.) ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu şi conținutul poeziei; (4p/2p/1p)

(4p.) menționarea a două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; (2p+2p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– Numele cascadei este *Beuşnița.*

– Cascada se află *mai sus de Ochiul Beiului,* în *Parcul Național Cheile Nerei, în inima Banatului.*

2. (4p.) ***Descrierea paradisului. Fluturi roşii pe-o floare galbenă,*** revista ***Formula As.***

3. (4p.) *pieziş* – adverb de mod; *este dublată* – verb predicativ la diateza pasivă; *sunt* – verb copulativ, intră în alcătuirea unui predicat nominal; *toate* – pronume nehotărât.

Scanned with OKEN Scanner

4. (**4p.**) *pieziș* – complement circumstanțial de mod; *este dublată* – predicat verbal; *sunt* – verb copulativ, intră în alcătuirea unui predicat nominal; *toate* – subiect.

5. (**4p.**) completivă directă; se admite şi interpretarea drept finală.

6. (**4p.**) de exemplu: *Fireşte/[1] că aș vizita și eu cascada de la Cheile Nerei./[2]*

B.

(**12p.**) În realizarea compunerii, trebuie să descrii peisajul indicat în cerință, alegând un cadru al descrierii/coordonatele spațio-temporale, detaliind trăsăturile peisajului prin imagini artistice și figuri de stil, exprimându-ți sentimentele sau atitudinea față de cele prezentate etc. Poți valorifica informații din textul dat.

(**4p.**) prezentarea celor două caracteristici ale peisajului montan; (2p+2p)

(**4p.**) utilizarea celor două imagini artistice diferite; (2p+2p)

(**2p.**) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinței formulate: claritatea şi coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(**2p.**) respectarea limitelor de spațiu indicate.

Varianta 50

I. (42 de puncte)

A.

1. (**6p.**) de exemplu: inimă rece, sânge rece, a lăsa (pe cineva) rece etc.

2. (**6p.**) conservarea măsurii şi a ritmului.

3. (**6p.**) de exemplu: amintirea unei iubiri pierdute.

4. (**6p.**) ritm trohaic, măsură de 8–7 silabe, rimă încrucișată. (2p+2p+2p)

5. (**6p.**) de exemplu: tristețea, melancolia, regretul. (6p/3p/1p)

B. (**12p.**) Titlul, o posibilă „cheie" de lectură, exprimă de la început o relație de continuitate cu textul poetic, putând fi descifrat pe două paliere: **a.** raportat la text, sugerează starea de spirit a poetului: sentimentul de melancolie al celui ce-şi amintește de o iubire pierdută; **b.** din punct de vedere expresiv, conferă lecturii un ritm legănător, în perfect acord cu starea sufletească a eului poetic. Mijloace artistice: epitete, interogații retorice.

(**4p.**) ilustrarea, cu exemple adecvate, a relației dintre titlu şi conținutul poeziei; (4p/2p/1p)

Scanned with OKEN Scanner

(4p.) evidențierea a două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitelor de spațiu indicate.

II. (36 de puncte)

A.

1. (4p.)

– Concursul se adresează tinerilor cititori ai volumului ***Ce poți face cu două cuvinte***.

– Trimiți un mail la adresa douacuvinte@editura-art.ro sau o scrisoare la **C.P. 22, O.P. 84, sector 6, Bucureşti,** cu o copie a bonului fiscal primit la achiziționarea volumului *Ce poți face cu două cuvinte*, și vei primi două coduri, intri apoi pe site-ul www.editura-art.ro/douacuvinte, introduci codul de participare și datele tale de contact.

– o tabără de creație și publicarea celor mai bune texte și ilustrații în volumul *Ce poți face cu două cuvinte* – Secțiunea Junior.

– 15 iunie.

2. (4p.) Editura ARTHUR.

3. (4p.) *a plăcea*, indicativ, perfect compus, diateza activă.

4. (4p.) *nu poți* – predicat verbal; *participa* – complement direct; *la o secțiune* – complement indirect; *a concursului* – atribut substantival genitival.

5. (4p.) *La înregistrare vei primi instrucțiuni despre cuvintele/[1] pe care trebuie/[2] să le folosești în textul tău (pentru secțiunea Scriere creativă)/[3], respectiv despre textul/[1] pe care trebuie/[4] să îl ilustrezi (pentru secțiunea Ilustrație)./[5]* – 2. atributivă; 3. subiectivă; 4. atributivă; 5. subiectivă

6. (4p.) de exemplu: Te anunțăm/[1] *că pentru fiecare exemplar cumpărat din volumul* ***Ce poți face cu două cuvinte*** *vei primi două coduri unice de participare./[2]*

B.

(4p.) precizarea coordonatelor zonei, pe baza unor informații spațiale și temporale; (4p/2p/1p)

(4p.) descrierea impresiilor produse de peisaj și integrarea cuvintelor *boltă* și *vis*; (4p/2p/1p)

(2p.) utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor – adecvată contextului; (2p/1p)

(2p.) respectarea limitei de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

IV.
ANEXE

- Calendarul de desfăşurare a Evaluării Naționale pentru elevii clasei a VIII-a, în anul şcolar 2013 – 2014
- Programa pentru Evaluarea Națională 2014
- Modelul de subiect pentru Evaluarea Națională 2014 (elaborat de Centrul Național de Evaluare şi Examinare)
- Barem de evaluare şi de notare Evaluarea Națională 2014

Scanned with OKEN Scanner

Calendarul de desfăşurare a Evaluării Naţionale pentru absolvenţii clasei a VIII-a în anul şcolar 2013 – 2014

13 iunie 2014	Încheierea cursurilor pentru clasa a VIII-a
16-18 iunie 2014	Înscrierea la Evaluarea Naţională
23 iunie 2014	Limba şi literatura română – probă scrisă
24 iunie 2014	Limba şi literatura maternă – probă scrisă
25 iunie 2014	Matematica – probă scrisă
27 iunie 2014	Afişarea rezultatelor (până la ora 16)
27 iunie 2014	Depunerea contestaţiilor (orele 16 – 20)
28 iunie-30 iunie 2014	Rezolvarea contestaţiilor
1 iulie 2014	Afişarea rezultatelor finale după contestaţii

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

PROGRAMA
pentru disciplina Limba şi Literatura Română
Evaluarea Națională pentru elevii clasei a VIII-a – 2014

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba şi literatura română are, în cadrul Evaluării Naționale de la finalul clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie.

Prezenta programă pentru Evaluarea Națională de la finalul clasei a VIII-a la disciplina Limba şi literatura română vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse şi de exprimare scrisă/ de utilizare corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele sunt definite ca ansambluri de cunoştințe, deprinderi şi atitudini formate în clasele a V-a – a VIII-a, subiectele pentru Evaluarea Națională vor evalua atât competențele specifice şi conținuturile asociate acestora, conform programei şcolare actualizate pentru clasa a VIII-a (aprobată prin ordinul ministrului educației, cercetării, tineretului şi sportului cu nr. 3753/ din 2011), cât şi conținuturile din programele şcolare actualizate pentru clasele a V-a – a VII-a, ce sunt valorificate în clasa a VIII-a.

Prin Evaluarea Națională la Limba şi literatura română, în evaluarea unităților de conținut care privesc domeniul Limba română (Elemente de construcție a comunicării), se are în vedere *viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională şi aplicativă* a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor şi pe utilizarea lor corectă şi adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaştere, de grupare, de motivare, de descriere, de diferențiere) şi de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție), de subliniere a valorilor stilistice şi de evidențiere a aspectelor ortografice şi de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare.

În evaluarea unităților de conținut ale domeniului Lectură, sarcinile de lucru implică cerințe care privesc înțelegerea unui text dat, literar sau nonliterar (identificarea ideilor principale, a unor trăsături generale şi particulare ale textului şi exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum şi redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text

literar sau nonliterar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, identificarea ideilor principale, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind textul studiat la prima vedere, motivarea apartenenței la un gen literar), reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente, evidențierea trăsăturilor unui obiect într-o descriere/ într-un portret, scurte narațiuni, continuarea logică a unor dialoguri etc.)

Pentru competențele de receptare şi de producere a mesajelor orale, profesorii vor organiza activități specifice şi vor realiza evaluarea de parcurs a progresului elevilor.

II. COMPETENȚE GENERALE, COMPETENȚE SPECIFICE ŞI CONȚINUTURI ASOCIATE

Tabelul de mai jos cuprinde competențele generale care vizează receptarea şi producerea mesajelor scrise din programa şcolară pentru clasa a VIII-a (Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse; Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse), detalierile lor în competențele specifice şi conținuturile asociate, din programele şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a.

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1. dovedirea înțelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date	– idei principale, idei secundare; ordinea logică şi cronologică a ideilor /a întâmplărilor dintr-un text; – moduri de expunere (narațiune, descriere, dialog, monolog); – structuri în textele epice (logica acțiunii, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor, relațiile dintre personaje) şi lirice (concordanța dintre forma grafică a poeziei şi ideea transmisă de aceasta; eul liric);
	– idei principale, idei secundare; ordinea logică şi cronologică a ideilor /a întâmplărilor dintr-un text; – moduri de expunere (narațiune, descriere, dialog, monolog); – structuri în textele epice (logica acțiunii, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor, relațiile dintre personaje) şi lirice (concordanța dintre forma grafică a poeziei şi ideea transmisă de aceasta; eul liric);

Scanned with OKEN Scanner

	– subiectul operei literare, momentele subiectului; – procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, alegoria, repetiția fonetică/ aliterația, metafora, hiperbola, epitetul, comparația, repetiția, enumerația, antiteză); – sensul propriu şi sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat; – elemente de versificație (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa); – trăsăturile specifice genului epic şi liric, în opere literare studiate sau în texte la prima vedere; – trăsături ale speciilor literare: schița, basmul (popular/ cult), pastelul, fabula, nuvela, în opere literare studiate; – texte literare (populare şi culte – aparținând diverselor genuri şi specii studiate); texte nonliterare (texte publicitare, articolul de ziar/ de revistă, anunțul, ştirea);
1.2. sesizarea corectitudinii şi a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului şi a categoriilor semantice studiate, a ortografiei şi punctuației	– arhaisme, regionalisme şi neologisme în texte date; cuvinte derivate, compuse sau obținute prin conversiune; – categorii semantice studiate: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; construcții pleonastice; sensurile cuvintelor în contexte diferite; – mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale), familia de cuvinte; mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului; – ortografierea diftongilor, a triftongilor şi a vocalelor în hiat; – despărțirea cuvintelor în silabe; rolul semnelor ortografice şi de punctuație studiate, prezente într-un text dat; – valori expresive ale nivelurilor limbii (fonetic, lexical şi morfosintactic) într-un text dat; elemente de limbă şi de stil în textul literar; figurile de stil, versificația; – categorii morfologice specifice părților de vorbire (conform programelor şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a): părțile de vorbire flexibile (verbul, substantivul/ articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) şi neflexibile (adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția); relații şi funcții sintactice; – elemente de sintaxă a propoziției şi a frazei (probleme de acord; funcții sintactice; tipuri de propoziții – regente şi subordonatele indicate de programa şcolară; relații sintactice; topică şi punctuație; valori stilistice ale folosirii acestora în textul dat);
1.3. identificarea valorilor etice şi culturale într-un text, exprimându-şi impresiile şi preferințele	– elemente etice şi culturale în texte literare şi nonliterare şi exprimarea propriei atitudini față de acestea;

Scanned with OKEN Scanner

2. Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

2.1. redactarea diverselor texte, cu scopuri şi destinaţii diverse, adaptându-le la situaţia de comunicare concretă	– elemente de redactare a unor compuneri scurte pe o anumită temă/ urmărind un plan dat sau conceput de elev; părţile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; dispunerea în pagină a diverselor texte; scrierea îngrijită, lizibilă şi corectă; – redactarea unor texte reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural; evidenţierea unor trăsături ale unui obiect – peisaj, persoană – într-o descriere/ într-un portret; – redactarea unor scurte naraţiuni; continuarea unor dialoguri; redactarea unor compuneri având ca suport texte literare studiate sau la prima vedere – rezumat, caracterizare de personaj; – motivarea apartenenţei unui text studiat la o specie literară sau la un gen literar: epic, liric; – prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvenţe din texte la prima vedere, pe baza unor cerinţe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificaţie etc.) sau prin exprimarea argumentată a opiniei personale privind structura textului, semnificaţia titlului, procedeele de expresivitate artistică învăţate şi semnificaţiile mesajului din fragmentul dat; – exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind un text studiat sau textul la prima vedere; aprecieri personale referitoare la fragmente din textele studiate (moduri de expunere, figuri de stil, personaje etc.);
2.2. utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoştinţelor de lexic şi de morfosintaxă, folosind adecvat semnele ortografice şi de punctuaţie	– elemente de lexic studiate în clasele V -VIII; – aplicarea adecvată a cunoştinţelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă corectă; – folosirea corectă a semnelor la nivelul de punctuaţie propoziţiei şi al frazei (coordonare, subordonare, incidenţă); – enunţul, fraza, părţi de propoziţie şi propoziţii studiate (predicatul şi propoziţia subordonată predicativă, subiectul şi propoziţia subordonată subiectivă; atributul şi propoziţia subordonată atributivă; complementul direct şi propoziţia subordonată completivă directă; complementul indirect şi propoziţia subordonată completivă indirectă; complementele circumstanţiale şi propoziţiile subordonate circumstanţiale corespunzătoare (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop); dezvoltarea şi contragerea.

NOTĂ: Comparativ cu programa şcolară în vigoare pentru clasa a VIII-a, nu constituie conţinuturi obligatorii pentru Evaluarea Naţională: speciile literare: romanul, balada; genul dramatic; propoziţia subordonată circumstanţială condiţională; propoziţia subordonată circumstanţială concesivă; propoziţia subordonată circumstanţială consecutivă.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

MODELUL DE SUBIECT PENTRU EVALUAREA NAȚIONALĂ 2014
(elaborat de Centrul Național de Evaluare și Examinare)

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

În seara aceea de Ajun eram nespus de agitat. Cu îngrijorare fără de seamăn mă repezeam, după scurte popasuri, dintr-un colț al curții într-altul, scrutând cerul cu încordate priviri. Mai ales în miazănoapte îmi pusesem toată nădejdea; de acolo avea să vină mult așteptatul nor de zăpadă. Mi-l închipuiam enorm și alburiu, cu chip de om; un Moș Crăciun plutind greoi sub povara darurilor pe căile văzduhului.

Era cu neputință pe-o vreme ca asta să nu se ivească, scuturându-și barba de omăt, un cer atât de plumburiu și potolit, e drept, dar atât de ghețos!

Numai fata din casă mă tot necăjea:

— Domnule, poftim înăuntru, ai să răcești... [...]

Prudența mă sfătui că e timpul să intru; atunci surprinsei în dreptul unuia din geamurile care tocmai se aprinsese primul fulg. Îl văzusem; nu mai putea fi nicio înșelare! Venise din împărăția neagră de deasupra, minusculul flutur degerat se repezise în lumina geamului, spre a cădea orbit în întunericul de dedesubt. [...]

Când ieșii într-un târziu afară, fulgi albi se vânzoleau buluc în pătratele luminoase ale ferestrelor, roi de fluturi și fluturași în vârtej fără odihnă [...]. *Dar lămpile erau departe, în dosul geamurilor aburite, și micile insecte de gheață piereau cerneri-cerneri în noaptea vicleană în care se ascunsese frigul.*

Nu-mi venea să cred ochilor, și multă vreme i-am privit neîncrezător; dar când pe negrul de pretutindeni au început să răsară și să se lărgească ostroave de albeață, n-am mai avut nicio îndoială. [...]

Atunci n-am mai putut rezista bucuriei mele. Și cu căciulița și cu umerii îmbrăcați în solzișori de ie, ca într-o armură de argint, am năvălit înăuntru:

— „Mamă"! ... mamă, n-auzi... mamă?

— Ce pofteşti?

— Ninge, mamă...

— ...

— Ninge, mamă, n-auzi?

— Să faci bunătatea și să nu mai ieși afară și să te culci numaidecât.

(Gib. I. Mihăescu, ***Ierni jilave***)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *agitat, piereau, numaidecât.* **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în secvența *n-auzi.* **6 puncte**
3. Selectează un epitet și o comparație din fragmentul dat. **6 puncte**
4. Menționează două trăsături ale genului epic prezente în textul dat. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Mai ales în miazănoapte îmi pusesem toată nădejdea; de acolo avea să vină mult așteptatul nor de zăpadă. Mi-l închipuiam enorm și alburiu, cu chip de om; un Moș Crăciun plutind greoi sub povara darurilor pe căile văzduhului.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte în care să-ți exprimi opinia despre semnificațiile mesajului din textul dat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre semnificațiile mesajului din textul dat;

– să-ți susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;

– să ai un conținut adecvat cerinței;

– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citește, cu atenție, textul următor:

Profesorul Martin Maiden (55 de ani), care a introdus anul trecut un curs de limba română la prestigioasa universitate britanică, povestește [...] *cum s-a îndrăgostit de limba nativă a lui Eminescu.*

A făcut cunoștință cu limba română într-o librărie engleză pe când avea 13 – 14 ani, când a descoperit întâmplător o carte de gramatică a limbii române, care i s-a părut fascinantă, deși mărturisește că nu înțelegea nimic atunci. Acum, Martin Maiden, profesorul britanic de la Oxford pasionat de limbile romanice, vorbește româna aproape ca un nativ și i-a citit pe Sadoveanu și Rebreanu.

Maiden a înființat anul acesta, cu ajutorul Institutului Limbii Române [...], *primul curs de limbă română din istoria universității Oxford, frecventat deja de 20 de studenți, majoritatea britanici.*

În ciuda faptului că vorbește româna fluent, profesorul Maiden nu se consideră un expert și spune cu modestie că mai are mult de învățat. [...]

Pentru eforturile și iubirea sa față de limba română, Academia Română i-a acordat, în 2010, o „Diplomă de onoare" din partea Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti".

(Ioana Nicolescu, ***Englezul care a înființat primul curs de limba română la Oxford***, în publicația ***Weekend Adevărul***)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
– denumirea universității britanice unde s-a introdus un curs de limba română;
– recompensa primită de profesor din partea Academiei Române.
4 puncte

2. Scrie numele autorului și titlul articolului din care este extras fragmentul dat. **4 puncte**

3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *A făcut cunoștință cu limba română într-o librărie engleză pe când avea 13 – 14 ani, când a descoperit întâmplător o carte de gramatică a limbii române* [...]. **4 puncte**

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Acum, Martin Maiden, profesorul britanic de la Oxford pasionat de limbile romanice, vorbește româna aproape ca un nativ și i-a citit pe Sadoveanu și Rebreanu.*
4 puncte

5. Transcrie două propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul acestora:
Profesorul Martin Maiden, care a introdus anul trecut un curs de limba română la prestigioasa universitate britanică, povestește cum s-a îndrăgostit de limba nativă a lui Eminescu. **4 puncte**

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *cum*.
4 puncte

B. Redactează, în 80 –150 de cuvinte, o scurtă narațiune în care să prezinți o întâmplare petrecută într-o librărie. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
– să ai un conținut adecvat cerinței;
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

NOTĂ! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. **Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări** (*unitatea compoziției* – 1 p; *coerența textului* – 2 p; *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului* – 2 p; *ortografia* – 3 p; *punctuația* – 2 p; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* – 2 p). Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Scanned with OKEN Scanner

BAREM DE EVALUARE ŞI DE NOTARE
EVALUAREA NAȚIONALĂ 2014

- **Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total acordat pentru lucrare.**

Subiectul I (42 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *agitat* – frământat, neliniștit; *piereau* – dispăreau, se pierdeau; *numaidecât* – imediat, acum) **3x2p=6 puncte**
2. explicarea rolului cratimei în secvența dată (de exemplu: marchează rostirea legată a două cuvinte; marchează elidarea vocalei *u*) **6 puncte**
3. câte 3 puncte pentru selectarea oricărui epitet (de exemplu: noaptea vicleană) și a oricărei comparații din fragmentul dat (de exemplu: *Şi cu căciuliţa şi cu umerii îmbrăcaţi în solzişori de ie, ca într-o armură de argint*) **2x3p=6 puncte**
4. câte 3 puncte pentru menționarea oricărei trăsături a genului epic, prezente în text (de exemplu: prezența personajelor; prezența naratorului) **2x3p=6 puncte**
5. prezentarea adecvată a semnificației secvenței, respectând numărul de cuvinte indicat 6 p./prezentarea parțial adecvată a semnificației secvenței date, respectând numărul de cuvinte indicat 3p./încercare de prezentare a semnificației secvenței date 1 p. **6 puncte**

B.

– formularea adecvată a unei opinii despre semnificațiile mesajului din textul dat 4 p./încercare de formulare a unei opinii despre semnificațiile mesajului din textul dat 2 p. **4 puncte**

– susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul dat 4p./susținerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2 p./încercare de susținere sau de argumentare, fără valorificarea textului 1 p. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2 p./conținut parțial adecvat 1 p.
2 puncte

– respectarea precizării privind numărul de cuvinte **2 puncte**

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A.

1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor două enunțuri cerute (de exemplu: *La universitatea Oxford a fost introdus un curs de limbă română.; Profesorul a fost recompensat de către Academia Română cu o „Diplomă de onoare".*)
2x2p=4 puncte

2. câte 2 puncte pentru scrierea numelui autorului și a titlului articolului
2x2p=4 puncte

3. câte 1 punct pentru menționarea fiecărei părți de vorbire (*avea* – verb predicativ; *când* – adverb relativ; *carte* – substantiv comun; *române* – adjectiv propriu-zis) **4x1p=4 puncte**

4. câte 2 puncte pentru precizarea fiecărei funcții sintactice (*acum* – complement circumstanțial de timp; *româna* – complement direct)
2x2p=4 puncte

5. – câte 1 punct pentru transcrierea integrală a fiecărei propoziții subordonate diferite din fraza dată (de exemplu: *care a introdus anul trecut un curs de limba română la prestigioasa universitate britanică; cum s-a îndrăgostit de limba nativă a lui Eminescu*) **2x1p=2 puncte**
– câte 1 punct pentru precizarea felului fiecărei propoziții subordonate transcrise: propoziție subordonată atributivă; propoziție subordonată completivă directă **2x1p=2 puncte**

6. construirea unei fraze alcătuite din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *cum*
4 puncte
- 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuite din două propoziții
- 3 puncte pentru construirea corectă a propoziției subordonate indicate introduse prin adverbul relativ *cum*

B.

– relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor 4 p./relatarea unei întâmplări, fără respectarea succesiunii logice a evenimentelor 2 p. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

– câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spațio-temporal **2x2p=4 puncte**
– adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2 p./conținut parțial adecvat 1 p. **2 puncte**
– respectarea precizării privind numărul de cuvinte **2 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:
– *unitatea compoziției* **1 punct**
– *coerența textului* **2 puncte**
– *registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului 2p./adecvarea parțială 1p.* **2 puncte**
– *ortografia* (0 erori-3p./ 1-2 erori – 2p./ 3-4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) **3 puncte**
– *punctuația* (0-erori-2p./ 1-2 erori – 1p./ 3 sau mai multe erori – 0p.) **2 puncte**
– *așezarea corectă a textului în pagină* **1 punct**
– *lizibilitatea* **1 punct**

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

I. CE TREBUIE SĂ (MAI) ŞTIU 7
- Despre textul literar şi textul nonliterar 9
- Despre cum se citeşte un text literar sau nonliterar 11
- Despre înțelegerea baremului, a cerințelor şi despre răspunsul la acestea 13
- Despre modurile principale de expunere 17
- Despre eul liric 24
- Despre cum se rezolvă cerințele complexe ale subiectului ... 26
- Despre genuri şi specii literare 29
- Despre aşezarea textului în pagină 34
- Despre caligrafie 35
- Despre exprimarea corectă 36

II. MODELE DE SUBIECTE (50 de variante) 39

III. BAREME DE CORECTARE ŞI DE NOTARE 187

IV. ANEXE 285
- Calendarul de desfăşurare a Evaluării Naţionale pentru elevii clasei a VIII-a, în anul şcolar 2013 – 2014 284
- Programa pentru disciplina Limba şi literatura română Evaluarea Naţională pentru elevii clasei a VIII-a – 2014 285
- Modelul de subiect pentru Evaluarea Naţională 2014 (elaborat de Centrul Naţional de Evaluare şi Examinare) 289
- Barem de evaluare şi de notare. Evaluarea Naţională 2014 292

Scanned with OKEN Scanner

Grupul Editorial ART
Comenzi – Cartea prin poştă
C.P. 22, O.P. 84, cod 062650, sector 6, Bucureşti
tel.: (021) 224.01.30, 0744.300.870, 0721.213.576;
fax: (021) 224.32.87
Comenzi – online: www.editura-art.ro

Scanned with OKEN Scanner

Spre deosebire de majoritatea lucrărilor de profil, cartea de faţă reprezintă *un ghid complet de pregătire individuală* pentru Evaluarea Naţională 2014. Complet deoarece, în opinia autorilor, este important nu doar să înveţi conţinuturile prevăzute de programă, ci şi să le utilizezi corect şi creativ în condiţii de examen. Răspunzând celor mai frecvente întrebări ale elevilor, autorii deconspiră, astfel, mici secrete despre cum trebuie citite subiectele şi baremele de notare, pentru o raportare adecvată la cerinţe. Parcurgând un asemenea ghid, învăţarea devine mai uşoară şi mai eficientă, asigurând succesul candidaţilor.

Lucrarea cuprinde, de asemenea:

- cele mai importante noţiuni teoretice, în prezentări concise şi clare;
- 50 de teste elaborate după modelul oficial şi soluţiile acestora;
- calendarul de desfăşurare a Evaluării Naţionale 2014;
- programa şcolară pentru examen;
- modelul oficial al subiectelor pentru Evaluarea Naţională 2014.

Scanned with OKEN Scanner